

ENERGETYKA WIATROWA NA ŁĄDZIE

założenia reformy i propozycja ustawy

Network Poland

Know-How Hub
Centrum Transferu Wiedzy

Ministerstwo Rozwoju,
Pracy i Technologii

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

MINISTERSTWO
AKTYWÓW
PAŃSTWOWYCH

RAPORT POWSTAŁ W WYNIKU POROZUMIENIA RAMOWEGO Z:

Ministerstwem Rozwoju, Pracy i Technologii na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ w szczególności Celu 7 dotyczącego czystej energii (Affordable and Clean Energy).
Ministerstwem Klimatu i Środowiska na rzecz transformacji energetycznej i rozwoju zero i niskoemisyjnych źródeł pozyskiwania energii oraz ochrony środowiska przed zanieczyszczeniami.

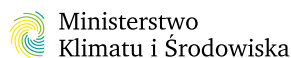
PARTNER MERYTORYCZNY: PSEW

PRZY WSPARCIU: Wind
EUROPE

ENERGETYKA WIATROWA NA LĄDZIE

założenia reformy i propozycja ustawy

“

As we work to include more renewables in our energy mix, the system must follow suit. It is not just about creating renewables, it is about creating a new system. We need to break the silos between separate flows of energy production and use. In fact, we need a complete overhaul of the current energy system, which is quickly becoming a relic of the past: way too wasteful and way too rigid to be fit for a sustainable future. ”

Frans Timmermans
Executive Vice-President for the European Green Deal,
European Commission

Niniejszy Raport został przygotowany bazując na danych przekazanych przez administrację rządową w maju 2021, chyba, że sam Raport w swej treści wskazuje inną datę w odniesieniu do opisywanego zjawiska, danych lub aktów prawnych.

Autorzy prowadzili prace niezależnie, opisując zjawiska oraz opracowując rekomendacje bazujące na danych i materiałach źródłowych, których prawdziwości i kompletności nie weryfikowali. W związku z tym autorzy nie odpowiadają za nie i nie udzielają gwarancji w zakresie poprawności i kompletności niniejszego Raportu.

Żaden z Autorów niniejszego Raportu w jakikolwiek sposób nie może być odpowiedzialny za wykorzystanie informacji w nim zawartych bez ich wiedzy i zgody. Autorzy nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za czyny i konsekwencje ponoszone przez osoby trzecie ani żadne decyzje podjęte lub nie na podstawie niniejszego Raportu.

Opinie przedstawione w publikacji przez autorów tekstów odzwierciedlają indywidualne poglądy. Zdjęcia oraz grafiki pochodzą z zasobów autorów tekstów bądź publicznych źródeł.

Wszelkie prawa zastrzeżone®

“

Renewable energy needs to grow. And coal use must be progressively phased out. That must be our story. A story of smarter, stronger, cleaner economies for the 21 st century creating more jobs, more justice, and more prosperity.”

António Guterres
The Secretary-General of the United Nations

Kluczowe założenia raportu

Szanowni Państwo,

Według danych ONZ od 2000 roku liczba osób z dostępem do energii elektrycznej wzrosła z 78% do 87%. Wraz z poprawą dostępu do elektryczności wzrosła emisja gazów cieplarnianych. Dziś globalna produkcja energii elektrycznej generuje, aż 60% światowych emisji. Celem ONZ jest jak najszybsze ich zredukowanie, aby ograniczyć wzrost temperatur do 1,5 stopnia Celsjusza. W podpisanym w grudniu 2015 Porozumieniu Paryskim, 195 krajów zobowiązało się do utrzymania wzrostu globalnych średnich temperatur na poziomie znacznie poniżej 2 stopni Celsjusza ponad poziom przedindustrialny i kontynuowanie wysiłków na rzecz ograniczenia wzrostu temperatur do 1,5 stopnia.

Jest to kluczowe, jeśli uwzględnimy wzrost zapotrzebowania na energię wynikający z szacowanego przez ONZ wzrostu liczby ludności na świecie, która w 2100 roku przekroczy 11 miliardów.

Porozumienia Paryskie z 2015 roku oraz ogłoszone tego samego roku Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ koncentrują się na jak najszybszym opracowaniu i rozwinięciu zielonych technologii i przejściu na zero i niskoemisyjne technologie pozyskiwania energii. 7 Cel Zrównoważonego Rozwoju ONZ dotyczy przejścia na czystą i zeroemisyjną energię, w tym energię wiatrową. W ramach polityk klimatycznych ONZ na rozwój zielonych technologii uruchomiono takie instrumenty finansowe jak Zielony Fundusz Klimatyczny czy zielone obligacje. Wreszcie we wrześniu 2019 roku w ramach globalnego porozumienia banków rozwoju i pracujących z ONZ banków komercyjnych, przekierowano kapitał z inwestycji wysokoemisyjnych w kierunku zero i niskoemisyjnych. W ten globalny proces wpięła się Wspólnota Europejska uzgadniając w ramach polityk europejskich wspierający działania ONZ tzw. Europejski Zielony Ład. Jego celem jest Europa jako pierwszy neutralny klimatycznie kontynent do 2050 roku. W osiągnięciu tego ambitnego celu kraje dotychczas opierające swoją energetykę na paliwach kopalnych są niezmiernie istotne. To one będą decydować o tempie prac i mogą stać się modelem dla podobnie zorganizowanych gospodarek na innych kontynentach.

Polska jest dla ONZ jednym z kluczowych krajów, dla wypracowania modelu przejścia z gospodarki opartej na konwencjonalnych źródłach pozyskiwania energii do wydajnego systemu pozyskiwania energii z OZE. Segment energetyki wiatrowej, obok energii ze słońca i wody, jest kluczowy dla pozyskania mocy pozwalających na dalszy rozwój polskiej gospodarki, przy jednoczesnym spadku energii pozyskiwanej z kopalni.

Przy założeniu, że będą w Polsce sukcesywnie rosnąć inwestycje w lądowe elektrownie wiatrowe, przewidywany jest wzrost mocy pozyskiwanej z wiatru do 35 GW w roku 2050, co przy prognozowanych wzrostach w fotowoltaice oraz przy uwzględnieniu poprawy efektywności turbin wiatrowych oraz ogniw fotowoltaicznych pozwala mieć nadzieję na osiągnięcie przez Polskę celu neutralności klimatycznej do 2050 roku.

Z przedstawionych powyżej powodów, włączyliśmy się w prace nad regulacjami pozwalającymi na sprawny i zgodny z celami polityk klimatycznych ONZ rozwój lądowych elektrowni wiatrowych. Prace nad raportem regulacyjnym zakończyły się wraz ze wspólnym opracowaniem założeń do nowelizacji ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, tak aby umożliwić dalszy rozwój mocy pozyskiwanych z wiatru. W tym miejscu raz jeszcze chciałbym podziękować za modelową współpracę Ministerstwu Rozwoju, Pracy i Technologii, Ministerstwu Klimatu i Środowiska, Ministerstwu Aktywów Państwowych, przedstawicielom branży oraz pozostałym zainteresowanym rozwojem energii z wiatru interesariuszom.

Kamil Wyszowski

Przedstawiciel, Dyrektor Wykonawczy
UN Global Compact Network Poland

Ministerstwo Rozwoju,
Pracy i Technologii

Jarosław Gowin

Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Rozwoju, Pracy i Technologii

Szanowni Państwo,

W chwili obecnej, na naszych oczach odbywa się w Polsce i na całym świecie energetyczna rewolucja, która ma na celu odwrócenie niekorzystnych zmian klimatycznych, będących skutkiem masowego wykorzystywania paliw kopalnych, w szczególności węgla, do produkcji energii. Zmiany te, które obserwujemy i badamy od wielu lat, ale których siła nieustannie wzrasta, zachodzą tak daleko, że niezbędna jest szybka i fundamentalna reakcja w postaci realizacji nowego trendu – stopniowego, dobrze zaplanowanego, ale nieuniknionego, odchodzenia od produkcji energii opartej na węglu. Zmiana ta musi być przemyślana, zwłaszcza w sytuacji takich krajów jak Polska (gdzie z węgla w dalszym ciągu produkuje się ponad 73% energii elektrycznej i w dalszym ciągu jest on także głównym surowcem do ogrzewania mieszkań), tak aby nie zagrozić bezpieczeństwu i stabilności dostaw energii oraz nie spowodować znaczącego wzrostu jej ceny, a także nie wywołać problemów ekonomiczno- społecznych w regionach tradycyjnie opartych na przemyśle wydobywczym i przetwarzania węgla.

Dla wielu środowisk, dokonywanie zmian w tradycyjnym modelu scentralizowanej produkcji energii w oparciu o węgiel, stanowi znaczące zagrożenie dla bezpieczeństwa ekonomicznego państwa oraz sytuacji regionów, których gospodarka jest silnie powiązana z sektorem wydobywczym i energetycznym. Takie obawy są zrozumiałe, ale konieczne jest wskazanie, że przy odpowiednim zarządzaniu, można taką kwestię rozwiązać. Zwłaszcza, że utrzymanie obecnego modelu, biorąc pod uwagę światowe trendy dot. produkcji i konsumpcji energii, coraz mniejszą opłacalność i rosnące koszty produkcji energii z węgla (m.in. coraz większy koszt wydobycia w stosunku do innych źródeł energii), jest w dłuższej perspektywie czasowej niecelowe.

Konieczne jest zatem, aby spojrzeć na tę sytuację jak na wyzwanie, które daje szansę na dokonanie takiej transformacji energetycznej, która nie tylko pozwoli na zapewnienie nieprzerwanych dostaw energii, wytwarzanej w niskoemisyjny sposób i ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych, ale także będzie impulsem do rozwoju gospodarczego wielu branż i regionów oraz podniesienia jakości życia wielu Polaków. W celu wykorzystania takiej szansy, konieczne jest stworzenie nowego modelu produkcji energii (zakładającego odejście od instalacji scentralizowanych do tych rozproszonych), wykorzystując potencjał prosumentów, różnorodnych wspólnot i spółdzielni energetycznych, klastrów energii, gdzie czysta i tania energia wytwarzana jest z OZE bardzo blisko jej odbiorców. Bazujący na takim modelu docelowy krajowy mikś energetyczny wskazujący na udział poszczególnych źródeł energii w krajowej produkcji energii będzie musiał uwzględniać ww. ewolucję polskiej energetyki.

W większości analiz przyszłego rynku energii, w kontekście ukierunkowania na dywersyfikację struktury wytwarzania energii elektrycznej i obniżenia emisji z sektora energetyki, znaczącą rolę ma do odegrania energetyka wiatrowa, a biorąc pod uwagę gotowość do potencjalnie szybkiego, w kontekście kilku najbliższych lat, uruchomienia nowych mocy produkcyjnych, jej lądowa część.

Według scenariusza zarysowanego w raporcie „Neutralna emisyjnie Polska 2050. Jak wyzwanie zmienić w szansę”¹ lądowa energetyka wiatrowa może wnieść bardzo znaczący wkład w osiągnięcie przez Polskę neutralności emisyjnej do 2050 r., a tym samym przyczynić się do realizacji postawionych sobie przez nasz kraj, Unię Europejską i wspólnotę międzynarodową celów przeciwdziałania globalnym zmianom klimatycznym. Przewiduje się, że w 2050 r. moc lądowych elektrowni wiatrowych może wynieść 35 GW, co stanowiłoby 21% mocy całkowitej. Jak zauważono w raporcie: „Opracowanie programu inwestycji na tak ogromną skalę wymagałoby oczywiście rozwiązania wielu kwestii związanych z regulacjami, środowiskiem naturalnym oraz łańcuchami dostaw. Może jednak przyczynić się do powstawania w Polsce nowych gałęzi gospodarki”.

¹ McKinsey & Company (2020), Neutralna emisyjnie Polska 2050. Jak wyzwanie zmienić w szansę, <https://www.mckinsey.com/pl/our-insights/carbon-neutral-poland-2050#>.

W podobnym duchu idą wnioski z raportu „Wkład krajowych dostawców w rozwój energetyki wiatrowej na Łądzie i jej wpływ na rynek pracy do 2040 r.”². Prognozy tam zawarte dotyczące m.in. szacowanych wzrostów ilości mocy zainstalowanej w lądowej energetyce wiatrowej oraz nowych miejsc pracy zależnych od branży energetyki wiatrowej na Łądzie pokazują, że dodatkowe inwestycje w scenariuszu optymistycznym dla branży, zakładającym funkcjonowanie do 2040 r. elektrowni wiatrowych na Łądzie o mocy ok. 24 GW wraz z upływem czasu będą skokowo generowały coraz więcej miejsc pracy. Szacuje się, że do 2030 roku powstanie ok. 13 tys. nowych miejsc pracy ogółem, oraz ok. 29 tys. dodatkowych miejsc pracy do 2040 roku. Łącznie scenariusz optymistyczny rozwoju elektrowni wiatrowych do 2040 r. przekłada się na skokowy wzrost inwestycji, a co za tym idzie – znaczny wzrost liczby miejsc pracy, dochodząc do 42 tys. miejsc pracy w 2040 roku, z których 31 tys. stanowi zatrudnienie pośrednie, a 11 tys. – bezpośrednie.

Oba raporty pokazują jak istotne zadanie i jak olbrzymia szansa w najbliższych kilkunastu latach stoi przed branżą, ale przede wszystkim, jak duże wyzwanie przed nami, żeby scenariusz optymistyczny rozwoju mocy elektrowni wiatrowych na Łądzie i nowych możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego regionów przy tej okazji mógł się wydarzyć.

Kluczowym elementem, który jest warunkiem takiego scenariusza jest zakończenie przeglądu i dokonanie korekty obecnych przepisów dot. lokowania inwestycji w zakresie elektrowni wiatrowych na Łądzie oraz zmiana nastawienia społecznego do elektrowni wiatrowych, tak aby możliwe było stworzenie możliwości do realizacji przez branżę, w odpowiedzialny sposób wobec lokalnych społeczności, nowych wielkoskalowych inwestycji w farmy wiatrowe. Nad tym właśnie projektem Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii pracuje intensywnie od kilku miesięcy, konsultując robocze założenia projektu m.in. z gminami i stowarzyszeniami branżowymi. Projekt ten planujemy przeprowadzić przez procedurę legislacyjną w rządzie i parlamencie w ciągu najbliższych kilku miesięcy.

Mam nadzieję, że projekt w takim kształcie sprosta wymaganiom umożliwiającym uruchomienie szeroko zakrojonych, nowych inwestycji w farmy wiatrowe i stanie się jednym z kół zamachowych zmiany krajowego miksu energetycznego, a także może być podstawą dla istotnego impulsu dla regionalnego rozwoju gospodarczego korzystającego z rozwoju branży.

² WISE Europa (2019), Wkład krajowych dostawców w rozwój energetyki wiatrowej na Łądzie i jej wpływ na rynek pracy do 2040 r.

Michał Kurtyka

Minister Klimatu i Środowiska

Szanowni Państwo,

Żyjemy w czasach ogromnej dynamiki i zmieniających się technologii. Każdego dnia na świecie pojawiają się nowe i innowacyjne rozwiązania – praktycznie w każdej dziedzinie. To w jaki sposób je wykorzystamy, będzie miało ogromny wpływ na otaczającą nas przyrodę i klimat. Szczególnie sektor energetyczny odgrywa istotną rolę w kreowaniu polityki klimatycznej, a wyzwania, jakie przed nim stoją, wymagają niezwłocznych i skutecznych działań.

Jesteśmy świadkami transformacji energetycznej na ogromną skalę. Jednym z jej najważniejszych filarów jest rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE). To główny kierunek ogłoszonego przez Unię Europejską Zielonego Ładu, w którym podążać mają kraje członkowskie. Strategiczne znaczenie dla powodzenia unijnego planu ma energetyka wiatrowa, która zaspokaja już niemal 15 proc. zapotrzebowania na energię elektryczną w UE.

Polska w dążeniach do zeroemisyjnej gospodarki, również kładzie nacisk na OZE, co ma odzwierciedlenie w projekcie Polityki energetycznej Polski (PEP2040). Zakładamy, że do 2040 r. połowę mocy zainstalowanych stanowić będą odnawialne źródła energii. Ważnym elementem tej transformacji będzie energetyka wiatrowa.

Energetyka wiatrowa na lądzie rozwija się w naszym kraju w stosunkowo szybkim tempie. Jest największą technologią OZE, a łączna moc zainstalowana przekroczyła już 6,4 GW. To połowa mocy OZE zainstalowanej w systemie elektroenergetycznym.

Głównym mechanizmem wsparcia odnawialnych źródeł energii w Polsce jest system aukcyjny, który obowiązuje od 1 lipca 2016 roku. W ramach aukcji przeprowadzonych w latach 2016-2020 powstanie ponad 4,2 GW instalacji wiatrowych na lądzie. Plany aukcji w 2021 przewidują natomiast kolejne 600 MW. Dzięki temu łączna moc instalacji wiatrowych w Polsce w ciągu kilku najbliższych lat powinna osiągnąć ok. 10 GW.

Wzrost znaczenia i wykorzystania odnawialnych źródeł ma swoje znaczenie dla rozwoju gospodarczego oraz aktywizacji lokalnych społeczności. Jest szansą na nowe inwestycje, a co się z tym wiąże również i miejsca pracy – szczególnie ważne tam, gdzie transformacja energetyczna zmienia także charakter przemysłowy terenu i specyfikę produkcji. Może jednocześnie stać się kluczowym elementem procesu wychodzenia z kryzysu ekonomicznego, związanego z pandemią COVID-19.

Ireneusz Zyska

Wiceminister Klimatu i Środowiska, Pełnomocnik Rządu do spraw Odnawialnych Źródeł Energii

Szanowni Państwo,

W ostatnich latach Unia Europejska wyznaczyła najbardziej ambitne na świecie cele polityki klimatyczno-energetycznej i środowiskowej. Najważniejsze z nich to dążenie do osiągnięcia neutralności klimatycznej oraz wysokiej efektywności energetycznej w energetyce, ciepłownictwie, transporcie i budownictwie. Jednym z podstawowych środków służących realizacji ww. celów jest budowa zeroemisyjnego systemu energetycznego w oparciu o odnawialne źródła energii. Racjonalnie prowadzona transformacja energetyczna – zgodnie z kierunkami Europejskiego Zielonego Ładu – jako jeden z elementów strategii wyjścia z kryzysu, musi być sprawiedliwa, powinna uwzględniać różnice istniejące między państwami i regionami.

W Ministerstwie Klimatu i Środowiska realizujemy działania przyczyniające się do wzrostu udziału energii z odnawialnych źródeł (OZE), głównie w zakresie tworzenia optymalnych ram prawnych. Pracujemy nad nimi przygotowując m.in. nowelizację ustawy o OZE, która wydłuży aukcyjny system wsparcia i zapewni wieloletnią, stabilną perspektywę inwestycyjną. Współpracujemy z interesariuszami rynku tak, aby opracowane projekty służyły rozwojowi całej branży.

Wsparcie sektora w postaci aukcji OZE uwolniło jego potencjał, jednak ważne w tym procesie są inwestycje, które budują siłę gospodarki, dają impuls do dalszych działań i tworzą nowe miejsca pracy. Rozwój kompetencji na rynku energetyki odnawialnej poprzez zwiększenie roli krajowego łańcucha dostaw stwarza taką szansę dla polskiego przemysłu, wzrost zatrudnienia i dochodów budżetowych. Nowe projekty gospodarcze wpływają na rozwój regionów i budują potencjał owocujący z czasem powstaniem inteligentnych specjalizacji.

W tym kontekście, liczymy także na rozwój nowej gałęzi energetyki wiatrowej, tj. morskich farm wiatrowych. Przygotowaliśmy rozwiązania prawne w ramach *Ustawy o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych* wypracowane wspólnie z branżą, które na początku roku weszły w życie. Przyczyni się to do rozwoju całego sektora energetyki wiatrowej. Dodatkowo podpisaliśmy list intencyjny z przedstawicielami branży, który zapewnia szansę na powstanie umowy sektorowej, której głównym celem jest budowa krajowego łańcucha dostaw firm, które będą dostarczać elementy do budowy morskich farm wiatrowych.

Sektor odnawialnych źródeł energii dynamicznie się rozwija, co widać szczególnie w sektorze fotowoltaiki prosumenckiej. Przygotowujemy rozwiązania prawne, które wesprą rozwój klastrów energii, jako modelu rozproszonego systemu energetycznego, w którym lądowa energetyka wiatrowa odgrywa znaczącą rolę. Chcemy wprowadzić do systemu dedykowane wsparcie, dopasowane do uwarunkowań technicznych i ekonomicznych. Ponadto pracujemy nad wprowadzeniem usprawnień w zakresie procedur administracyjnych, dotyczących wydawania decyzji koniecznych dla realizacji tych przedsięwzięć. Należy także pamiętać, że każdy projekt energetyczny powinien być akceptowany przez lokalną społeczność.

Skala rozwoju energetyki wiatrowej na świecie, a także w Polsce, sprawiła, że ta branża staje się coraz bardziej konkurencyjna względem energetyki konwencjonalnej. Dzisiaj jednoznacznie możemy wskazać na odnawialne źródła energii jako na kreatora rozwoju i wzrostu konkurencyjności gospodarki, ale i podniesienia poziomu i jakości życia każdego z nas.

MINISTERSTWO
AKTYWÓW
PAŃSTWOWYCH

Minister Artur Soboń

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Aktywów Państwowych,
Pełnomocnik rządu ds. transformacji spółek energetycznych i górnictwa węglowego

Szanowni Państwo,

Zarówno Polska, jak również cała społeczność międzynarodowa, w tym w szczególności kraje Unii Europejskiej, podejmuje wysiłek powstrzymania postępujących zmian klimatu, tak aby kolejne pokolenia mogły żyć ciesząc się dostępem do wody, czystego powietrza i zdrowej żywności.

Jednym z aspektów tzw. zrównoważonego podejścia do wykorzystania zasobów środowiska naturalnego jest zmiana sposobu wytwarzania energii, której coraz więcej potrzebujemy do codziennego funkcjonowania. Stopniowo odchodzimy od tzw. źródeł kopalnych, takich jak węgiel, ropa i gaz, na rzecz energii wytwarzanej w źródłach odnawialnych, jak na przykład lądowe i morskie elektrownie wiatrowe, panele fotowoltaiczne

Aby transformacja była skuteczna, musi być sprawiedliwa i społecznie akceptowalna dla wszystkich. Podstawowym celem transformacji energetycznej jest przeprowadzenie procesu transformacji sektora elektroenergetycznego w sposób pozwalający na zachowanie konkurencyjności gospodarki, akceptowalnych społecznie cen energii elektrycznej, zachowania miejsc pracy przy równoczesnym osiągnięciu parametrów niskoemisyjnej gospodarki. Należy zatem uwzględnić od samego początku jej skutki, przede wszystkim te społeczne, a także wdrożyć wszelkie możliwe instrumenty w celu ich łagodzenia.

Ta przemiana niesie ze sobą ogromne społeczne konsekwencje. Dziesiątki tysięcy ludzi, które dotychczas były zawodowo związane z tzw. energetyką konwencjonalną, muszą poszukiwać nowych możliwości zatrudnienia. W Polsce, której system energetyczny jeszcze dzisiaj jest w przeważającej mierze oparty o węgiel kamienny i brunatny, ten problem jest szczególnie widoczny.

Na szczęście także rozwój oraz obsługa odnawialnych źródeł energii wymaga zaangażowania dużej liczby wykwalifikowanych pracowników, a nasz kraj dysponuje doskonałymi warunkami do rozwoju zarówno energetyki wiatrowej na lądzie i na morzu, jak i fotowoltaiki. Ponadto, władze państwowe są zdeterminowane, aby wdrożyć programy, które pomogą pracownikom opuszczającym sektor górniczy znaleźć pracę w innych sektorach gospodarki, w tym, w szczególności w rozwijającej się branży OZE. Na tym polega tzw. sprawiedliwa transformacja energetyczna.

Ogromny potencjał kadrowy branży węglowej, w której dzisiaj zatrudnionych jest wielu wysokiej klasy specjalistów: techników i inżynierów elektryków, automatyków, pracowników firm produkujących maszyny, może w dużej części zagospodarować energetyka wiatrowa. Dzisiaj w Polsce energię z wiatru produkuje ponad 6 GW turbin na lądzie, a dzięki aukcjom na rozwój OZE przeprowadzonym w latach 2018 i 2019, kolejne 3 GW są w budowie. Uruchomienie tych nowych inwestycji sprawiło, że zatrudnienie w branży wzrosło z 3,5 tys. do 13-17 tys. etatów, licząc zarówno bezpośrednie jak i pośrednie miejsca pracy. Ekspertki szacują, że w perspektywie dekady możemy zbudować kolejne 12-14 GW mocy wiatrowych na lądzie, dzięki czemu w sumie zatrudnionych będzie 24 tys. pracowników. Jeszcze większy potencjał tkwi w morskiej energetyce wiatrowej, której rozwój jest jednym z priorytetów strategii energetycznej PEP-2040. 8,6 GW mocy w farmach wiatrowych na morzu do roku 2030 przełoży się na 68 tys. miejsc pracy.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej pracuje nad ustawodawstwem, które umożliwi realizację inwestycji w morskie i lądowe farmy wiatrowe, tak aby zasilać gospodarkę i gospodarstwa domowe czystą, bezemisyjną energią w dobrej cenie. Jednocześnie podejmowane są działania aby we współpracy z biznesem przekwalifikować pracowników z branży węglowej oraz zapewnić im zatrudnienie w przyszłościowej, innowacyjnej branży OZE.

Dla mnie, jako Pełnomocnika Rządu do Spraw Transformacji Spółek Energetycznych i Górnictwa Węglowego, jest to zadanie priorytetowe.

Spis treści

Kamil Wyszkowski, Przedstawiciel, Dyrektor Wykonawczy UN Global Compact Network Poland Kluczowe założenia raportu.....	6
--	---

WSTĘP

Jarosław Gowin Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Rozwoju, Pracy i Technologii.....	8
---	---

Michał Kurtyka Minister Klimatu i Środowiska.....	12
--	----

Ireneusz Zyska Wiceminister Klimatu i Środowiska, Pełnomocnik Rządu do spraw Odnawialnych Źródeł Energii.....	14
--	----

Minister Artur Soboń, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Aktywów Państwowych, Pełnomocnik rządu ds. transformacji spółek energetycznych i górnictwa węglowego.....	16
--	----

Założenia do zmian przepisów ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.....	22
---	----

Uzasadnienie dla projektu ustawy o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.....	28
---	----

Projekt ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.....	52
--	----

UJĘCIE BRANŻOWE

Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej Potrzeby regulacyjne sektora energetyki wiatrowej w Polsce.....	68
---	----

WIND EUROPE Przegląd narodowych zasad wydawania pozwoleń i dobrych praktyk.....	98
---	----

Izba Energetyki Przemysłowej i Odbiorców Energii, FOEEIG Energetyka wiatrowa na lądzie z perspektywy energetyki przemysłowej.....	108
---	-----

Towarzystwo Urbanistów Polskich Towarzystwo Urbanistów Polskich wobec kierunków zmian planowania rozwoju energetyki wiatrowej.....	112
--	-----

Stowarzyszenie Architektów Polskich Transformacja energetyczna w Polsce to konieczność w obliczu nadchodzącej katastrofy klimatycznej.....	113
--	-----

GŁOS SAMORZĄDÓW

Stowarzyszenie Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej

Stanowisko Stowarzyszenia Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej w sprawie rozwoju energetyki wiatrowej na łądzie.....116

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Stanowisko ZGW RP w sprawie konieczności odejścia od regulacji odległościowej (reguła „10H”) dla inwestycji energetyki wiatrowej.....118

GŁOS BIZNESU

SEKTOR ENERGETYKI

Enea S.A.

Grupa Enea otwarta na nowe możliwości w segmencie energetyki wiatrowej.....124

Polska Grupa Energetyczna S.A.

Nowa strategia Grupy PGE: intensywny rozwój nisko i zeroemisyjnych źródeł energii. Do 2030 r. Grupa PGE będzie posiadać 1,7 GW farm wiatrowych na łądzie.....125

ENERGA SA (GRUPA ORLEN)

Kierunkowe stanowisko Energa SA, dotyczące zmian uwarunkowań regulacyjnych dla realizacji inwestycji.....126

PGNiG S.A.

Stanowisko PGNiG S.A. wobec zmian regulacyjnych z obszaru energetyki wiatrowej na łądzie.....128

POLENERGIA S.A.

Dalszy rozwój energetyki wiatrowej jako niezbędny element transformacji energetycznej.....130

Respect Energy S.A.

Stanowisko Respect Energy S.A. wobec rozwoju energetyki wiatrowej na łądzie.....131

RWE Renewables Poland Sp. z o.o.

RWE – plany rozwoju w zakresie energetyki wiatrowej na łądzie.....132

Siemens Gamesa Renewable Energy Sp. z o.o.

Siemens Gamesa Renewable Energy Sp. z o.o. w sprawie lokalnego otoczenia regulacyjnego sektora energetyki wiatrowej w Polsce.....133

SIEMENS Sp. z o.o.

Siemens Sp. z o.o. wobec rozwoju energetyki wiatrowej na łądzie.....134

TAURON Polska Energia S.A.

Plany rozwoju energetyki wiatrowej w Grupie TAURON.....135

BANKI ROZWOJU I BANKI KOMERCYJNE

Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR)

Rola modyfikacji w zakresie regulacji dotyczącej minimalnej odległości dla dalszego rozwoju energetyki wiatrowej w Polsce.....136

Bank Gospodarstwa Krajowego

Bank Gospodarstwa Krajowego instytucją wspierającą zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy kraju.....137

Bank Ochrony Środowiska S.A.

Wiatr pod kontrolą.....138

BNP Paribas Bank Polska S.A.

Energetyka Wiatrowa na łądzie – jej znaczenie, kierunki reform.....139

DNB Bank Polska S.A.

Sektor bankowy jest gotowy i dysponuje środkami, aby wspierać transformację sektora energetycznego w Polsce.....140

mBank S.A.

Projekty energetyki wiatrowej są kluczowe w transformacji energetycznej.....141

PKO Bank Polski S.A.

PKO Bank Polski wspiera zieloną energię.....142

Santander Bank Polska S.A.

Santander Bank Polska – komentarz do założeń reformy i propozycji ustawy Energetyka wiatrowa na łądzie.....143

FUNDUSZE I AGENCJE

Polski Fundusz Rozwoju S.A.

Wyzwania transformacji energetycznej w Polsce.....144

AGENCJA ROZWOJU PRZEMYSŁU S.A.

Stanowisko ARP S.A. wobec transformacji energetycznej.....146

INSTYTUCJE FINANSOWO-DORADCZE

DNV GL

Stanowisko DNV GL dotyczące zmian regulacyjnych dla lądowych farm wiatrowych w Polsce....147

**Założenia do zmian
przepisów ustawy
o inwestycjach
w zakresie elektrowni
wiatrowych**

W chwili obecnej, kwestie związane z zapewnieniem podaży dla stale rosnącego popytu na energię, przy jednoczesnym zagwarantowaniu, że jej produkcja nie pogłębi niekorzystnych zmian klimatycznych, będących skutkiem masowego wykorzystywania paliw kopalnych (w szczególności węgla) są jednym z największych wyzwań przed jakimi staje współczesna gospodarka i administracja państwowa we wszystkich krajach na świecie. Także i w Polsce zachodzą znaczące zmiany, które mają na celu umożliwienie sprostaniu temu wyzwaniu.

Oprócz kwestii wpływu na klimat, powyższy problem jest olbrzymim wyzwaniem ekonomicznym. Cena energii jest jednym z najważniejszych wyzwań przed jakim stoją nie tylko polskie przedsiębiorstwa i gospodarka, ale także konsumenci indywidualni. Z uwagi na wysokie i stale rosnące koszty energii wytwarzanej w oparciu o spalanie węgla, utrzymanie dotychczasowego modelu energetycznego (biorąc pod uwagę światowe trendy dot. produkcji i konsumpcji energii, coraz mniejszą opłacalność i rosnące koszty produkcji energii z węgla – m.in. coraz większy koszt wydobywania – w stosunku do innych źródeł energii), jest w dłuższej perspektywie czasowej niecelowe. Ma to szczególnie istotny wpływ na kraje jak Polska, gdzie z węgla w dalszym ciągu produkuje się ponad 73% energii elektrycznej (wg danych za 2020 r.). Polscy konsumenci są do tego bardzo wrażliwi na zmiany kosztów związanych z tym źródłem energii.

Zmiana będąca odpowiedzią na te wyzwania musi być przemyślana, tak aby nie zagrozić bezpieczeństwu i stabilności dostaw energii oraz nie spowodować znaczącego wzrostu jej ceny, a także nie wywołać problemów ekonomiczno-społecznych w regionach tradycyjnie opartych na przemyśle wydobywczym i przetwarzania węgla. Dla wielu środowisk, dokonywanie zmian w tradycyjnym modelu scentralizowanej produkcji energii w oparciu o węgiel stanowi znaczące zagrożenie dla bezpieczeństwa ekonomicznego państwa oraz sytuacji gospodarczej wielu regionów, których gospodarka jest silnie powiązana z sektorem wydobywczym i energetycznym. Takie obawy są zrozumiałe, ale konieczne jest wskazanie, że przy odpowiednim zarządzaniu, można taką kwestię rozwiązać. Konieczne jest dokonanie takiej transformacji energetycznej, która nie tylko pozwoli na zapewnienie nieprzerwanych dostaw energii, wytwarzanej w niskiemisyjny sposób i ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych, ale także będzie impulsem do rozwoju gospodarczego wielu branż (związanych z nowymi technologiami w energetyce) i poszczególnych regionów. W celu wykorzystania takiej szansy, konieczne jest stworzenie nowego modelu krajowej produkcji, magazynowania i oszczędzania energii, zakładającego odejście

od instalacji scentralizowanych do tych rozproszonych, wykorzystujących potencjał efektywnej energetyki lokalnej i obywatelskiej, a także bazującej na czystej i taniej energii wytwarzanej z OZE.

Analizy przyszłego rynku energii, dokonywane w kontekście ukierunkowania na dywersyfikację struktury wytwarzania energii elektrycznej i obniżenia emisji z sektora energetyki, pokazują, iż istotne znaczenie ma – obok rozproszonych instalacji fotowoltaicznych – energetyka wiatrowa, a biorąc pod uwagę gotowość do potencjalnie szybkiego (w kontekście kilku najbliższych lat), uruchomienia nowych mocy produkcyjnych, jej lądowa część.

Kluczowym elementem, który jest warunkiem takiego scenariusza, jest zakończenie zainicjowanych w 2020 r. prac w obecnym Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii dotyczących przeglądu i analizy możliwości dokonania zmian obecnych przepisów dot. lokowania inwestycji w zakresie elektrowni wiatrowych na łądziej (czyli ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych). Zweryfikowane i zmodyfikowane warunki realizacji takich inwestycji powinny pomóc uzyskać zmianę nastawienia społecznego do instalacji elektrowni wiatrowych, tak aby możliwe było stworzenie możliwości do realizacji przez branżę – w odpowiedzialny sposób, uwzględniający interes lokalnych społeczności – nowych inwestycji w farmy wiatrowe, których tak mocno potrzebuje krajowy system energetyczny.

Przyjęcie ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych miało na celu uregulowanie kwestii związanych z przygotowaniem i realizacją inwestycji w lądową energetykę wiatrową. Ustawa ta spotkała się jednak z negatywną reakcją społeczną oraz doprowadziła do intensywnej dyskusji publicznej dotyczącej lokowania elektrowni wiatrowych. Przepisy w obecnym kształcie zostały ukierunkowane na zapewnienie maksymalnej pewności, że lokalizacja nowych elektrowni wiatrowych, w stosunku do istniejących budynków mieszkalnych, nie będzie stanowiła istotnego problemu dla danej społeczności lokalnej. Istotne jest to, że główne założenia ww. ustawy dotyczące w szczególności:

1. obowiązkowego lokowania elektrowni wiatrowych wyłącznie na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP),
2. precyzyjnego określenia warunków lokalizacji oraz wskazania minimalnej odległości nowych elektrowni wiatrowych od zabudowań mieszkalnych oraz nowych zabudowań mieszkalnych od elektrowni wiatrowych,

3. jednoznacznego wskazania, że przepisy ustawy Prawo budowlane i innych przepisów dotyczących postępowania w przypadku katastrof budowlanych i oceny stanu technicznego budowli stosuje się odpowiednio do elektrowni wiatrowych,

były ówczasnie uzasadnione, a niektóre obszary poddane regulacji wymagały interwencji prawodawcy. Niemniej, tak jak inne regulacje, każdy przepis wymaga okresowej, gruntownej weryfikacji co do jego zasadności w nowym kontekście i w stosunku do nowych okoliczności.

To co zostało zaobserwowane po przyjęciu obecnie obowiązujących od 2016 r. przepisów ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, to fakt, że wprowadzenie jednej sztywniej odległości minimalnej od zabudowań mieszkalnych i form ochrony przyrody, uzależnionej od wysokości wiatraków (tzw. zasady odległościowej z minimalną odległością równą dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej – tzw. zasada 10H), doprowadziło do istotnego zmniejszenia ilości dostępnego terenu pod lokalizację i realizację nowych inwestycji tego typu na terenie kraju. Obecnie obserwowane inwestycje w olbrzymiej większości korzystają jeszcze (dzięki obowiązującym przepisom przejściowym), z regulacji obowiązujących przed wejściem ww. przepisów ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

Jednocześnie, z uwagi na wymagania dotyczące stosowania zasady minimalnej odległości na poziomie 10H, szeregi gmin – przychylnych, co do zasady energetyce opartej na OZE – takich instalacji lokować nie może, mimo iż inwestycje w elektrownie wiatrowe (także biorąc pod uwagę dodatkowe wpływy podatkowe do budżetu gminy), byłyby na ich terenie mile widziane. Dodatkowo, z uwagi na działającą „w dwóch kierunkach” zasadę odległościową (nowa elektrownia wiatrowa musi być oddalona od budynków mieszkalnych o odległość 10H, ale i nowe budynki mieszkalne muszą być oddalone od istniejącej elektrowni wiatrowej o odległość 10H), zablokowana została możliwość budowy nowych domów w pobliżu elektrowni wiatrowych, co stanowi istotny problem dla właścicieli działek budowlanych, mieszczących się w pobliżu takich instalacji.

W ramach przeprowadzonej analizy, Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii starało się jednak równolegle wsłuchać w opinie towarzyszące głosom krytycznym wobec lokowania farm wiatrowych na zasadach sprzed obowiązywania przepisów ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (tj. m.in. w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy) i odpowiednio skonstruować przepisy nowelizujące aby rozwiązując problem gmin, które chętnie widziałyby u siebie takie inwestycje, nie

doprowadzić do powtórzenia negatywnych sytuacji z przeszłości.

Efektom tego jest finalizowany obecnie w Ministerstwie projekt legislacyjny. Istotne jest podkreślenie, że w ramach przygotowywania założeń projektu, wstępne konsultacje miały miejsce z władzami samorządowymi gmin, oraz stowarzyszeń gmin i powiatów, zainteresowanych realizacją na swoim terenie inwestycji w elektrownie wiatrowe, jak i władzami samorządowymi gmin, na których terenie już istnieją takie instalacje. Do Ministerstwa kierowane były również (w formie pisemnej i zapytań telefonicznych), opinie samych obywateli zainteresowanych możliwościami budowy domów w sąsiedztwie istniejących elektrowni wiatrowych. Dla pozyskania pełnego obrazu zgłaszanych problemów Ministerstwo prowadziło proces konsultacji także m.in.: ze środowiskiem ekspertów w zakresie OZE, potencjalnymi inwestorami i organizacjami branżowymi.

Celem dokonywanej zmiany przepisów jest ułatwienie możliwości realizacji inwestycji w postaci lądowych elektrowni wiatrowych w gminach, które wyrażają wolę lokowania takiej infrastruktury, przy zachowaniu maksymalnego bezpieczeństwa oraz zapewnienia pełnej informacji o planowanej inwestycji dla mieszkańców okolicznych terenów. Głównym założeniem projektu jest utrzymanie podstawowych zasad obecnie obowiązujących przepisów:

1. Nowa elektrownia wiatrowa (oraz ich zespół) może być lokowany wyłącznie na podstawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP), sporządzanego dla obszaru prognozowanego oddziaływania elektrowni wiatrowej.
2. Podstawowa minimalna odległość nowej elektrowni wiatrowej od zabudowań mieszkalnych nie może być mniejsza niż dziesięciokrotność całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej (dalej jako „10H”).

Biorąc jednak pod uwagę ograniczenia jednej sztywniej zasady odległościowej na tak wysokim poziomie, bardziej efektywnym podejściem w tym zakresie jest uelastycznienie ww. zasady odległościowej i oddanie większego władztwa w zakresie wyznaczania lokalizacji elektrowni wiatrowych poszczególnym gminom w ramach procedury planistycznej MPZP opracowywanej dla nowej elektrowni wiatrowej. Podstawą dla określania wymaganej od inwestora minimalnej odległości od zabudowań mieszkalnych byłyby wyniki przeprowadzonej prognozy oddziaływania na środowisko (w ramach której analizuje się m.in. wpływ emisji hałasu na otoczenie i zdrowie mieszkańców) wykonywanej w ramach MPZP przy zachowaniu nowej bezpiecznej bezwzględnej minimalnej odległości od

zabudowań mieszkalnych¹. Identyczna minimalna odległość bezwzględna będzie dotyczyć lokowania nowych budynków mieszkalnych w odniesieniu do elektrowni wiatrowej – odległość nowego budynku mieszkalnego elektrowni wiatrowej nie może być mniejsza, niż przyjęte w projekcie 500 metrów. W MPZP sporządzanego dla terenu wokół przyszłej elektrowni wiatrowej przyjmowane odległości będą uwzględniać faktyczne wymagania wynikające z ww. prognozy i szacowania emisji hałasu.

Trzeba pamiętać, że finalna odległość od zabudowań mieszkalnych będzie weryfikowana i określana w ramach procedury wydawania pozwolenia przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (RDOŚ) w ramach decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla danej inwestycji (na podstawie szczegółowego raportu oddziaływania na środowisko przy jednoczesnym zachowaniu wskazanej w ustawie minimalnej bezpiecznej bezwzględnej odległości od zabudowań mieszkalnych). Zgodnie z projektem nowelizacji, będzie istniała możliwość wydania dodatkowych szczegółowych przepisów dot. wytycznych dla RDOŚ oraz gmin dot. badania i określania oddziaływań elektrowni wiatrowych i ich maksymalnych poziomów hałasu.

Możliwość ww. uelastyczenia przez gminy minimalnej odległości będzie jednak powiązana z dodatkowymi prawami w zakresie konsultacji mieszkańców gmin (podczas dyskusji publicznych), a w szczególności mieszkańców zamieszkających w odległości mniejszej niż 10H od planowanej elektrowni wiatrowej. Podstawowym problemem związanym z inwestycjami w elektrownie wiatrowe, powodującym wiele nieprawidłowości i wywołującym szereg sporów wśród członków społeczności lokalnej, był fakt, że przed przyjęciem przepisów ustawy o lokowaniu inwestycji wiatrowych, były one lokowane na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, a nie na podstawie MPZP.

Ten problem jest rozwiązany poprzez utrzymanie zasady, że lokowanie elektrowni wiatrowej może się odbywać wyłącznie na podstawie MPZP, przy zachowaniu pełnej procedury konsultacyjnej. Biorąc pod uwagę wynik różnego rodzaju badań i analiz dotyczących realizacji inwestycji istotnie oddziaływujących na środowisko i otoczenie (w tym instalacji energetycznych), założono, że kluczowe w celu uzyskania lokalnego konsensusu dot. ulokowania inwestycji w postaci farm wiatrowych, jest odpowiednio wczesne i obiektywne konsultowanie społeczności lokalnej o planach, przewidywanym zakresie i korzyściach z realizacji inwestycji (np. w kwestii zwiększonego przychodu z tytułu podatku od nieruchomości).

W tym celu nowym rozwiązaniem w przepisach dot. lokowania elektrowni wiatrowych jest – w stosunku do obecnych przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – co najmniej jedna, dodatkowa dyskusja publiczna nad możliwymi do ujęcia w MPZP rozwiązaniami dot. lokalizacji planowanej elektrowni wiatrowej, która będzie organizowana w ciągu 30 dni od dnia podjęcia uchwały o przystąpieniu do sporządzenia MPZP, czyli na wczesnym etapie planowania. Pojawia się ponadto obowiązek organizacji w gminie co najmniej dwóch dyskusji publicznych nad przyjętymi w projekcie MPZP rozwiązaniami (w tym co najmniej jedna prowadzona online). Dodatkowo wydłużone zostają terminy i doprecyzowane zasady dotyczące wyłączenia do publicznego wglądu (i przyjmowania uwag) projektu MPZP i prognozy oddziaływania na środowisko.

Kolejnym istotnym elementem proponowanych zmian jest wzmocnienie obowiązków dot. bezpiecznej eksploatacji elektrowni wiatrowej. Za bezpieczne eksploatawanie elektrowni wiatrowej, odpowiada bezpośrednio jej właściciel. Dodatkowo jednak w stosunku do obecnych, zapewniających właściwy nadzór budowlany nad elektrownią wiatrową, ustawa wprowadzi dodatkowe obowiązki dot. czynności technicznych niezbędnych dla zapewnienia bezpieczeństwa eksploatacji kluczowych elementów technicznych elektrowni wiatrowych, które będą realizowane przez Urząd Dozoru Technicznego (dalej jako „UDT”) w stosunku do elektrowni wiatrowych. UDT będzie mianowicie okresowo certyfikował i weryfikował kompetencje i procedury serwisu technicznego, który na co dzień dba o sprawność techniczną elektrowni wiatrowej (biorąc pod uwagę m.in. posiadany personel i jego kompetencje i uprawnienia). Prowadzony będzie dedykowany rejestr podmiotów mogących świadczyć tego typu usługi. Weryfikowane ponadto będzie, czy eksploatujący elektrownię wiatrową korzysta z usług certyfikowanego serwisu.

Należy spodziewać się, że zmiany w ustawie znacznie poprawią sytuację w zakresie inwestowania w Polsce w lądowe elektrownie wiatrowe oraz rozwiążą problemy mieszkańców gmin w zakresie budownictwa w sąsiedztwie tych elektrowni.

¹ Określonej w projekcie na poziomie minimum 500 m - jest to uśredniona minimalna odległość dla której spełnione są obowiązujące normy hałasu dla budynków mieszkalnych dla instalacji tego typu a także zapewnione bezpieczeństwo fizyczne mieszkańców sąsiednich terenów.

Uzasadnienie dla projektu ustawy o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych

Ministerstwo Rozwoju,
Pracy i Technologii

Celem projektu ustawy o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz niektórych innych ustaw jest wprowadzenie zmian w zasadach lokalizowania inwestycji w zakresie lądowych elektrowni wiatrowych w gminach, które wyrażają wolę lokowania takiej infrastruktury oraz „odblokowanie” rozwoju budownictwa mieszkalnego w sąsiedztwie tych elektrowni przy zachowaniu maksymalnego bezpieczeństwa ich eksploatacji i zapewnieniu pełnej informacji o planowanej inwestycji dla mieszkańców okolicznych terenów.

Przyjęcie ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 981 i 1378), która miała na celu uregulowanie kwestii związanych z przygotowaniem i realizacją inwestycji w lądową energetykę wiatrową, było uzasadnionym krokiem, mającym na uwadze konieczność zapewnienia ochrony mieszkańcom terenów, w pobliżu których zlokalizowane są tego typu obiekty. Konieczność opracowania ww. regulacji była także uzasadniona znaczącą reakcją społeczną oraz dyskusją publiczną dotyczącą lokowania elektrowni wiatrowych, które miały miejsce w ówczesnym czasie. Podstawowe obszary poddane regulacji i założenia ww. ustawy dotyczyły:

- obowiązkowego lokowania elektrowni wiatrowych wyłącznie na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP),
- precyzyjnego określenia warunków lokalizacji oraz wskazania minimalnej odległości nowych elektrowni wiatrowych od zabudowań mieszkalnych oraz nowych zabudowań mieszkalnych od elektrowni wiatrowych,
- jednoznacznego wskazania, że przepisy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2020 r. poz. 1333, z późn. zm.) i inne przepisy dotyczące postępowania w przypadku katastrof budowlanych i oceny stanu technicznego budowli stosuje się odpowiednio do elektrowni wiatrowych.

Wskazane obszary wymagały uregulowania na poziomie ustawowym i uzasadniały interwencję w postaci opracowania i przyjęcia szczególnych przepisów w tym zakresie. Od momentu przyjęcia i wejścia w życie przepisów ww. ustawy w 2016 r. sytuacja dotycząca globalnych, europejskich i krajowych polityk energetycznych, kosztów wytwarzania energii elektrycznej, a także możliwości wykorzystania lądowej energetyki wiatrowej, wdrażanej w zgodzie z interesem społeczności lokalnych, uległa poważnym zmianom.

1. Ogólny kontekst i tło przedmiotu ustawy

Przede wszystkim wysokie i stale rosnące koszty energii elektrycznej, wytwarzanej w sposób konwencjonalny (tj. oparty na spalaniu węgla), stały się jednym z najważniejszych wyzwań przed jakimi stoją polskie przedsiębiorstwa i gospodarka, ale także gospodarstwa domowe.

Z uwagi na to, że w Polsce znaczna ilość, bo wg danych z 2020 r. aż 73,5%, energii elektrycznej jest generowana z węgla¹, polscy odbiorcy są bardzo wrażliwi na zmiany kosztów związanych z tym źródłem energii.

Sytuacja Polski w tym zakresie powinna być więc analizowana w kontekście:

- stałego, obserwowanego wzrostu cen uprawnień do emisji CO₂ (kilkukrotnego od początku 2018 r., z kilku do ponad 30€/t obecnie)² oraz ceny wydo-

bycia i dostaw węgla³, co powoduje z tego powodu wzrost cen energii elektrycznej dla odbiorców krajowych,

- istotnego znaczenia faktu, że aby wyprodukować 1 kWh energii elektrycznej w Polsce, trzeba wyemitować 724 gramy CO₂, czyli trzy razy więcej niż europejska średnia (226 gram, spadek)⁴. Oznacza to dużo wyższe opłaty, jakie polskie przedsiębiorstwa muszą ponosić na ww. uprawnienia do emisji CO₂,
- okoliczności związanej z tym, że na rosnący udział OZE w produkcji energii mają wpływ stale spadające koszty generacji energii w tego typu instalacjach, wynikające z postępującego rozwoju technologicznego. Zgodnie cytowanym powyżej raportem Polskiego Instytutu Ekonomicznego, na podstawie danych Międzynarodowej Agencji Energii Odnawialnej (IRENA),

¹ Porównanie za: The European Power Sector in 2020, <https://ember-climate.org/wp-content/uploads/2021/01/Report-European-Power-Sector-in-2020.pdf> (dostęp: 25 stycznia 2021 r.). Wg danych Polskich Sieci Elektroenergetycznych za sam grudzień 2020 r. było to blisko 70%, <https://www.rynekelektryczny.pl/produkcja-energii-elektrycznej-w-polsce/>.

² W dniu 7 stycznia 2021 r. ceny uprawnień do emisji CO₂ sięgnęły 35€ – tym samym były najwyższe od 2005 r. czyli od momentu uruchomienia unijnego systemu handlu emisjami EU ETS, dane za: <https://www.politykainsight.pl/pi-energy/2098157,1,kto-zyska-a-kto-straci-na-drogim-co2.read> (dostęp: 10 stycznia 2021 r.). Zgodnie z Raportem z rynku CO₂ ze stycznia 2021 r. przygotowanego przez KOBIZE, prognozy na 2022 i 2023 r. sugerują, że ceny osiągną poziomy ok 46 EUR. W długim terminie ceny uprawnień mogą rosnąć liniowo, średnio od ok. 41 EUR w 2025 r. do ok. 72 EUR w 2030 r.

³ Zestawienie danych w: Przyszły miks energetyczny Polski – determinanty, narzędzia i prognozy, Polski Instytut Ekonomiczny, Working Paper 6/2019, Warszawa 2019.

⁴ Porównanie za: The European Power Sector in 2020, <https://ember-climate.org/wp-content/uploads/2021/01/Report-European-Power-Sector-in-2020.pdf> (dostęp: 25 stycznia 2021 r.).

w okresie 2010–2018 koszty wytwarzania energii z energetyki słonecznej spadły o 77%, a dla energetyki wiatrowej, spadek wyniósł 20% (farmy morskie) i, co istotne z punktu widzenia niniejszego projektu – o 34% dla elektrowni wiatrowych na lądzie (przy czym uśrednione koszty wytwarzania energii w lądowych elektrowniach wiatrowych osiągały drugi najkorzystniejszy wynik spośród OZE). Warto tu jednocześnie wskazać, że statystyczna średnia UE dla Państw Członkowskich w zakresie udziału poszczególnych technologii w wytwarzaniu energii elektrycznej wynosiła w 2020 r. 38% z OZE, 37% z paliw kopalnych (reszta to energia atomowa). W przypadku Polski udział wszystkich paliw kopalnych w produkcji energii elektrycznej został wyliczony na poziomie 83%⁵,

- tego, że z uwagi na powyższe, poziom cen energii elektrycznej jest w Polsce wyższy niż w większości innych krajów UE. Według zestawienia Komisji Europejskiej, w III kwartale 2020 r. średnia cena energii elektrycznej na polskim rynku hurtowym wyniosła 52€ za 1 MWh, czyli aż o 60% więcej niż europejska średnia w tym okresie, która wynosiła od 30 do 40€ (droższa cena występowała w tym okresie tylko na Malcie i wyniosła 56€)⁶. Ma to oczywiście negatywny wpływ na konkurencyjność polskich przedsiębiorstw i produktów na rynkach międzynarodowych, w tym w szczególności na kondycję dużych przemysłowych odbiorców energii,
- okoliczności, że z uwagi na rosnące ceny krajowej energii elektrycznej, zauważalny w 2018, 2019 i w 2020 r. stał się także trend rosnącego importu energii elektrycznej z zagranicy⁷,
- oraz, że w kwietniu 2020 r. Polska wyprzedziła Grecję pod względem wysokości cen hurtowych energii elektrycznej, które od tej pory pozostają najwyższe w Unii⁸. Pomiędzy kwietniem a wrześniem 2020 r. średnie ceny energii elektrycznej w Polsce wynosiły 46 euro za MWh, czyli o połowę więcej niż średnia dla reszty UE-27 (31 euro/MWh).

Wszystkie ww. czynniki powodują, że utrzymanie obecnego miksu energetycznego w perspektywie długookresowej wiązałoby się ze znacznym wzrostem cen energii elektrycznej oraz niewypełnianiem zobowiązań wynikających z ustawodawstwa UE. Polska powinna więc doprowadzić do takiej modyfikacji swojego miksu energetycznego, aby zapewnić Polakom dostęp do czystej i taniej energii, która w sposób niezakłócony będzie trafiać do odbiorców.

Należy mieć także na uwadze ogólny kontekst związany z realizacją polityki energetyczno-klimatycznej Unii Europejskiej, w tym jej długoterminową wizję dążenia do neutralności klimatycznej UE do 2050 r. oraz mechanizmy regulacyjne stymulujące osiągnięcie związanych z nią efektów w najbliższych dziesięcioleciach, polegających na ograniczaniu emisji CO₂ oraz dekarbonizacji wytwarzania energii.

Już w 2009 r. przyjęto pakiet regulacji wyznaczający trzy zasadnicze cele przeciwdziałania zmianom klimatu do 2020 r. (tzw. pakiet 3 x 20%), przy czym, zgodnie z nim, Państwa Członkowskie partycypują w nim stosownie do swoich możliwości. Polska jest zobowiązana do:

- zwiększenia efektywności energetycznej poprzez oszczędność zużycia energii pierwotnej o 13,6 Mtoe w latach 2010–2020 w porównaniu do prognozy zapotrzebowania na paliwa i energię z 2007 r.,
- zwiększenia do 15% udziału energii z OZE w końcowym zużyciu energii brutto do 2020 r.,
- wkładu w redukcję emisji gazów cieplarnianych o 20% (w porównaniu do 1990 r.) do 2020 r.

W 2014 r. Rada Europejska utrzymała kierunek przeciwdziałania zmianom klimatu i zatwierdziła cztery cele w perspektywie 2030 r. dla całej UE, które po rewizji w 2018 r. oraz grudniu 2020 r. przedstawiają się następująco:

- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 55% w porównaniu z emisją z 1990 r. (zwiększony w grudniu 2020 r. z wcześniejszych 40%),
- co najmniej 32% udziału źródeł odnawialnych w zużyciu końcowym energii brutto,
- wzrost efektywności energetycznej o 32,5%,
- ukończenie tworzenia wewnętrznego rynku energii UE.

W 2019 r. w celu nadania spójności ww. działaniom, Komisja Europejska opublikowała komunikat ws. Europejskiego Zielonego Ładu, czyli strategii, której ambitnym celem jest osiągnięcie przez UE do 2050 r. ww. celów związanych z neutralnością klimatyczną. Służyc mają temu zarówno działania regulacyjne, jak i znaczące środki finansowe skierowane na inwestycje w niskoemisyjną energetykę.

Perspektywicznie zakłada się więc dalsze rewizje kluczowych regulacji UE dotyczących sektora energetycznego, które odnosić się będą do celów i narzędzi polityki energetyczno-klimatycznej Unii Europejskiej w horyzoncie

⁵ Przyszły mikس energetyczny Polski – determinanty, narzędzia i prognozy, op. cit.

⁶ WAnaliza Polityki Insight: <https://www.politykainsight.pl/pi-energy/2098455.1,polska-ma-najdrozsza-energie-na-kontynencie-impas-w-rozmowach-gornikow-z-rzadem.read> (dostęp: 15 stycznia 2021 r.).

⁷ Przyszły mikс energetyczny Polski – determinanty, narzędzia i prognozy, op.cit.

⁸ Analiza Polityki Insight Energy: <https://www.politykainsight.pl/pi-energy/1976106.1,czy-piontek-zastapi-rogale-w-pgg-gaz-system-wchlonie-polskie-Ing.read>, (dostęp 23 października 2020 r.).

czasowym wykraczającym poza ramy 2030 r. Dotyczy to w szczególności rozstrzygnięć względem długoterminowej wizji redukcji emisji gazów cieplarnianych w UE do 2050 r.

Zgodnie z powyższym, udział energii odnawialnej brutto w konsumpcji energii elektrycznej, ciepłej i w transporcie w Polsce, liczony za 2020 r., powinien wynieść 15%. Tymczasem dane dla Polski za 2019 r. wskazują, że osiągnięty poziom to zaledwie 12,16%, z czego dla elektroenergetyki poziom ten wynosi 14,3% (dane Eurostat)⁹. Może to grozić niespełnieniem celów nałożonych przez prawodawstwo UE za 2020 r. i ewentualną koniecznością dokonania tzw. transferu statystycznego, czyli obowiązkowego zakupu energii OZE z innych krajów UE o wartości uzależnionej od ostatecznie osiągniętego wskaźnika¹⁰.

Najnowsze dokumenty strategiczne dotyczące projekcji krajowego miks energetycznego oraz systemu energetycznego dostrzegają już ww. wyzwania. Zgodnie z przyjętą przez Radę Ministrów „Polityką Energetyczną Państwa (PEP) do 2040 r.”, krajowe zużycie energii elektrycznej wzrośnie do 2030 r. o 22% oraz o 37% do 2040 r. Średnioroczne tempo wzrostu tej kategorii wynosi w ca-

łym rozpatrywanym okresie prognozy ok. 1,5%. Oznacza to, że popyt na energię wymaga dostarczenia do Krajowego Systemu Energetycznego znaczącego dodatkowego wolumenu energii wytwarzanej w sposób efektywny ekonomicznie i zgodny z krajową i unijną polityką klimatyczną. W najnowszej wersji PEP do 2040 r., jak i w przedłożonym Komisji „Krajowym Planie na rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-30”, Polska deklaruje, że do 2030 r. osiągnięty zostanie poziom 23% udziału OZE w końcowym całościowym zużyciu energii brutto, przy czym dla zużycia energii brutto w elektroenergetyce, a więc w obszarze, gdzie zastosowane będą elektrownie wiatrowe na lądzie, do 2030 r. osiągnięty zostanie poziom 32% udziału OZE. Zgodnie z PEP, do 2040 r. ww. poziom udziału OZE w końcowym całościowym zużyciu energii brutto osiągnie co najmniej 28,5%, przy czym dla zużycia energii brutto w elektroenergetyce poziom ten powinien osiągnąć co najmniej 39,7%.

Aby mogło nastąpić ww. wypełnienie przez Polskę podjętych zobowiązań, a także doprowadzenie do znaczącej przebudowy krajowego miks energetycznego konieczne jest kontynuowanie wdrażania ułatwień dla realizacji inwestycji w OZE, w tym w lądowe elektrownie wiatrowe.

2. Potencjał rozwoju oraz atuty energetyki wiatrowej na lądzie

Krajowe dokumenty strategiczne w obszarze energetyki dostrzegają istotną rolę lądowej energetyki wiatrowej. Przykładowo w PEP do 2040 r. wskazuje się, że lądowa energetyka wiatrowa posiada, w szczególności, potencjał dla rozwoju w obszarze korporacyjnych długoterminowych umów zakupu energii z OZE (tzw. cPPA), zawieranych bezpośrednio między wytwórcą OZE i odbiorcą dużej ilości energii, w celu wykorzystania dużej części lub całości generacji w danej instalacji OZE. Odbiorcą w tym zakresie może być podmiot posiadający znaczne zapotrzebowanie jednostkowe na energię elektryczną, dla którego opłacalne jest np. instalowanie bezpośredniej linii zasilającej z instalacji stanowiącej źródło energii lub zapewnianie co najmniej dedykowanego, zwirtualizowanego dostępu do nowego źródła energii¹¹.

Obecnie, według danych Polskich Sieci Elektroenergetycznych (styczeń 2021 r.), moc zainstalowana lądowych farm wiatrowych w naszym kraju wynosi 6 613,99 MW w ok. 1 300 instalacjach tego typu. Lądowa energetyka

wiatrowa wytwarza ok. 14 TWh energii elektrycznej rocznie, co stanowiło 8,2% produkcji energii elektrycznej w kraju w 2019 r.¹². Lądowa energetyka wiatrowa już teraz jest, dzięki znacznej poprawie efektywności wykorzystania mocy turbiny, najtańszą technologią wytwarzania energii w Polsce, nie tylko w porównaniu do innych OZE, ale także do źródeł konwencjonalnych. Potwierdzają to wyniki deklarowanych i kontraktowanych cen energii z aukcji OZE w 2018 r. oraz w 2019 r. w porównaniu do cen energii na giełdzie (poniżej zbiorcze zestawienie cen z aukcji OZE przygotowane przez URE w sierpniu 2020 r. na podstawie danych z przeprowadzonych aukcji w 2018 i 2019 r., gdzie WIL oznacza lądową energetykę wiatrową):

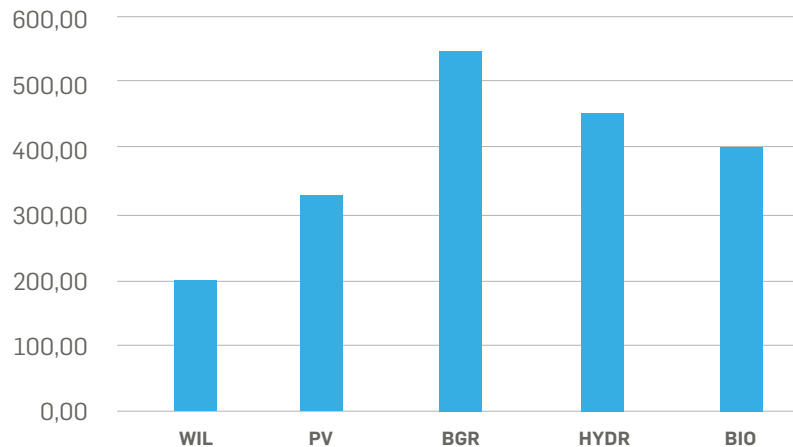
⁹ Ostateczne dane unijnego urzędu statystycznego Eurostat o realizacji celu za 2020 r. poznamy dopiero w styczniu 2022 r.

¹⁰ UE zobowiązała się do osiągnięcia 20% udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w 2020 r. Zgodnie z Dyrektywą RED z 2009 r., wszystkie kraje członkowskie mają indywidualnie wyznaczone cele, które łącznie mają zapewnić wypełnienie unijnego planu. Polska zobligowała się do osiągnięcia 15%. W 2009 r., udział OZE w Polsce wynosił 8,66%, dane o wymaganych wskaźnikach dla krajów UE: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10335438/8-23012020-AP-EN.pdf/292cf2e5-8870-4525-7ad7-188864ba0c29>.

¹¹ „Perspektywy rozwoju Corporate PPA w Polsce. Możliwość kontraktowania dostaw zielonej energii dla przemysłu, Instytut Jagielloński, luty 2020.

¹² Dane Polskich Sieci Energetycznych (PSE) za: <https://www.rynekelektryczny.pl/moc-zainstalowana-farm-wiatrowych-w-polsce/>, (dostęp: 25 stycznia 2021 r.).

Ceny z aukcji wg. technologii

Średnia cena ważona energii z lądowych elektrowni wiatrowych z ww. aukcji to 204,43 zł/MWh. Tymczasem, przykładowo, cena energii BASE (zł/MWh) na towarowej giełdzie energii w sierpniu 2020 r. wyniosła 233,95 zł¹³ (średnia roczna za 2019 r. to 245 zł/MWh a minimalna cena po jakiej energia z elektrowni wiatrowej na lądzie została sprzedana w ramach ww. aukcji wynosiła 163 zł/MWh¹⁴).

Przeciętna cena ofert wytwórców energii z wiatru na lądzie w aukcji z 2020 r.: AZ/7/2020 (dla instalacji o projektowanej mocy przekraczającej 1 MW) wyniosła 227 zł/MWh, podczas gdy średnia ważona wartość podstawowego indeksu BASE na Towarowej Giełdzie Energii w grudniu 2020 r. wyniosła 258 zł/MWh, a notowanie kontraktu BASE_Y-22 – 252 zł/MWh. Biorąc pod uwagę możliwość wykorzystywania w kolejnych aukcjach technologii nowszej generacji oraz terenów o najlepszej wietrzności można oczekiwać jeszcze większego obniżania cen aukcyjnych na energię z wiatru. Wydaje się zasadne, biorąc pod uwagę ww. okoliczności, uwarunkowania krajowego rynku energetycznego oraz rosnącego zapotrzebowania na tanią energię elektryczną, aby umożliwić wykorzystanie znacznego potencjału lądowej energetyki wiatrowej, który mógłby być istotnym elementem mitygującym wzrosty hurtowej ceny energii w przyszłości.

Obserwowany w ostatnich latach, bardzo szybki postęp technologiczny w sektorze energetyki wiatrowej wpływa

na zwiększenie produktywności, a tym samym obniżenie kosztów realizacji projektów wiatrowych. Obecne, nowoczesne turbiny wiatrowe, zwłaszcza te o dużych mocach jednostkowych, znacznie efektywniej wykorzystują dostępne zasoby wiatru, zwiększając tym samym potencjalne tereny, gdzie uzasadnione ekonomicznie i zgodne z przepisami prawa jest ich posadzenie. W praktyce oznacza to, że są w stanie generować większą moc i ilość energii przy porównywalnej prędkości wiatru. Z uwagi na znacznie mniejszą łączną ilość elektrowni w ramach takiego zespołu urządzeń takie rozwiązanie może istotnie zwiększyć akceptację społeczną dla projektu i zmniejszyć jego oddziaływanie na środowisko.

Biorąc pod uwagę także perspektywę długookresową, zgodnie z opracowaniami Instytutu Energetyki Odnawialnej (IEO) z października 2019 oraz września 2020 r.¹⁵, potencjał ekonomiczny rozwoju energetyki wiatrowej na terenie Polski – (tj. uwzględniający możliwości techniczne, kryteria gospodarcze i związane z ekonomią inwestycji, skorygowany ze względu na dopuszczalne do zabudowy instalacjami elektrowni wiatrowych klasy bonitacyjne gleby) wynosi w zależności od wariantu rozwoju od 6 do 12,5 GW nowych mocy zainstalowanych w energetyce wiatrowej na lądzie w perspektywie do 2030 r. W krótkim horyzoncie czasowym, do 2025 r., na podstawie danych o zainicjowanych procesach inwestycyjnych, potencjalna moc nowych elektrowni wiatrowych szacuje się na 3,7 GW¹⁶.

¹³ <https://tge.pl/dane-statystyczne> (dostęp w dniu 3 września 2020 r.).

¹⁴ <https://www.ure.gov.pl/pl/energia-elektryczna/ceny-wskazniki/7852.Srednia-cena-sprzedazy-energii-elektrycznej-na-ryнку-konkurencyjnym-roczna-i-kwa.html>.

¹⁵ „Potencjał inwestycyjny energetyki wiatrowej na lądzie na terenie Polski”, Instytut Energetyki Odnawialnej, Warszawa, październik 2019 r. oraz „Możliwości wykorzystania i szybkiego uruchomienia rezerw potencjału lądowej energetyki wiatrowej w celu obniżenia cen energii elektrycznej w Polsce”, Warszawa, wrzesień 2020 r.

¹⁶ Możliwości wykorzystania i szybkiego uruchomienia rezerw potencjału lądowej energetyki wiatrowej w celu obniżenia cen energii elektrycznej w Polsce”, Instytut Energetyki Odnawialnej, op. cit.

Wysoki potencjał dla rozwoju energetyki wiatrowej wskazują też analizy przeprowadzone w ramach projektu „LIFE Climate CAKE PL”, który został opracowany w Krajowym Ośrodku Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBIZE), działającym w strukturze Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego. Wyniki projektu CAKE wskazują na potencjał rozwoju lądowej energetyki wiatrowej do poziomu ok. 36 GW mocy zainstalowanej do 2040 r. oraz ok. 21-23 GW łącznej mocy zainstalowanej w perspektywie do 2030 r. w zależności od przyjętego scenariusza¹⁷.

Jak wynika z kolei z raportu WISE Europa¹⁸, stały przyrost mocy wiatrowych – aż do osiągnięcia potencjału technicznie i ekonomicznie uzasadnionego w polskich warunkach – mógłby osiągnąć docelową wartość ok. 24 GW mocy zainstalowanej. Z kolei, według scenariusza zarysowanego w raporcie tego samego ośrodka badawczego, pt. „Neutralna emisyjnie Polska 2050. Jak wyzwanie zmienić w szansę”¹⁹, lądowa energetyka wiatrowa może wnieść bardzo znaczący wkład w osiągnięcie przez Polskę neutralności emisyjnej do 2050 r., a tym samym przyczynić się do realizacji postawionych sobie przez nasz kraj, Unię Europejską i wspólnotę międzynarodową celów przeciwdziałania globalnym zmianom klimatycznym. Przewiduje się, że w 2050 r. moc lądowych elektrowni wiatrowych może wynieść 35 GW, co stanowiłoby 21% mocy całkowitej. Jak zauważono w raporcie, opracowanie programu inwestycji na tak ogromną skalę wymagałoby oczywiście rozwiązania wielu kwestii związanych z regulacjami, środowiskiem naturalnym oraz łańcuchami dostaw. Może jednak przyczynić się do powstawania w Polsce nowych gałęzi gospodarki.

Ww. prognozy są stosunkowo zbieżne w zakresie zaznaczonych perspektyw rozwoju lądowej energetyki wiatrowej. Wszystkie ww. optymistyczne scenariusze jej rozwoju zakładają jednak dokonanie istotnych zmian w obowiązujących przepisach, przewidzianych m.in. w niniejszym projekcie, polegających na uelastycznieniu zasad lokowania elektrowni wiatrowych (w tym na terenie bliższym niż wyznaczony przez tzw. zasadę odległościową, zakładającą minimalną odległość równą dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej od budynku mieszkalnego – dalej jako zasada 10H). Biorąc pod uwagę wykonane symulacje dotyczące obszarów kraju, które są wyłączone spod zabudowy elektrowniami wiatrowymi, przy różnych odległościach minimalnych²⁰,

przyjęta w projekcie nowa bezwzględna minimalna odległość elektrowni wiatrowych od zabudowań mieszkalnych jest odległością, która udostępni większe obszary kraju pod rozwój energetyki wiatrowej, z jej wszystkimi korzyściami środowiskowymi, społecznymi i ekonomicznymi dla mieszkańców kraju. Co istotne, faktyczna przestrzeń dostępna pod elektrownie wiatrowe nie musi jednak oznaczać, że na takich obszarach elektrownie wiatrowe powstaną w rzeczywistości, gdyż mogą tam występować innego rodzaju bariery, np. wynikające z pogłębionej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, konsensusu ze społecznością lokalną, aspektów ekonomicznych itp.

Z szacunków wykonanych w grudniu 2018 r. na zamówienie Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej (PSEW) wynika, że z uwagi na opisaną powyżej, rosnącą efektywność kosztową energetyki wiatrowej na lądzie, każdy dodatkowy 1 GW generacji z lądowych elektrowni wiatrowych dostarczonych do Krajowego Systemu Energetycznego może obniżyć ceny hurtowe energii elektrycznej o ok. 21 zł/1 MWh.

Z kolei, w zależności od zainstalowanej łącznej mocy nowych elektrowni wiatrowych (warianty od 6 do 12,5 GW nowych mocy wytwórczych) oraz potencjalnych, nieprzewidzianych wahań cen energii, IEO szacuje, że po 2030 r., tj. po okresie potencjalnych realizacji nakładów inwestycyjnych na nowe instalacje energetyki wiatrowej na lądzie, oszczędności mogą wynieść od 5 do 30 zł/1 MWh²¹.

Inną potencjalną korzyścią związaną z rozwojem lądowych elektrowni wiatrowych jest umożliwienie powstania w Polsce nowej, perspektywicznej branży przemysłowej związanej z produkcją i wykorzystaniem wodoru. W przygotowanej w styczniu 2021 r. „Polskiej Strategii Wodorowej do roku 2030 z perspektywą do 2040 r.” wyraźnie wskazuje się na docelowo pożądaną model produkcji tego nośnika energii przy wykorzystaniu taniego źródła energii elektrycznej z OZE przy procesie elektrolizy (w celu uzyskania tzw. „zielonego” lub „odnawialnego” wodoru). Produkcja wodoru przy wykorzystaniu nadwyżek z generacji OZE jest także realizacją postulatu łączenia sektorów energetyki, transportu, ciepłownictwa i przemysłu. W przypadku wdrożenia wykorzystania zielonego (odnawialnego) wodoru oraz ww. koncepcji łączenia sektorów, potencjał redukcji emisji w roku 2050 względem roku 2020 wynosi ok. 68% (co

¹⁷ Raport: „Scenarios of low-emission energy sector for Poland and the EU until 2050” http://climatecake.pl/wp-content/uploads/2019/11/CAKE_energy-model_EU_low_emission_scenarios_paper_final.pdf, Centrum Analiz Klimatyczno-Energetycznych, KOBIZE, październik 2019 (dostęp: 20 stycznia 2021 r.).

¹⁸ „Wkład krajowych dostawców w rozwój energetyki wiatrowej na lądzie i jej wpływ na polski rynek pracy do 2040 r.”, WISE Europa (2019).

¹⁹ „Neutralna emisyjnie Polska 2050. Jak wyzwanie zmienić w szansę”, McKinsey & Company (2020), <https://www.mckinsey.com/pl/our-insights/carbon-neutral-poland-2050#> (dostęp: 7 sierpnia 2020 r.).

²⁰ Z. Cichoński, M. Hajto, M. Bidłaski (2013), Przestrzenne konsekwencje przyjęcia wybranych kryteriów lokalizacji elektrowni wiatrowych, Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy.

²¹ Dane za: wystąpienie Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej z 15 kwietnia 2020 r. do Ministerstwa Klimatu oraz Ministerstwa Rozwoju ws. wniosku o przedłużenie aukcyjnego systemu wsparcia rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE) w Polsce oraz wcześniej przytaczane raporty IEO.

odpowiada ok. 83 proc. względem roku 1990)²². Planuje się, że zainstalowana moc elektrolizerów do 2030 r. może w Polsce osiągnąć moc 2 GW. Co więcej, synergia mocy wytwórczej OZE na potrzeby produkcji wodoru mogłaby być jednocześnie wykorzystywana do magazynowania energii w postaci paliwa wodorowego, co może być konieczne w przypadku konieczności utrzymywania stabilności Krajowego Systemu Energetycznego („wylapywanie” nadwyżek produkcji z OZE). Wodór, wyprodukowany m.in. z energii pochodzącej z lądowych elektrowni wiatrowych może pełnić, zgodnie z ww. Strategią, rolę magazynu energii, w tym energii wytworzonej z OZE, i dzięki temu uczestniczyć w zwiększaniu możliwości integracji OZE w systemie energetycznym.

Jak wskazuje raport WISE-Europa²³, utrzymanie tempa inicjowania i realizacji inwestycji w elektrownie wiatrowe na lądzie w najbliższych latach będzie wymagało stabilnego otoczenia regulacyjnego oraz dokonania uelastycznienia przepisów dotyczących lokalizacji elektrowni wiatrowych. W przeciwnym razie, możliwości w zakresie uruchamiania nowych projektów w tym zakresie mogą być bardzo ograniczone, a potencjalne zyski utracone.

Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii przeprowadziło prace przeglądowe w celu zmiany ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, nakierowane na wykorzystanie potencjału energetyki wiatrowej na lądzie na rzecz polskiej gospodarki i rynku energetycznego. W trakcie analizy zaobserwowano, że przyjęcie ww. ustawy, wprowadzającej jedną, sztywną odległość minimalną od zabudowań mieszkalnych i form ochrony przyrody, uzależnioną od wysokości

wiatraków (tzw. zasada odległościowa z minimalną odległością równą dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowe, inaczej zasada 10H), doprowadziło do istotnego zmniejszenia ilości dostępnych terenów nadających się na lokalizację i realizację nowych inwestycji²⁴. Obecnie obserwowane inwestycje w znacznej większości korzystają (dzięki obowiązującym przepisom przejściowym) z regulacji obowiązujących przed wejściem ww. przepisów ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

Jednym z obserwowanych efektów ubocznych ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, w szczególności związanych z art. 4 ustawy, w którym wskazuje się minimalną odległość nowej elektrowni wiatrowej od istniejącego budynku mieszkalnego, jak i budynku mieszkalnego od istniejącej elektrowni wiatrowej, było doprowadzenie do zablokowania możliwości zabudowy mieszkaniowej na dużych terenach gmin, w tym także na terenach intensywnie urbanizowanych, w tym także na działkach pod zabudowę mieszkaniową.

Warto również zwrócić uwagę na pozytywny stosunek społeczeństwa polskiego do rozwoju lądowej energetyki wiatrowej: popiera ją 85% mieszkańców. Co więcej 75% ankietowanych popiera budowę takich farm w swojej okolicy zamieszkania. Wraz ze stopniem wykształcenia rośnie pozytywny stosunek do takich lokalnych inwestycji. Trzeba też podkreślić, że zdecydowana większość społeczeństwa (70%) uważa, że lądowe farmy wiatrowe mają pozytywny wpływ na środowisko²⁵.

3. Rozwiązania dotyczące wyznaczania minimalnej odległości elektrowni wiatrowych od budynków mieszkalnych

W Europie mamy do czynienia z różnym podejściem do minimalnej odległości elektrowni wiatrowych od zabudowań²⁶. Wymienione poniżej kraje stosują regułę wysokości szczytowej (w maksymalnym wzniesieniu łopaty wirnika, tzw. *tip-height*):

- Polska i niemiecki land Bawaria stosują zasadę 10-krotności wysokości ($10 \times \text{tip height}$, czyli 10H), co oznacza, że dla nowoczesnych elektrowni wiatrowej o wysokości szczytowej 150-180 m, minimalna

odległość od zabudowań mieszkalnych wynosi ok. 1500 m),

- Włochy stosują zróżnicowane odległości wielokrotności wysokości H w zależności od regionu oraz inne szczegółowe regulacje,
- Dania i Belgia (region Walonii) stosują 4-krotną zasadę wysokości szczytowej (4H), co przekłada się na minimalną odległość ok. 600 m.

²² Projekt „Polskiej Strategii Wodorowej do roku 2030 z perspektywą do 2040 r., Ministerstwo Klimatu i Środowiska, styczeń 2021 r.

²³ „Prąd Zmienny. Panorama niskoemisyjnych inwestycji w energetyce”, WiseEuropa, (pod red. Macieja Bukowskiego), Warszawa 2020, s. 29.

²⁴ Warto zwrócić tutaj uwagę na cytowane już opracowanie IOŚ-PIB.

²⁵ Energetyka wiatrowa – lądowa i morska. Jednotematyczne badanie świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski, Raport z badania. Katarzyna Kępka, Julia Ziomek. Listopad 2020, Opracowane dla Ministerstwa Klimatu i Środowiska przez PBS Sp. z o. o. i BR Sp. z o. o.

²⁶ Dane za: Dalla Longa, F., Kober, T., Badger, J., Volker, P., Hoyer-Klick, C., Hidalgo, I., Medarac, H., Nijs, W., Politis, S., Tarvydas, D. and Zuckner, A., Wind potentials for EU and neighbouring countries: Input datasets for the JRC-EU-TIMES Model, EUR 29083 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2018, s. 7 i 47 https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC109698/kjna29083enn_1.pdf (dostęp: 2 września 2020 r.) oraz za

„Energetyka wiatrowa na lądzie. Zakożenia reformy i propozycja ustawy”, United Nations Global Compact Network, <https://ungc.org.pl/strefa-wiedzy/energetyka-wiatrowa-ladzie-zalozenia-reformy-propozycja-ustawy/>, wrzesień 2020.

Wiele europejskich krajów minimalną odległość wyznacza na podstawie określonego dystansu wyrażonego w metrach, niekiedy dopuszczając indywidualne podejście w poszczególnych regionach. Te regulacje mają zróżnicowany status: od obligatoryjnego do fakultatywnych zaleceń, wytycznych czy dobrych praktyk. Taką zasadę przyjęły następujące kraje:

- Austria (przedział od 800 do 2000 m, w zależności od polityki regionalnej kraju związkowego),
- Estonia (1000 m),
- Francja (500 m),
- Grecja (500 m),
- Holandia (w zależności od regionu przedział od 400 do 600 m) ze względu na przepisy akustyczne, turbiny nie mogą być usytuowane w odległości mniejszej niż 400 m od terenów mieszkalnych. W niektórych regionach minimalna odległość do działek budowlanych, takich jak Prowincja Noord-Holland, wynosi 600 m,
- Hiszpania (500 m) – zalecana jest minimalna odległość 500 m od zabudowań, która może się minimalnie różnić między regionami,
- Irlandia (500 m),
- Litwa (500 m),
- Niemcy (w zależności od regionu od 400 m w landzie Schleswig-Holstein do zasady 10H w landzie Bawaria każdy kraj związkowy Niemiec może we własnym zakresie rozstrzygać o przyjęciu minimalnej dopuszczalnej odległości, jednak nie może ona przekraczać 1000 m),
- Portugalia (500 m),
- Rumunia (1000 m z możliwością złagodzenia przy wykazaniu braku przekroczeń norm akustycznych w nocy);
- Włochy (500 m);
- Węgry (1000 m).

4. Główne założenia ustawy

Celem dokonywanej zmiany przepisów jest ułatwienie realizacji inwestycji w zakresie lądowych elektrowni wiatrowych w gminach, które wyrażają wolę lokowania takiej infrastruktury, przy zachowaniu maksymalnego bezpieczeństwa eksploatacji oraz zapewnienia pełnej informacji o planowanej inwestycji dla mieszkańców okolicznych terenów.

1. Głównym założeniem projektu jest utrzymanie podstawowej zasady lokowania nowej elektrowni wiatrowej, stanowiącej, że nowa elektrownia wiatrowa może być

W kilku krajach europejskich nie określono minimalnych odległości w ustawodawstwie centralnym. Zamiast tego, odsunięcie jest określane na poziomie konkretnej inwestycji/projektu i jest powiązane z limitami hałasu oraz innymi oddziaływaniami elektrowni wiatrowej:

- Wielka Brytania – w ustawodawstwie krajowym nie ma minimalnej odległości między turbiną wiatrową a obszarami mieszkalnymi, są one ustalane podczas oceny oddziaływania na środowisko, po ocenie modelowania hałasu i uwzględnieniu oddziaływania wizualnego,
- Belgia (region Flandrii),
- Finlandia,
- Norwegia,
- Szwecja.

Przedstawione powyżej zestawienie pokazuje, że przyjęte w Polsce obecne wymagania dotyczące minimalnej odległości elektrowni wiatrowych od zabudowań mieszkalnych należą do najostrożniejszych w Europie (obok Bawarii i Austrii). Austria i Bawaria mają jednak zupełnie inną sytuację w zakresie zapotrzebowania na energię elektryczną oraz sposobów jej pokrywania. W wielu krajach finalne lokalizowanie inwestycji odbywa się w oparciu o prognozowanie oddziaływań akustycznych. Dodatkowo, zalecana odległość minimalna 500 m (w szczególności na terenach wiejskich, przy niewielkim zagęszczeniu zabudowań mieszkalnych) jest stosunkowo często spotykana w różnych krajach²⁷. Podsumowując, w wielu krajach europejskich brak jest sztywnych odległości, a istnieją bardziej elastyczne i złożone procedury, z których część ma umocowanie prawne, a część ma charakter rekomendacji. W wielu przypadkach uprawnienie do podejmowania decyzji w kwestii położenia farm wiatrowych leży w gestii władz samorządowych i lokalnych. Ponadto, często obowiązujące wytyczne nie mają sztywnego charakteru i powinny być stosowane w sposób elastyczny, badając każdy przypadek indywidualnie.

lokowana wyłącznie na podstawie MPZP. Obowiązek sporządzenia MPZP lub jego zmiany na potrzeby przedmiotowej inwestycji będzie jednak dotyczył obszaru prognozowanego oddziaływania elektrowni wiatrowej, a nie, jak dotąd, całego obszaru wyznaczonego zgodnie z tzw. „zasadą 10H” (tj. dla obszaru w promieniu wyznaczonym przez dziesięciokrotność całkowitej wysokości projektowanej elektrowni wiatrowej).

2. Utrzymana zostaje ustawowa, minimalna odległość elektrowni wiatrowej, która nie może być mniejsza niż

wyznaczona zgodnie z zasadą 10H. Biorąc jednak pod uwagę ograniczenia wynikające z określenia jednej, sztywnej zasady odległościowej, bardziej efektywnym podejściem w tym zakresie jest uelastycznienie ww. ustawowej zasady odległościowej i oddanie większego władztwa w zakresie wyznaczania lokalizacji elektrowni wiatrowych poszczególnym gminom w ramach procedury planistycznej, tj. dotyczącej uchwalenia lub zmiany MPZP, opracowanego dla elektrowni wiatrowej.

3. Zgodnie z powyższym, MPZP będzie mógł określać inną odległość elektrowni wiatrowej od budynku mieszkalnego, mając na uwadze zasięg oddziaływań elektrowni wiatrowej z uwzględnieniem określonej w projekcie nowelizacji bezwzględnej odległości minimalnej (500 m). Podstawą dla określania wymaganej minimalnej odległości od zabudowań mieszkalnych będą wyniki przeprowadzonej prognozy oddziaływania na środowisko (w ramach której analizuje się m.in. wpływ emisji hałasu na otoczenie i zdrowie mieszkańców) wykonywanej dla projektu MPZP. Aby dodatkowo wzmocnić znaczenie oraz jakość prognozy wykonywanej na potrzeby projektu lub zmiany MPZP dla elektrowni wiatrowej, będą one obowiązkowo uzgadniane, a nie jak dotąd opinowane, z właściwym Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (RDOŚ). Identyczna, minimalna, bezwzględna odległość będzie dotyczyć lokowania nowych budynków mieszkalnych w odniesieniu do istniejącej elektrowni wiatrowej.

4. Ustawa nie zmienia zasad występowania o odszkodowania dla właścicieli nieruchomości związane z uchwaleniem MPZP. Zastosowanie w tym względzie ma przepis art. 36 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2020 poz. 293, z późn. zm.).

5. Finalna odległość od zabudowań mieszkalnych będzie weryfikowana i określana w ramach procedury wydawania przez RDOŚ decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla danej inwestycji, na podstawie szczegółowego raportu oddziaływania na środowisko, przy zachowaniu nowej minimalnej, bezwzględnej odległości od zabudowań mieszkalnych, która zostanie wskazana w ustawie. Zgodnie projektem nowelizacji, będzie możliwość wydania dodatkowych, szczegółowych przepisów obejmujących wytyczne dla RDOŚ oraz gmin, dotyczące badania i określania oddziaływań elektrowni wiatrowych i ich maksymalnych poziomów.

6. Przyjęta w projekcie bezwzględna, minimalna odległość 500 m oraz położenie silnego nacisku na określenie faktycznego zasięgu oddziaływań i wynikającego z niego usytuowania elektrowni wiatrowych na pod-

stawie prognozy oddziaływania na środowisko, sporządzonej dla projektu i zmiany MPZP, oraz decyzji RDOŚ o środowiskowych uwarunkowaniach dla danej inwestycji, wydawanej na podstawie szczegółowego raportu oddziaływania na środowisko, przygotowywanego przez inwestora, jest między innymi wynikiem analizy rozwiązań przyjętych w innych krajach europejskich, przytoczonych powyżej. Zasadność przyjęcia bezwzględnej, minimalnej odległości elektrowni wiatrowej od budynku mieszkalnego wynoszącej 500 m, której nie można zmniejszyć (ale należy każdorazowo zwiększyć, jeżeli analizy oddziaływań na to wskazują) na podstawie prognozy lub decyzji środowiskowej, mogą dodatkowo sugerować wyniki części badań związanych z określaniem zasięgów oddziaływania elektrowni wiatrowych na otoczenie (akustyczne, elektromagnetyczne, fizyczne itd.), w tym m.in. przeprowadzanych na terenie farm wiatrowych pomiarów hałasu, które potwierdzają, że w rekomendowanej minimalnej odległości od elektrowni wiatrowej nie rejestruje się przekroczeń poziomu dopuszczalnego hałasu określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz.112) realizowanych zgodnie z metodyką zawartą w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz. U. z 2019 r. poz. 2286), którego załącznik nr 7 określa metody referencyjne, obowiązujące w pomiarach hałasu przemysłowego.

Ponadto, warto zaznaczyć, że z wyników badania przeprowadzonego wśród inwestorów w elektrownie wiatrowe²⁸ wynika, że dla ok. 75% projektów, które nie zostały zrealizowane, planowana lokalizacja zakładała odległości od 450 m do 650 m od najbliższych zabudowań. Około 25% elektrowni wiatrowych planowane było w zasięgu większym (650–1000 m), a najbardziej oddalone od sąsiedniej zabudowy turbiny projektowano w odległości 1000–1050 m (2 przypadki). Żadna z analizowanych farm wiatrowych nie była zlokalizowana w mniejszej odległości niż wspomniane 450 m, co było podyktowane rozproszoną zabudową w Polsce i określaniem odległości na podstawie pomiarów hałasu.

7. W celu umożliwienia przeznaczenia pod inwestycje w postaci elektrowni wiatrowych dodatkowych terenów, które do tej pory podlegały zasadzie 10H, zgodnie z przyjętymi w projekcie założeniami, ustalana na poziomie ustawowym odległość minimalna nie będzie miała już zastosowania dla określania minimalnej odległości elektrowni wiatrowej od form ochrony przyrody. Wyznaczanie warunków realizacji inwestycji w tym zakresie będzie powierzone całkowicie analizom w ramach

²⁸ Badanie przeprowadzone przez firmę doradcą Ambiens, <http://www.ambiens.pl/blog/ustawa-odleglosciowa-vs-dewelopment/>, (dostęp: 2 września 2020 r.).

prognoz oddziaływania na środowisko i rozstrzygnięciom w ramach MPZP oraz weryfikacji i finalnemu określaniu w ramach procedury wydawania przez RDOŚ decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla danej inwestycji na podstawie szczegółowego raportu oddziaływania na środowisko.

8. Gminy, w których już zostały zlokalizowane elektrownie wiatrowe w oparciu o MPZP, mogą lokować w ich otoczeniu budynki mieszkalne, w tym na podstawie decyzji WZ, pod warunkiem spełnienia przez taki budynek minimalnej, bezwzględnej odległości 500 m lub większej, jeżeli taka wynika z oceny oddziaływania na środowisko przeprowadzonej dla elektrowni wiatrowej (nie muszą więc zachowywać odległości obliczonej wg zasady 10H).

9. MPZP oraz decyzje i pozwolenia dotyczące elektrowni wiatrowych wydane przed wejściem w życie projektowanych przepisów pozostają w mocy. Możliwa będzie realizacja na ich podstawie poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych, jeśli spełniają one wymagania minimalnych odległości od zabudowań mieszkalnych przyjętych w niniejszym projekcie.

10. Możliwość ww. uelastycznienia przez gminy minimalnej odległości będzie jednak powiązana z dodatkowymi prawami w zakresie konsultacji mieszkańców gmin podczas dyskusji publicznych. W tym celu, w przepisach dotyczących lokowania elektrowni wiatrowych, wprowadza się dla gminy obowiązek zorganizowania dodatkowych dyskusji publicznych, z udziałem zainteresowanych mieszkańców i innych interesariuszy, nad możliwymi do ujęcia w planie rozwiązaniami. Dyskusje publiczne będą także dotyczyć opracowanych projektów zmian ww. MPZP, które wyznaczają nowe ramy dla budowy lub przebudowy elektrowni wiatrowej. Dodatkowo, wydłużone zostaną terminy i doprecyzowane zasady dotyczące wyłożenia do publicznego wglądu i przyjmowania uwag do projektu MPZP i prognozy oddziaływania na środowisko.

11. W projekcie określono też, że w dyskusjach publicznych dotyczących MPZP dla elektrowni wiatrowej, uczestniczą obowiązkowo wójt, burmistrz albo prezydent miasta, jego zastępca lub sekretarz gminy, przewodniczący lub wiceprzewodniczący rady gminy lub inny radny wskazany przez przewodniczącego, przedstawiciel inwestora w elektrownie wiatrową (jeśli występuje), przedstawiciel gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej oraz przedstawiciel właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

12. Procedura obligatoryjnych dyskusji publicznych dotyczących projektów i założeń przyjętych w MPZP ma na

celu dostarczenie mieszkańcom okolicy, w której potencjalnie znajdowałyby się elektrownia wiatrowa, informacji m.in. o:

- planowanym zakresie inwestycji, w tym wysokości elektrowni wiatrowej;
- szczegółach i kolejnych etapach procedury planistycznej (mającej na celu ulokowanie elektrowni w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego) oraz uprawnieniach przysługujących w tym zakresie mieszkańcom;
- szczegółach i kolejnych etapach procedury środowiskowej (określenie oddziaływania na środowisko i określenie szczegółowych warunków lokalizacji inwestycji) oraz uprawnieniach przysługujących w tym zakresie mieszkańcom.

13. W celu uwzględnienia interesów mieszkańców gminy pobliskiej, na której tereny może oddziaływać elektrownia wiatrowa, powstająca w sąsiedniej gminie, wprowadzono także obowiązek uzyskania opinii wójta, burmistrza albo prezydenta miasta tej gminy (gmin) pobliskiej, dotyczącej projektu MPZP dla elektrowni wiatrowej. Gmina pobliska jest rozumiana w projekcie jako gmina, której tereny znajdują się w odległości mniejszej niż 10h od elektrowni wiatrowej lub w zasięgu oddziaływań tej elektrowni, określonym w prognozie (w zależności, czy większe jest 10h czy ten zasięg oddziaływań). Występowanie o opinię gminy pobliskiej będzie się odbywać zgodnie przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Mieszkańcy gminy pobliskiej będą informowani o planowanym terminie zaopiniowania takiego projektu MPZP.

14. Natomiast w sytuacji, gdy zgodnie z prognozą oddziaływania na środowisko, pomimo przeprowadzonej ww. procedury opiniowania projektu MPZP, taki faktyczny zasięg oddziaływania rozciągałby się na gminę pobliską, dla tego fragmentu w obszarze oddziaływania elektrowni wiatrowej gmina pobliska będzie musiała przyjąć własny MPZP.

15. Kolejnym istotnym elementem proponowanych zmian jest wzmocnienie obowiązków podmiotu eksploatującego elektrownie wiatrową w zakresie zapewnienia bezpiecznej eksploatacji elektrowni wiatrowej. Projektowana ustawa wprowadza dodatkowe obowiązki dotyczące czynności technicznych istotnych dla zapewnienia bezpieczeństwa eksploatacji elementów technicznych elektrowni wiatrowych, które będą realizowane przez certyfikowane przez Urząd Dozoru Technicznego, zwany dalej „UDT”, wyspecjalizowane techniczne serwisy komercyjne, których działania będą monitorowane i weryfikowane przez UDT.

16. Prezes UDT będzie okresowo certyfikował (co 5 lat) oraz weryfikował kompetencje i zasoby podmiotu prowadzącego usługi serwisu technicznego elementów technicznych elektrowni wiatrowej (biorąc pod uwagę m.in. posiadany personel, jego kompetencje i uprawnienia do wykonywania określonych czynności serwisowych).

17. Prowadzony będzie dedykowany rejestr podmiotów mogących świadczyć tego typu usługi. Weryfikowane będzie, przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, zwanego dalej „URE”, czy eksploatujący elektrownię wiatrową korzysta z usług certyfikowanego serwisu.

5. Szczegółowe uzasadnienie ustawy

Przepisy dotyczące lokalizowania elektrowni wiatrowych

Art. 1 ust. 1, określający zakres przedmiotowy ustawy, zostaje uzupełniony, biorąc pod uwagę zakres przedmiotów niniejszej nowelizacji, o „zasady i sposób konsultowania ze społecznością lokalną inwestycji w postaci elektrowni wiatrowych” (**art. 1 ust. 1 pkt 2**) oraz „zasady bezpiecznej eksploatacji elementów technicznych elektrowni wiatrowych” (**art. 1 ust. 1 pkt 4**).

Art. 8 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (zwanej dalej „ustawą odległościową”), regulujący stosowanie przepisów innych ustaw, zostaje przeniesiony na początek ustawy, jako **art. 1 ust. 1a**. Jest to motywowane chęcią umieszczenia tego przepisu w rozdziale 1, zawierającym przepisy ogólne, aby, po dodaniu dwóch dodatkowych rozdziałów, nie było wątpliwości, że stosowanie innych ustaw dotyczy także ich. Ponadto, przepis zostaje uzupełniony o ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247), zwaną dalej „ustawą środowiskową”, biorąc pod uwagę, że niniejsza ustawa wprowadza wiele regulacji dotyczących wpływu elektrowni wiatrowych na środowisko oraz konsultacji społecznych podczas procesu inwestycyjnego.

Zasadnicze, zmienione przepisy dotyczące wymaganych odległości znajdują się w **art. 4. Art. 4 ust. 1** stanowi, że minimalna odległość elektrowni wiatrowych od budynków mieszkalnych i budynków o funkcji mieszanej, w skład których wchodzi funkcja mieszkaniowa, dalej łącznie zwanymi „budynkami mieszkalnymi”, nie może być mniejsza od dziesięciokrotności całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej. Całkowita wysokość elektrowni wiatrowej, dalej zwana „całkowitą wysokością”, zdefiniowana jest w **art. 2 pkt 3** i mierzona od poziomu gruntu do najwyższego punktu elektrowni wiatrowej. Opierając się na definicji elektrowni wiatrowej z pkt. 1, wskazano tam wyraźnie, że przy określaniu wysokości bierze się pod uwagę część budowlaną i elementy techniczne elektrowni wiatrowej. Pośrednio podkreśla to fakt, że elementy techniczne nie stanowią budowli w rozumieniu przepisów prawa budowlanego – co wyłącza je spod opodatkowania podatkiem od nieruchomości.

Odległości, o których mowa w ustawie odległościowej, wyznacza się zgodnie z **art. 5**, który, po zmianie we wprowadzeniu, stosuje się do wszystkich przepisów w niej zawartych, a na podstawie **art. 11** ustawy zmieniającej, także do rozdziału 2 ustawy zmieniającej. Ponadto, zmienione zostają **art. 5 ust. 1 pkt 4** oraz **art. 5 ust. 1 pkt 5**, jak również dodane **art. 6 ust. 1 pkt. 6** oraz **art. 5 ust. 1 pkt 7**. Zmiany polegają na zróżnicowaniu zasad wyznaczania odległości w zależności od szeregu sytuacji.

W przypadku lokalizowania elektrowni wiatrowej, tzn. uchwalania planu miejscowego wyznaczającego obszar na jej lokalizację, odległość należy liczyć od granicy tego obszaru (**art. 5 ust. 1 pkt 6**). Następnie, w przypadku wydawania decyzji środowiskowej dla elektrowni, a więc w sytuacji, kiedy jej położenie powinno być już lepiej znane, odległość liczy się od granicy obszaru określonego w decyzji środowiskowej (**art. 5 ust. 1 pkt 7**). W końcu, kiedy dla elektrowni wiatrowej wydawane jest już pozwolenie na budowę, odległość jest już liczona od okręgu, którego promień jest równy połowie średnicy wirthnika wraz z łopatami, a środek jest środkiem okręgu opisanego na obrysie wieży istniejącej (np. w przypadku procedury zmiany pozwolenia na budowę – zgodnie z **art 5 ust. 2** wydane pozwolenie traktuje się już jako elektrownię istniejącą) lub planowanej elektrowni wiatrowej, gdyż na tym etapie dokładne położenie elektrowni wiatrowej jest już znane. Celem tych przepisów jest sprecyzowanie sposobu wyliczenia odległości w zależności od procedury. Mają one również zapewnić, że łopata elektrowni nie będzie „wystawać” poza granicę obszaru w planie lub decyzji środowiskowej, a tym samym prowadzić do sytuacji, że odległość od łopaty do budynku mieszkalnego będzie faktycznie mniejsza niż 500 m lub odległość wynikająca z prognozy oddziaływania na środowisko, przeprowadzonej na potrzeby projektu planu miejscowego lokalizującego elektrownię wiatrową, zwaną dalej „prognozą”, lub oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zwanej dalej „OOŚ”.

Ponadto, celem tego przepisu jest zapewnienie, że obszary przeznaczone na inwestycje wiatrowe w planach będących w mocy w dniu wejścia w życie ustawy odległościowej (**art. 15 ust. 2**) lub ich projektów wyłożonych przed dniem wejścia w życie ustawy (**art. 15 ust. 7 pkt 1**)

nie zostaną wykluczone z możliwości wydania dla nich decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub pozwolenia na budowę tylko z tego względu, że jedynie część tego obszaru nie spełnia wymagań odległościowych. Po wprowadzonej zmianie, odległości dla decyzji i pozwoleń nie jest liczona od granicy obszaru w planie, a od, odpowiednio, granicy obszaru z decyzji środowiskowej lub okręgu opisanego na wieży elektrowni wiatrowych, którego średnicą jest średnicą wirnika wraz z łopatami. Tym samym, jeżeli obszar z decyzji lub sama elektrownia będzie spełniać wymagania odległościowe, może ona powstać w granicach większego obszaru określonego w planie, który w całości ich nie spełnia.

W przypadku określania odległości na potrzeby lokalizacji w planie zabudowy mieszkaniowej, jak również wydawania dla niej decyzji środowiskowej, pozwolenia na budowę, lub weryfikacji zgłoszenia, w przypadku, gdy na nie wszystkie elektrownie wiatrowe, przewidziane w planie miejscowy, zostały wydane pozwolenia na budowę, odległość liczy się od obszaru przewidzianego w planie dla elektrowni wiatrowych. Jednakże, jeżeli okrąg, którego promień jest równy połowie średnicy wirnika wraz z łopatami, a środek jest środkiem okręgu opisanego na obrysie wieży istniejącej elektrowni wiatrowej znajduje się bliżej, odległość należy liczyć od tego okręgu (**art. 5 ust. 1 pkt. 5**). Przykładowo, jeżeli obszar w planie przewiduje miejsce na dwie elektrownie, ale pozwolenie na budowę zostało już wydane dla jednej z nich, przy czym łopaty przyszłej elektrowni będą „wystawać” poza granice obszaru przewidzianego w planie, odległość należy liczyć od okręgu, aby wykluczyć sytuację, że faktyczna odległość między łopata a budynkiem mieszkalnym będzie mniejsza niż 500 m lub prognozą, OOS – w zależności, która jest największa.

W przypadku, gdy na wszystkie elektrownie wiatrowe przewidziane w planie zostały wydane pozwolenia na budowę, odległość liczy się już od okręgu opisanego na wieży (**art. 5 ust. 1 pkt 4**). Z jednej strony wykluczy to sytuację, że faktyczna odległość od łopaty do budynku mieszkalnego będzie krótsza niż wymagana, a z drugiej strony, sytuację, gdy budynek mieszkalny powstanie za blisko, uniemożliwiając wybudowanie wszystkich elektrowni przewidzianych w planie.

Biorąc pod uwagę niniejsze regulacje, tworzący projekt planu miejscowego mogą z góry założyć, jak duże będą średnice wirników wraz z łopatami planowanej elektrowni, a następnie dostosować strefy ochronne wokół obszaru wiatrakowego w taki sposób, aby ewentualne „wystawianie” łopat elektrowni poza ten obszar nie doprowadziło do sytuacji, że nie będzie mogła ona powstać, ponieważ odległość od łopaty do najbliższego budynku mieszkalnego (objętego decyzją o pozwoleniu na budowę, samą decyzją WZ lub obszaru przeznaczonego na zabudowę mieszkaniową w planie) byłaby mniejsza aniżeli 500 m, a więc decyzja środowiskowa lub pozwolenie na budowę nie mogłyby zostać wydane.

Art. 4 ust. 2 ustawy ma na celu wzmocnienie pozycji gminy w procesie lokalizowania elektrowni wiatrowej. Stanowi on, że miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, zwany dalej „MPZP”, może określać inną, wymaganą przy lokalizowaniu elektrowni wiatrowej, odległość, jednakże nie mniejszą niż odległość minimalna wynikająca z prognozy oddziaływania na środowisko, sporządzonej na potrzeby tego planu, a jednocześnie nie mniejszą niż 500 m. Biorąc to pod uwagę, w prognozie oddziaływania na środowisko należy skupić się również na zbadaniu, jaka minimalna odległość jest uzasadniona, biorąc pod uwagę wyeliminowanie potencjalnego niekorzystnego wpływu oddziaływań elektrowni wiatrowej na ludność. Jeżeli ta odległość byłaby większa niż 500 m, wtedy należy przyjąć odległość większą, gdyby była mniejsza, należy każdorazowo przyjąć przynajmniej 500 m. Gmina może jednak przyjąć większą odległość niż 500 m i wynikająca z prognozy oddziaływania na środowisko wykonywanej dla danej zmiany MPZP z uwagi na specyficzne warunki lokalizacyjne oraz głosy zgłoszone np. podczas konsultacji projekty zmiany MPZP.

W celu uwypuklenia roli prognozy w procesie planistycznym, **art. 5 pkt 1** ustawy zmieniającej wprowadza do ustawy środowiskowej **art. 48 ust. 8**, który wskazuje, że nie jest możliwe odstępianie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w przypadku, gdy projekt planu miejscowego wyznacza nowe ramy dla budowy lub przebudowy elektrowni wiatrowej. Ponadto, **art. 5 pkt 2** ustawy zmieniającej dodaje **art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. ba** do ustawy środowiskowej, który explicit stanowi, że prognoza określa, analizuje i ocenia zasięg oddziaływań elektrowni wiatrowej oraz wynikającą z niego odległość od budynków mieszkalnych lub budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, zapewniającą bezpieczeństwo i brak negatywnych oddziaływań elektrowni wiatrowej na środowisko i ludność, przy uwzględnieniu czynników, o których mowa w **art. 62**. Wspomniany tu zakres oddziaływań dalej będzie zwany jako „zakres oddziaływań”.

Ponadto, odległość minimalna od budynków mieszkalnych, która musi być zachowana podczas lokalizowania elektrowni wiatrowej, określana jest również w czasie procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zwanej dalej jako „decyzja środowiskowa”. Jeżeli określona przez decyzję środowiskową odległość wyniesie mniej niż odległość z prognozy lub 500 m, minimalną odległością, której gmina nie będzie mogła zmodyfikować, pozostanie odległość z prognozy lub 500 m (w zależności która jest większa), jeżeli jednak określona przez decyzję odległość wyniesie więcej niż odległość z prognozy lub 500 m, obowiązująca będzie ta większa odległość i jej również gmina nie będzie mogła zmodyfikować. W przypadku, gdyby MPZP określili odległość, w której nie można budować budynków mieszkalnych, mniejszą niż odległość wynikająca z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, lokalizację elektrowni

wiatrowej należy dostosować do odległości wynikającej z tej decyzji.

Art. 5 pkt 4 ustawy zmieniającej dodaje **art. 63a** do ustawy środowiskowej wskazuje, że przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko jest zawsze obowiązkowe w przypadku elektrowni wiatrowej, w rozumieniu ustawy odległościowej (na co wskazuje odwołanie i umieszczony skrót w **art. 48 ust. 8** ustawy środowiskowej).

W przeciwieństwie do obowiązującej ustawy, niniejszy projekt nie przewiduje minimalnych odległości od form ochrony przyrody i leśnych kompleksów promocyjnych. W związku z tym uchylono dotychczasowy **art. 5 ust. 3** ustawy odległościowej. *Ratio legis* tego przepisu jest pozostawienie określenia tych odległości procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i sporządzania prognozy, jak również oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i wydania decyzji środowiskowej, jako szczególnie właściwych w tym przypadku. Ocena wpływu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko jest procesem niezwykle skomplikowanym, a sama odległość nie jest jedynym czynnikiem, który powinien być w tym wypadku brany pod uwagę. Cenne przyrodniczo gatunki zwierząt i roślin mogą znajdować się również poza strefą 10H, a pewne zjawiska przyrodnicze, w szczególności trasy przelotów płatków, również sztywnie wyznaczonej odległości się

wymykają. Z tego względu, biorąc również pod uwagę doświadczenie, jakie zdobyły organy środowiskowe w tego typu ocenach oraz postęp naukowy, należy pozostawić te skomplikowane procedury samym organom środowiskowym oraz regulacjom właściwym dla form ochrony przyrody, np. dotyczących otulin oraz ograniczeń lub zakazów prowadzenia działalności gospodarczej, i leśnych kompleksów promocyjnych.

Skreślono **art. 6 pkt 1 i 6** ustawy odległościowej, a więc odległości z **art. 4 ust. 1–3** nie będą już uwzględniane w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz planach zagospodarowania przestrzennego województwa. Jest to podyktowane tym, że etap sporządzania studiów może być zbyt wczesnym, aby określać dokładne odległości elektrowni wiatrowych od zabudowy, gdyż na tym etapie może nie być w dużej mierze wiadome czy na danym obszarze powstaną akurat elektrownie wiatrowe, jakiego rodzaju technologie zostaną wykorzystane lub jakie uwarunkowania środowiskowe odegrają w danym przypadku kluczową rolę. Natomiast w przypadku planu zagospodarowania przestrzennego województwa, może okazać się on zbyt ogólnym aktem, aby precyzować dokładne odległości od inwestycji w elektrownie wiatrowe, które powinny być sprecyzowane na etapie sporządzania planu miejscowego, który uwzględni specyficzne warunki danej gminy.

Wymagania dla planów miejscowych lokalizujących elektrownie wiatrowe

W niniejszym projekcie zostały zmienione również wymagania dotyczące MPZP lokalizujących elektrownie wiatrowe. Obowiązek uchwalenia MPZP dotyczy całego obszaru objętego zasięgiem oddziaływań elektrowni wiatrowej, wynikającego z prognozy, a co najmniej dla obszaru położonego w promieniu 500 m od tej elektrowni. Oznacza to, że jeżeli zasięg oddziaływań określony w prognozie byłby mniejszy niż 500 m, to plan należy sporządzić i tak dla obszaru znajdującego się w odległości 500 m od elektrowni wiatrowej (**art. 7 ust. 1 pkt 2**). Odległość ta, jak w każdym przypadku, liczona jest zgodnie z **art. 5**, a więc od okręgu opisanego na elektrowni, którego promień jest równy połowie średnicy wirnika, wraz z łopatami, planowanej elektrowni wiatrowej. Dodany **art. 7 ust. 1a** wyjaśnia, że jeżeli obszar objęty zasięgiem oddziaływań określonym w prognozie okaże się większy, aniżeli obszar objęty procedurą planistyczną, procedurę należy powtórzyć w niezbędnym zakresie w celu objęcia ją tego obszaru.

W przypadku, gdy określone w prognozie oddziaływania na środowisko oddziaływania wykraczają na obszar gminy pobliskiej, również ona jest zobligowana do pokrycia tego terenu MPZP, a zabudowa mieszkaniowa na nim nie będzie możliwa (**art. 7 ust. 3**). Pojęcie gminy pobliskiej zostało zdefiniowane w **art. 2 pkt 5** ustawy odległościowej. Jest to gmina, której obszar jest położony

w promieniu dziesięciokrotności maksymalnej całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej, zlokalizowanej na podstawie planu miejscowego, projektu takiego planu lub decyzji WZ, lub w zasięgu oddziaływania tej elektrowni, na obszarze której nie jest lokalizowana ta elektrownia wiatrowa – w zależności która odległość jest większa. Co istotne, nie musi być to koniecznie gmina bezpośrednio sąsiadująca z gminą, w której lokalizowana jest elektrownia wiatrowa. Wprowadzono także skrót „zasięg oddziaływań elektrowni wiatrowej wynikający z prognozy”, który ma zastosowanie do zmienianej ustawy odległościowej oraz rozdziału 2 ustawy zmieniającej (na podstawie **art. 11** ustawy zmieniającej).

Zgodnie z **art. 7 ust. 4**, jeżeli MPZP dla zasięgu oddziaływań elektrowni wiatrowych nie zostanie uchwalony w gminie pobliskiej, wydanie finalnego pozwolenia na budowę dla takich elektrowni (co kończy formalny etap procesu inwestycyjnego) nie jest możliwe. Jednakże, pozwolenie na budowę może zostać wydane dla innych elektrowni wiatrowych, których zasięg oddziaływania nie wkracza na teren gminy pobliskiej (**art. 7 ust. 5**).

Jeżeli odległość 10H od tej lokalizowanej elektrowni obejmuje również obszary innych gmin, czyli gmin pobliskich w rozumieniu **art. 2 pkt 5**, wójt gminy, w której lokalizowana jest elektrownia wiatrowa, musi skonsultować

projekt MPZP z wójtami tych gmin (**art. 6d ust. 1**). Zgodnie z **art. 2 pkt 5**, odległość tę wyznacza się na podstawie maksymalnej wysokości elektrowni wiatrowej, która ma zostać określona w przyszłym planie lub na podstawie zasięgu oddziaływań określonego w prognozie, a gmina pobliska nie musi koniecznie graniczyć z gminą, w której lokalizowana jest elektrownia wiatrowa. Warto wyraźnie podkreślić, że odległość 10H jest w tym wypadku wyznaczana jedynie roboczo, wyłącznie na potrzeby określenia obowiązku skonsultowania innej gminy lub gmin. Celem tego przepisu jest, zagwarantowanie, że wszystkie gminy będą mogły wypowiedzieć się na temat objęcia ich obszarów odległością 10H od elektrowni wiatrowych. Warto zauważyć, że zgodnie z **art. 6d ust. 3**, w przypadku tego rodzaju uzgodnienia, termin na jego dokonanie przez wójta gminy pobliskiej wynosi przynajmniej 45 dni, natomiast górną granicę wójt gminy, w której lokalizowana jest elektrownia wiatrowa, może wyznaczyć dowolnie. Ma to na celu zapewnienie jak najszerszego poinformowania społeczności lokalnej.

Dodatkową zmianę w stosunku do procesu planistycznego wprowadza **art. 6c**. Polega ona na obowiązku uzgodnienia projektu MPZP, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Celem tego przepisu jest podniesienie jakości dokonywania prognozy oddziaływania na środowisko dla takiego planu, a co za tym idzie, samego planu, gdyż dotychczas istniał jedynie obowiązek opiniowania projektu przez te organy. W konsekwencji, dotychczasowego obowiązku opiniowania już się nie wykonuje.

Lokalizowanie budynków mieszkalnych

W odróżnieniu od **ust. 1 i 2, art. 4 ust. 3** reguluje minimalną odległość od elektrowni wiatrowej, która wymagana jest przy budowie budynków mieszkalnych. Z powodu istotnej, społecznej wagi budownictwa mieszkalnego uznano, że sfera ta powinna zostać uregulowana odrębnie. Podczas lokalizowania budynku mieszkalnego, tak jak w przypadku elektrowni wiatrowych, należy zachować odległość 500 m, odległość z prognozy lub odległość wynikającą z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wydanej dla elektrowni wiatrowej, w zależności która odległość jest największa. Warto jednocześnie zauważyć, że w przypadku lokalizowania budynków mieszkalnych zasada 10H nie obowiązuje. Co istotne, każda gmina, w tym gminy sąsiednie, mogą ustalać różne odległości od elektrowni wiatrowych, w których nie można lokalizować budynków mieszkalnych, w tym w stosunku do tych samych elektrowni. Istnieje więc możliwość, że odległość minimalna zabudowy mieszkalnej od elektrowni wiatrowej zlokalizowanej w gminie A, będzie inna, niż odległość od tej samej elektrowni w gminie B, jednak określona w gminie B. Konstrukcja taka pozwala na uwzględnienie różnych opinii społecznych występujących w obu gminach.

W celu lepszego poinformowania mieszkańców gminy pobliskiej, wójt tej gminy, na 30 dni przed planowanym terminem jej przedstawienia, upublicznia informacje o planowanym terminie jej przekazania w prasie miejscowej oraz przez obwieszczenie zamieszczone na swojej stronie internetowej i w Biuletynie Informacji Publicznej, a także w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości. Natomiast po przedstawieniu opinii publikuje jej treść na swojej stronie internetowej i w Biuletynie Informacji Publicznej (**art. 6d ust. 2**).

Zgodnie z **art. 6d ust. 4**, w zakresie nieuregulowanym do przedstawienia opinii stosuje się **art. 24 i 25 ust. 1a i 2** ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przepisy te bowiem nie ograniczają stosowania przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a jedynie dodają do procedury nowe elementy, w celu podwyższenia jakości informowania mieszkańców.

Generalny obowiązek informacyjny określają natomiast **art. 6a i art. 6b**. Zgodnie z tym przepisem, wójt gminy, w której lokalizowana jest elektrownia wiatrowa (**art. 6a**) oraz gminy pobliskiej (**art. 6b**), ogłasza w prasie miejscowej oraz przez obwieszczenie zamieszczone na swojej stronie internetowej, Biuletynie Informacji Publicznej, a także w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości informację o podjęciu uchwały w sprawie przestąpienia do sporządzania MPZP w gminie, w której jest lokalizowana ta elektrownia wiatrowa.

Kwestię tę można zilustrować na następującym przykładzie. Załóżmy, że cały obszar gminy znajdują się w zasięgu w zasięgu strefy 10H od elektrowni wiatrowej, która została zlokalizowana na podstawie planu miejscowego. Ponadto, zabudowa mieszkalna gminy jest tak rozproszona, że nie istnieje w jej granicach miejsce na zlokalizowanie nowej elektrowni standardowej wysokości, które znajdowałoby w odległości mniejszej niż 10H od tych zabudowań. W obecnym stanie prawnym, w gminie takiej nie istniałaby możliwość zlokalizowania elektrowni wiatrowej, ani na podstawie decyzji WZ, ani na podstawie MPZP. Natomiast możliwość lokalizacji budynku mieszkalnego istniałaby jedynie na podstawie MPZP, przy zachowaniu terminu określonego w **art. 15 ust. 8** obecnie obowiązującej ustawy.

Sytuacja wyglądałaby odmiennie w przypadku wejścia w życie ustawy o treści nadanej niniejszym projektem. W gminie o opisanej wyżej charakterystyce, wciąż nie można byłoby postawić elektrowni wiatrowej w oparciu o decyzję WZ, jednakże, gdyby plan miejscowy, zgodny ze studium, zezwalał, że elektrownie wiatrowe mogą być lokalizowane w odległości mniejszej niż 10H, jednakże nie mniejszej niż 500 m i odległość wynikająca z prognozy

na to by pozwalała to, zakładając pozytywną decyzję środowiskową, elektrownia taka mogłaby powstać. Natomiast co do budynków mieszkalnych, to mogłyby być one lokalizowane zarówno w oparciu o decyzje WZ, jak i MPZP, jednakże nie mogłyby znaleźć się bliżej niż 500 m od, istniejącej lub zlokalizowanej na podstawie MPZP (który z kolei nie może przyjąć odległości mniejszej niż wynikająca z prognozy i 500 m) lub decyzji WZ elektrowni wiatrowej, ani w jej strefie oddziaływania, określonej w przeprowadzonej ocenie oddziaływania na środowisko dla takiej elektrowni – jeżeli taka została już przeprowadzona. Wszystko to wynika z faktu, że dla lokalizacji nowych budynków mieszkalnych, zasada 10H nie obowiązuje, a generalny obowiązek lokowania budynków mieszkalnych na podstawie MPZP nie istnieje. Co jednak ważne MPZP może określać większe, aniżeli 500 m i odległość wynikająca z prognozy, wymagane odległości

Konsultacje MPZP

Rozdział 2a nakłada dodatkowe wymogi konsultacyjne względem MPZP lokalizujących elektrownie wiatrowe w porównaniu z przepisami prawa planowania przestrzennego. Po pierwsze, **art. 8 ust. 1 pkt 1** stanowi, że w ciągu 30 dni od podjęcia uchwały o przystąpieniu do sporządzania MPZP wójt organizuje co najmniej jedną dyskusję publiczną w formie bezpośredniego spotkania oraz jedną w formie zdalnej nad możliwymi rozwiązaniami.

Po drugie, wydłużono termin ogłoszenia o wyłożeniu projektów MPZP z co najmniej 7 dni do co najmniej 14 dni przed dniem wyłożenia oraz wydłużono okres wyłożenia projektów planów miejscowych z co najmniej 21 dni na co najmniej 30 dni. Ponadto, zamiast zorganizowania co najmniej jednej dyskusji publicznej przewiduje się zorganizowanie co najmniej dwóch, w tym co najmniej jednej prowadzonej za pomocą środków porozumiewania się na odległość, zapewniających jednoczesną transmisję obrazu i dźwięku oraz co najmniej jednej w formie bezpośredniego spotkania (**art. 8 ust. 1 pkt 2**).

W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, o których mowa w **art. 2**, odpowiednio w **pkt 22 i 23** ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1845, z późn. zm.), czyli przykładowo w sytuacji, która występuje obecnie w związku z epidemią COVID-19, wójt gminy, burmistrz albo prezydent miasta może zorganizować dyskusje w formule obejmującej dyskusję wyłącznie za pomocą środków porozumiewania się na odległość, zapewniających jednoczesną transmisję obrazu i dźwięku.

Zgodnie z **art. 8b**, dla zachowania ważności dyskusji publicznych, uczestniczą w nich obowiązkowo wójt, jego zastępca lub sekretarz gminy, przewodniczący lub wiceprzewodniczący rady gminy lub radny wskazany przez

w przypadku lokalizacji budynków mieszkalnych, specyfiki i warunków geograficznych danej lokalizacji, a także np. pod wpływem opinii mieszkańców innych uczestników konsultacji.

Ponadto, zmieniony został **art. 4 ust. 4** w celu umożliwienia zmiany sposobu użytkowania części budynku mieszkalnego (rozumianego także jako budynek o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa), który nie spełnia minimalnej odległości 500 m, odległości wynikającej z prognozy lub oceny oddziaływania na środowisko. Możliwa jest więc np. zmiana funkcji poddasza tego budynku z funkcji innej niż mieszkaniowa na funkcję mieszkaniową. Nie jest jednak możliwe zmienienie funkcji budynku niemieszkalnego na budynek mieszkalny. Usunięto również możliwość dokonania montażu budynku, aby wyeliminować potencjalną lukę w przepisach.

przewodniczącego, przedstawiciela inwestora w elektrownie wiatrową – jeżeli występuje, przedstawiciela gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej oraz przedstawiciela właściwego RDOŚ.

Wyżej wymienione dyskusje publiczne, dotyczące projektów i założeń w MPZP, mają na celu dostarczenie mieszkańcom okolicy, w której potencjalnie znajdowałyby się elektrownie wiatrowe, m.in. informacji o:

- planowanym zakresie inwestycji, w tym wysokości elektrowni wiatrowej,
- szczegółach i kolejnych etapach procedury planistycznej (mającej na celu ulokowanie elektrowni w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego) oraz uprawnieniach przysługujących w tym zakresie mieszkańcom,
- szczegółach i kolejnych etapach procedury środowiskowej (określenie oddziaływania na środowisko i określenie szczegółowych warunków lokalizacji inwestycji) oraz uprawnieniach przysługujących mieszkańcom w tym zakresie mieszkańcom.

Po trzecie, minimalny termin na składanie uwag został wydłużony z 14 do 30 dni (**art. 8 ust. 1 pkt 3**).

W zakresie nieuregulowanym w rozdziale 2a stosuje się przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (**art. 1 ust. 1a** ustawy o odległościowej).

Szczególne zasady lokalizowania elektrowni wiatrowych i budynków

Rozdział 2 ustawy zmieniającej określa zasady obowiązujące przy lokalizowaniu elektrowni wiatrowych i budynków mieszkalnych w specyficznych przypadkach. W większości zastępują one przepisy ustawy odległościowej, w której zostają uchylone **art. 13 ust. 3b, art. 14 ust. 3, art. 15 ust. 3, ust. 4, ust. 4a, 5, ust. 8 i ust. 9**.

Uchylony został **art. 13 ust. 3b** obowiązującej ustawy, a zastąpił go zmodyfikowany **art. 6** ustawy zmieniającej. Zmiana polega na dodaniu, że możliwość wydania nowej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub zmiany dotychczasowej decyzji, na potrzeby postępowań w sprawie zmiany prawomocnego pozwolenia na budowę, wydanego na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie ustawy odległościowej, lub zmiany pozwoleń na budowę wydanych w postępowaniach wszczętych i niezakończonych do dnia jej wejścia w życie, jest również możliwa przy zwiększeniu mocy zainstalowanej elektrycznej, ale pod warunkiem, że nie spowoduje to zwiększenia jej oddziaływania na środowisko. Celem tego przepisu jest umożliwienie lokalizacji turbin o większej mocy ale o nowocześniejszej technologii.

Uchylony został **art. 15 ust. 3** ustawy odległościowej, który został zastąpiony **art. 7** w celu umożliwienia lokalizacji elektrowni wiatrowych na MPZP, które obowiązywały w dniu wejścia w życie ustawy odległościowej lub zostały wyłożone przed tym dniem, jednak pod warunkiem, że elektrownia ta spełniałaby wymóg minimalnej odległości elektrowni wiatrowej od budynków mieszkalnych w postaci 500 m. Jeżeli MPZP w dniu wejścia w życie niniejszej nowelizacji określałby minimalną odległość elektrowni wiatrowej od budynków mieszkalnych poniżej 10H lub w ogóle nie określał takiej odległości, to już w dniu wejścia w życie niniejszej nowelizacji można lokalizować na jego podstawie elektrownie wiatrowe lub wydawać dla nich pozwolenia na budowę czy decyzje środowiskowe, o ile te elektrownie spełniałyby wymóg zachowania 500 m.

Warto zauważyć, że na podstawie **art. 11** ustawy zmieniającej, zasady określania odległości na potrzeby **art. 7** ustawy zmieniającej reguluje przepis **art. 5** ustawy odległościowej, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 8. Zastępuje uchylony **art. 15 ust. 5**, ponadto, w **art. 8 pkt 1** dodano także obowiązek wskazania we wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę elektrowni wiatrowej informacji o projektowanej wysokości elektrowni wiatrowej oraz średnicy wirnika elektrowni wraz z łopatami – na potrzeby ułatwienia weryfikacji spełnienia przez elektrownię wymogów odległościowych zgodnie z **art. 5** ustawy odległościowej w nowym brzmieniu. Natomiast **art. 15 ust. 5 pkt 5** ustawy odległościowej uchylono ze względu na pozostawienie określania odległości elektrowni wiatrowych od form ochrony przyrody

i leśnych kompleksów promocyjnych procedurze oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Uchylone zostają **art. 14 ust. 4 i 4a** ustawy odległościowej, przy jednoczesnym dodaniu **art. 9 ust. 1 i 2** w nowelizacji. Zmiana w przypadku tych przepisów polega na tym, że na podstawie MPZP obowiązujących w dniu wejścia w życie ustawy odległościowej lub co do których projekty zostały wyłożone przed dniem wejścia w życie ustawy odległościowej lub które zostały uchwalone na podstawie **art. 15 ust. 8** ustawy odległościowej w pierwotnym brzmieniu, nie można już wydawać decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub pozwoleń (lub nie wnosić sprzeciwów do zgłoszeń) na budowę, które pozwalałyby na lokalizowanie budynków mieszkalnych poniżej odległości minimalnej wprowadzonej niniejszym projektem, a więc odległości wynikającej z OOŚ (jeżeli została przeprowadzona) lub 500 m – w zależności która jest większa. Nie dotyczy to jednak decyzji o pozwoleniu na budowę wydanych lub zgłoszeń, co do których nie wniesiono sprzeciwu przed dniem wejściem w życie ustawy, w brzmieniu nadanym niniejszym projektem, ani postępowań wszczętych i niezakończonych do tego dnia (**art. 14** ustawy zmieniającej).

Warto zauważyć, że na podstawie **art. 11** ustawy zmieniającej, zasady określania odległości na potrzeby **art. 9** ustawy zmieniającej reguluje przepis **art. 5** ustawy odległościowej, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Uchyła się **art. 14 ust. 3**, a w zamian dodaje się **art. 10** w ustawie zmieniającej. Po pierwsze, zostaje doprecyzowane, że przepis dotyczy również decyzji WZ wydanych przed wejściem w życie ustawy odległościowej. Dotychczas, w tym zakresie mogły istnieć wątpliwości. Dodano także zastrzeżenie, że pozwolenie na budowę oraz decyzja środowiskowa może zostać wydane dla budynku, o ile spełnia on kryterium odległości wynikającej z OOŚ dla elektrowni wiatrowej (jeżeli została przeprowadzona) lub 500 m – w zależności, która odległość jest większa, oczywiście, pod warunkiem, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach nie wymaga większej odległości. Celem tego przepisu jest uniknięcie rozwoju zabudowy poniżej odległości minimalnej.

Warto zauważyć, że na podstawie **art. 11** ustawy zmieniającej, zasady określania odległości na potrzeby **art. 10** ustawy zmieniającej również reguluje przepis **art. 5** ustawy odległościowej, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Uchylenie **art. 15 ust. 8 i 9** podyktowane jest natomiast tym, że biorąc pod uwagę zmieniany przepis **art. 4 ust. 3** ustawy odległościowej, budynki mieszkalne, powyżej

odległości 500 m, odległości wynikającej z prognozy lub oceny oddziaływania na środowisko przeprowadzonej dla elektrowni wiatrowej, od elektrowni wiatrowych, można lokalizować zarówno na podstawie MPZP, jak i decyzji WZ. W tym zakresie, przepis **ust. 8** staje się więc zbędny. Natomiast co do odległości poniżej 500 m to nie wydaje się uzasadnione, aby, po określeniu minimalnej odległości 500 m (lub wynikającej z prognozy, lub oceny oddziaływania na środowisko) pozostawiać możliwość uchwalania MPZP, na podstawie których można zlokalizować budynki mieszkalne w odległości poniżej 500 m od elektrowni wiatrowych. Jednakże, jak stanowi **art. 12 ust. 6** niniejszego projektu, projekty MPZP sporządzanych na podstawie **art. 15 ust. 8**, co do których

dokonano wyłożenia przed dniem wejścia w życie niniejszego projektu, mogą zostać uchwalone na podstawie przepisów dotychczasowych, jednakże, zgodnie z **art. 10 ust. 1 i 2** niniejszej nowelizacji, budynki mieszkalne lokalizowane na ich podstawie również muszą spełniać wymóg zachowania odległości od elektrowni wiatrowych w postaci minimalnej odległości 500 m. **Art. 11** został wprowadzony aby zapewnić, że do przepisów rozdziału 2 ustawy zmieniającej, zastosowanie miały ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, ustawa środowiskowa oraz ustawa odległościowa w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Zmiany w procedurach środowiskowych

W ustawie odległościowej dodany został **art. 7d**, który zobowiązuje do tego, by elektrownia wiatrowa była eksploatowana w sposób zapewniający bezpieczeństwo dla otoczenia oraz minimalizujący wystąpienie negatywnych oddziaływań na środowisko i ludność, w tym o których mowa w dodawanym **art. 62 ust. 3** ustawy środowiskowej.

Główna zmiana w procedurze środowiskowej polega właśnie na dodaniu **art. 62 ust. 3 i 4** do ustawy środowiskowej. **Art. 62 ust. 3** wskazuje na przykładowe, negatywne oddziaływania elektrowni wiatrowej na środowisko i ludzi, które należy uwzględnić w OOS, przy wydawaniu decyzji środowiskowych oraz przy wyznaczaniu minimalnych odległości dla budynków mieszkalnych lub budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, zapewniającą bezpieczeństwo i brak negatywnych oddziaływań elektrowni wiatrowej na środowisko i ludność. Analizując wszystkie oddziaływania, organ środowiskowy może ustalić minimalną odległość elektrowni od zabudowy jako większą niż 500 m.

Art. 62 ust. 4 zawiera delegację dla ministra właściwego do spraw środowiska, działającego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw klimatu i ministrem właściwym do spraw gospodarki, w sytuacji gdy zostanie stwierdzona taka potrzeba, wydania rozporządzenia, które określa szczegółowy zakres dokonywania OOS w stosunku od elektrowni wiatrowych. Celem tego rozporządzenia jest lepsze uwzględnienie specyfiki elektrowni wiatrowych w tego rodzaju procedurach. Ponadto, rozporządzenie to może określać dopuszczalne poziomy oddziaływań, o których mowa w **ust. 3** tego artykułu.

Biorąc pod uwagę kluczową rolę oceny oddziaływania na środowisko w określaniu odpowiedniej odległości pomiędzy elektrowniami wiatrowymi a budynkami mieszkalnymi w ustawie odległościowej, jak również uszczegółowienie ustawowych wymagań dotyczących takiej oceny i dodanie odpowiedniej delegacji do rozporządzenia, istniała potrzeba dodania również odpowiedniego obowiązku,

każdorazowego przeprowadzania takiej oceny, na poziomie ustawowym. W tym celu do ustawy środowiskowej dodano **art. 63a**.

W celu uwypuklenia roli prognozy w procesie planistycznym, **art. 5 pkt 1** ustawy zmieniającej wprowadza do ustawy środowiskowej **art. 48 ust. 8**, który wskazuje, że nie jest możliwe odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w przypadku, gdy projekt MPZP wyznacza nowe ramy dla budowy lub przebudowy elektrowni wiatrowej. Ponadto, **art. 5 pkt 2** ustawy zmieniającej dodaje **art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. ba** do ustawy środowiskowej, który explicite stanowi, że prognoza określa, analizuje i ocenia zasięg oddziaływań elektrowni wiatrowej oraz wynikającą z niego odległość od budynków mieszkalnych lub budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, zapewniającą bezpieczeństwo i brak negatywnych oddziaływań elektrowni wiatrowej na środowisko i ludność, przy uwzględnieniu czynników, o których mowa w **art. 62**.

Dążąc do większej transparentności i szerszego poinformowania władz gmin znajdujących się w okolicy gminy, w której lokalizowana jest elektrownia wiatrowa, jak również biorąc pod uwagę rolę informacyjną (**art. 6b**), konsultacyjną (**art. 6d**) i planistyczną (**art. 5 ust. 3**) gmin pobliskich, a także obowiązek rady każdej gminy, aby przy określaniu terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową brała pod uwagę oddziaływania wynikające z oceny oddziaływania na środowisko dla elektrowni wiatrowych oraz wójta każdej gminy, aby przy wydawaniu decyzji WZ brał pod uwagę te same oddziaływania, określone w OOS dla elektrowni wiatrowej, zdecydowano się dodać do ustawy środowiskowej przepis **art. 82 ust. 1d**. Zobowiązuje on właściwy organ, aby po wydaniu decyzji środowiskowej dla elektrowni wiatrowej przekazał jej odpis, wraz z odpisem raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko i ostatecznej wersji mapy, o której mowa w **art. 74 ust. 1 pkt 3a**, a także, jeżeli zostały zlecone, analizy porealiza-

cyjne i zobowiązuje do przekładania wyników monitorowania przedsięwzięcia na środowisko, wójtom, burmistrzom albo prezydentom miast gmin pobliskich, jak również gmin, których obszar w całości lub w części

położony jest w zasięgu oddziaływania tej elektrowni wynikającym z przeprowadzonej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Określanie odnawialnych źródeł energii w studium uwarunkowań i MPZP oraz określanie stron w procesie budowlanym

Art. 4 pkt 1 niniejszego projektu wprowadza zmianę do **art. 10 ust. 2a** ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Polega ona na zniesieniu obowiązku określania stref buforowych dla obszarów, na których mają być lokalizowane odnawialne źródła energii, już w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Jest to uzasadnione tym, że na etapie sporządzania studium, może jeszcze nie być wiadomym czy, jakie oraz jakiej dokładnie technologii odnawialne źródła będą zainstalowane na danym obszarze.

W związku z tym, tego rodzaju, dosyć szczegółowe decyzje, powinny być podejmowane na etapie sporządzania MPZP, kiedy już o wiele więcej informacji może być dostępnych. Ponadto, zmiana ta jest kompatybilna z postanowieniami ustawy odległościowej, która przewiduje, że odległość elektrowni wiatrowych od domów mieszkalnych i odwrotnie, określana musi być w MPZP, jako akcie prawa miejscowego.

Art. 4 pkt 2 dodaje do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym **art. 13 ust. 3 i 4**, które z jednej strony umożliwiają inwestorowi sfinansowanie uchwalenia lub zmiany studium na obszarach, na których będą określona odnawialne źródła energii na podstawie **art. 10 ust. 2a** lub **art. 7 ust 1 pkt 2 i ust. 3** ustawy odległościowej – w przypadku elektrowni wiatrowych. Z drugiej strony, przedmiotem tej umowy nie może być sposób określenia polityki przestrzennej gminy. Przepis ten ma umożliwić proporcjonalną partycypację inwestora w kosztach procesu planistycznego, które związane są z realizowaną przez niego inwestycją. **Art. 4 pkt 4** wprowadza analogiczne rozwiązanie do procesu sporządzania MPZP.

Ponadto, **art. 4 pkt 3** wprowadza zmianę w **art. 15 ust. 4** ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym poprzez umożliwienie lokalizowania, niebędących wolnostojącymi, instalacji wykorzystujących energię promieniowania słonecznego,

niezależnie od ich mocy, na obszarach, na których plan przewiduje lokalizację budynków, chociażby przeznaczone tego terenu było inne niż produkcyjne. Przepis ten ma za zadanie ułatwić rozwój tego rodzaju źródeł.

W celu ułatwienia procesu inwestycyjnego w elektrownie wiatrowe, **art. 2 pkt. 2** ustawy zmieniającej dodaje do **art. 5a ust. 1** ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane także inwestycje i roboty budowlane związane z elektrowniami wiatrowymi. Oznacza, to, że w przypadku, jeżeli liczba stron postępowania przekraczałaby 20, stosuje się **art. 49** ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256, z późn. zm.). Przepisu **art. 5a ust. 1** nie stosuje się jednak do inwestora oraz właścicieli, użytkowników wieczystych i zarządców nieruchomości, jeżeli na tych nieruchomościach są lub będą wykonywane roboty budowlane lub nieruchomości te znajdują się w zasięgu oddziaływań elektrowni wiatrowej wynikającego z przeprowadzonej dla niej, oceny oddziaływania na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko sporządzonej do projektu MPZP lokalizującego tę elektrownię wiatrową, jak również w odległości mniejszej niż 500 m do elektrowni wiatrowej, określanej zgodnie z **art. 5** ustawy odległościowej.

Zgodnie z dodanym **art 5a ust. 3** nieuregulowany lub nieujawniony stan prawny nieruchomości znajdujących się w obszarze oddziaływań lub odległości od elektrowni wiatrowej, o których mowa w **ust. 2**, nie stanowi przeszkody do wszczęcia i prowadzenia postępowania, o którym mowa w **ust. 1** oraz wydania decyzji. Do zawiadomień o decyzjach i innych czynnościach organu osób, którym przysługują prawa rzeczowe do nieruchomości o nieuregulowanym lub nieujawnionym stanie prawnym, stosuje się przepis **art. 49** Kodeksu postępowania administracyjnego. **Art. 5a ust. 4** oraz **art. 5a ust. 5** definiują natomiast pojęcia nieuregulowanego oraz nieujawnionego stanu prawnego analogicznie do **art. 74 ust. 3f** ustawy środowiskowej.

Zasady bezpiecznej eksploatacji elektrowni wiatrowych

Proponowane zmiany polegające na dodaniu do obecnie obowiązującej ustawy **rozdziału 2b** „Bezpieczeństwo techniczne elementów technicznych elektrowni wiatrowej” mają służyć zwiększeniu bezpieczeństwa eksploatacji elektrowni wiatrowych w Polsce.

Ustawa wprowadza dodatkowe obowiązki dotyczące czynności technicznych istotnych dla zapewnienia bezpieczeństwa eksploatacji kluczowych elementów technicznych elektrowni wiatrowych, które będą realizowane przez certyfikowane przez UDT wyspecjalizowane tech-

niczne serwisy komercyjne, których działania będą monitorowane i weryfikowane przez UDT.

W definicjach, zmienianych i dodawanych w **art. 1 pkt 3** nowelizacji, dodaje się w **art. 2 pkt 4** ustawy odległościowej pojęcie eksploatującego elektrownię wiatrową tj. podmiotu posiadającego tytuł prawny do wybudowania elektrowni wiatrowej i władania nią w celu jej uruchomienia, eksploatacji, zatrzymania lub likwidacji. Celem przepisu jest zdefiniowanie podmiotu, który jest stroną wobec Prezesa UDT w zakresie realizacji działań i obowiązków, o których mowa w **rozdziale 2b**, a także innych obowiązków, o których mowa w tym rozdziale.

Ustawa w aktualnym brzmieniu nie reguluje wystarczająco kwestii związanych z bezpieczeństwem eksploatacji elementów technicznych elektrowni wiatrowych, co jest istotne, w szczególności w związku ze zmianami dotyczącymi warunków lokowania ich lokalizacji.

Projekt nowelizacji ustawy w **art. 8c** wprowadza obowiązek eksploatacji elementów technicznych m.in. zgodnie z wymaganiami producentów oraz zgodnie z metodami określonymi w Polskich i Europejskich Normach, a także z aktualnym poziomem wiedzy technicznej i najlepszymi praktykami branżowymi w zakresie bezpieczeństwa. Przepisy wprowadzanej nowelizacji precyzują, że za bezpieczeństwo eksploatacji elementów technicznych odpowiada eksploatujący elektrownię wiatrową (**art. 8d**).

W celu zwiększenia bezpieczeństwa eksploatacji elektrowni wiatrowych wprowadzony został obowiązek wykonywania czynności i przeglądów serwisowych przez certyfikowany serwis (**art. 8e ust. 3**), który został wpisany do rejestru prowadzonego przez Prezesa UDT. **Art. 3** ustawy zmieniającej dodaje odpowiedni przepis w **art. 37 pkt 21** ustawy o dozorcze technicznym, który reguluje nowe zadania UDT. Obecnie, w polskim systemie prawnym nie występuje odrębna procedura certyfikowania serwisów wykonujących czynności i przeglądy serwisowe elektrowni wiatrowych. W projekcie przyjęto, że obowiązek wykonywania czynności i przeglądów serwisowych przez certyfikowany serwis dotyczyć będzie elementów technicznych elektrowni wiatrowych o mocy znamionowej nie mniejszej niż 100 kW lub elektrowni wiatrowej o całkowitej wysokości nie niższej niż 30 m (**art. 8e ust. 1**). Czynności i przeglądy te wykonywane mają być zgodnie z zaleceniami i częstotliwością określoną w dokumentacji techniczno-ruchowej i instrukcji eksploatacji elektrowni wiatrowej (**art. 8e ust. 2**).

Rejestr certyfikowanych serwisów prowadzić będzie Prezes UDT przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego (**art. 8f ust. 1**), który dokonuje również certyfikacji i dokonuje wpisu na wniosek zainteresowanego przedsiębiorcy (**art. 8f ust. 2**).

Rejestr jest udostępniany publicznie na stronie UDT (**art. 8f ust. 3**). Przepis ten ma na celu zapewnienie, że każdy zainteresowany, w tym eksploatujący elektrownię wiatrową będzie miał możliwość weryfikacji, którzy przedsiębiorcy mają status certyfikowanego serwisu oraz na jak długo, a tym samym wyboru odpowiedniego podmiotu do nawiązania współpracy.

Sam rejestr będzie zawierał następujące dane (**art. 8f ust. 4 pkt 1-5**):

- 1) firmę przedsiębiorcy, posiadającego ważny certyfikat na wykonywanie czynności i przeglądów serwisowych elektrowni wiatrowej, oraz jego siedzibę i adres;
- 2) adres do korespondencji, jeżeli jest inny niż określony w **pkt 1**;
- 3) informację o wpisie do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym;
- 4) numer identyfikacji podatkowej (NIP);
- 5) okres ważności certyfikatu.

Każdy podmiot ubiegający się o wpis do rejestru, zobowiązany będzie do przejścia obowiązkowej certyfikacji, mającej na celu sprawdzenie i potwierdzenie, że posiada on kompetencje do wykonywania czynności i przeglądów serwisowych (**art. 8g ust. 1**).

Certyfikacja obejmować będzie trzy kluczowe obszary:

- 1) personel wykonujący czynności i przeglądy serwisowe,
- 2) procedury ich wykonywania oraz
- 3) sprzęt, którym posługuje się podmiot ubiegający się o wpis do rejestru (**art. 8g ust. 2 pkt 1-4**).

W ramach weryfikacji spełnienia minimalnych wymagań dotyczących personelu podmiotu ubiegającego się o wpis do rejestru sprawdzone zostaną uprawnienia, doświadczenie i kompetencje osób wykonujących czynności i przeglądy serwisowe. Każdy podmiot ubiegający się o wpis do rejestru będzie musiał wykazać dysponowanie personelem posiadającym (**art. 8g ust. 3**):

- 1) uprawnienia do pracy na wysokościach wynikające z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 2) uprawnienia w zakresie obsługi oraz konserwacji urządzeń transportu bliskiego w elektrowni wiatrowej;
- 3) kwalifikacje potwierdzone odpowiednim świadectwem kwalifikacyjnym wydanym zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne;
- 4) udokumentowane, co najmniej roczne doświadczenie zawodowe w zakresie wykonywania czynności i przeglądów serwisowych elementów technicznych elektrowni wiatrowych, instalacji mających na celu wytwarzanie, przesył lub dystrybucję energii elektrycznej lub instalacji przemysłowych;

- 5) przeszkolenie w zakresie zasad funkcjonowania i eksploatacji określonego typu elektrowni wiatrowej, której prowadzony będzie serwis;
- 6) przeszkolenie w zakresie ewakuacji z farm wiatrowych.

Osoba nieposiadająca określonych kompetencji nie będzie mogła wykonywać czynności i przeglądów serwisowych w zakresie, których nie będzie posiadała uprawnień, doświadczenia lub kompetencji (**art. 8g ust. 4**). Weryfikacja spełnienia minimalnych wymagań w zakresie dysponowania personelem dotyczyć będzie całości personelu, zatem dopuszczalne będzie posiadanie wszystkich minimalnych wymagań określonych w **pkt 1–5** przez jedną osobę, jak również wymagania te mogą być dzielone przez kilka osób np. nie będzie wymagane, aby uprawnienia w zakresie konserwacji urządzeń transportu bliskiego posiadały osoby, które takiej konserwacji nie będą przeprowadzały. Ważne również jest, aby osoby wykonujące serwis posiadały udokumentowane przeszkolenie w zakresie ewakuacji z farm wiatrowych, jak również w zakresie zasad funkcjonowania i eksploatacji określonego typu elektrowni wiatrowej, której prowadzony będzie serwis, co jest zgodne z normą PN-EN 50308 Turbozespoły wiatrowe - Zabezpieczenia - Wymagania dotyczące konstrukcji, eksploatacji i utrzymania ruchu, która wymaga, aby personel inspekcyjny i konserwacyjny był poinstruowany i przeszkolony w zakresie określonego typu turbiny. Tym samym, eksploatujący elektrownię wiatrową powinien wymagać, aby personel certyfikowanego serwisu posiadał przeszkolenie na dany typ turbiny. Jeżeli w momencie składania wniosku o certyfikację podmiot wykonujący czynności i przeglądy serwisowe przedłożył dokumentację potwierdzającą spełnienie wymagania w zakresie przeszkolenia odnośnie zasad funkcjonowania i eksploatacji innego typu elektrowni wiatrowej, konieczne będzie uzupełnienie minimalnych wymagań personelu w zakresie odpowiedniego przeszkolenia.

W ramach weryfikacji wdrożonych procedur certyfikacja obejmować będzie procedury (**art. 8g ust. 5**):

- 1) bezpieczeństwa przeprowadzania przeglądów i czynności serwisowych, zawierającą w szczególności wymagania dotyczące dopuszczalnych prędkości wiatru, przy których mogą być realizowane czynności serwisowe, stosowania środków zabezpieczających, w tym sprzętu ochrony osobistej, nadzoru prowadzonych prac, wykaz prac wymagających pisemnego pozwolenia oraz asekuracji;
- 2) ewakuacji z wysokości pracowników w sytuacjach zagrożenia;
- 3) bieżącej obsługi i okresowych przeglądów serwisowych, zawierającą instrukcje przeprowadzanych czynności w rozbiciu na urządzenia i elementy techniczne elektrowni wiatrowej, wraz z wykazem niezbędnego do prowadzenia prac oprzyrządowania, w tym przyrządów kontrolno-pomiarowych;
- 4) ustalania i usuwania awarii i usterek;

- 5) dokumentowania czynności serwisowych i raportowania;
- 6) wykonywania pomiarów i sprawdzeń urządzeń wymagających regulacji nastaw itp.

Każdy z podmiotów wykonujących czynności i przeglądy serwisowe powinien posiadać wdrożone własne procedury bezpieczeństwa. Zapewnienie odpowiednich procedur w zakresie bezpieczeństwa obsługi, jak i obsługujących jest wielokrotnie przywoływane w normach przedmiotowych dotyczących turbin wiatrowych.

Natomiast w ramach weryfikacji wyposażenia pomiarowo badawczego certyfikacja będzie obejmować sprawdzenie, czy sprzęt, którym posługuje się personel jest objęty nadzorem metrologicznym, oraz czy jest zgodny z listą przewidzianą w instrukcji konserwacji elektrowni wiatrowej. Zgodnie bowiem z **pkt. 13.5** normy PN-EN 61400-1 Turbozespoły wiatrowe – Część 1: Wymagania dotyczące projektowania, każdy model turbiny wiatrowej powinien posiadać instrukcję konserwacji, która obejmować powinna również listę narzędzi.

Przepisy nowelizacji ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych określają również procedurę w jakiej dokonywana będzie certyfikacja oraz wpis do rejestru. Procedura zakłada tryb wnioskowy na formularzu udostępnionym w systemie teleinformatycznym UDT, który może zostać złożony zarówno w formie papierowej, jak również za pomocą środków komunikacji elektronicznej (**art. 8h ust. 1** oraz **art. 8h ust. 2**).

Wniosek powinien zawierać dane pozwalające na identyfikację podmiotu ubiegającego się o certyfikację i wpis do rejestru, jak również dokumenty pozwalające na weryfikację personelu oraz procedur, które wdrożone zostały przez podmiot wykonujący czynności i przeglądy serwisowe (**art. 8h ust. 3** oraz **art. 8h ust. 4**).

Jeżeli nie można ustalić adresu wnioskodawcy, wniosek pozostawia się bez rozpoznania (**art. 8i ust. 1**), podobnie, kiedy wnioskodawca nie uzupełni braków w wymaganiach formalnych w ciągu 7 dnia od dnia doręczenia zawiadomienia (**art. 8i ust. 1**).

Prezes UDT w ciągu 30 dni od otrzymania kompletnego wniosku dokonuje certyfikacji (**art. 8j**). Po uzyskaniu pozytywnej weryfikacji Prezes UDT dokonywać będzie wpisu do rejestru, który ważny będzie przez okres 5 lat od daty dokonania wpisu w rejestrze (**art. 8k ust. 1**).

Obowiązkiem certyfikowanego serwisu będzie w okresie ważności wpisu spełnianie minimalnych wymagań, o których mowa w **art. 8g ust. 3** oraz posiadanie wdrożonych procedur, o których mowa w **art. 8g ust. 4** (**art. 8k ust. 2**).

Prezes UDT może również w okresie ważności certyfikatu przeprowadzić dodatkową weryfikację zwracając się w tym celu do podmiotu wpisanego do rejestru o złożenie

wyjaśnień lub przedłożenie dokumentów, o których mowa w **art. 8h ust. 4**, potwierdzających spełnienie wymagań, o których mowa w **art. 8g ust. 3** lub posiadanie wdrożonych procedur, o których mowa w **art. 8g ust. 4**. Niezłożenie wyjaśnień lub nieprzedłożenie dokumentów w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania lub niespełnienie przez certyfikowany serwis wymagań, o których mowa w **art. 8g ust. 3** lub posiadania wdrożonych procedur, o których mowa w **art. 8g ust. 5** stanowi podstawę do wykreślenia certyfikowanego serwisu z rejestru. Certyfikowany serwis w okresie ważności wpisu (najpóźniej 30 dni przed dniem upływu ważności wpisu), chcąc nadal wykonywać czynności i przeglądy serwisowe w elektrowni wiatrowej o mocy znamionowej nie mniejszej niż 100 kW lub nie niższej niż 30 m, zobowiązany będzie do złożenia do Prezesa UDT wniosku o certyfikację i przedłużenie wpisu do rejestru (**art. 8m** oraz **art. 8n**).

Za przeprowadzenie certyfikacji i wpis do rejestru oraz za przeprowadzenie certyfikacji i przedłużenie ważności wpisu do rejestru pobierane będą opłaty w wysokości określonej na podstawie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie **art. 20 pkt 1 lit. a** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53), obowiązującego w dniu złożenia wniosku podlegającego opłacie (**art. 8s** oraz **art. 8t**).

W przypadku odmowy dokonania wpisu do rejestru, wykreślenia z rejestru albo odmowy przedłużenia ważności wpisu do rejestru przysługiwać będzie odwołanie do Komitetu Odwoławczego, działającego przy Prezesie UDT (**art. 8p** oraz **art. 8r**). Komitet liczyć będzie nie więcej niż 10 osób posiadających wiedzę i doświadczenie w zakresie serwisowania elementów technicznych elektrowni wiatrowych lub certyfikacji. W skład Komitetu wchodzić będą proporcjonalnie, w liczbie zapewniającej brak dominacji którejkolwiek ze stron, osoby reprezentujące organy administracji rządowej oraz ogólnopolskie stowarzyszenia i organizacje konsumenckie, pracodawców, gospodarcze i naukowo-techniczne, jeżeli zakres ich działania obejmuje zadania związane z promowaniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii (**art. 8o**).

Nadzór nad przestrzeganiem przez eksploatujących elektrownię wiatrową obowiązku w korzystania z usług certyfikowanego serwisu sprawować będzie Prezes URE. W projektowanej ustawie, w celu zapewnienia kompletności przepisów, przewidziano sankcję w postaci administracyjnej kary pieniężnej za działanie niezgodne z **art. 8e ust. 1** projektu ustawy, której podlegać będzie eksploatujący elektrownię wiatrową (**art. 8u ust. 1**). Zgodnie z **art. 8u ust. 2** projektu ustawy, organem wymierzającym karę pieniężną za nieprzestrzeganie obowiązku poddania elementów technicznych elektrowni wiatrowej

czynnościom i przeglądom serwisowym realizowanym przez przedsiębiorcę, który został wpisany do rejestru podmiotów wykonujących czynności i przeglądy serwisowe elektrowni wiatrowej, będzie Prezes URE.

Podobnie jak w przypadku pozostałych kar pieniężnych wymierzanych przez Prezesa URE na podstawie **art. 56 ust. 1** ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833, z późn. zm.), tak również w przypadku odpowiedzialności za naruszenie obowiązku określonego w projektowanym **art. 8e ust. 1**, przewidziano analogiczne dyrektywy wymiaru kary tj. obowiązek uwzględnienia przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej stopnia szkodliwości czynu, stopnia zawinienia oraz dotychczasowego zachowania podmiotu i jego możliwości finansowych (**art. 8u ust. 4**), określenie górnej granicy wymiaru kary (**art. 8u ust. 3**), możliwości odstąpienia od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zrealizował obowiązek (**art. 8u ust. 5**). Karę uiszcza się w ciągu 14 dni od dnia prawomocności decyzji (**art. 8u ust. 6**). Wpływy z tytułu kary pieniężnej stanowią dochód budżetu państwa i są wnoszone na rachunek właściwego urzędu skarbowego (**art. 8u ust. 7**). Może być ona także ściągana na podstawie przepisów o administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym (**art. 8u ust. 8**).

Prezes URE jako organ administracji publicznej, do którego ustawowych zadań należy regulowanie działalności przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się wytwarzaniem energii elektrycznej, posiada kompetencje do żądania, na podstawie **art. 28 ust. 1** ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, przedstawienia informacji dotyczących wykonywanej przez te przedsiębiorstwa działalności gospodarczej. W praktyce regulacyjnej Prezesa URE, pozyskane w tym trybie informacje niejednokrotnie wykorzystywane są na potrzeby wszczęcia postępowań w przedmiocie wymierzenia administracyjnych kar pieniężnych. W związku z powyższym należy przyjąć, iż kompetencje Prezesa URE umożliwią skuteczne monitorowanie obowiązku określonego dyspozycją projektowanego **art. 8e ust. 1** oraz wymierzanie kar pieniężnych w przypadku jego naruszenia.

Innym mechanizm kontroli wprowadza przepis **art. 2** ustawy zmieniającej, który w **art. 57 ust. 1 pkt 3a** ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane wprowadza obowiązek załączenia odpowiedniego oświadczenia do wniosku o udzielenie pozwolenia na użytkowanie elektrowni wiatrowej. Przepis ten zapewnia, że od momentu oddania nowej elektrowni wiatrowej do użytkowania będzie ona podlegać czynnościom i przeglądom certyfikowanego serwisu.

Przepisy przejściowe i końcowe

Rozdział 3 ustawy zmieniającej zawiera przepisy przejściowe i końcowe, które regulują stosowanie przepisów **rozdziału 1** i **rozdziału 2**.

Art. 12. projektu wprowadza przepisy przejściowe dotyczące aktów planistycznych. **Art. 12 ust. 1** stanowi, że studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, oraz plany zagospodarowania przestrzennego województwa uchwalone przed dniem wejścia w życie ustawy zachowują moc. **Art. 12 ust. 2** stanowi, że MPZP obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy zachowują moc. **Art. 12 ust. 3** stanowi jednak, że postanowień planów zagospodarowania przestrzennego województwa i studiów nie stosuje się w zakresie określenia minimalnych odległości, o których mowa w ustawie odległościowej. Związane jest to ze zmianą **art. 6** ustawy odległościowej oraz wprowadzeniem zasady, że odległości i strefy ochronne wyznaczane są tylko w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jako najbardziej odpowiednich aktach dla tego typu, szczególnych i wymagających szerokiej wiedzy rozstrzygnięć.

Art. 12 ust. 4 stanowi, że przepisy niniejszej ustawy stosuje się do projektów studiów uwarunkowań oraz planów województwa. Oznacza to, że w tych projektach nie określa się już wymaganych odległości, które wynikają ze zmienianej ustawy odległościowej. **Art. 12 ust. 5** stanowi, że przepisy niniejszego projektu stosuje się do projektów MPZP, co oznacza np., że w mogą określać one inne odległości, aniżeli 10H, przy zachowaniu pozostałych wymagań określonych w projektowanych przepisach.

Art. 12 ust. 6. stanowi jednak, że do projektów MPZP albo ich zmian, w stosunku do których przed dniem wejścia w życie ustawy dokonano wyłożenia, stosuje się przepisy niniejszej ustawy, jeżeli rada gminy postanowi wykorzystać jej uprawnienie do zlokalizowania elektrowni wiatrowej w odległości mniejszej niż 10H od budynków mieszkalnych, jednak nie mniejszej niż 500 m. Innymi słowy, jeżeli projekt MPZP określa odległość mniejszą niż 10h, to należy stosować do niego wszystkie przepisy ustawy odległościowej w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 13. Stanowi, że przepisy niniejszej ustawy stosuje się do postępowań, prowadzonych w stosunku do elektrowni wiatrowych, w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę oraz w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 14 zawiera przepisy przejściowe dotyczące decyzji o pozwoleniu na budowę oraz zgłoszenia robót budowlanych. **Art. 14 ust. 1** stanowi, że decyzje o pozwoleniu na budowę wydane przed dniem wejścia w życie ustawy w brzmieniu nadanym niniejszym projektem pozostają

w mocy, natomiast **art. 14 ust. 2** stanowi, że postępowania wszczęte i niezakończone do dnia wejścia w życie ustawy prowadzi się na podstawie przepisów dotychczasowych. Analogiczne przepisy, w stosunku do zgłoszenia robót budowlanych, przewidują **art. 14 ust. 3** i **art. 14 ust. 4**. W praktyce, przepisy dotyczą przede wszystkim sytuacji, kiedy budynek mieszkalny zbudowany ma zostać w odległości mniejszej, aniżeli 500 m od elektrowni wiatrowych. Możliwość taka przewidziana jest wyłącznie dla decyzji już wydanych lub zgłoszeń, co do których nie wniesiono sprzeciwu albo postępowań niezakończonych do dnia wejścia w życie ustawy lub dla zgłoszeń, co do których termin na wniesienie sprzeciwu w dniu wejścia w życie ustawy pozostaje w toku.

Art. 15 ust. 1 stanowi, że przedsiębiorca, wykonujący czynności i przeglądy serwisowe elektrowni wiatrowej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, może wykonywać te czynności bez obowiązku posiadania certyfikatu przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy tak aby przedsiębiorcy ci i UDT posiadali czas na przygotowanie się do realizacji czynności certyfikacji, a przedsiębiorcy na uzyskanie certyfikatu.

Art. 15 ust. 2 przewiduje natomiast, że eksploatujący elektrownię wiatrową może korzystać z usług serwisu, który nie posiada certyfikatu przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Przepis ten gwarantuje mu więc 6 miesięcy, biorąc pod uwagę przepis **art. 15 ust. 1**, na podpisanie stosownej umowy z certyfikowanym serwisem.

Art. 16 określa datę wejścia w życie ustawy. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od daty jej ogłoszenia.

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawiania jej organom i instytucjom Unii Europejskiej w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia. W szczególności regulacja nie mieści się w zakresie przedmiotowym zagadnień podlegających konsultacjom z Europejskim Bankiem Centralnym, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady z dnia 29 czerwca 1998 r. (98/415/WE) w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. UE L 189 z 03.07.1998, str. 42).

Zgodnie z **art. 5** ustawy dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) projekt ustawy

zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu tego rozporządzenia.

Projekt ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Rozdział 1 Zmiany w przepisach

Art. 1.

W ustawie z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 981 i 1378) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1.

Ustawa określa:

- 1) warunki i tryb lokalizowania i budowy elektrowni wiatrowych;
- 2) zasady i sposób konsultowania ze społecznością lokalną lokalizowania inwestycji w zakresie elektrowni wiatrowej;
- 3) zasady lokalizowania nowej zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie elektrowni wiatrowych;
- 4) zasady bezpiecznej eksploatacji elementów technicznych elektrowni wiatrowej.”;

2) po art. 1 dodaje się art. 1a w brzmieniu:

„Art. 1a.

W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane oraz ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.”;

3) w art. 2 po pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3–5 w brzmieniu:

- „3) całkowita wysokość elektrowni wiatrowej – wysokość elektrowni wiatrowej mierzona od poziomu gruntu do najwyższego punktu tej elektrowni, wliczając w to część budowlaną, stanowiącą budowlę w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, oraz urządzenia techniczne;
- 4) eksploatujący elektrownię wiatrową – podmiot posiadający tytuł prawny do wybudowania elektrowni wiatrowej, lub do jej uruchomienia, eksploatacji, zatrzymania lub likwidacji;

5) gmina pobliska – gmina, której obszar w całości lub w części jest położony w odległości mniejszej niż dziesięciokrotność maksymalnej całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej, zlokalizowanej na podstawie decyzji o warunkach zabudowy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zwanej dalej „decyzją WZ”, lub na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, obowiązującego na terenie gminy, na której obszarze ta elektrownia wiatrowa jest lokalizowana lub na podstawie projektu takiego planu, lub w zasięgu oddziaływań tej elektrowni wynikającym z prognozy oddziaływania na środowisko sporządzonej do projektu tego planu miejscowego, o którym mowa w art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. ba ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247), zwanym dalej „zasięgiem oddziaływań elektrowni wiatrowej wynikającym z prognozy”, jeżeli jest on większy;

4) art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Art. 4.

1. W przypadku lokalizowania, budowy lub przebudowy elektrowni wiatrowej odległość tej elektrowni od budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, jest równa lub większa od dziesięciokrotności całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej.

2. Plan miejscowy może określać inną, niż określona w ust. 1, odległość elektrowni wiatrowej od budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, większą niż zasięg oddziaływań elektrowni wiatrowej wynikający z prognozy, jednak nie mniejszą niż 500 metrów.

3. W przypadku lokalizowania lub budowy budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, na podstawie decyzji WZ, odległość tego budynku od

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, ustawę z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym, ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

elektrowni wiatrowej jest nie mniejsza niż wynikająca z oceny oddziaływania na środowisko, przeprowadzonej dla elektrowni wiatrowej, jeżeli taka ocena została przeprowadzona, jednak nie mniejsza niż 500 metrów od elektrowni wiatrowej. Jeżeli budynek mieszkalny albo budynek o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, jest lokalizowany na podstawie planu miejscowego, plan ten może ustanowić odległość tego budynku od elektrowni wiatrowej większą niż zasięg oddziaływań elektrowni wiatrowej wynikający z prognozy oraz nie mniejszą niż wynikająca z oceny oddziaływania na środowisko, przeprowadzonej dla elektrowni wiatrowej – jeżeli taka prognoza lub ocena została przeprowadzona – jednak nie mniejszą niż 500 metrów.

4. W przypadku odbudowy, rozbudowy, nadbudowy, przebudowy, remontu istniejącego budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, lub zmiany sposobu użytkowania części takiego budynku, odległość budynku od elektrowni wiatrowej może być mniejsza niż odległość, o której mowa w ust. 3.”;

5) w art. 5:

a) w ust. 1:

– wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
„1. Przez odległości, o których mowa w ustawie, rozumie się najkrótsze odcinki pomiędzy.”;

– w pkt 2 wyrazy „decyzją o warunkach zabudowy, o której mowa w art. 4 ust. 2 pkt 2 i w art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zwaną dalej „decyzją WZ”, zastępuje się wyrazami „decyzją WZ”;

– pkt 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„4) okręgiem, którego promień jest równy połowie średnicy wirnika wraz z łopatami, a środek jest środkiem okręgu opisanego na obrysie wieży istniejącej lub planowanej elektrowni wiatrowej – w przypadku -wydawania pozwolenia na budowę dla elektrowni wiatrowej lub lokalizowania, wydawania decyzji, lub wnoszenia sprzeciwu wobec zgłoszenia, o których mowa w art. 6 pkt 3, 4, 7 dla budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa w sytuacji, gdy dla wszystkich elektrowni wiatrowych, przewidzianych na terenie, którego sposób zagospodarowania określony w planie miejscowym lub w decyzji WZ dopuszcza budowę elektrowni wiatrowej, wydano pozwolenia na budowę, albo

5) linią rozgraniczającą teren, którego sposób zagospodarowania określony w planie miejscowym dopuszcza budowę elektrowni wiatrowej albo okręgiem, którego promień jest równy połowie średnicy wirnika wraz z łopatami, a środek jest środkiem okręgu opisanego na obrysie wieży

istniejącej elektrowni wiatrowej, jeżeli znajduje się on bliżej – w przypadku lokalizowania, wydawania decyzji, lub wnoszenia sprzeciwu wobec zgłoszenia, o których mowa w art. 6 pkt 3, 4, 7 dla budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa w sytuacji, gdy nie dla wszystkich elektrowni wiatrowych przewidzianych na terenie, którego sposób zagospodarowania określony w planie miejscowym lub w decyzji WZ dopuszcza budowę elektrowni wiatrowej, wydano pozwolenia na budowę, albo”;

– dodaje się pkt 6 i 7 w brzmieniu:

„6) linią rozgraniczającą teren, którego sposób zagospodarowania określony w planie miejscowym dopuszcza budowę elektrowni wiatrowej – w przypadku lokalizowania elektrowni wiatrowej, albo

7) granicą obszaru przeznaczanego pod lokalizację tej elektrowni wiatrowej wynikającego z przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko dla tej elektrowni – w przypadku wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla elektrowni wiatrowej.”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przez obiekty budowlane, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 4, i 5, rozumie się również obiekty budowlane objęte decyzją o pozwoleniu na budowę albo zgłoszeniem, wobec którego organ administracji architektoniczno-budowlanej nie wniósł sprzeciwu.”;

c) uchyla się ust. 3;

6) w art. 6 uchyla się pkt 1 i 6;

7) po art. 6 dodaje się art. 6a–6d w brzmieniu:

„Art. 6a.

Wójt, burmistrz albo prezydent miasta w gminie, w której jest lokalizowana elektrownia wiatrowa, ogłasza w prasie miejscowej, przez obwieszczenie oraz udostępnienie informacji w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej, na swojej stronie internetowej, a także w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu miejscowego, na podstawie którego ma być lokalizowana elektrownia wiatrowa, określając formę, miejsce i termin składania wniosków do planu, nie krótszy niż 21 dni od dnia ogłoszenia.

Art. 6b.

Wójt, burmistrz albo prezydent miasta w gminie pobliskiej ogłasza w prasie miejscowej, przez obwieszczenie oraz udostępnienie informacji w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej, na swojej stronie internetowej, a także w sposób

zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu miejscowego, na podstawie którego ma być lokalizowana elektrownia wiatrowa, w gminie, o której mowa w art. 6a, wskazując na ogłoszoną w tej gminie formę, miejsce i termin składania wniosków do planu.

Art. 6c.

Wójt, burmistrz albo prezydent miasta opracowuje i uzgadnia projekt planu miejscowego lokalizującego elektrownię wiatrową, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Art. 6d.

1. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta występuje o opinię o projekcie planu miejscowego lokalizującego elektrownię wiatrową do wójtów, burmistrzów albo prezydentów miast gminpobliskich.

2. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta w gminie pobliskiej, najpóźniej na 30 dni przed planowanym przedstawieniem opinii, ogłasza o planowanym terminie jej przedstawienia w prasie miejscowej, przez obwieszczenie oraz udostępnienie informacji w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej, na swojej stronie internetowej, a także w inny sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, a po jej przedstawieniu publikuje jej treść w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej oraz na swojej stronie internetowej.

3. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta w gminie, w której jest lokalizowana elektrownia wiatrowa, wyznacza termin na przedstawienie opinii przez wójtów, burmistrzów albo prezydentów miast gminpobliskich, nie krótszy niż 45 dni.

4. Do przedstawienia opinii stosuje się art. 24 i art. 25 ust. 1a i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.”;

8) w art. 7:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) sporządza się co najmniej dla obszaru położonego w granicach gminy, w której lokalizowana jest elektrownia wiatrowa, znajdującego się w odległości, o której mowa w art. 4 ust. 2.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Jeżeli zasięg oddziaływań elektrowni wiatrowej wynikający z prognozy, sporządzonej dla projektu planu miejscowego lokalizującego elektrownię wiatrową wykracza poza obszar objęty projektem planu miejscowego, procedurę sporządzenia planu ponawia się w niezbędnym zakresie,

obejmując również obszary objęte zasięgiem oddziaływań elektrowni wiatrowej wynikającym z prognozy.”,

c) dodaje się ust. 3–5 w brzmieniu:

„3. W przypadku, gdy zasięg oddziaływań elektrowni wiatrowej wynikający z prognozy, sporządzonej na potrzeby projektu planu miejscowego, wykracza poza granice gminy, w której jest lokalizowana elektrownia wiatrowa, plan miejscowy sporządza również gmina pobliska, dla swojego obszaru, obejmującego co najmniej zasięg tych oddziaływań.

4. W przypadku, gdy plan, o którym mowa w ust. 3, nie został uchwalony przez gminę pobliską, organ administracji architektoniczno-budowlanej odmawia wydania pozwolenia na budowę w odniesieniu do tych elektrowni wiatrowych, których zasięg oddziaływań elektrowni wiatrowej wynikający z prognozy wykracza poza granice gminy, w której jest lokalizowana elektrownia wiatrowa.

5. Brak uchwalenia planu, o którym mowa w ust. 3, nie stanowi przesłanki do odmowy wydania pozwolenia na budowę elektrowni wiatrowych, których zasięg oddziaływania elektrowni wiatrowej wynikający z prognozy nie obejmuje obszaru gminy pobliskiej.”;

9) po art. 7c dodaje się art. 7d w brzmieniu:

„Art. 7d.

Elektrownia wiatrowa jest eksploatowana w sposób zapewniający bezpieczeństwo dla otoczenia oraz minimalizujący wystąpienie niekorzystnych oddziaływań na środowisko oraz ludność, w tym zdrowie i warunki życia ludzi oraz okoliczności, o których mowa w art. 62 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.”;

10) po rozdziale 2 dodaje się rozdziały 2a i 2b w brzmieniu:

„Rozdział 2a

Konsultacje publiczne projektu planu miejscowego, w którym przewiduje się granice terenów pod budowę elektrowni wiatrowych

Art. 8a.

1. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta w gminie, w której jest lokalizowana elektrownia wiatrowa:

1) organizuje, w terminie 30 dni od dnia podjęcia uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu miejscowego, w którym przewiduje się granice terenów pod budowę elektrowni wiatrowych, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu

i użytkowaniu terenu, co najmniej jedną dyskusję publiczną przewidującą spotkanie bezpośrednie oraz co najmniej jedną dyskusję publiczną prowadzoną za pomocą środków porozumiewania się na odległość, zapewniających jednoczesną transmisję obrazu i dźwięku, nad możliwymi do ujęcia w tym planie rozwiązaniami;

2) ogłasza o wyłożeniu projektu planu miejscowego, w którym przewiduje się granice terenów pod budowę elektrowni wiatrowych, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, do publicznego wglądu na okres co najmniej 14 dni przed dniem wyłożenia i wyklada ten projekt wraz z prognozą oddziaływania na środowisko na okres co najmniej 30 dni oraz organizuje w tym czasie co najmniej dwie dyskusje publiczne nad przyjętymi w tym projekcie rozwiązaniami, w tym co najmniej jedną przewidującą spotkanie bezpośrednie oraz co najmniej jedną prowadzoną za pomocą środków porozumiewania się na odległość, zapewniających jednoczesną transmisję obrazu i dźwięku;

3) określa w ogłoszeniu, o którym mowa w pkt 2, termin, w którym osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej mogą wnosić uwagi dotyczące projektu, o którym mowa w pkt 2, nie krótszy niż 30 dni od dnia zakończenia okresu wyłożenia tego projektu.

2. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, o których mowa w art. 2 pkt 22 i 23 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1845, z późn. zm.)), wójt gminy, burmistrz albo prezydent miasta może zorganizować dyskusje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, w formule obejmującej dyskusję wyłącznie za pomocą środków porozumiewania się na odległość, zapewniających jednoczesną transmisję obrazu i dźwięku.

Art. 8b.

W dyskusjach publicznych, o których mowa w art. 8a, biorą udział w szczególności:

- 1) wójt, burmistrz albo prezydent miasta, jego zastępca lub sekretarz gminy;
- 2) przewodniczący, wiceprzewodniczący rady gminy lub inny radny gminy wskazany przez przewodniczącego rady gminy;
- 3) przedstawiciel gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej;
- 4) przedstawiciel inwestora planującego inwestycję polegającą na budowie lub przebudowie elektrowni wiatrowej – jeżeli występuje;
- 5) przedstawiciel właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Rozdział 2b

Zasady bezpiecznej eksploatacji elementów technicznych elektrowni wiatrowej

Art. 8c.

Elementy techniczne elektrowni wiatrowej są eksploatowane zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach obowiązującego prawa, w tym przepisach przeciwpożarowych, wymaganiami producenta elementów technicznych elektrowni wiatrowej, zgodnie z metodami określonymi w obowiązujących Polskich i Europejskich Normach i innych uznanych specyfikacjach technicznych, jeżeli te normy lub specyfikacje mają zastosowanie dla eksploatacji elementów technicznych elektrowni wiatrowych, oraz zgodnie z aktualnym stanem wiedzy technicznej i najlepszymi praktykami branżowymi w zakresie bezpieczeństwa eksploatacji elektrowni wiatrowych.

Art. 8d.

Za bezpieczeństwo eksploatacji elementów technicznych elektrowni wiatrowej odpowiada eksploatująca elektrownię wiatrową.

Art. 8e.

1. Eksploatujący elektrownię wiatrową, o całkowitej wysokości nie niższej niż 30 metrów lub o mocy znamionowej nie mniejszej niż 100 kW zapewnia poddanie elementów technicznych elektrowni wiatrowej czynnościom i przeglądom serwisowym realizowanym przez przedsiębiorcę, który został wpisany do rejestru podmiotów wykonujących czynności i przeglądy serwisowe elementów technicznych elektrowni wiatrowej, zwanego dalej „certyfikowanym serwisem”.

2. Czynności i przeglądy serwisowe elementów technicznych elektrowni wiatrowej są wykonywane zgodnie z zaleceniami i częstotliwością określoną w dokumentacji techniczno-ruchowej i instrukcji eksploatacji elektrowni wiatrowej.

3. Czynności i przeglądy serwisowe elementów technicznych elektrowni wiatrowej wykonuje certyfikowany serwis.

Art. 8f.

1. Rejestr podmiotów wykonujących czynności i przeglądy serwisowe elementów technicznych elektrowni wiatrowej, zwany dalej „rejestrem”, prowadzi Prezes Urzędu Dozoru Technicznego, zwanego dalej „UDT”, przy użyciu systemu teleinformatycznego.

2. Prezes UDT dokonuje certyfikacji i wpisu do rejestru na wniosek przedsiębiorcy.

3. Rejestr jest udostępniany publicznie na stronie podmiotowej UDT.

4. Rejestr zawiera:

- 1) firmę przedsiębiorcy posiadającego ważny certyfikat na wykonywanie czynności i przeglądów serwisowych elementów technicznych elektrowni wiatrowej oraz jego siedzibę i adres;
- 2) adres do korespondencji, jeżeli jest inny niż określony w pkt 1;
- 3) informację o wpisie do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym;
- 4) numer identyfikacji podatkowej (NIP);
- 5) okres ważności certyfikatu.

Art. 8g.

1. Certyfikacja polega na sprawdzeniu i potwierdzeniu, że certyfikowany serwis posiada uprawnienia do wykonywania czynności i przeglądów serwisowych elementów technicznych elektrowni wiatrowych.

2. Certyfikacja obejmuje weryfikację:

- 1) spełnienia minimalnych wymagań w zakresie dysponowania personelem posiadającym niezbędne uprawnienia, doświadczenie i kompetencje zawodowe do wykonywania czynności i przeglądów serwisowych w elektrowni wiatrowej;
- 2) posiadania wdrożonych procedur wykonywania czynności i przeglądów serwisowych dla elementów technicznych elektrowni wiatrowych;
- 3) czy wyposażenie pomiarowo-badawcze elektrowni wiatrowej jest zgodne z listą przewidzianą w instrukcji konserwacji elektrowni wiatrowej oraz, czy wyposażenie pomiarowo badawcze użytkowane przez certyfikowany serwis objęte jest nadzorem metrologicznym;
- 4) posiadania odpowiedniego sprzętu i urządzeń niezbędnych do wykonywania czynności serwisowych.

3. Personel wykonujący czynności i przeglądy serwisowe elementów technicznych elektrowni wiatrowej w ramach działań certyfikowanego serwisu w zakresie uprawnień, doświadczenia i kompetencji zawodowych powinien posiadać:

- 1) uprawnienia do pracy na wysokościach wynikające z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 2) uprawnienia w zakresie obsługi oraz konserwacji urządzeń transportu bliskiego w elektrowni wiatrowej;
- 3) kwalifikacje potwierdzone odpowiednim świadectwem kwalifikacyjnym wydanym zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne;
- 4) udokumentowane, co najmniej dwuletnie doświadczenie zawodowe w zakresie wykonywania czynności i przeglądów serwisowych elementów technicznych elektrowni wiatrowych, instalacji

mających na celu wytwarzanie, przesył lub dystrybucję energii elektrycznej lub instalacji przemysłowych;

- 5) przeszkolenie w zakresie zasad funkcjonowania i eksploatacji określonego typu elektrowni wiatrowej, której elementy techniczne będą poddane czynnościom i przeglądom serwisowym;
- 6) przeszkolenie w zakresie ewakuacji z elektrowni wiatrowych.

4. Osoby wchodzące w skład personelu wykonującego czynności i przeglądy serwisowe w elektrowni wiatrowej mogą wykonywać tylko czynności i przeglądy serwisowe, w zakresie których spełniają wymagania.

5. Certyfikowany serwis wykonujący czynności i przeglądy serwisowe elementów technicznych elektrowni wiatrowych posiada wdrożone procedury:

- 1) bezpieczeństwa przeprowadzania czynności i przeglądów serwisowych, zawierającą w szczególności wymagania dotyczące dopuszczalnych prędkości wiatru, przy których mogą być realizowane czynności serwisowe, stosowania środków zabezpieczających w tym sprzętu ochrony osobistej, nadzoru prowadzonych prac, wykaz prac wymagających pisemnego pozwolenia oraz asekuracji;
- 2) ewakuacji z wysokości pracowników w sytuacjach zagrożenia;
- 3) bieżących obsług i okresowych przeglądów serwisowych, zawierającą instrukcje przeprowadzanych czynności w rozbiu na elementy techniczne elektrowni wiatrowej, wraz z wykazem niezbędnego do prowadzenia prac oprzyrządowania w tym przyrządów kontrolno-pomiarowych;
- 4) ustalania i usuwania awarii i usterek;
- 5) dokumentowania czynności serwisowych i raportowania;
- 6) wykonywania pomiarów i sprawdzeń urządzeń wymagających regulacji nastaw.

Art. 8h.

1. Wniosek o certyfikację i wpis do rejestru, zwany dalej „wnioskiem”, składa się na formularzu udostępnionym w systemie teleinformatycznym UDT.

2. Wniosek składa się w postaci papierowej lub elektronicznej za pomocą środków komunikacji elektronicznej, o których mowa w ustawie z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Wniosek złożony za pomocą środków komunikacji elektronicznej opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

3. Wniosek zawiera:

- 1) firmę przedsiębiorcy oraz jego siedzibę i adres;

- 2) adres do korespondencji, jeżeli jest inny niż określony w pkt 1;
- 3) informację o wpisie do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym;
- 4) numer identyfikacji podatkowej (NIP);
- 5) podpis wnioskodawcy lub osoby upoważnionej.

4. Do wniosku wnioskodawca dołącza:

- 1) wykaz osób oraz kopie dokumentów potwierdzających spełnienie wymagań, o których mowa w art. 8g ust. 3;
- 2) kopie albo kopie elektroniczne dokumentacji określającej procedury, o których mowa w art. 8g ust. 5;
- 3) dowód wniesienia opłaty za dokonanie certyfikacji i wpis do rejestru,
- 4) oświadczenie następującej treści: „Świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, wynikającej z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, oświadczam, że posiadam pełną zdolność do czynności prawnych, korzystam z pełni praw publicznych i nie byłem skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów i obrotowi gospodarczemu.”; klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Art. 8i.

1. Jeżeli we wniosku nie wskazano adresu wnioskodawcy i nie ma możliwości ustalenia tego adresu na podstawie posiadanych danych, wniosek pozostawia się bez rozpoznania.

2. Jeżeli wniosek nie spełnia wymagań, o których mowa w art. 8h ust. 3, Prezes UDT wzywa wnioskodawcę do usunięcia braków w terminie 7 dni, z pouczeniem, że ich nieusunięcie spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania. Termin liczy się od dnia doręczenia zawiadomienia wnioskodawcy.

Art. 8j.

Prezes UDT w terminie 30 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku o dokonanie certyfikacji:

- 1) przeprowadza certyfikację i dokonuje wpisu do rejestru w przypadku pozytywnego wyniku weryfikacji polegającej na potwierdzeniu spełnienia wymagań określonych w art. 8g ust. 2 albo
- 2) przeprowadza certyfikację i zawiadamia certyfikowany serwis o odmowie dokonania wpisu, w przypadku negatywnego wyniku weryfikacji spełnienia wymagań określonych w art. 8g ust. 2.

Art. 8k.

1. Wpis do rejestru jest ważny przez okres 5 lat od daty jego dokonania.

2. W okresie ważności wpisu certyfikowany serwis obowiązany jest spełniać wymagania, o których mowa w art. 8g ust. 3 oraz posiadać wdrożone procedury, o których mowa w art. 8g ust. 5.

Art. 8l.

1. Prezes UDT w okresie ważności certyfikatu może przeprowadzić dodatkową weryfikację.

2. Weryfikacja, o której mowa w ust. 1, polega na sprawdzeniu spełniania wymagań, o których mowa w art. 8g ust. 3 lub wdrożonych procedur, o których mowa w art. 8g ust. 5.

3. Przeprowadzając dodatkową weryfikację Prezes UDT może zwrócić się do podmiotu wpisanego do rejestru o złożenie wyjaśnień lub przedłożenie dokumentów, o których mowa w art. 8h ust. 4, potwierdzających spełnienie wymagań, o których mowa w art. 8g ust. 3, lub posiadania wdrożonych procedur, o których mowa w art. 8g ust. 5.

4. Niezłożenie wyjaśnień lub nieprzedłożenie dokumentów w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania lub niespełnienie przez certyfikowany serwis wymagań, o których mowa w art. 8g ust. 3, lub w art. 8g ust. 5, stanowi podstawę do wykreślenia certyfikowanego serwisu z rejestru.

Art. 8m.

Prezes UDT przedłuża wpis do rejestru na okres kolejnych 5 lat, w przypadku pozytywnego wyniku weryfikacji polegającej na potwierdzeniu spełnienia wymagań określonych w art. 8g ust. 2.

Art. 8n.

1. Wniosek o certyfikację i przedłużenie wpisu do rejestru składa się do Prezesa UDT najpóźniej 30 dni przed dniem upływu ważności wpisu. Niezłożenie wniosku w terminie skutkuje wykreśleniem z rejestru z dniem upływu ważności wpisu.

2. Do wniosku o przeprowadzenie certyfikacji i przedłużenie ważności wpisu do rejestru przepisy art. 8h–8j stosuje się odpowiednio.

Art. 8o.

1. Przy Prezesie UDT działa Komitet Odwoławczy, zwany dalej „Komitetem”, który liczy nie więcej niż 10 osób posiadających wiedzę i doświadczenie w zakresie serwisowania elementów technicznych elektrowni wiatrowych lub certyfikacji.

2. Do zadań Komitetu należy rozpatrywanie odwołań w sprawach odmowy dokonania wpisu do rejestru, wykreślenia z rejestru, odmowy przedłużenia ważności wpisu.

3. Kadencja Komitetu trwa 4 lata.

4. W skład Komitetu wchodzi proporcjonalnie, w liczbie zapewniającej brak dominacji którejkolwiek ze stron, osoby reprezentujące organy administracji rządowej oraz ogólnopolskie stowarzyszenia i organizacje konsumenckie, pracodawców, gospodarcze i naukowo-techniczne, jeżeli zakres ich działania obejmuje zadania związane z promowaniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

5. Minister właściwy do spraw gospodarki, po zasięgnięciu opinii Prezesa UDT o zgłoszonych kandydatach, na wniosek organów, stowarzyszeń i organizacji, o których mowa w ust. 4, powołuje oraz odwołuje członków Komitetu.

6. Organizację i tryb pracy Komitetu określa regulamin nadany przez Prezesa UDT w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki.

7. Obsługę administracyjno-organizacyjną Komitetu zapewnia UDT.

Art. 8p.

1. W przypadku:

- 1) odmowy dokonania wpisu do rejestru,
- 2) wykreślenia z rejestru,
- 3) odmowy przedłużenia ważności wpisu do rejestru

– przysługuje odwołanie.

2. Odwołanie wnosi się do Komitetu, za pośrednictwem Prezesa UDT, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o:

- 1) odmowie dokonania wpisu do rejestru;
- 2) wykreśleniu z rejestru;
- 3) odmowie przedłużenia ważności wpisu do rejestru.

3. Komitet rozpatruje odwołania w składzie trzyosobowym, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia wniesienia odwołania.

4. Nadanie odwołania w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1041), złożenie go w polskim urzędzie konsularnym lub złożenie go za pomocą środków komunikacji elektronicznej, o których mowa w ustawie z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną po opatrzeniu kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, jest równoznaczne z zachowaniem terminu wniesienia go do Komitetu.

Art. 8r.

1. Po rozpatrzeniu odwołania, o którym mowa w art. 8p ust. 1, Komitet:

- 1) stwierdza zasadność odwołania i przekazuje sprawę Prezesowi UDT do ponownego rozpoznania albo

2) oddala odwołanie.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, odwołującemu przysługuje skarga do sądu administracyjnego, którą wnosi się za pośrednictwem Komitetu, w terminie 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o oddaleniu odwołania.

Art. 8s.

1. Opłatę pobiera się za:

- 1) przeprowadzenie certyfikacji i wpis do rejestru;
- 2) przeprowadzenie certyfikacji i przedłużenie ważności wpisu do rejestru;

2. Opłata nie podlega zwrotowi w przypadku odmowy dokonania wpisu do rejestru lub odmowy przedłużenia ważności wpisu do rejestru.

3. Opłata jest pobierana od wnioskodawcy i stanowi przychód UDT.

Art. 8t.

Wysokość opłaty, o której mowa w art. 8t ust. 1 pkt 1 i 2, jest ustalana w odniesieniu do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291 i 353), obowiązującego w dniu złożenia wniosku podlegającego opłacie, i wynosi:

- 1) 150% tego wynagrodzenia za przeprowadzenie certyfikacji i wpis do rejestru;
- 2) 150% tego wynagrodzenia za przeprowadzenie certyfikacji i przedłużenie ważności wpisu do rejestru.

Art. 8u.

1. Karze pieniężnej podlega ten, kto nie przestrzega obowiązku, o którym mowa w art. 8e ust. 1.

2. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1, wymierza Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, zwanego dalej „URE”.

3. Wysokość kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, a jeżeli kara pieniężna związana jest z działalnością prowadzoną na podstawie koncesji, wysokość kary nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym.

4. Ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawnienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

5. Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary pieniężnej, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zrealizował obowiązki.

6. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1, uiszcza się w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja Prezesa URE o wymierzeniu kary pieniężnej stała się prawomocna.

7. Wpływy z tytułu kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1, stanowią dochód budżetu państwa i są wnoszone na rachunek właściwego urzędu skarbowego.

8. Kara pieniężna, o której mowa w ust. 1, podlega ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

9. Od decyzji Prezesa URE wydanej na podstawie ust. 2, stronie służy odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – sądu ochrony konkurencji i konsumentów, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

10. Postępowanie w sprawie odwołania od decyzji Prezesa URE toczy się według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 i 1578 oraz z 2021 r. poz.11) o postępowaniu w sprawach z zakresu regulacji energetyki.”;

11) w art. 13 uchyla się ust. 3b;

12) w art. 14 uchyla się ust. 3;

13) w art. 15 uchyla się ust. 3–5, 8 i 9.

Art. 2.

W ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2020 r. poz. 1333, 2127 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 11, 234 i 282) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 57 w ust. 1 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu: „3a) oświadczenie, o którym mowa w art. 8e ust. 4 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 981 i 1378);”;

2) art. 5a otrzymuje brzmienie:

„Art. 5a.

1. W przypadku budowy obiektu liniowego, którego przebieg został ustalony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub budowy elektrowni wiatrowej, w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, a także wykonywania innych robót budowlanych dotyczących obiektu liniowego lub elektrowni wiatrowej, gdy liczba stron w postępowaniu przekracza 20, stosuje się przepis art. 49 Kodeksu postępowania administracyjnego.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do inwestora oraz właścicieli, użytkowników wieczystych i zarządców nieruchomości, jeżeli na tych nieruchomościach są lub będą wykonywane roboty budowlane lub nieruchomości te znajdują się w zasięgu oddziaływań elektrowni wiatrowej wynikającego z przeprowadzonej dla niej oceny oddziaływania na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko sporządzonej do projektu planu miejscowego lokalizującego tę elektrownię wiatrową, o których mowa w art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. ba i art. 62 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247), jak również w odległości mniejszej niż 500 metrów do elektrowni wiatrowej, określanej zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

3. Nieuregulowany lub nieujawniony stan prawny nieruchomości znajdujących się w obszarze oddziaływań lub odległości od elektrowni wiatrowej, o których mowa w ust. 2, nie stanowi przeszkody do wszczęcia i prowadzenia postępowania, o którym mowa w ust. 1 oraz wydania decyzji. Do zawiadomień o decyzjach i innych czynnościach organu osób, którym przysługują prawa rzeczowe do nieruchomości o nieuregulowanym lub nieujawnionym stanie prawnym, stosuje się przepis art. 49 Kodeksu postępowania administracyjnego.

4. Przez nieuregulowany stan prawny należy rozumieć sytuację, w której:

1) dotychczasowy właściciel lub użytkownik wieczysty nieruchomości nie żyje i nie przeprowadzono postępowania spadkowego lub nie zostało ono zakończone;

2) nieruchomość, dla której ze względu na brak księgi wieczystej, zbioru dokumentów albo innych dokumentów nie można ustalić osób, którym przysługują do niej prawa rzeczowe.

5. Przez nieujawniony stan prawny należy rozumieć sytuację, w której rejestry lub ewidencje właściwe dla ustalenia osób, o których mowa w ust. 3a, nie zawierają danych umożliwiających ich ustalenie, w szczególności danych osobowych, w tym adresu, właściciela lub użytkownika wieczystego nieruchomości znajdującej się w obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie”.

Art. 3.

W ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 272) w art. 37 w pkt 20 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 21 w brzmieniu:

„21) wykonywanie czynności związanych z certyfikacją i prowadzeniem rejestru podmiotów uprawnionych do wykonywania czynności i przeglądów serwisowych elementów technicznych elektrowni wiatrowych oraz innych obowiązków, o których mowa w rozdziale 2b ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 981 i 1378).”

Art. 4.

W ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293, 782, 1086 i 1378 oraz z 2021 r. poz. 11) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10 ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW, w studium ustala się ich rozmieszczenie, z wyłączeniem:

- 1) wolnostojących urządzeń fotowoltaicznych, o mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 1 000 kW zlokalizowanych na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klas V, VI i nieużytki;
- 2) urządzeń innych niż wolnostojące.”;

2) w art. 13 dodaje się ust 3 i 4 w brzmieniu:

„3. Inwestor realizujący inwestycje może zobowiązać się, w drodze umowy zawartej z gminą, do poniesienia kosztów sporządzenia lub zmiany studium, w tym na obszarach, o których mowa w art. 10 ust. 2a lub 7 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 981 i 1378).

4. Przedmiotem umowy, o której mowa w ust. 3, nie może być sposób określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego ustalanych w zmienionym studium, jak również sposób rozstrzygnięcia wniosków i uwag do projektu studium lub jego zmiany.”;

3) w art. 15 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Plan miejscowy przewidujący możliwość lokalizacji budynków umożliwi również lokalizację mikroinstalacji w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2020 r. poz. 261, 568, 695, 1086 i 1503 oraz z 2021 r. poz. 234) oraz innych niż wolnostojące instalacje odnawialnych źródeł energii wytwarzających energię z energii promieniowania słonecznego, również w przypadku innego przeznaczenia terenu niż produkcyjne, chyba że ustalenia planu miejscowego zakazują lokalizacji takich instalacji.”;

4) w art. 21 dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. Inwestor realizujący inwestycje może zobowiązać się, w drodze umowy zawartej z gminą, do poniesienia kosztów sporządzenia lub zmiany planu miejscowego, w tym na obszarach, o których mowa w art. 15 ust. 3a, lub obszarach, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

4. Przedmiotem umowy, o której mowa w ust. 3, nie może być przeznaczenie terenów i ich zasady zagospodarowania ustalone w sporządzonym planie miejscowym, jak również sposób rozstrzygnięcia wniosków i uwag do projektu planu miejscowego lub jego zmiany.”.

Art. 5.

W ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 48 dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

„8. Nie można odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu planu zagospodarowania przestrzennego, który wyznacza nowe ramy dla budowy lub przebudowy elektrowni wiatrowej, w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 981 i 1378), zwanej dalej „elektrownią wiatrową”.”;

2) w art. 51 w ust. 2 w pkt 2 po lit. b dodaje się lit. ba w brzmieniu:

„ba) zasięg oddziaływań elektrowni wiatrowej oraz odległość od budynków mieszkalnych lub budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, zapewniającą bezpieczeństwo i brak negatywnych oddziaływań elektrowni wiatrowej na środowisko i ludność, przy uwzględnieniu czynników, o których mowa w art. 62,”;

3) w art. 62 dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia w postaci elektrowni wiatrowej na środowisko oraz ludność, w tym zdrowie i warunki życia ludzi, w zakresie opisanym w ust. 1, określa się, analizuje oraz ocenia oddziaływania przedsięwzięcia i ich zasięg oraz odległość od budynków mieszkalnych lub budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, zapewniającą bezpieczeństwo i brak negatywnych oddziaływań elektrowni wiatrowej na środowisko i ludność, biorąc w szczególności pod uwagę zasięg oddziaływania akustycznego, w tym skumulowanego oddzia-

ływania akustycznego zespołu elektrowni wiatrowych, oddziaływania w przypadku wystąpienia poważnej awarii, katastrofy elektrowni lub oblodzenia elektrowni wiatrowej.

4. Minister właściwy do spraw środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw klimatu i ministrem właściwym do spraw gospodarki, może określić w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i wymagania uwzględniane przy określaniu, analizie oraz ocenie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz ludność, w tym zdrowie i warunki życia ludzi, dokonywanej w odniesieniu do elektrowni wiatrowych, uwzględniające potencjalne występowanie różnych rodzajów oddziaływań elektrowni wiatrowych na środowisko, o których mowa w ust. 3,
- 2) dopuszczalne poziomy potencjalnych negatywnych oddziaływań, lub sposoby zapobiegania i zmniejszania takich oddziaływań, przedsięwzięć w postaci elektrowni wiatrowych na środowisko oraz ludność, w tym zdrowie i warunki życia ludzi, o których mowa w ust. 3

– kierując się potrzebą uwzględnienia specyfiki tego rodzaju przedsięwzięć w procedurze oceny oddziaływania na środowisko oraz zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa i jakości życia ludzi oraz biorąc pod uwagę potrzebę rozwoju energetyki wiatrowej.”;

4) po art. 63 dodaje się art. 63a w brzmieniu:

„Art. 63a.

Budowa lub przebudowa elektrowni wiatrowej wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.”;

5) w art. 82 po ust. 1c dodaje się ust. 1d w brzmieniu:

„1d. Właściwy organ, po wydaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla elektrowni wiatrowej, przekazuje jej odpis, wraz z odpisem raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko i ostatecznej wersji mapy, o której mowa w art. 74 ust. 1 pkt 3a, a także, jeżeli zostały zlecone, analizy porealizacyjne i zobowiązuje do przekładania wyników monitorowania przedsięwzięcia na środowisko, wójtom, burmistrzom albo prezydentom miast gmin pobliskich, o których mowa w art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 981 i 1378), jak również gmin, których obszar w całości lub w części jest położony w zasięgu oddziaływania tej elektrowni wynikającym z przeprowadzonej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.”.

Rozdział 2

Szczególne zasady lokalizowania elektrowni wiatrowych i budynków mieszkalnych lub budynków o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa

Art. 6.

W przypadku, gdy wymagana będzie zmiana albo wydanie nowej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na potrzeby postępowań określonych w art. 13 ust. 3a ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie stosuje się wymogów określonych w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, pod warunkiem, że wydanie albo zmiana pozwoleń na budowę określonych w art. 13 ust. 3a ustawy zmienianej w art. 1 nie prowadzi do zwiększenia oddziaływań elektrowni wiatrowej na środowisko.

Art. 7.

Jeżeli w planie miejscowym, o którym mowa w art. 15 ust. 2 lub ust. 7 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 1, przewiduje się lokalizację elektrowni wiatrowej, organ administracji architektoniczno-budowlanej odmawia wydania pozwolenia na budowę, a organ prowadzący postępowanie w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia, jeżeli ta inwestycja w postaci elektrowni wiatrowej nie spełnia wymogu zachowania minimalnej odległości 500 metrów od budynku mieszkalnego lub budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa.

Art. 8.

W przypadku, o którym mowa w art. 7, do wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę elektrowni wiatrowej inwestor dołącza dodatkowo informację wskazującą na spełnienie warunków określonych w art. 4 ust. 1 lub 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, zawierającą dodatkowo:

- 1) wskazanie projektowanej wysokości elektrowni wiatrowej oraz średnicy wirnika elektrowni wraz z łopatami;
- 2) kopię mapy ewidencyjnej obejmującej nieruchomości położone w stosunku do elektrowni wiatrowej w odległości równej i mniejszej niż określona w art. 4 ust. 1 lub 2;
- 3) wskazanie aktualnego sposobu zagospodarowania, w tym zabudowy, nieruchomości położonych w stosunku do elektrowni wiatrowej w odległości równej i mniejszej niż określona w art. 4 ust. 1 lub 2;
- 4) wypis i wyrys z planu miejscowego obejmującego nieruchomości położone w stosunku do elektrowni wiatrowej w odległości równej i mniejszej niż określona w art. 4 ust. 1 lub 2.

Art. 9.

1. Jeżeli w obowiązującym na terenie gminy planie miejscowym, o którym mowa w art. 15 ust. 2, ust. 7 pkt 1 lub ust. 8 ustawy zmienianej w art. 1, przewiduje się lokalizację budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, organ administracji architektoniczno-budowlanej odmawia wydania pozwolenia na budowę lub, w przypadku zgłoszenia, wnosi sprzeciw, jeżeli ta inwestycja nie spełnia wymogu zachowania odległości wynikającej z oceny oddziaływania na środowisko, przeprowadzonej dla elektrowni wiatrowej, jeżeli taka ocena została przeprowadzona, jednak nie mniejszej niż 500 metrów od elektrowni wiatrowej.

2. Jeżeli w obowiązującym na terenie gminy planie miejscowym, o którym mowa w art. 15 ust. 2, ust. 7 pkt 1 lub ust. 8 ustawy zmienianej w art. 1, przewiduje się lokalizację budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, a lokalizacja takiego budynku wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, organ prowadzący postępowanie w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia, jeżeli ta inwestycja nie spełnia wymogu zachowania odległości wynikającej z oceny oddziaływania na środowisko, przeprowadzonej dla elektrowni wiatrowej, jeżeli taka ocena została przeprowadzona, jednak nie mniejszej niż 500 metrów od elektrowni wiatrowej.

Art. 10.

W przypadku decyzji o warunkach zabudowy, o której mowa w art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zwanej dalej „decyzją WZ”, dla której do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie wydano pozwolenia na budowę, wydanej na podstawie postępowań, o których mowa w art. 14 ust. 1 i 2 ustawy zmienianej w art. 1, oraz decyzji WZ, o których mowa w art. 14 ust. 4 ustawy zmienianej w art. 1, organ administracji architektoniczno-budowlanej odmawia wydania pozwolenia na budowę lub, w przypadku zgłoszenia, wnosi sprzeciw, a jeżeli lokalizacja takiego budynku mieszkalnego lub budynku o funkcji mieszanej, w skład którego wchodzi funkcja mieszkaniowa wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, organ prowadzący postępowanie w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia, jeżeli ta inwestycja nie spełnia wymogu zachowania minimalnej odległości wynikającej z oceny oddziaływania na środowisko, przeprowadzonej dla elektrowni wiatrowej, jeżeli taka ocena została przeprowadzona, jednak nie mniejszej niż 500 metrów od elektrowni wiatrowej.

Art. 11.

W sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, 2, 4 i 5 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Rozdział 3**Przepisy przejściowe i końcowe****Art. 12.**

1. Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, oraz plany zagospodarowania przestrzennego województwa, uchwalone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowują moc.

2. Plany miejscowe obowiązujące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują moc.

3. Studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, oraz planów zagospodarowania przestrzennego województwa, określających wymóg zachowania minimalnej odległości, o której mowa w art. 4 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, nie stosuje się w zakresie określającym wymóg minimalnej odległości.

4. Do projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, oraz planów zagospodarowania przestrzennego województwa albo projektów ich zmian, stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

5. Do projektów planów miejscowych albo projektów ich zmian, w stosunku do których przed dniem wejścia w życie ustawy nie dokonano wyłożenia, stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

6. Do projektów planów miejscowych albo ich zmian, w stosunku do których przed dniem wejścia w życie ustawy dokonano wyłożenia, nie stosuje się przepisów niniejszej ustawy, chyba, że organy gminy postanowią o skorzystaniu z uprawnienia nadanego w im art. 4 ust. 2 lub ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 13.

Do postępowań w sprawie wydania pozwolenia na budowę oraz decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla elektrowni wiatrowych wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

Art. 14.

1. Pozwolenia na budowę budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowują moc.

2. Do postępowań w sprawie wydania pozwolenia na budowę dotyczących budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

3. Zgłoszenia budowy, budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, w stosunku do których organ przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy nie wniósł sprzeciwu, pozostają skuteczne.

4. Do zgłoszeń budowy, o której mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, w skład której wchodzi funkcja mieszkaniowa, dokonanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, dla których do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie upłynął termin na wniesienie sprzeciwu, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 15.

1. Przedsiębiorca, dokonujący czynności i przeglądów serwisowych elementów technicznych elektrowni wiatrowej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, może wykonywać te czynności bez obowiązku uzyskania certyfikacji, o której mowa w rozdziale 2b ustawy zmienianej w art. 1, przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Elementy techniczne elektrowni wiatrowej podlegają czynnościom i przeglądom serwisowym realizowanym przez podmiot inny niż certyfikowany serwis przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 16.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UJĘCIE BRANŻOWE

Potrzeby regulacyjne sektora energetyki wiatrowej w Polsce

1. Wstęp – kontekst

Ustawa o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (tzw. ustawa odległościowa) wprowadziła zasadę lokalizowania elektrowni wiatrowych w odległości nie mniejszej niż 10-krotna wysokość masztu turbiny wraz z uniesionym pionowo skrzydłem rotora ($10 \times \text{tip height}$, $10 \times H$). Bezpośrednim skutkiem tej regulacji był zastój zarówno w rozwoju nowych projektów farm wiatrowych, jak również w możliwości dostosowania istniejących projektów do dostępnych nowych rozwiązań technologicznych. Wśród konsekwencji średnioterminowych eksperci wskazywali m.in. na zagrożenie dla wypełnienia zobowiązań unijnych w zakresie udziału OZE w polskim miksie energetycznym. Z kolei długofalowym skutkiem będzie stagnacja sektora energetyki wiatrowej na łądzie na terenie Polski (luka inwestycyjna) i utracone korzyści w postaci wkładu sektora do PKB i wpływów podatkowych.

W kontekście braku merytorycznych uzasadnień do stosowania zaostrzonych norm odległościowych i wobec dynamicznego spadku kosztów wytwarzania energii elektrycznej w elektrowniach wiatrowych na łądzie, rewizja podejścia do minimalnej odległości takich inwestycji od zabudowań wydaje się zasadna. Na zmiany regulacji liczy nie tylko środowisko inwestorów w Polsce, ale także samorządy dążące do uporządkowania sytuacji planisty-

cznej w gminach po licznych nowelizacjach wspomnianej ustawy odległościowej oraz odbiorcy energii, dla których wzrost udziału energii wiatrowej w krajowym miksie energetycznym oznacza niższe rachunki za energię.

Zapowiedzi zmian regulacyjnych pojawiały się wielokrotnie – jedną z pierwszych było ogłoszenie w styczniu 2019 r. w Sejmie przez wiceministra energii Tomasza Dąbrowskiego liberalizacji zasady 10H. Warunkiem takiej zmiany miała być akceptacja społeczna dla projektu na poziomie lokalnym, a w konsekwencji, odległość miała być indywidualnie określana w ramach każdej gminy. Obecnie, czyli w ostatnim kwartale 2020 r., prace nad modyfikacją prawa w tym zakresie są już zaawansowane. O szybką zmianę regulacji apelują kolejne środowiska m.in. organizacje związane z OZE, think tanki, samorządy, rolnicy, a także przemysł energochłonny, na co strona rządowa odpowiada deklaracją przyjęcia stosownych przepisów w 2021 roku. Poniżej zostaną przybliżone najistotniejsze z punktu widzenia branży energetyki wiatrowej potrzeby regulacyjne, których zaadresowanie w bieżących pracach legislacyjnych jest gwarantem maksymalizacji korzyści gospodarczych, społecznych i środowiskowych związanych z rozwojem tego sektora zielonej energetyki.

2. Ekonomiczne aspekty regulacji odległościowej w Polsce¹

2.2. Założenia

Ustawa z 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych wprowadziła zasadę odległościową „10H” ograniczającą lokalizację elektrowni wiatrowych. Determinuje ona rozwój energetyki wiatrowej w latach 2021-2025 i może niemal całkowicie zablokować dalszy rozwój branży, aż do 2030 roku. Jej planowana nowelizacja (złagodzenie restrykcyjnych przepisów) może odblokować potencjał lądowej energetyki

wiatrowej na terenie całego kraju. W niniejszym rozdziale przeanalizowano ten problem pod kątem potencjału i **możliwych trzech scenariuszy rozwoju energetyki wiatrowej (scenariusz zachowawczy – zakładający instalację dodatkowo 6 GW, scenariusz optymistyczny – dodatkowo 11 GW, scenariusz „optymalny + rolnictwo+ przemysł” – dodatkowo 12,5 GW), wg różnych założeń**, zależnych od kształtu ustawy luzującej zasadę

¹ Przedstawione dane zaczerpnięto w całości z opracowania: IEO EC BREC, 2020, Możliwości wykorzystania i szybkiego uruchomienia rezerw potencjału lądowej energetyki wiatrowej w celu obniżenia cen energii elektrycznej w Polsce w wyniku poluzowania od 2021 roku zasady „10H” (Wiśniewski G., Jędra M., Michałowska-Knap M.), pp. 17.

„10H”. Opisano także możliwe reakcje inwestorów (developeerów). Analiza określiła skutki stopniowego odchylenia od zasady 10H. Pod uwagę wzięto w szczególności wpływ na hurtowe ceny energii dla odbiorców krajowych oraz wpływ na realizację przez Polskę unijnej polityki klimatyczno-energetycznej, w tym redukcję emisji CO₂ oraz realizację celów związanych z udziałem energii z OZE do 2030 roku, w zakresie odpowiadającym celom Europejskiego Zielonego Ładu.

Szacuje się, iż, w zależności od ww. scenariuszy realizacji dodatkowych inwestycji do 2030 roku (scenariusze: zachowawczy, optymistyczny i optymalny), nakłady inwestycyjne związane z dodatkowymi nowymi mocami powinny wynosić odpowiednio 30 mld zł¹⁹ (6 GW), 56 mld zł¹⁹ (11 GW) oraz 62 mld zł¹⁹ (12,5 GW) w okresie

2021-2030. Wprowadzenie dodatkowych 6, 11 lub 12,5 GW mocy do systemu wytwórczego przyniosłoby oszczędności rzędu 36-52 mld zł¹⁹² w okresie 2020-2040 na kosztach generacji energii i niższe ceny energii w długim okresie, w porównaniu do scenariusza odniesienia (4%-6,5% w 2030 i 5,3%-8,3% w 2035). Jednocześnie, osiągnąć by był cel zatrzymania wzrostu kosztów paliw i emisji CO₂. Roczne emisje w 2030 roku (w stosunku do 2020 roku) mogłyby zostać zredukowane o 42%, a udział OZE w elektroenergetyce mógłby wynieść 45%. W efekcie odejścia od zasady 10H niekorzystny, utrzymujący się od 2015 roku trend spadku udziałów OZE, zostałby odwrócony, a polski system stałby się mniej zależny od europejskich i światowych uwarunkowań cenowych (w tym od cen emisji CO₂) i bezpieczeństwa dostaw paliw kopalnych.

2.2. Założenia

Nie ma możliwości, aby polska energetyka (a zatem i gospodarka) mogły się efektywnie rozwijać bez podjęcia kilku kluczowych decyzji, dotyczących między innymi udziałów różnych źródeł energii w krajowym miksie energetycznym. Dotyczy to przede wszystkim energetyki wiatrowej – obecnie najtańszego źródła energii o olbrzymim i dalece niewykorzystanym krajowym potencjale. Potencjał ten jest sztucznie ograniczony przepisami prawa. Coraz mniejsze znaczenie mają ograniczenia techniczne (usuwane przez szybki rozwój technologii i relacji biznesowych w łańcuchu dostaw), natomiast coraz większy negatywny wpływ na aktywność deweloperów i inwestorów oraz efekty gospodarcze wywierają przepisy ustawy z 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych³ – tzw. „ustawa antywiatrakowa” lub ustawa „10H”. Determinuje ona rozwój energetyki wiatrowej w latach 2021-2025 i może ograniczać dalszy rozwój branży aż do 2030 roku. Dlatego też jej nowelizacja (złagodzenie restrykcyjnych przepisów) może odblokować potencjał lądowej energetyki wiatrowej na terenie całego kraju. Przedmiotem niniejszego opracowania jest analiza tego problemu z uwzględnieniem różnych scenariuszy rozwoju energetyki wiatrowej.

Przyjęto następujące założenia do możliwych scenariuszy:

- W 2021 roku dojdzie do skutku zmiana przepisów ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, polegająca na ograniczeniu lokalizowania elektrowni wiatrowych wyłącznie na podstawie MPZP, wykonanego dla całego terenu „10H” (dziesięć całkowitych wysokość-

ci turbiny wiatrowej) wokół planowanej elektrowni wiatrowej. W ramach projektowanych przepisów Rada Gminy uchwała zmiany z uwagi na potrzeby lokalizacji elektrowni wiatrowej – na podstawie wyników prognozy oddziaływania na środowisko – i może przyjąć inną (założono, że mniejszą niż „10H”) odległość elektrowni wiatrowej od budynku mieszkalnego, która nie może być jednak mniejsza niż 500 metrów. Kluczowe, w celu uzyskania lokalnego konsensusu na szczeblu gminy (w szczególności Rady Gminy), jest odpowiednio wcześnie i obiektywne konsultowanie ze społecznością lokalną planów w tym zakresie i przewidywanych korzyści z realizacji inwestycji oraz przeprowadzenie co najmniej jednej, dodatkowej dyskusji publicznej nad możliwymi do ujęcia w MPZP rozwiązaniami dot. lokalizacji planowanej elektrowni wiatrowej (dyskusja będzie organizowana w ciągu 30 dni od dnia podjęcia uchwały o przystąpieniu do sporządzenia MPZP).

- Uwzględniono fakt, że tereny predestynowane do lokalizacji elektrowni wiatrowych charakteryzują się słabym pokryciem miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na obszarach wiejskich oraz trudnościami w uchwalaniu takich planów. Stąd, realizacja inwestycji w oparciu o nowe przepisy może się tam rozpocząć z opóźnieniem – przyjęto, że w ramach nowych przepisów efektywnie będzie możliwe powstawanie nowych inwestycji (potwierdzonych sprzedażą po raz pierwszy energii do sieci ogólnokrajowej) dopiero od 2025 roku.

- Terminy powstawania nowych elektrowni (farm) wiatrowych uzależnione będą od czasu wymaganego na przygotowanie, skonsultowanie i uchwalenie zmian MPZP

² Analizy ekonomiczne prowadzone są w cenach stałych w walucie z 2019 roku.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 981

(tzw. „ścieżka krytyczna”), które mogą wynosić 4 lata (**scenariusz zachowawczy – dodatkowo 6 GW**, uwzględniający opór społeczności lokalnych w ramach projektowanych przepisów oraz brak nowych graczy na rynku)⁴ lub 2 lata (**scenariusz optymistyczny – dodatkowo 11 GW**, zakładający pozytywny stosunek gminy i mieszkańców do inwestycji oraz zaufanie ze strony inwestora – wiarę w pozytywny wynik prac nad zmianą MPZP).

• Zaproponowano też scenariusz dodatkowy – po odblokowaniu w 2020 roku ograniczeń 10H i wprowadzeniu dodatkowych ułatwień uruchamia się potencjał inwestycyjny na terenach przemysłowych (poprzemysłowych), gdzie funkcjonują przedsiębiorstwa energochłonne i na obszarach wiejskich, a więc w regionach posiadających wysoki potencjał ekonomiczny (w tym wysokie ceny energii i nie zawsze zadowalające bezpieczeństwo jej dostaw). Ze względu na konieczność lokalizowania elektrowni wiatrowych z dala od siedlisk oraz gospodarstw rolnych i często rozproszoną zabudowę, jest on obecnie niemożliwy do wykorzystania. Dotyczy to w szczególności województwa małopolskiego, podkarpackiego, podlaskiego, częściowo mazowieckiego i łódzkiego. Założono (**scenariusz „optymalny + rolnictwo + przemysł” – dodatkowo 12,5 GW**) możliwość dalszego poluzowania restrykcji „10H” w efekcie:

- dodatkowych ułatwień dla przemysłu energochłonnego i rolników towarowych: brak ograniczeń „500 m” dla rolników z inwestycjami w pojedyncze elektrownie budowane nawet obok własnych domów wraz z brakiem konieczności odrolnienia gruntów (z uwagi na wielofunkcyjne ich wykorzystanie),
- braku konieczności zmiany MPZP na terenach przemysłowych.

W scenariuszu optymistycznym przyjęto, że do 2030 roku zostanie wykorzystane niemal 30% polskiego potencjału ekonomicznego elektrowni wiatrowych, oszacowanego we wcześniejszej pracy⁵. Skutkiem będzie osiągnięcie 20 GW mocy zainstalowanej w 2030 roku (tj. przyrost nowych mocy rzędu 11 GW w latach 2020–2030).

• Założono, że wykorzystywane będą turbiny o relatywnie niskim stosunku mocy nominalnej do powierzchni objętej wirnikiem, tzn. moc pojedynczej turbiny rzędu 3 MW, średnica wirnika 120–140 m, instalowane na wieżach o wysokości rzędu 120 m. Tego typu turbiny znajdują się w ofercie producentów takich jak np. Vestas, GE, Nordex i bardzo dobrze sprawdzają się w warunkach polskich, uzyskując bardzo wysoką produktywność.

• Ponadto charakteryzują się korzystnym stosunkiem kosztów inwestycyjnych (CAPEX) do uzysku energii. Założono też, że farmy wiatrowe wykorzystujące najnowsze technologie, projektowane i eksploatowane będą w sposób optymalny z uwzględnieniem wpływu na otoczenie.

• Biorąc pod uwagę wchodzenie na rynek nowych technologii (niemożliwych do zastosowania w okresie obowiązywania obecnej wersji ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych), zdecydowano o wprowadzeniu stopniowo narastającego współczynnika wykorzystania mocy – w 2030 roku ma on osiągnąć średnio 37%. Należy podkreślić, że jest to wartość raczej konserwatywna, gdyż już obecnie niektóre dobrze zlokalizowane lądowe farmy wiatrowe przekraczają współczynnik 40%. Niemniej jednak w całym systemie, uwzględniając ew. słabsze projekty rozsądnie jest przyjąć wartości nieco niższe.

W tabeli poniżej zestawiono podstawowe założenia przyjęte przy konstrukcji opisanych scenariuszy.

⁴ W innej analizie, ograniczającej się do założenia, że inwestorzy po zakończeniu budowy elektrowni, które otrzymały pozwolenie na budowę przed 2016 rokiem będą inwestować w pełni wykorzystując nowe możliwości (powrót do dynamiki z lat 2014–2016), scenariusz taki nazwano „Scenariuszem wszechstronnego rozwoju”

⁵ Katarzyna Michałowska- Knap, Justyna Zarzeczna, Dorota Gręda, Grzegorz Wiśniewski: Potencjał inwestycyjny energetyki wiatrowej na Łądzie na terenie Polski. IEO, Warszawa, 31 października 2019 r.

Tabela 1
Podstawowe założenia przyjęte przy konstrukcji scenariuszy

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Scenariusz bazowy, KPEiK	6,0 GW	6,9 GW	7,8 GW	8,5 GW	9,0 GW	9,5 GW	9,6 GW	9,6 GW	9,6 GW	9,6 GW	9,5 GW
Współczynnik wykorzystania mocy	26%	26%	26%	27%	27%	27%	27%	27%	27%	27%	28%
1. Scenariusz zachowawczy dodatkowych inwestycji wg projektu zmian w ustawie „10H” (*zmiany pierwszych MPZP – 4 lata)	6,0 GW	6,9 GW	7,8 GW	8,5 GW	9,0 GW	9,0 GW	9,0 GW	9,5 GW	10,5 GW	12,5 GW	15,0 GW
Współczynnik wykorzystania mocy	26%	27%	28%	30%	31%	32%	33%	34%	35%	36%	37%
roczne przyrosty mocy [GW]								0,5	1,0	2,0	2,5
2. Scenariusz optymistyczny** dodatkowych inwestycji wg projektu zmian w ustawie „10H” (zmiany MPZP- 2 lata)	6,0 GW	6,9 GW	7,8 GW	8,5 GW	9,0 GW	9,5 GW	10,5 GW	12,5 GW	15,0 GW	17,5 G	20,0 GW
Współczynnik wykorzystania mocy	26%	27%	28%	30%	31%	32%	33%	34%	35%	36%	37%
roczne przyrosty mocy [GW]						0,5	1,0	2,0	2,5	2,5	2,5
3. Scenariusz optymalny dodatkowych ułatwień dla przemysłu energochłonnego i rolników towarowych (brak ograniczeni „500m” dla rolników budujących obok własnych domów wraz z brakiem konieczności odrealniania gruntów oraz brak konieczności zmiany MPZP na terenach przemysłowych)	6,0 GW	6,9 GW	7,8 GW	8,6 GW	9,3 GW	10,0 GW	11,2 GW	13,4 GW	16,1 GW	18,8 GW	21,5 GW
Współczynnik wykorzystania mocy	26%	27%	28%	30%	31%	32%	33%	34%	35%	36%	37%
w tym (analizy pomocnicze) inwestycje na terenach:											
przemysłowych (np. przedsiębior- stwa energochłonne)					0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
duże (towarowe) gospodarstwa rolne			0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Rocznie	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Narastająco	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,5	0,7	0,9	1,1	1,3	1,5
Współczynnik wykorzystania mocy, inwestycje przemysłowe	27%	27%	27%	27%	27%	27%	27%	27%	27%	27%	27%
Współczynnik wykorzystania mocy, towarowe gospodarstwa rolne	26%	27%	28%	30%	31%	32%	33%	34%	35%	36%	37%
Skumulowane przemysłowe (np. przedsiębiorstwa energochłonne)	0	0	0	0	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7
Skumulowane duże (towarowe) gospodarstwa rolne	0	0	0	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8

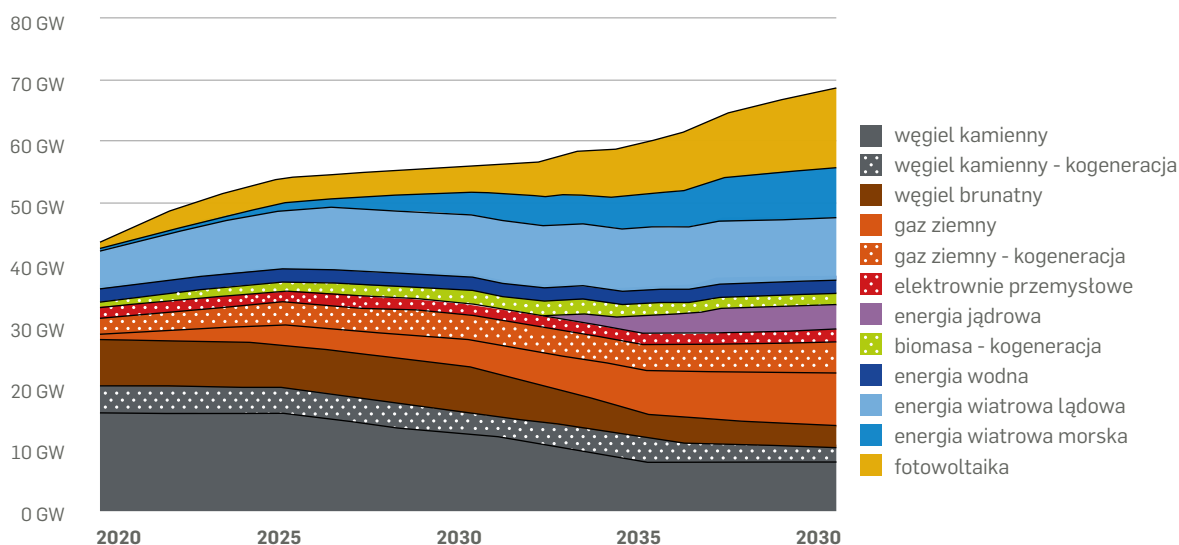
2.3. Konstrukcja scenariusza referencyjnego

2.3.1. Miks mocy

Punktem wyjściowym prognozy jest przekazany do Komisji Europejskiej Plan na rzecz Energii i Klimatu z 31.12.2019⁶. Dokument ten zawiera informacje dotyczące planowanego miksu energetycznego Polski wraz z wymaganymi przez Komisję Europejską założeniami technicznymi i eksploatacyjnymi pozwalającymi na niezależne użycie w różnych modelach prognostycznych. Na jego potrzeby użyto scenariusza na rzecz energii i klimatu (PEK), który jest zgodny z formalnymi wymogami Komisji, a jego określenie było de facto najważniejszym elementem KPEiK.

Inkorporacja scenariusza PEK do modelu prognostycznego została poddana weryfikacji na podstawie danych historycznych i korekty założeń na lata 2020–2025. Korektę oparto o wyniki ostatnich aukcji OZE. Wynikiem działań był autorski mikś energetyczny, który, zdaniem Instytutu Energetyki Odnawialnej (IEO), poprawnie odzwierciedla bieżącą sytuację w sektorze wytwarzania elektroenergetyki. Będzie on podstawą dalszej analizy scenariuszowej (Rysunek 1).

Rysunek 1
Struktura mocy wytwórczych

Struktura mocy wytwórczych dyktuje bilans wyłączeń i nowych mocy (Rysunek 2). Bilans obrazuje skalę zachodzącej transformacji energetycznej, która obejmuje nie tylko procesy inwestycyjne, ale też likwidacje. W latach 2017-2020 zostały oddane do użytku ostatnie bloki elektrowni węglowych, a do 2040 roku planuje się wyłączyć 9,1 GW elektrowni opalanych węglem kamiennym oraz 4,8 GW elektrowni opalanych węglem brunatnym. Gaz staje się coraz ważniejszym paliwem, a zakładany wzrost mocy zainstalowanej elektrowni na błękitne paliwo sięga 11,7 GW do 2040 roku. Kluczowym elementem miksu mocy jest również zakładane przez rząd wprowadzenie elektrowni jądrowej – w sumie 3,9 GW w 2040 roku.

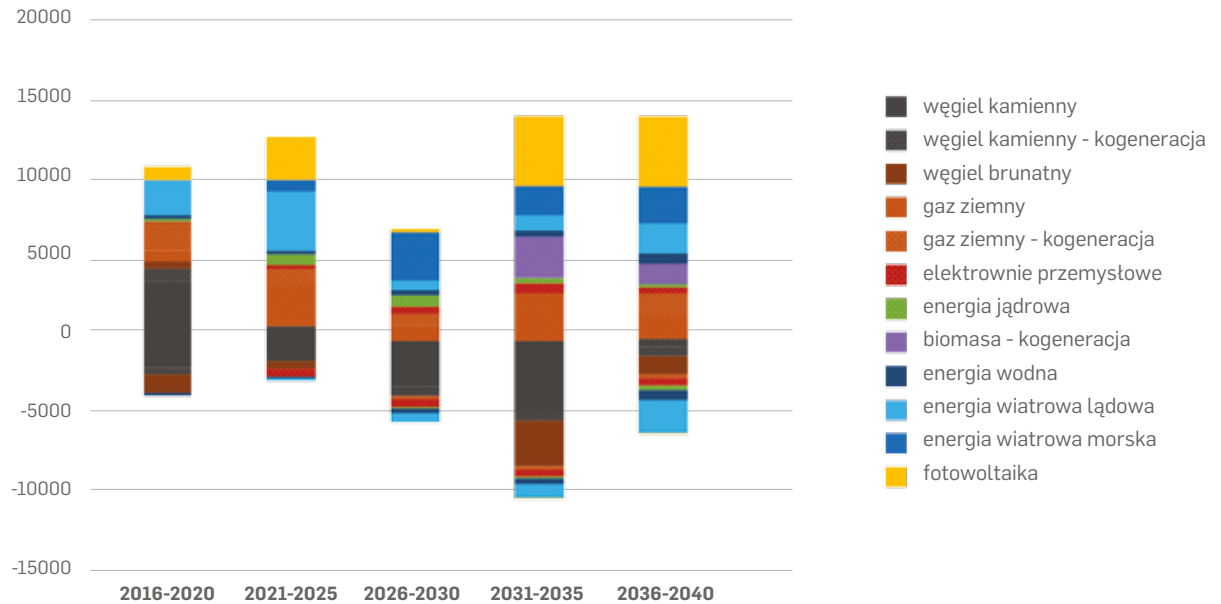
Wg KPEiK morska energetyka wiatrowa z czasem zastąpi lądową i wejdzie w rolę podstawowego rodzaju odnawialnego źródła energii w Polsce przy inwestycjach bliskich 8 GW do 2040 roku. Przy czym najszybszy rozwój spodziewany jest po 2025 roku. Moce fotowoltaiczne po istotnych inwestycjach w latach 2016-2020 rzędu 2 GW (tu KPEiK zaniża obecne trendy) i dodatkowych inwestycjach rzędu 2-3 GW do 2030 roku (założenie niezwykle konserwatywne) zostaną powiększone o 1 GW rocznie dopiero w latach 2031-2040. Należy jednak zaznaczyć, że poniższy bilans (Rysunek 2) nie jest w pełni rzeczywistym harmonogramem, lecz rządowym planem koniecznym do osiągnięcia przez polski system stanu opisanego w KPEiK. Będzie on przedmiotem opty-

⁶ Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030

malizacji i zmian, wraz z niemal pewną aktualizacją dokumentu. Pomimo braku formalnej podstawy do zmian mixu energetycznego, wprowadzono korekty, by zwiększyć poprawność przyjętych przez rząd założeń w krót-

szym horyzoncie czasowym. Natomiast, pewne wątpliwe założenia (w szczególności dotyczące budowy elektrowni jądrowej), nie mają znaczącego przełożenia na wyniki prognozy do 2035 roku.

Rysunek 2
Bilans wyłączeń i nowych mocy wprowadzanych do krajowego systemu elektroenergetycznego

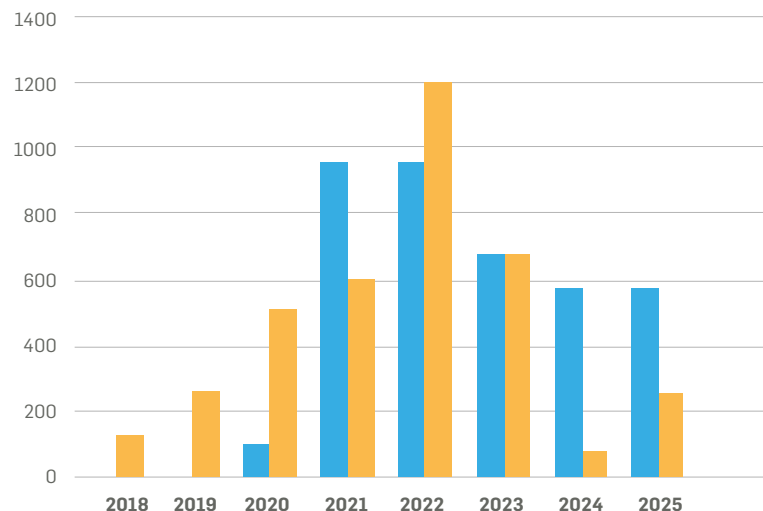

KPEiK ogólnikowo i nieprecyzyjnie określa rolę fotowoltaiki oraz energetyki wiatrowej. Dlatego w ramach niniejszego dokumentu, wprowadzono korektę założeń opartą o przeprowadzone aukcje OZE. Oczekiwany przez IEO wzrost mocy w energetyce wiatrowej lądowej

w okresie 2021-2025 wynosi 3,7 GW. Z kolei fotowoltaika od 2019 roku ma się rozwijać głównie przy wsparciu z systemu aukcyjnego – sumarycznie moc zainstalowana wzrośnie do blisko 3,8 GW do 2025 roku.

Rysunek 3
Nowe moce zainstalowane w technologiach wiatrowych i słonecznych

energia wiatrowa
fotowoltaika

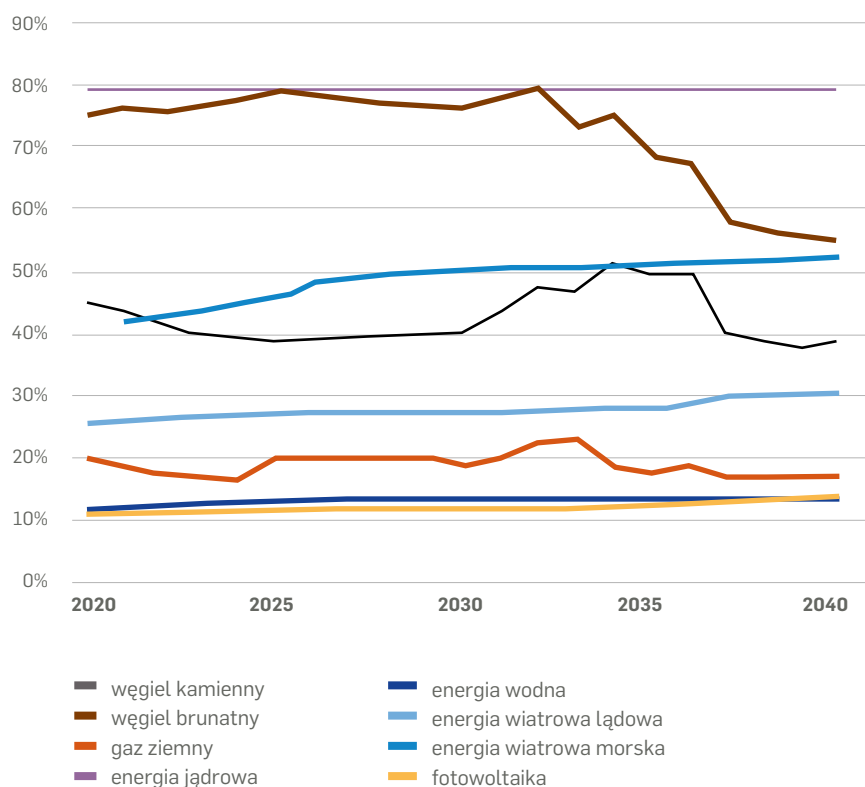

2.3.2. Miks energetyczny

Miks źródeł energii określający wolumeny energii wyprodukowanej w poszczególnych latach w Polsce, w podziale na technologie wytwórcze, został stworzony przy użyciu miksów mocy opisanego w poprzednim rozdziale i założeń dotyczących współczynników wykorzystania mocy (Rysunek 4). Autorzy KPEiK zakładają stały współczynnik wykorzystania mocy dla źródeł wiatrowych i fotowoltaicznych. Jest to sprzeczne z obserwowanym rozwojem technologicznym, dlatego wprowadzenie aktualnych prognoz dla nowych instalacji umożliwi kolejną korektę założeń. Dodatkowo, IEO za-

kląda rozwój sektora prosumenckiego, który ograniczy zużycie energii elektrycznej z Krajowego Systemu Energetycznego (co za tym idzie zakładanej w KPEiK produkcji krajowej) o 5 TWh⁷ do 2030 roku. Aby zbilansować prognozowane zapotrzebowanie ograniczono współczynnik wykorzystania mocy dla elektrowni węglowych do 2030 roku. W zakresie elektrowni konwencjonalnych - planowana elektrownia jądrowa wymusi kompensację ze strony energetyki węglowej. Po 2037 roku zostaną one utrzymane jedynie jako źródła podszczytowe i szczytowe.

Rysunek 4
Współczynniki wykorzystania mocy w systemie elektroenergetycznym dla danych technologii

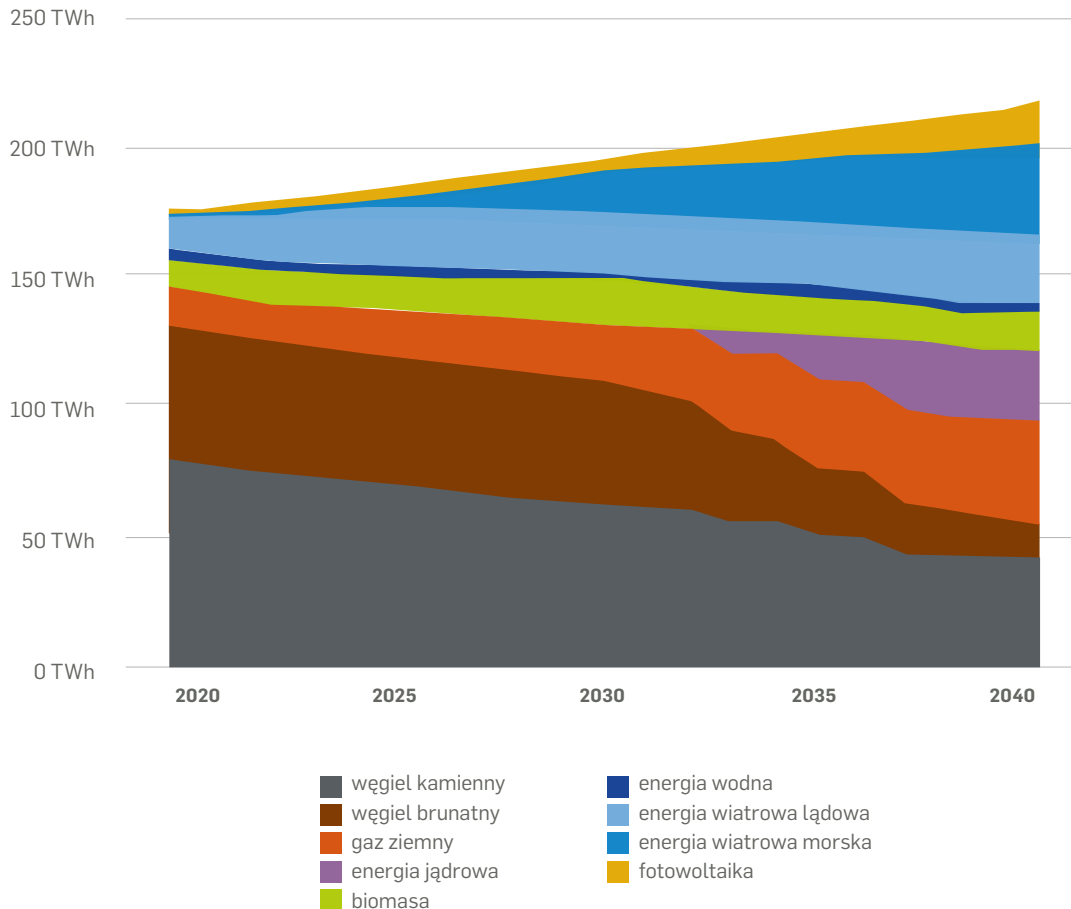

Scenariusz ewolucji miksów energii prowadzi do znaczącej dywersyfikacji miksów energetycznych (Rysunek 5). W 2040 roku węgiel będzie odpowiadał za 25% wytwarzanej energii elektrycznej, gaz ziemny – 18%, a energia

wiatrowa morska – 17%. Energetyka jądrowa będzie odpowiedzialna za 13% generacji, energia wiatrowa lądowa – za 12%. Z kolei fotowoltaika ma stanowić 7% produkcji krajowej.

⁷ 5 TWh wynika z realnej oceny możliwości bezinwestycyjnego wprowadzenia do krajowej sieci ilości energii (i jej bilansowania w węzłach na niskim napięciu). Założenia te przyjęto na podstawie wyników badań możliwości przyłączeniowych mikroinstalacji, przeprowadzonych w 2013 roku na obszarze Energa Operator. Synteza wyników badań znajduje się w opracowaniu „Krajowy plan rozwoju mikroinstalacji OZE” <https://ieo.pl/pl/raporty/53-krajowy-plan-rozwoju-mikroinstalacji-oze-do-roku-2030-ieo-dla-wne/file>. Znacznie dalej idzie E&Y wskazując w opracowaniu dla MPiT z 2019 roku, że potencjał energetyki prosumenckiej do 2030 roku wynosi 9,6 GW (przyp. IEO).

Rysunek 5
Struktura wytwarzania energii

2.4. Scenariusze wynikające ze zmiany zasady 10H

Rozważono trzy scenariusze wpływu zmiany zasady 10H na wzrost mocy zainstalowanej w lądowej energetyce wiatrowej – „zachowawczy (+6 GW)”, „optymistyczny (+11 GW)” oraz „optymalny (+12,5 GW)”. Cały sektor deweloperski energetyki wiatrowej lądowej (nowe projekty, tzw. „greenfield”) od wielu lat jest w stanie zawieszona, dostawcy tracą zainteresowanie rynkiem polskim, a sektor finansowy traktuje te inwestycje z daleko idącą ostrożnością. Zatem rynek zareaguje na odblokowanie zasady 10H (poprzez wybudowanie nowych instalacji) z opóźnieniem. Założono, że wejście ustawy w życie w połowie 2021 r. spowodowałoby znaczący przyrost mocy zainstalowanej w energetyce wiatrowej dopiero w 2026 roku. Ze względu na rozwijający się rynek technologii wiatrowych w Polsce, założono, że możliwy jest maksymalny przyrost mocy na poziomie ok. 2,7 GW rocznie.

Daje to trzy potencjalne możliwe przebiegi inwestycyjne (Rysunek 6).

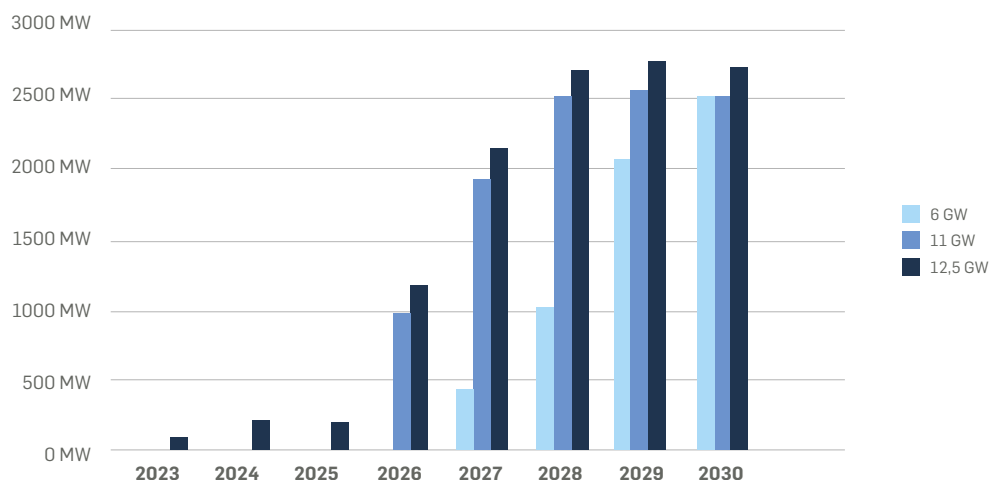
Budowa instalacji wykorzystujących energię wiatru na lądzie będzie wiązać się z wyparciem części generacji elektrowni konwencjonalnych. Aby uniknąć nadwyżki generacji wobec scenariusza określonego w poprzednim rozdziale, obniżono współczynnik wykorzystania elektrowni węglowych. Wynikiem były dwa odrębne modele z różnymi „miksami” mocy i energii.

Jedynym parametrem zewnętrznym, który odróżnia scenariusz bazowy i „6 GW”, „11 GW” oraz „12,5 GW” jest koszt kapitału dla technologii wiatrowych. Z 10% obniżono go do 6% – wartości zgodnej z warunkami europejskimi⁸ [2].

⁸ Fraunhofer ISI, 2016. The impact of risks in renewable energy investments and the role of smart policies, Final report of DiaCore Porject, Contract N°: IEE/12/833/SI2.645735, pp. 181.

Rysunek 6

Dodatkowe przyrosty mocy zainstalowanej w sektorze energetyki wiatrowej lądowej wg analizowanych scenariuszy: zachowawczego (+6 GW); optymistycznego (+11 GW) oraz optymalnego+rolnictwo+przemysł (+12,5 GW)

2.5. Ocena skutków ekonomicznych

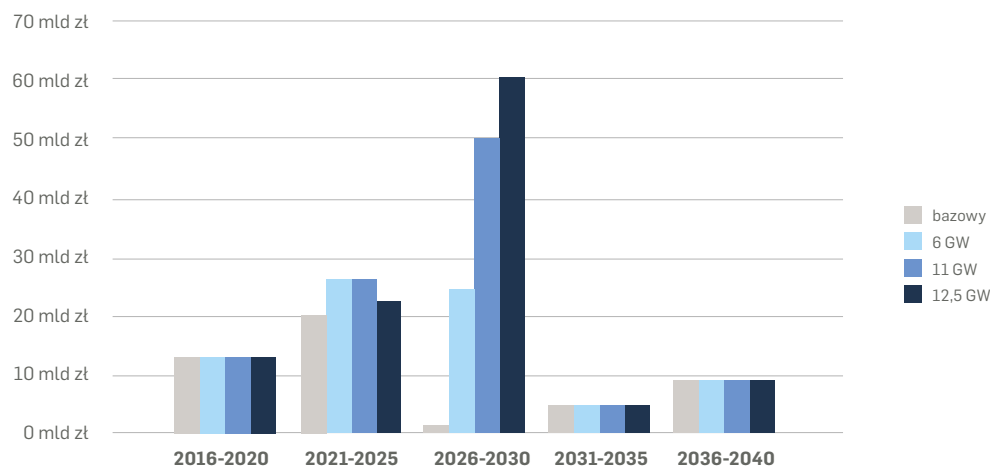
2.5.1. Nakłady inwestycyjne

Realizacja 6 GW dodatkowych mocy wytwórczych w energetyce wiatrowej wiąże się z nakładami 30 mld zł⁹. Jest to kwota porównywalna do nakładów na nowe elektrownie węglowe w latach 2016-2020. W scenariuszu „12,5 GW” wymagany jest zaś nakład wynoszący 62

mld zł¹⁹. Charakter tych inwestycji znacząco różni się od realizacji elektrowni konwencjonalnej. Jest to źródło rozproszone, dlatego potrzebne na inwestycje kwoty są niższe. Efektem jest większa całkowita dostępność kapitału.

Rysunek 7

Nakłady inwestycyjne w okresach pięcioletnich wg analizowanych scenariuszy

⁹ Wszystkie wartości przedstawiono w cenach stałych (bez inflacji) – PLN'2019

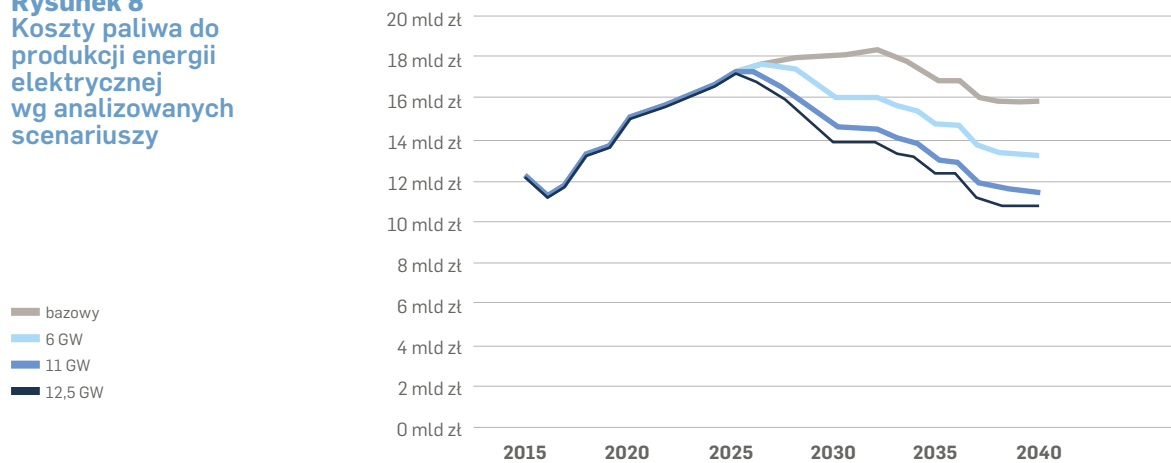
2.5.2. Koszty generacji

2.5.2.1. Koszty paliwa

W scenariuszu bazowym, koszty paliwa stale rosną do 2032 roku (8). Wprowadzenie dodatkowych mocy wytwórczych obniża wykorzystanie jednostek konwencjonalnych, a co za tym idzie – zużycie paliwa. Oznacza to oszczędności ok. 4,1 mld zł¹9 rocznie w 2030 roku w scenariuszu optymalnym („12,5 GW”). Ten sce-

nariusz pozwala w sposób trwały zerwać z trendem wzrostowym kosztów paliwa – powracając do ok. 11 mld zł¹9 w 2040 roku. Sumaryczne oszczędności w okresie 2020-2040 osiągają 27 mld zł¹9 (scenariusz „6 GW”), 49 mld zł¹9 (scenariusz „11 GW”) oraz 56 mld zł¹9 (scenariusz „12,5 GW”).

Rysunek 8
Koszty paliwa do produkcji energii elektrycznej wg analizowanych scenariuszy

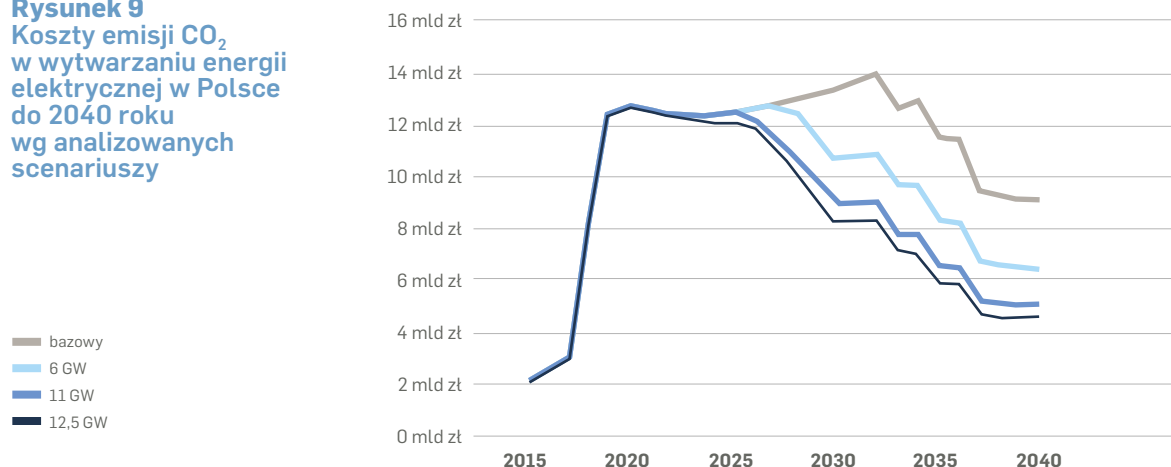

2.5.2.2. Koszty emisji

Koszty emisji (uprawnień do emisji CO₂) podążają zbliżonym torem co koszty paliw, jednakże zmiany są bardziej wyraźne. Wynika to z szybciej rosnących cen uprawnień. Implementacja założeń scenariusza „12,5 GW” przynosi oszczędności na poziomie 5 mld zł¹9 w 2030

roku oraz nawet 5,5 mld zł¹9 w 2035 roku. Sumarycznie, oczekiwane są oszczędności na poziomie 35 mld zł¹9 (scenariusz „6 GW”), 58 mld zł¹9 (scenariusz „11 GW”) oraz 65 mld zł¹9 (scenariusz „12,5 GW”).

Rysunek 9
Koszty emisji CO₂ w wytwarzaniu energii elektrycznej w Polsce do 2040 roku wg analizowanych scenariuszy

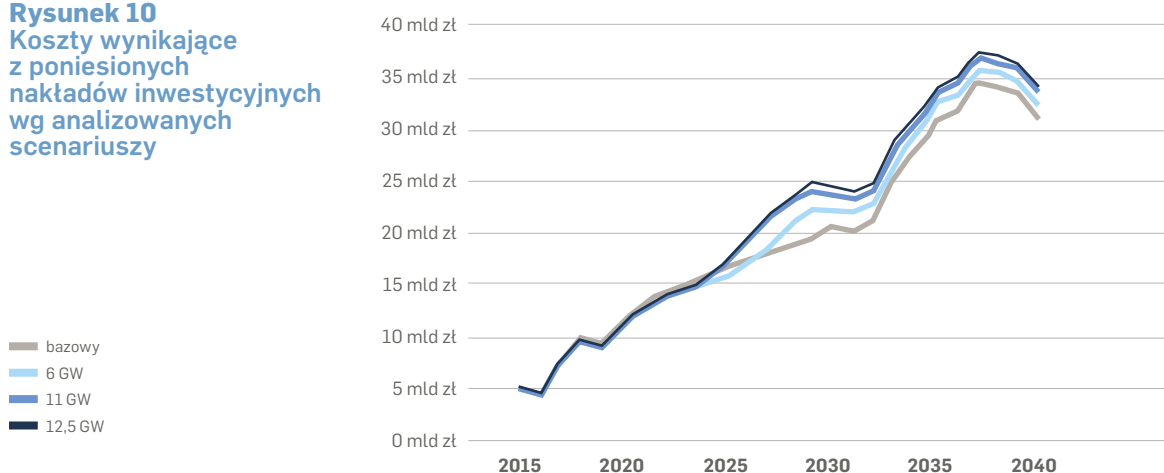

2.5.2.3. Koszty inwestycyjne

Budowa nowych mocy wytwórczych wiąże się ze znaczącymi nakładami inwestycyjnymi. Implementując założenia dotyczące finansowania, można je rozłożyć na średnioroczne koszty, które zostają przenoszone na odbiorców. W okresie 2020–2040 koszty wynikające

z nakładów będą wyższe o 15 mld zł¹⁹ (scenariusz „6 GW”), 39 mld zł¹⁹ (scenariusz „11 GW”) oraz 47 mld zł¹⁹ (scenariusz „12,5 GW”), w porównaniu do scenariusza bazowego. Wyraźny skok po 2032 roku jest spowodowany zakładaną budową elektrowni jądrowej.

Rysunek 10
Koszty wynikające z poniesionych nakładów inwestycyjnych wg analizowanych scenariuszy

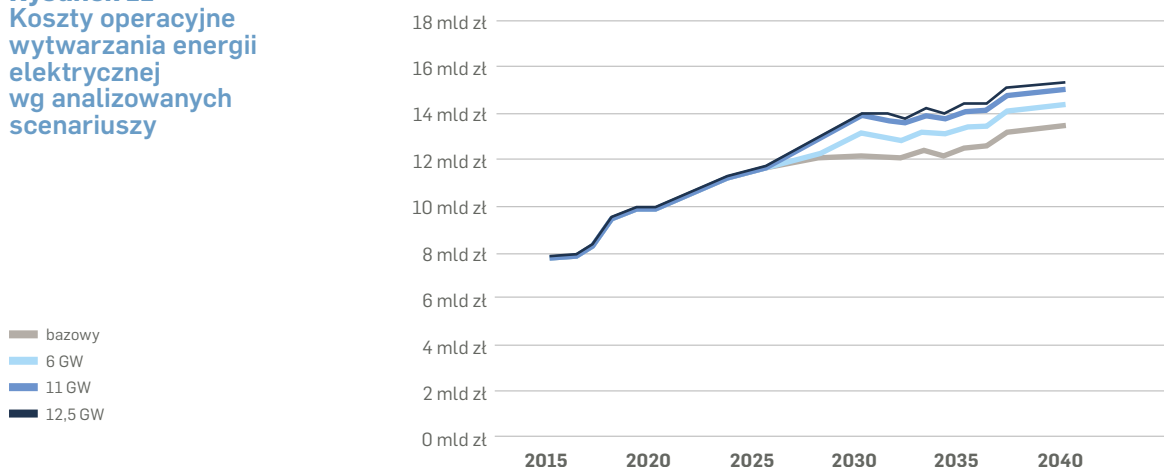

2.5.2.4. Koszty operacyjne

Koszty operacyjne (obsługa i serwis) są obecnie czynnikiem najmniej wpływającym na koszty generacji energii. Wprowadzenie nowych zasobów wytwórczych (mocy zainstalowanej) musi się wiązać z ich wzrostem. Oczekiwany jest wzrost o 40% (4 mld zł¹⁹ rocznie) w sce-

nariuszu „12,5 GW” do 2030 roku. W okresie 2020–2040 oznaczałoby to wzrost kosztów o ok. 10 mld zł¹⁹ (scenariusz „6 GW”), 19 mld zł¹⁹ (scenariusz „11 GW”) oraz 23 mld zł¹⁹ (scenariusz „12,5 GW”).

Rysunek 11
Koszty operacyjne wytwarzania energii elektrycznej wg analizowanych scenariuszy

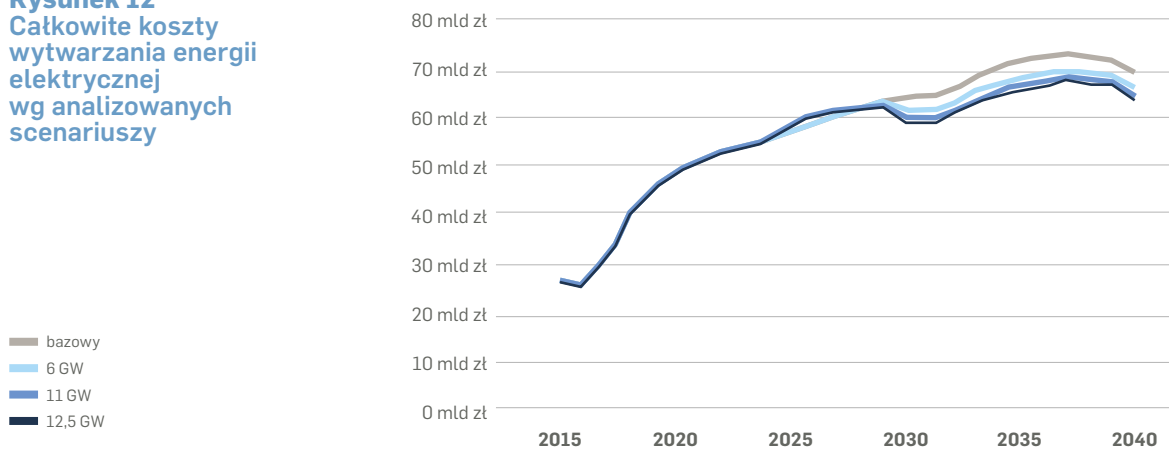

2.5.2.5. Koszty sumaryczne

Sumaryczne koszty generacji energii elektrycznej pozwalają na wstępną ocenę opłacalności. Wyniki modelu wskazują, że (przy utrzymanym poziomie produkcji) koszty wytwarzania energii będą niższe od scenariusza bazowego. Oszczędności wynikające z cen paliw

i uprawnień do emisji okazują się wyższe niż dodatkowe koszty inwestycyjne i operacyjne. W okresie 2020-2040 scenariusz „6 GW” przynosi oszczędności na poziomie 36 mld zł’19, „11 GW” - na poziomie 50 mld zł’19, a scenariusz „12,5 GW” - na poziomie 52 mld zł’19.

Rysunek 12
Całkowite koszty wytwarzania energii elektrycznej wg analizowanych scenariuszy

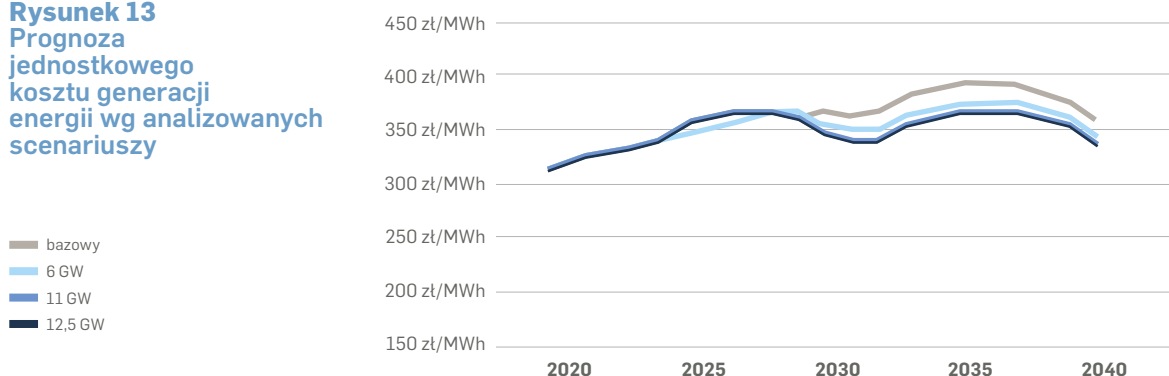

2.6. Ceny hurtowe

Sumaryczne koszty generacji energii pozwalają na obliczenie jednostkowego kosztu generacji energii (13). Analizowano wpływ dodatkowych inwestycji w lądowe farmy wiatrowe na ceny energii, przy tym samym, ciągle rosnącym zapotrzebowaniu na energię (wynikającym z rozwoju gospodarczego). Już od 2028 roku jednostkowy koszt spada poniżej poziomu scenariusza bazowego.

Scenariusz „11 GW” - mimo opóźnionego efektu względem scenariusza „6 GW” - długotrwale i głęboko obniża jednostkowy koszt. Oczekiwany obiektywny, znaczący wzrost kosztów energii po 2032 roku będzie pomniejszony efektem wcześniejszego wprowadzania tańszych technologii. Dzięki implementacji założeń scenariuszy, przebieg jednostkowych kosztów jest wyrównany. W latach 2021-2025 średni koszt to 360 zł’19/MWh, w latach 2026-2030 - 350 zł’19/MWh, w latach 2031-2035 - 370 zł’19/MWh.

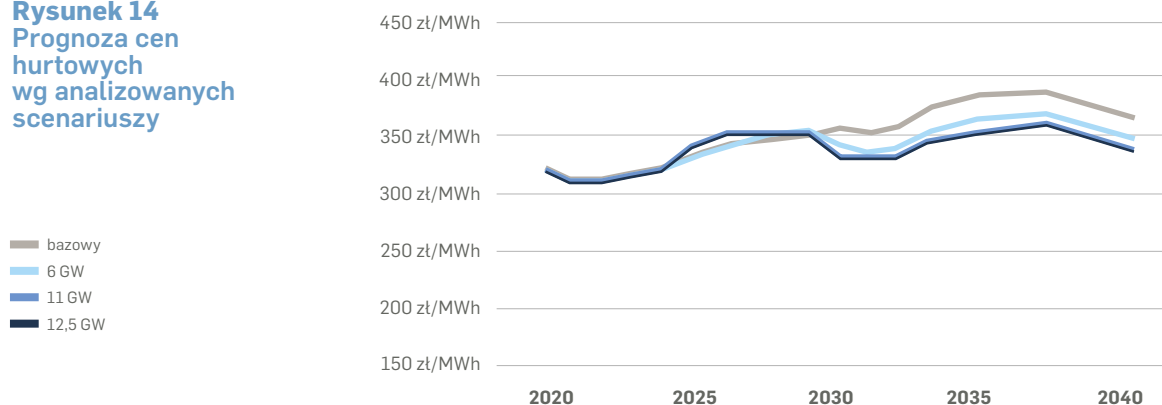
Rysunek 13
Prognoza jednostkowego kosztu generacji energii wg analizowanych scenariuszy

Jednostkowe koszty generacji energii stanowią podstawę do obliczeń średnich cen hurtowych (14). Przyjęta metoda zakłada, że koszty generacji (powiększone o stałą marżę) zostają pomniejszone o przychody pozarynkowe (parapodatki-opłaty) oraz rozłożone na wolumen sprzedaży energii elektrycznej. Najważniejszym czynnikiem, zmieniającym przebieg cen hurtowych względem jednostkowych kosztów, jest rynek mocy i system aukcji

OZE. Oba te systemy stanowią przychód dla jednostek wytwórczych – przez co (przy założeniu doskonałej konkurencji) są w stanie obniżyć proponowane ceny na rynku. Prognoza cen hurtowych powstała w rezultacie implementacji założeń dotyczących kosztów systemu rynku mocy i aukcji OZE. Może ona służyć jako podstawa do wyznaczenia ścieżki cenowej i oszacowania indeksów na Rynku Terminowym Towarowym TGE.

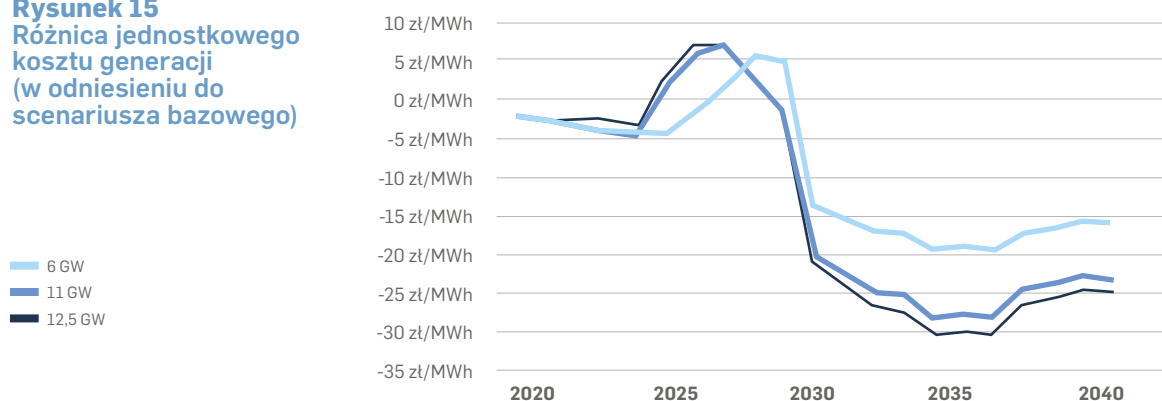
Rysunek 14
Prognoza cen hurtowych wg analizowanych scenariuszy

Analiza różnic pomiędzy scenariuszami „6 GW”, „11 GW” i „12,5 GW” (15) wskazuje na możliwe oszczędności na poziomie 30 zł/19/MWh w 2030 roku. W okresie 2025–2030, na skutek kumulacji nowych inwestycji, cena może być wyższa albo może wzrosnąć wobec scenariusza bazowego o 5 zł/MWh. Jednakże ten efekt będzie krótkotrwały: wyższe ceny niż w scenariuszu bazowym utrzymają się co najwyżej przez 3 lata. Istotne jest to, że po zakończeniu budowy pozostałych instalacji, koszt gwałtownie i długotrwanie spada poniżej kosztu odniesienia. Różnica cen hurtowych podąża bardzo zbliżoną trajektorią. Kumulacja jest efektem luki inwestycyjnej i opóźnienia związanego z praktycznymi aspektami

uchwalania MPZP oraz ew. braku zaufania rynków finansowych do nowych rozwiązań. Patrząc realnie na rynek, nie można przypuszczać, że wszystkie te problemy zostaną usunięte w momencie uchwalenia nowej ustawy. Po sztucznym zahamowaniu rynku energetyki wiatrowej lądowej w Polsce ustawą „10H”, odbudowa tej gałęzi energetyki i jej powrót na uzasadnioną ekonomicznie trajektorię rozwoju zabierze z pewnością kilka lat. Do 2025 roku należy się spodziewać raczej aktywizacji procesów deweloperskich, nie mających znaczącego wpływu na ceny, a znaczące inwestycje (przygotowywane w ramach nowej ustawy) pojawią się dopiero w okresie 2-3 lat po tej dacie.

Rysunek 15
Różnica jednostkowego kosztu generacji (w odniesieniu do scenariusza bazowego)

Wpływ wcześniejszego inwestowania w scenariuszu „12,5GW” („**optymalny + rolnictwo + przemysł**”) jest korzystny w okresie 2022-2026 (choć wszystkie inwestycje przejściowo podnoszą ceny energii), gdyż pociąga

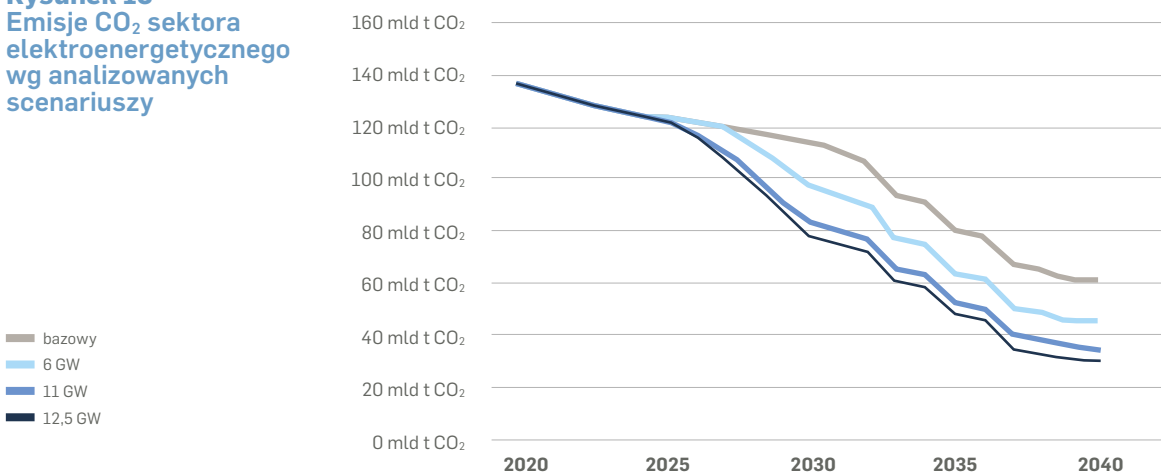
za sobą korzyści krajowe (obniżenie średniego kosztu inwestycji, podniesienie wartości inwestycji i wzrost bezpośrednich korzyści) i najszybciej daje impuls do obniżki cen energii dla całej gospodarki.

2.7. Szacowane emisje CO₂ i udziały OZE

Oprócz motywacji ekonomicznej, implementacja założeń scenariuszy „6 GW”, „11 GW” i „12,5 GW” przyniosła bardzo wyraźne skutki w zakresie emisji CO₂ oraz udziału OZE w perspektywie do 2040 roku. Emisje z sektora elektroenergetycznego szacowane są na ok. 140 mln t CO₂ rocznie. Spadki w okresie 2020-2025 zostają gwałtownie przyspieszone po 2025 roku. Z kolei w 2027 roku

(w scenariuszu „11 GW”) redukcja emisji względem 2020 roku wyniesie ok. 20% i aż 46% w 2032 roku. Całkowite emisje w latach 2020-2040 mogą zostać obniżone o 67% (scenariusz „6 GW”), 74% (scenariusz „11 GW”) i 77% (scenariusz „12,5 GW”), w porównaniu do scenariusza bazowego.

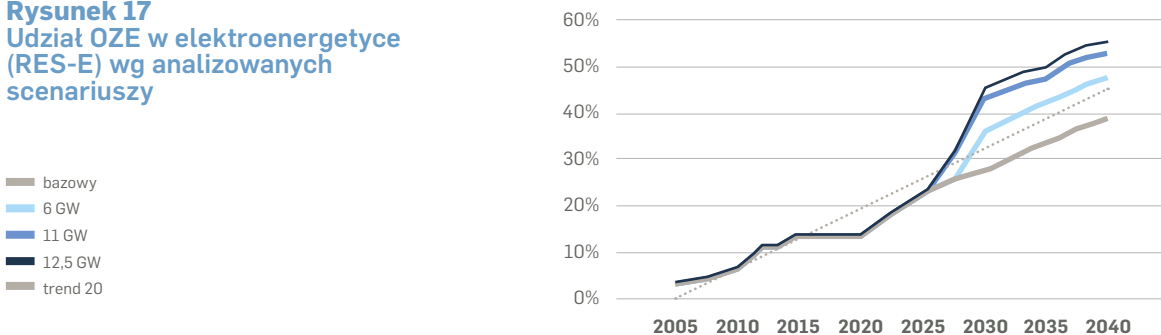
Rysunek 16
Emisje CO₂ sektora elektroenergetycznego wg analizowanych scenariuszy

Udział OZE¹⁰ w elektroenergetyce wynosił 13,3% w 2018 roku – to 0,4 punktów procentowych mniej niż w 2015 roku. Był to wynik rosnącej roli importu (który zwiększa mianownik udziału energii elektrycznej z OZE – RES-E) oraz stagnacji w sektorze OZE, w szczególności lądowej energetyki wiatrowej. W 2019 r. udział OZE w elektroenergetyce osiągnął 14,35%. Najbliższe lata – przy utrzymaniu się trendów wymiany transgranicznej – przyniosą

wzrost udziału OZE (17). Wyniki modelu wskazują, że udział RES-E może wynieść 21% w 2024 roku (scenariusz bazowy). Scenariusze „6 GW”, „11 GW” oraz „12,5 GW” przyniosą gwałtowny wzrost, osiągając nawet 45% OZE w 2030 roku. Scenariusz „6 GW” pozwala na powrót OZE na pozytywną ścieżkę rozwoju z lat 2008-2015 (ówczesny wzrost z 3% do 13%).

Rysunek 17
Udział OZE w elektroenergetyce (RES-E) wg analizowanych scenariuszy

¹⁰ Na podstawie Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/shares>

3. Potrzeby legislacyjne branży energetyki wiatrowej – stan na grudzień 2020

3.1. Przepisy regulujące rozwój energetyki wiatrowej w Polsce na tle regulacji EU¹¹

Minimalne odległości od zabudowy oraz innych obiektów funkcjonują w prawodawstwie europejskim powszechnie. Są to jednak wymogi trudne do równoznacznego zestawiania ze sobą i prostego porównywania, dlatego że funkcjonują w ramach zróżnicowanych systemów prawnych i niejednokrotnie mają różny status. Część z przedstawionych wymogów stanowią wytyczne i dobre praktyki, które mają charakter fakultatywny, zaś wiążący charakter uzyskują dopiero po wpisaniu do wiążących prawnie pozwoleń. W niektórych krajach przewidziano skróconą ścieżkę administracyjną (skrócone procedury, uproszczona lub niewymagana szczegółowa ocena oddziaływania na środowisko) dla mniejszych inwestycji. Ponadto, wiele krajów posiada ugruntowane praktyki regionalne, które także mogą przybierać różne formy prawne i różny status. Niemniej jednak, na tle tych europejskich regulacji obowiązująca aktualnie zasada 10H

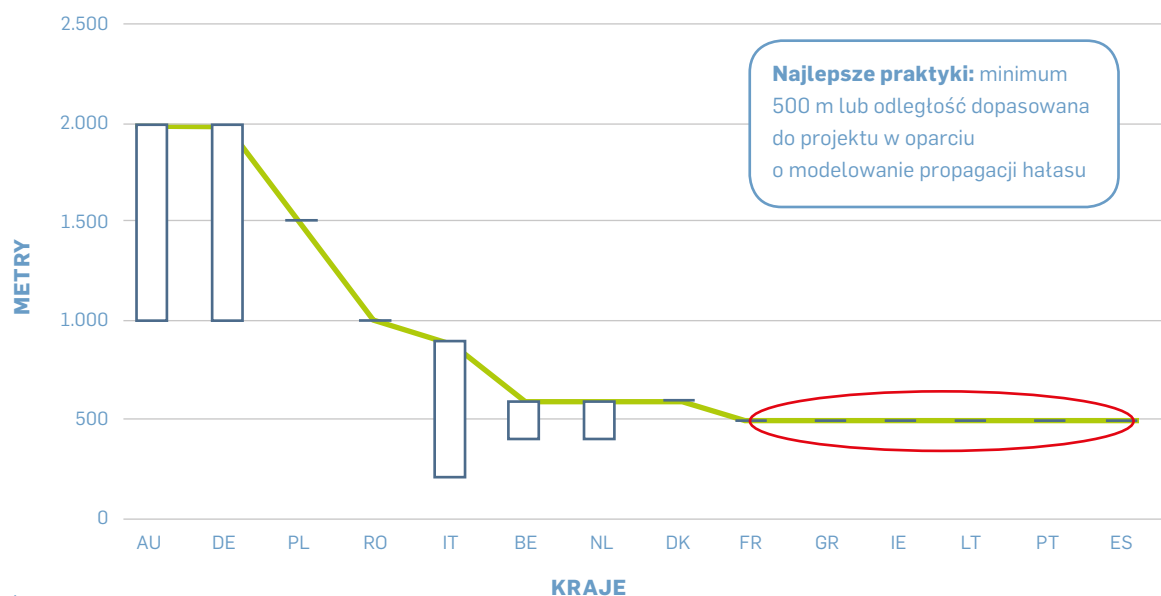
jest zdecydowanie jedną z najbardziej restrykcyjnych w Europie.

Przez minimalną dopuszczalną odległość od zabudowy (określaną także jako “odsunięcie od zabudowy”) ustawodawcy krajowi określają najmniejszy bezpieczny dystans pomiędzy turbinami wiatrowymi, a obszarami zabudowy mieszkalnej. Z kolei przez zabudowę mieszkalną określa się wszystkie nieruchomości, których głównym lub dodatkowym przeznaczeniem jest zapewnienie kwatunku osób (a więc także te, które pełnią jednocześnie także inne funkcje).

Minimalne odsunięcia mogą stanowić określone (mianowane) odległości lub dystans zależny od wybranych parametrów technicznych turbiny (np. wielokrotność wysokości maksymalnej lub średnicy wirnika).

Rysunek 18 Minimalna odległość od zabudowy (przyjęto 150 m wysokości całkowitej elektrowni wiatrowej)

(*rysunek nie uwzględnia regulacji z Węgier, gdzie minimalna odległość od zabudowy to 12 000 m)

Źródło: WindEurope, 2019, uzupełnione

Założeniem, które zastosowano na potrzeby Rysunku 18 do obliczenia minimalnego odsunięcia od zabudowy w powyższych krajach, jest wysokość szczytowa około

150 m dla modelowej lądowej turbiny wiatrowej V90 o mocy 3 MW. Należy tu jednak zwrócić uwagę na fakt, że aktualnie produkowane i instalowane urządzenia osiągają

¹¹ W oparciu o materiał Wind Europe, uzupełniony oraz dane własne.

wysokość bliższą 200 m. Stąd też szacunki dotyczące skutków odległościowych regulacji opartych o mnożniki wysokości będą w przypadku wymogu 10H w Polsce osiągać wartości bliższe 1500-2000 m lub więcej.

Założeniem przyświecającym decydom przy przyjmowaniu minimalnych odległości elektrowni wiatrowych od zabudowy była ochrona społeczności lokalnych przed potencjalnym dyskomfortem wywołanym oddziaływaniem inwestycji (w szczególności oddziaływaniem akustycznym, w pewnym stopniu także wizualnym i in.).

W Europie mamy do czynienia z różnym podejściem do kwestii odległości od zabudowań:

1. Wymienione poniżej kraje stosują regułę wysokości szczytowej (w maksymalnym wzniesieniu, tzw. *tip-height*).

- Polska i niemiecka Bawaria stosują zasadę 10-krotności wysokości w maksymalnym wzniesieniu ($10 \times \text{tip-height}$, $10 \times H$),
- Włochy stosują zasadę $6 \times H$ w formie wytycznych, ale poszczególne regiony mogą wprowadzać własne regulacje,
- Łotwa stosuje zasadę $5 \times H$ dla farm >5 turbin, aktualnie te przepisy są rewidowane;
- Dania i Belgia (Walonia) stosują 4-krotną zasadę wysokości maksymalnej ($4 \times H$).

2. Wiele europejskich krajów minimalną odległość wyznacza na podstawie określonego dystansu, niekiedy dopuszczając indywidualne podejście w poszczególnych regionach. Te regulacje mają zróżnicowany status: od obligatoryjnego do fakultatywnych wytycznych czy dobrych praktyk. Taką zasadę przyjęły następujące kraje:

- Austria (przedział od 1200 do 2000 m, w zależności od polityki regionalnej kantonu);
- Estonia (500 m);
- Francja (500 m);
- Grecja (500 m);
- Holandia (w zależności od regionu przedział 400-600 m);
- Irlandia (500 m);
- Litwa (440 m dla urządzeń o mocy $>2\text{MW}$);

- Łotwa (500 m dla pojedynczego urządzenia od pojedynczego budynku, 1000 m od miast, 2000 m od wiosek – trwają aktualnie prace legislacyjne nad złagodzeniem tych odległości);
- Niemcy (regionalnie rozbieżności od 400 m do zasady 10H, na poziomie federalnym aktualnie nie więcej niż 1000 m);
- Bułgaria (500 m);
- Rumunia (1000 m z możliwością złagodzenia przy wykazaniu braku przekroczeń norm akustycznych w nocy);
- Włochy (500 m).

3. W kilku krajach europejskich nie określono minimalnych odległości w ustawodawstwie centralnym. Zamiast tego odsunięcie jest określane na poziomie konkretnej inwestycji/projektu i jest powiązane z limitami hałasu, migotaniem cienia i/lub efektami wizualnymi:

- Zjednoczone Królestwo;
- Belgia (Flandria);
- Finlandia;
- Norwegia;
- Chorwacja;
- Portugalia;
- Szwecja.

Zalecenie: Po dokonaniu przeglądu praktyk poszczególnych krajów i legislacji europejskiej, WindEurope rekomenduje określenie minimalnej odległości od zabudowy na poziomie 500 m lub wyznaczanie takiego dystansu w zależności od uwarunkowań konkretnego projektu. Każdorazowo należy przy tym brać pod uwagę projektowane zasięgi dopuszczalnych oddziaływań, w szczególności akustycznych, dla konkretnej konfiguracji parku wiatrowego w danej lokalizacji, na zasadzie case-by-case. Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej (PSEW) także stoi na stanowisku, że najlepszą praktyką jest lokalizacja poszczególnych elektrowni wiatrowych w ramach farmy wiatrowej w oparciu o projektowane zasięgi oddziaływania inwestycji na środowisko, weryfikowane następnie w fazie eksploatacji (z ew. działaniami korygującymi).

RYNKI DUŻE

• FRANCJA

Zalecana **odległość między turbiną wiatrową a obszarami mieszkalnymi wynosi 500 m**. Częste jest jednak ustalanie większych odległości wyznaczanych przez władze lokalne ze względu na oddziaływanie akustyczne czy wizualne.

• NIEMCY

Dopuszczalne odległości są najczęściej ustalane po uwzględnieniu kryterium hałasu i oddziaływania wizualnego. **W sierpniu 2019 roku gabinet klimatyczny rządu zdecydował o przyjęciu prawa federalnego w zakresie minimalnych odległości od zabudowy na poziomie 1000**

m. Wymóg ten miał być uniwersalny dla całego kraju, ale konstrukcja przepisu miała pozwolić landom złagodzić go w regionalnych planach planowania przestrzennego (lub pozostawić bez zmian przepisy regionalne o bardziej restrykcyjnym charakterze, jak jest np. w Bawarii, gdzie obowiązuje rygor 10H). Gminy miały mieć także możliwość ustalenia innej odległości, adekwatnej do lokalnej specyfiki w zapisach planów miejscowych. Przewidywano jednak wtedy, że wejście w życie takich przepisów bardzo utrudni realizację nowych projektów, wykluczy z zabudowy połowę obszaru kraju, a ponadto niemal uniemożliwi repowering starszych inwestycji. Oceniono także, że o ile przepisy federalne nie zostaną złagodzone w poszczególnych landach, to będą kosztowały Niemcy dziesiątki tysięcy utraconych miejsc pracy. A trzeba zauważyć, że od 2016 roku niemiecka branża wiatrowa skurczyła się już o ponad 35 tys. pracowników. Obserwując negatywny wpływ projektowanych regulacji na rozwój branży, **Niemcy wprowadziły modyfikację tych założeń już** w czerwcu 2020 roku w ustawie Kodeks budowlany (Baugesetzbuch - BauGB). Przygotowano drugą wersję tzw. klauzuli otwarcia kraju (nowy § 249 ust. 3 BauGB), w której rezygnuje się z ogólnego wymogu zachowania odległości 1 km od zabudowy. Kraje związkowe, które przed wejściem w życie wymogu zachowania 1 km od zabudowy miały bardziej restrykcyjne regulacje – jak Bawaria, mogą zachować swoje regulacje.

Wymóg zachowania minimalnej odległości 1 km od zabudowy na poziomie federalnym okazał się zbyt restrykcyjny, zahamował dynamiczny rozwój energetyki wiatrowej i zagroził realizacji ambitnego celu produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych na poziomie 65% do 2030 roku oraz osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 roku. W rezultacie korekty kierunku rozwoju wprowadzono w zamian regułę, że każdy kraj związkowy Niemiec może we własnym zakresie rozstrzygać o przyjęciu minimalnej dopuszczalnej odległości, jednak nie może ona przekraczać 1000 m. Według szacunków BWE¹² utrzymanie ogólnego wymogu odsunięcia farmy wiatrowej o 1 km od zabudowy ograniczyłoby aktualnie dostępną powierzchnię pod inwestycje o 20-50%. Organizacja zwraca także uwagę, że wieloletnie doświadczenia niemieckie ze stosowaniem minimalnych odległości na różnym poziomie i ordynowanych w różnej formie (m. in. wytyczne, dobre praktyki, zapisy aktów planistycznych regionów i gmin oraz obligatoryjne wymogi) pokazują, że regulacje odległościowe nie mają znaczącego wpływu na poprawę akceptacji społecznej tych inwestycji, w przeciwieństwie do wcześniej rozpoczętych, szerokich konsultacji konkretnych projektów, angażujących lokalną społeczność.

• HOLANDIA

Nie ma **obowiązkowej minimalnej odległości w ustawodawstwie krajowym**. Jednak ze względu na przepisy akustyczne, turbiny nie mogą być usytuowane w odległości mniejszej niż 400 m od terenów mieszkalnych. W niektórych regionach minimalna odległość do działek budowlanych, takich jak Prowincja Noord Holland, wynosi 600 m.

• HISZPANIA

Zalecana jest minimalna odległość 500 m od obszarów mieszkalnych i miasteczek, która może się minimalnie różnić między regionami (przeważnie regionalne przepisy są mniej restrykcyjne, niż praktyka centralna).

• WIELKA BRYTANIA

W 2018 roku rząd brytyjski wydał zaktualizowane krajowe ramy polityki planowania wstrzymujące rozwój energetyki wiatrowej na lądzie w Anglii. Nie dopuszcza się więcej projektów na obszarach, które nie zostały wcześniej zidentyfikowane jako nadające się do rozwoju wiatru w planie lokalnym. Wyjątkiem jest sytuacja, w której inwestor wykaże, że ma wsparcie społeczności lokalnej. Projekty przeznaczone do repoweringu mają być zwolnione z tego rygoru.

W ustawodawstwie krajowym nie ma minimalnej odległości między turbiną wiatrową a obszarami mieszkalnymi. Są one ustalone podczas oceny oddziaływania na środowisko (EIA), na podstawie prognozowania rozprzestrzeniania się hałasu i po uwzględnieniu oddziaływania wizualnego.

• POLSKA

W Polsce aktualnie obowiązuje reguła zachowania 10-krotności wysokości od zabudowy. Wymóg ten jest bardzo restrykcyjny dla rozwoju lądowej elektrowni wiatrowej w Polsce i znacząco utrudnia realizację nowych inwestycji. W toku nowelizacji przepisów umożliwiono udział w aukcjach OZE inwestorom posiadającym starsze projekty. Wiele z tych projektów uzyskało już pozwolenie na budowę przed wprowadzeniem reguły 10xH. Wśród nich są projekty realizowane po aukcjach w latach 2018-2020 o łącznej mocy około 4000 MW, a w czerwcu 2021 r. odbędzie się kolejna aukcja z dostępnym wolumenem umożliwiającym budowę kolejnych 600 MW. Strona rządu deklaruje zmianę przepisów odległościowych w najbliższym czasie, co branża przyjmuje z nadzieją i oczekuje nowych regulacji, by móc rozwijać także nowe projekty.

¹² Bundesverband WindEnergie (BWE), 2020: Position: Neuer § 249 Absatz 3 BauGB – Länderöffnungsklausel 2.0 für 1.000m Mindestabstand Gesetzentwurf auf BT-Drucksache 19/16716.

3.2. RYNKI ŚREDNIE

• AUSTRIA

W Austrii istnieje zdefiniowana minimalna odległość między turbiną wiatrową a zabudową. Różni się w zależności od kraju związkowego (kantonu). Średnia minimalna odległość wynosi 1000-1200 m. W Dolnej Austrii minimalna wartość wynosi 2000 m od sąsiednich gmin, które sprzeciwiają się projektom wiatrowych. Jeśli gmina zgadza się z projektem energetyki wiatrowej, odległość spada do 1200 m.

W przypadku rozproszonej zabudowy odległość wynosi 750 m, ale ze względu na hałas zwykle w praktyce wymagana odległość sięga 1200 m.

• BELGIA

Odległości od zabudowy są ustalone na poziomie regionalnym, z wyjątkiem odległości do radarów i linii wysokiego napięcia, które są regulowane na poziomie centralnym.

Flandria: Brak regulacji dla minimalnej odległości. Projekt musi spełniać przepisy dotyczące hałasu i cienia VLAREM II (przepisy ogólne i sektorowe dotyczące zdrowia środowiskowego).

Walonia: „Dane referencyjne dla instalacji turbin wiatrowych w regionie Walonii” to niewiążące ramy, określające odległości od mieszkań, infrastruktury itp. Minimalne odległości do zabudowy ustanowione są następująco:

- a) 4x wysokość całkowita od stref zabudowy mieszkalnej;
- b) minimalna odległość 400 metrów od odizolowanych domów poza strefami siedlisk (pod pewnymi warunkami).

Chociaż jest to nieobowiązkowe, Rada Państwa szacuje, że rząd musi uzasadnić wszelkie odstępowstwa od tych zasad we wszystkich wydanych zezwoleniach. W przypadku braku jakichkolwiek szczególnych przepisów, odległości w tych ramach są traktowane jak obowiązujące.

Przemysł wiatrowy w kraju postuluje o rewizję tych kryteriów, aby umożliwić budowę wyższych i bardziej wydajnych turbin.

• DANIA

W Danii obowiązuje reguła 4-krotności maksymalnej wysokości urządzenia i jest stosowana jako odległość od zabudowy.

• FINLANDIA

W krajowych przepisach lub wytycznych **nie ma minimalnej odległości** między turbiną a zabudową. Ostateczna odległość jest rozstrzygana na poziomie projektu i wynika głównie z limitów akustycznych i modelowania zasięgu hałasu. W praktyce odległość wynosi zwykle około 1000 m. Niektóre gminy zdefiniowały 2000 m wymaganej odległości, ale wydaje się, że stoi to w sprzeczności z centralnymi przepisami i może zostać skutecznie zakwestionowane.

• GRECJA

Istnieje wymóg **obligatoryjny zachowania minimalnej 500-metrowej odległości** między granicami działki pod zabudowę a najbliższą turbiną wiatrową.

• IRLANDIA

Istnieje **nieobowiązkowa 500-metrowa minimalna odległość** od terenów mieszkalnych, zalecana przez krajowe wytyczne.

• NORWEGIA

Nie ma minimalnej odległości w ustawodawstwie krajowym. Odległość ustanawiania jest na poziomie projektu i jest powiązana z limitami hałasu i oddziaływaniem wizualnym. Aktualnie trwa dyskusja na temat możliwych zmian.

• PORTUGALIA

W Portugalii **nie ma krajowych przepisów** regulujących kwestię lokalizacji. Powszechnie stosuje się jednak zalecenie – dobrą praktykę – zachowania odległości minimum 500 m od zabudowy.

• RUMUNIA

W Rumunii funkcjonuje rozporządzenie Ministra Zdrowia 119/2014, które wprowadza odległości elektrowni wiatrowych od zabudowy mieszkaniowej **wymóg zachowania min. 1000 m. Można ubiegać się o odstępowstwo od tej reguły** pod warunkiem wykazania braku nocnych przekroczeń norm akustycznych.

• SZWECJA

Nie ma minimalnej odległości osadzonej w ustawodawstwie krajowym. Odległość ustanawiania jest na poziomie projektu i jest powiązana z limitami hałasu i oddziaływaniem wizualnym.

• WŁOCHY

Istnieją wytyczne ogólnokrajowe określające dopuszczalną odległość jako 6xH, jednak ostatecznie decydują regulacje przyjęte przez władze regionów.

We Włoszech ugruntowały się pewne ogólne praktyki lokalizacyjne. Ze względu na podział kompetencji w zakresie

energii, między rząd krajowy i regionalny, każdy region może wprowadzać własne limity.

RYNKI MAŁE

• ŁOTWA

Istnieje rozporządzenie Rady Ministrów wprowadzające wymóg minimum 500 m dla pojedynczych turbin wobec pojedynczych gospodarstw, regułę 5H dla parków wiatrowych > 5 elektrowni, 1000 m w przypadku miast oraz 2000 m - od wsi. Aktualnie te przepisy są poddawane rewizji, planuje się znaczące obniżenie tych wymogów i ustanowienie rozstrzygnięcia o minimalnych odległościach indywidualnie na podstawie oceny oddziaływania na środowisko.

• LITWA

Na Litwie wprowadzono ustawowy wymóg zachowania minimalnej odległości na poziomie 440 m, obowiązujący elektrownie wiatrowe o mocy znamionowej powyżej 2 MW.

• BUŁGARIA

Rozporządzenie z 2015 roku określa minimalną odległość od zabudowy na poziomie 500 m.

• CHORWACJA

Istnieje nieformalna dobra praktyka zachowywania minimum 500 m odstępu od zabudowy. Nie ma natomiast wiążących regulacji w tym zakresie. Właściwe i wiążące odległości są ustalane w miejscowych planach. Dlatego w zależności od władz lokalnych rozstrzygnięcia mogą być w tym zakresie różne.

Przedstawione powyżej dane prezentują zarówno rozbieżności, jak i punkty styczne praktyk inwestycyjnych, przyjętych w różnych krajach UE. Zestawienie powyższych doświadczeń, zwłaszcza w krajach, które wdrożyły restrykcje odległościowe większe, niż często rekomendowane w Europie 500 m, wykazuje zasadność lokalizowania inwestycji w oparciu o prognozowanie oddziaływań akustycznych jako gwarantującej zachowanie bezpiecznych odległości od zabudowy mieszkalnej oraz zrównoważony i dynamiczny rozwój technologii wiatrowej.

3.2. Ustawa specjalna – tzw. ustawa odległościowa

Energetyka wiatrowa doczekała się swoistej ustawy specjalistycznej, zawierającej szczegółowe regulacje co do wymogów, które inwestycje w elektrownie wiatrowe muszą spełniać w postaci Ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. 2016 poz. 961 z późn. zm.), zwana też ustawą odległościową. Nazwę tę zawdzięcza przepisowi kluczowemu dla rezultatów swojej implementacji, tj. wymogu zachowania minimalnej dopuszczalnej odległości od zabudowy mieszkalnej (lub z funkcją mieszkalną) a także od granic wybranych form obszarowej ochrony przyrody nie mniejszej, niż 10-krotność całkowitej wysokości urządzenia w maksymalnym wzniesieniu łopaty rotora (tip height). Przepis ten jest często nazywany w literaturze tematu zasadą 10H lub regułą 10H i to on w dużej mierze okazał się barierowy w przypadku tej ustawy.

Z powyższego względu niniejszy akt prawny, w przeciwieństwie do większości znanych specustaw infrastrukturalnych, nie uprościł ani nie skrócił procedury rozwoju tych inwestycji. W ramach tej regulacji przyjęto szereg dodatkowych kryteriów planistycznych, środowiskowych i budowlanych, które elektrownie wiatrowe muszą spełniać, by uzyskać możliwość skutecznej budowy

i działania. Zamierzeniem ustawy, przedstawionym w uzasadnieniu, było uporządkowanie i ujednolicenie procesu inwestycyjnego dotyczącego tej branży energetyki. Kilka lat po wdrożeniu tej regulacji wiadomo jednak, że jej wejście w życie zatrzymało rozwój nawet zaawansowanych projektów wiatrowych oraz całkowicie uniemożliwiło rozwój nowych. Poniżej zestawiono najważniejsze z wprowadzonych pierwotną ustawą rozwiązań, ich wpływ na proces inwestycyjny, zmiany, jeśli dotyczą, a także odniesienie do otoczenia prawnego realizacji tych inwestycji wynikających z innych aktów prawnych.

Sudra i Bida-Wawryniuk (2018) zwracają uwagę, że po przeanalizowaniu uwarunkowań prawnych i planistycznych dotyczących lokalizacji elektrowni wiatrowych obowiązujących obecnie w Polsce synergicznie z zasadą 10H, są one jednymi z najbardziej restrykcyjnych w Europie.

Tabela 2

Wybrane najistotniejsze zmiany w procedurze lokalizowania inwestycji wiatrowych wprowadzonych przez ustawę odległościową (oraz znaczące zmiany w latach 2016)

Lokalizacja zapisu	Główne założenie	Rezultat dla realiów inwestycyjnych	Komentarz
Art. 2 ust. 1	Zdefiniowanie calej elektrowni wiatrowej jako budowli	Nie uzyskano objęcia całego urządzenia nadzorem budowlanym, zmieniono podstawę opodatkowania podatkiem od nieruchomości (wzrost 3-4 razy w stosunku do zobowiązań inwestorskich sprzed ustawy).	Przepis został uchylony. Znowelizowany przepis ugruntował interpretację podstawy opodatkowania sprzed wejścia w życie ustawy.
Art. 3	Obowiązek planistyczny dla elektrowni wiatrowych	Elektrownie wiatrowe wymagają do lokalizacji uchwalenia nowego miejscowego planu (lub zmiany istniejącego).	Brak możliwości uzyskania decyzji o warunkach zabudowy dla elektrowni wiatrowej.
Art. 4 ust. 1	Reguła 10H od zabudowy	Wymóg zachowania minimalnej odległości bez względu na wynik oceny oddziaływania na środowisko.	Niemal całkowity brak nowych inwestycji z braku obszarów spełniających założone kryteria.
Art. 4 ust. 2	Reguła 10H od wybranych form ochrony przyrody	J.w. oraz bez względu na wynik oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.	J.w., nieadekwatność do potrzeb ochrony przyrody.
Art. 7 ust. 1	Zasięg i treść miejscowego planu ma oddawać skalę wyłączeń	Niekiedy implikowało wątpliwość czy zasięg planu ma odpowiadać realnym oddziaływaniom, czy być przygotowany w obrębie zasięgu 10H.	Przyjęta się wykładnia, że zapisy ustawy wskazują konieczność uchwalenia planu w zasięgu 10H.
Art. 9	Ugruntowanie zmiany statusu elektrowni wiatrowej jako budowli, nawiązuje do art. 2 ust. 1	Elektrownia wiatrowa została ujęta w Prawie budowlanym i jego załącznikach jako budowla.	Zmiana tego zapisu przywróciła podział elektrowni na budowle i część techniczną urządzenia i przywróciła podstawę opodatkowania do stanu zbliżonego do tego sprzed wejścia w życie ustawy.
Art. 11	Włączenie elektrowni wiatrowych do katalogu inwestycji, dla których procedura OOS prowadzona jest przez RDOŚ	W poprzednim stanie prawnym OOS przeprowadzały organy administracji lokalnej (chyba że inwestycja obejmowała obszary zamknięte), poddając dokumenty w tym zakresie opiniowaniu i uzgadnianiu z RDOŚ.	Zmiana ugruntowała rolę RDOŚ w procesie wydawania decyzji środowiskowych, może się przyczynić do usprawnienia procedury, pod warunkiem prowadzenia nowych procedur w przypadku postulowanej zmiany regulacji 10H.
Rozdz. 4	Przepisy przejściowe	Wykluczenie repoweringu (art. 12). Podtrzymanie ważności wydanych pozwoleń na budowę pod warunkiem uzyskania w ciągu 2 lat pozwolenia na użytkowanie (art. 13 ust. 2). Brak możliwości uzyskania decyzji środowiskowej oraz pozwolenia na budowę dla zaawansowanych projektów niespełniających reguły 10H (art. 15 ust. 3).	Trudności w wymianie urządzeń na nowsze i sprawniejsze w inwestycjach z ważnymi pozwoleniami. Czas trwałości pozwoleń zmodyfikowano (wydłużono) nowelizacją ustawy o OZE. Wszystkie inwestycje zaawansowane, lecz nie spełniające kryterium odległościowego.

Powyższy opis pomija istotną sferę szerokich oddziaływań przyjętych założeń planistycznych na gospodarkę przestrzenną w gminach, w szczególności na możliwość rozwoju obszarów pod zabudowę mieszkaniową, jak również limitacje wynikające z tych przepisów dla

przedsiębiorców zainteresowanych formułami opartymi na własnej produkcji lub zakupie bezpośrednim w ramach umów typu cPPA's. Najistotniejsze potrzeby regulacyjne w tym zakresie zostaną rozwinięte w innych częściach niniejszego raportu.

3.3. Inne akty prawne systemowo regulujące rozwój energetyki wiatrowej

Otoczenie prawne rozwoju inwestycji w elektrownie wiatrowe w Polsce wynika z osadzenia tych przedsięwzięć w regulacjach dotyczących energetyki, planistyki, budownictwa, ocen oddziaływania na środowisko (w tym także wymaganych konsultacji społecznych, patrz: Wybrane akty prawne regulujące energetykę wiatrową). W niniejszym podrozdziale skupiono się w szczególności na kwestiach związanych z kryteriami dopuszczenia lokalizacji inwestycji wiatrowych w przestrzeni, pomijając szczegółowe zagadnienia związane z rozwojem i zmianami zasad realizacji systemu wsparcia, kwestii wymagań technicznych i certyfikacji samych urządzeń a także szczegółowe regulacje dedykowane budowaniu i eksploatacji elektrowni wiatrowych na morzu (tzw. offshore), które nie mają bezpośredniego przełożenia na aspekty lokalizacyjne inwestycji.

Na uwagę zasługuje, że wybrane regulacje centralne, dotyczące rozwoju branży zawierają już dość szczegółowe ramy rozwoju energetyki wiatrowej. Ogólne cele rozwoju programowego i strategicznego zawierają takie dokumenty, jak np. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku oraz jej aktualizacja - Polityka energetyczna Polski do 2040 r., Polityka ekologiczna państwa 2030, Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, Krajowy Plan na rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030 czy Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Wszystkie te dokumenty analizują wyzwania stojące przed branżą. Do najistotniejszych należą: potrzeba odpowiedniego rozwoju sieci, rozwoju technologii magazynowania energii i aktywnego nią zarządzania a także promocji technologii dotąd niewykorzystywanych w polskim miksie (takich jak morskie farmy wiatrowe). Zarządzenie wyzwaniami niesie jednak istotne szanse związane z rozwojem tej gałęzi zielonej energetyki. Kluczowe wydają się: zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego w oparciu o rozproszone źródła produkcji, możliwość redukcji emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, w szczególności zaś znaczące wsparcie osiągnięcia postawionego celu 15% udziału energii ze źródeł odnawialnych w strukturze energii końcowej brutto w 2020 roku, a także w dalszej perspektywie realizację celu OZE na 2030 roku i utrzymania znaczącego wolumenu energii z wiatru do 2040 roku.

Ogólne ramy dotyczące umiejscowienia inwestycji wiatrowych, w tym w przestrzeni przyrodniczej i krajobrazie, stanowią dokumenty przyjmowane przez władze regionów w ramach realizacji zadań własnych w zakresie planistyki lub jako dokumentów wspierających rozwój OZE i stanowiących wsparcie dla wydatkowania środków na ten cel, przeznaczanych z Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO), czy w nawiązaniu do Krajowych Inteligentnych Specjalizacji (KIS), które mają znaczący potencjał rozwoju w danym województwie. Próby kompleksowego ujęcia kryteriów lokalizacyjnych elektrowni wiatrowych indywidualnie lub wśród innych OZE w Polsce na poziomie regionalnym podejmowano w województwach: dolnośląskim (Zathey, 2010), lubelskim (Maleńczuk, 2009; Michalczyk, 2009), opolskim (Badora, 2010), pomorskim (Kubicz i inni, 2003; Niecikowski i Kistowski, 2008), podkarpackim (Borzyszkowski i inni, 2010), kujawsko-pomorskim (K-PBPiR we Włocławku, 2010, Degórski 2012), warmińsko-mazurskim (Olech i Juchnowska, 2006, Instytut OZE, 2013) i zachodniopomorskim (RBGP WZ, 2018). Ponadto opublikowano także propozycję metodyczną (Kistowski, 2012), w której syntetycznie i kompleksowo zostały opisane kryteria przyrodnicze, antropogeniczne i krajobrazowe lokalizacji obiektów energetyki wiatrowej. Wszystkie te publikacje, reprezentując różne podejście do inwestycji wiatrowych oraz sankcjonowania ich lokalizacji za pomocą niewiążących prawnie rekomendacji odległościowych, mogły stanowić pewną wskazówkę do prac planistycznych, zaś te z nich, które próbowały opierać rekomendacje o sztywno zdefiniowane odległości od zabudowy w odległościach rzędu 1 km zawsze znacząco (w zakresie od 90% do niemal całkowitego wykluczenia) ograniczały powierzchnię dostępną pod te inwestycje. Jednakże, te dokumenty należy traktować raczej jako kierunek i rekomendacje rozwoju określonych obszarów województwa, ponieważ ostateczna lokalizacja przedsięwzięcia może być ustanowiona tylko w drodze procesu planistycznego, a następnie szczegółowego procesu oceny oddziaływania inwestycji na środowisko (w tym raportu). Wyłącznie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ma status prawa miejscowego, a decyzja o uwarunkowaniach środowiskowych realizacji inwestycji określa wiążące inwestora kryteria dopuszczalności realizacji danego zamierzenia.

Sudra i Bida-Wawryniuk (2018) wyróżniają szereg głównych zasad charakteryzujących polskie prawodawstwo w zakresie procedur oceny oddziaływania inwestycji na środowisko oraz wymogów dla lokalizacji elektrowni wiatrowych, funkcjonujących obok zasady 10H, a mających znaczący wpływ na lokalizację inwestycji:

- Wymóg przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko z przygotowaniem szczegółowego raportu OOŚ, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Rozszerzony zakres oceny oddziaływania na krajobraz w ramach przygotowywanego raportu. Zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2015 roku o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (tzw. ustawa krajobrazowa) znowelizowano m.in. ustawę z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wprowadzając w ramach oceny oddziaływania na środowisko obowiązek wykonania analizy i oceny wpływu planowanej inwestycji na krajobraz, w tym krajobraz kulturowy (art. 62). Powyższe zapisy doprowadziły do rozszerzenia niezbędnego zakresu raportu OOŚ (art. 66 ust. 1) o opis krajobrazu, w którym lokalizowana ma być inwestycja oraz uzasadnienie wybranego wariantu przedsięwzięcia pod kątem jego wpływu krajobrazowego.
- Ochronę gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych I-III. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych limituje przeznaczanie gruntów klas I-III na cele nierolnicze i nieleśne. Nowelizacja ustawy w 2013 roku spowodowała, że w każdym przypadku, gdy budowa elektrowni wiatrowych ma nastąpić na terenach będących użyt-

kami rolnymi klas I-III inwestycja musi być zrealizowana w oparciu o miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego i obowiązkowe jest uzyskanie zgody ministra właściwego do spraw rolnictwa na tzw. odrolnienie gruntów. Taka zgoda wydawana jest tylko w około 1/2 znanych przypadków, wydłużając procedurę uchwalania planu średnio o pół roku.

- Wykluczenie lokalizacji w lasach ochronnych. Ustawa z dnia 28 września 1991 roku o lasach reguluje brak możliwości lokalizacji na terenie lasów ochronnych urządzeń energetyki wiatrowej.
- Wykluczenie terenów zalewowych i pokrytych wodami. Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 roku *Prawo wodne* ww. obszary są wykluczone z lokalizacji.
- Ochronę uzdrowisk. Zgodnie z art. 38a ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych w strefie „A” ochrony uzdrowiskowej zabrania się budowy elektrowni wiatrowych.
- Prawną i planistyczną ochronę zabytków. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku (Dz. U. 2003 nr 162, poz. 1568) zawiera przepisy o ochronie zabytków nieruchomych oraz archeologicznych i tworzeniu wokół nich stref ochronnych, w tym ochrony widokowej. Na ich terenie wyklucza się lokalizację elektrowni wiatrowych.

Podstawą do zachowania bezpiecznej odległości elektrowni wiatrowej od zabudowy pozostaje wciąż szczegółowa analiza zasięgów oddziaływań akustycznych, wykonywana zarówno na etapie prognozy oddziaływania miejscowego planu, jak i w ramach raportu OOŚ inwestycji. Wykonanie takiej analizy w oparciu o obowiązujące przepisy i normy w tym zakresie zapewnia ustalenie optymalnej i bezpiecznej odległości od siedzib ludzkich.

3.4. Rekomendacje – potrzeby legislacyjne branży w zakresie optymalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych w przestrzeni

Aktualnie na rynku dostępnych jest jeszcze 4100 MW projektów farm wiatrowych zatrzymanych na różnych etapach rozwoju, w tym 3400 MW stanowią zaawansowane projekty farm wiatrowych z umowami przyłączeniowymi, które mogłyby być relatywnie szybko przywrócone na rynek w przypadku zmiany reguły 10H. Jednakże trzeba mieć na uwadze, że aby zapewnić harmonijny rozwój tych inwestycji, niezbędna jest dbałość o odpowiednią podaż zupełnie nowych projektów na rynku. Taka podaż jest potrzebna, aby uniknąć luki czasowej w inwestowaniu. Jednocześnie, rozwój nowych projektów wymuszałyby pewien poziom rynkowej konkurencji

w zakresie tempa przyrostu mocy, jakości projektów i kosztów energii, którą te projekty będą oferować. Przy większej skali rozwoju mocy wiatrowych na lądzie, technologia ta będzie tanieć szybciej i będzie stanowiła lepszą bazę do rozwoju rodzimego rynku produktów i usług wspierających te inwestycje. Niezbędna wydaje się rewizja potrzeb zmiany prawa w zakresie następujących aspektów:

- Zmiana regulacji odległościowej 10H, zarówno wobec zabudowy mieszkaniowej, jak i od wybranych obszarów chronionych. Restrykcje te, pozostając bez uzasadnienia w realnych zasięgach oddziaływań far-

my wiatrowej, stanowią poważną barierę rozwoju nowych projektów. Jest to istotne dla uniknięcia potencjalnie możliwej luki inwestycyjnej za 3-5 lat, wynikającej z całkowitego braku nowych projektów. Taki skutek może mieć zaniechanie postulowanych zmian.

- Utrzymanie ważności wydanych pozwoleń na budowę oraz umożliwienie szybkiej realizacji projektów zaawansowanych, dla których przyjęto już miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lub wydano dla nich decyzję środowiskową. Takie podejście może zaowocować znaczącym przyrostem nowej mocy przy relatywnie niewielkiej podaży dodatkowych nakładów.
- Wsparcie wykorzystania najnowocześniejszych technologii poprzez umożliwienie budowania w projektach nowych i repoweringowanych najnowszych

i najbardziej efektywnych urządzeń. W ciągu ostatnich lat nastąpił znaczący skok technologiczny, jeśli chodzi o efektywność produkcji i redukcję oddziaływań środowiskowych nowych elektrowni wiatrowych. Ich wykorzystanie nie tylko nie zwiększy oddziaływań, a może je wręcz zredukować, obok oczekiwanego, znaczącego wpływu na spadek cen energii.

- Spójne i szybkie procedury administracyjne oraz ograniczenie w czasie możliwości ich prawnego wzruszenia. Ze względu na zwiększające się wymogi wobec inwestycji oraz przewlekłe procedury, rozwój nowych projektów trwa nawet 5-8 lat (w wyjątkowych przypadkach nawet więcej). Zasadne wydawałoby się więc ujednoczenie praktyk administracyjnych w różnych regionach oraz wprowadzenie maksymalnego czasu trwania procedur.

4. Energia z wiatru dla przemysłu

4.1. Miks energetyczny a konkurencyjność przemysłu

Obecnie jednym z największych wyzwań dla przedsiębiorców w Polsce – a dla przemysłu w szczególności – są rosnące ceny energii, wynikające w dużej mierze ze wzrostu cen uprawnień do emisji CO₂. Jak zwracają uwagę odbiorcy energochłonni, zrzeszeni w Forum Odbiorców Energii Elektrycznej i Gazu, w latach 2018-2020 Polska była najdroższym rynkiem energii elektrycznej w regionie. Już w 2019 roku, kiedy uprawnienia ETS osiągały rekordową cenę około 30 EUR, polscy odbiorcy przemysłowi płacili za energię elektryczną o 10-15 EUR za 1 MWh więcej, niż przedsiębiorcy z Niemiec. W roku 2020, mimo krótkotrwałego obniżenia cen uprawnień do emisji CO₂ w związku ze spowolnieniem gospodarki wywołanym pandemią COVID-19, trend ten dalej się umacniał, a w roku bieżącym ceny uprawnień osiągają kolejne rekordy, jeszcze bardziej pogłębiając dysproporcję między kosztem energii dla przemysłu w Polsce i w Niemczech.

Poza aspektem cenowym, rosnące znaczenie dla konkurencyjności przedsiębiorstw w Polsce będzie miał mik energetyczny, w oparciu o który wytwarzane są produkty. Wysoki ślad węglowy, którym obciążone są towary produkowane w Polsce będzie w czasach negatywnie wpływał na ich atrakcyjność. Już wkrótce w Unii Europejskiej każdy produkt będzie musiał zostać opatrzony etykietą informującą o tym, jaką energię wykorzystano do jego wytworzenia. Coraz bardziej świadomi konsumenci sięgać będą po produkty bardziej przyjazne środowisku i rynki zbytu dla towarów opartych na energii czarnej zaczną się kurczyć.

Wpływ na postępujący trend opisany powyżej będzie miał także nacisk światowych korporacji na kontrahentów, by ci stawali się bardziej przyjaźni środowisku. W praktyce polega to na tym, że globalne marki, jak na przykład te należące do przedsiębiorstw zrzeszonych w RE-100, zobowiązując się do osiągnięcia neutralności klimatycznej w perspektywie najbliższej dekady czy dwóch, taki sam wymóg stawiają swoim dostawcom. Przykłady takich korporacji to np. IKEA, której polski łańcuch dostaw obejmuje około 100 firm, producentów mebli, materacy czy sprzętu AGD. Równie silna w Polsce jest branża automotive – ulokowane w Polsce zakłady produkcyjne dostarczają komponentów dla takich gigantów jak Volkswagen czy Mercedes. Szacuje się, że 45% polskiego PKB generuje eksport towarów i usług. Przystawienie się na zasilanie produkcji zieloną energią będzie oznaczać dla krajowych zakładów „być albo nie być” na zagranicznych rynkach i może istotnie zaważyć na polskim PKB.

Ponadto, dostęp do taniej, czystszej i stabilnej cenowo energii elektrycznej jest jednym z kluczowych czynników branych pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o lokalizowaniu nowoczesnych zakładów produkcyjnych, w których powstają innowacyjne miejsca pracy, zatem wpływa on nie tylko na bieżące funkcjonowanie przedsiębiorstw już działających w Polsce, ale może zadecydować o napływie nowych inwestycji.

4.2. Nowe trendy w pozyskiwaniu energii przez przedsiębiorstwa

Firmom bardzo zależy na możliwości odbioru energii elektrycznej po korzystnych cenach. Chcą mieć możliwość korzystania z energii pochodzącej z OZE, nieobciążonej kosztami uprawnień do emisji CO₂. Jest to możliwe między innymi przez umożliwienie im samodzielnych inwestycji w źródła wytwórcze OZE, zlokalizowane w pobliżu zakładów produkcyjnych bądź poprzez możliwość zawierania długoterminowych umów (tzw. corporate Power Purchase Agreements/cPPA) na dostawę energii elektrycznej bezpośrednio z producentami energii ze źródeł odnawialnych funkcjonujących w niewielkiej odległości.

Lokalizacja dużych instalacji OZE w bliskiej (kilka, kilkanaście kilometrów) odległości od zakładów produkcyjnych wiąże się z wieloma korzyściami zarówno dla inwestora, jak i dla państwa. Dzięki zasilaniu produkcji energią elektryczną wytwarzaną z OZE ograniczona zostaje emisja dwutlenku węgla i innych szkodliwych substancji. Czysta energia jest zużywana w miejscu wytworzenia lub w niewielkiej od niego odległości, dzięki czemu nie są ponoszone straty związane z przesyłem energii przez sieć. Bliskość instalacji ogranicza też koszt przyłączenia do systemu

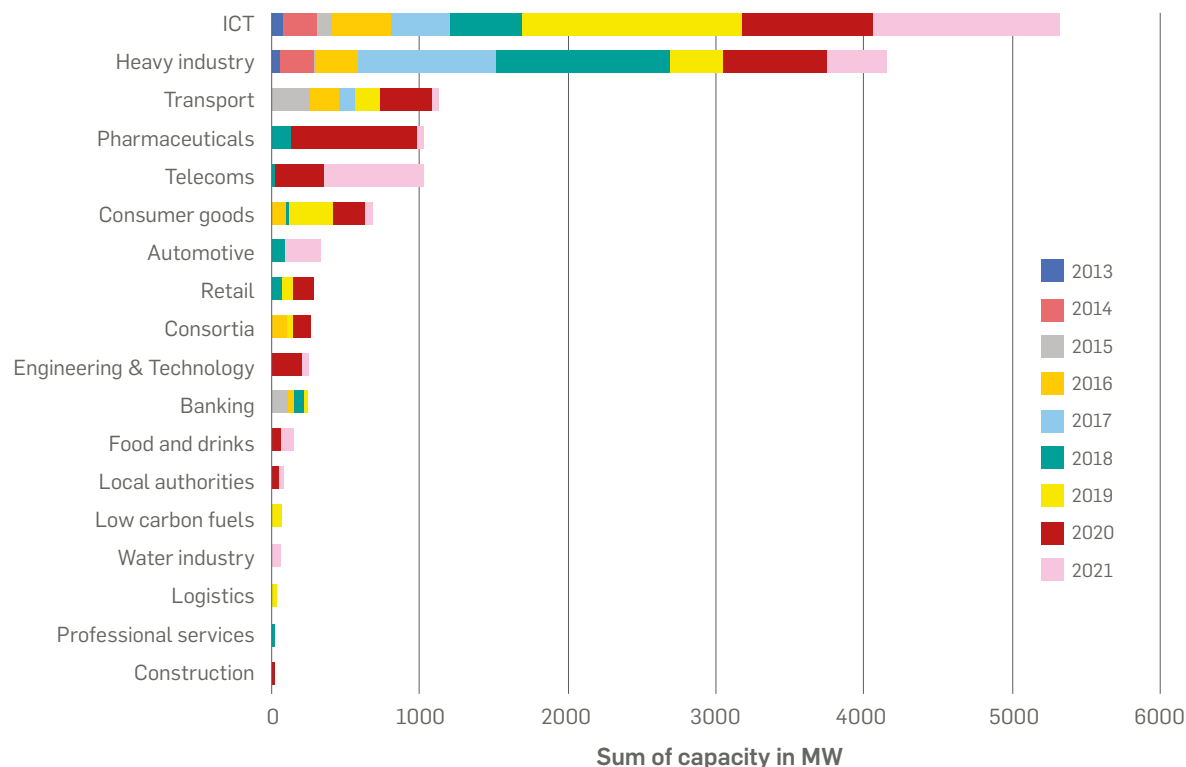
elektroenergetycznego, ponieważ nie ma konieczności modernizacji sieci przesyłowych albo jest ona niezbędna w niewielkim zakresie.

W przypadku wprowadzenia możliwości rozwoju lokalnych źródeł energii lub mechanizmów wspierających zawieranie długoterminowych umów sprzedaży bezpośrednio z wytwórcą, przedsiębiorcy zyskaliby dostęp do czystej energii po stabilnej, niskiej cenie, pozwalając na konkurencyjną produkcję. Z kolei państwo stworzyłoby warunki dla powstawania w Polsce innowacyjnych energochłonnych przedsiębiorstw bez ponoszenia kosztów instalacji OZE.

Rozwój kontraktów typu cPPA obserwowany jest od kilku lat na rynkach zagranicznych. Dotychczas (uwzględniając cPPA za 2019 rok) zakontraktowano energię z instalacji o skumulowanej mocy 7 GW.

W rekordowym 2018 roku zakontraktowano energię z 2,5 GW instalacji OZE. Pałeczkę lidera przejął przemysł. Wcześniej należała ona do branży ICT (rys. 19).

Rysunek 19
Dynamika wzrostu umów typu PPA na sprzedaż energii z energetyki wiatrowej z podziałem na branże, w latach 2013-2021

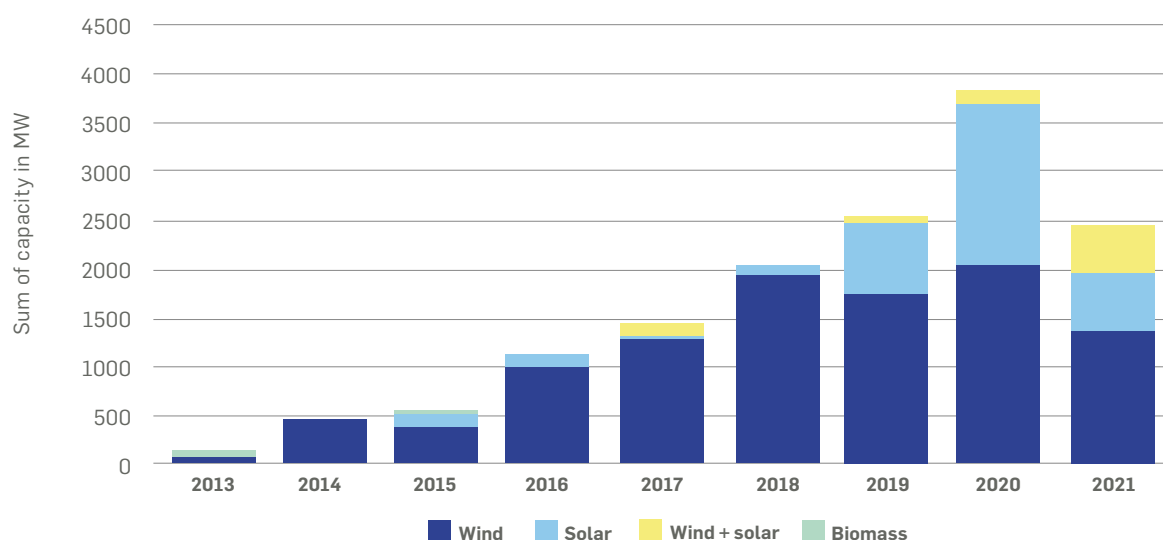
Źródło: WindEurope, 2021

Na początku 2019 roku, spośród 4,7 GW instalacji OZE, z których energia już wówczas była sprzedawana w ramach cPPA, 85 % transakcji zawartych było dla energetyki wiatrowej. W rekordowym 2018 roku wciąż rosnący wolumen cPPA dla wiatru wyniósł 1,5 GW. Ten trend tłumaczy się głównie tym, że większość europejskich porozumień podpisano w Norwegii, Szwecji

oraz Wielkiej Brytanii – państwach o dużym potencjale dla rozwoju tej technologii. Projekty wiatrowe, z reguły większe pod względem mocy zainstalowanej niż farmy fotowoltaiczne, pozwalały też odbiorcom energii zakontraktować duże wolumeny energii w pojedynczych transakcjach (por. rys. 20).

Rysunek 20

Dynamika wzrostu umów typu PPA na sprzedaż energii z energetyki wiatrowej z podziałem na branże, w latach 2013-2021

Źródło: WindEurope, 2020

Z ankiety (BayWa r.e. Energy Report 2019: Survey of 1200 companies across six EU countries) przeprowadzonej w 1200 firmach, w 6 państwach UE wynika, że te z przedsiębiorstw, które decydują się zasilać swoją działalność energią ze źródeł odnawialnych, kierują się przede

wszystkim rachunkiem ekonomicznym. Aż 92% badanych zadeklarowało, że głównym argumentem przemawiającym za taką decyzją była możliwość obniżenia kosztów energii elektrycznej oraz zabezpieczenia dostaw energii po stałej cenie w długiej perspektywie czasowej.

4.3. Wiatr na lądzie najtańszym źródłem energii w Polsce

Polska jest krajem o dużym potencjale rozwoju energetyki wiatrowej. Do momentu wprowadzenia niekorzystnych zmian regulacyjnych technologia ta bardzo dynamicznie się rozwijała. Możliwość częściowej realizacji istniejącego potencjału poprzez udział w aukcji OZE dla projektów, które uzyskały pozwolenia na budowę przed wprowadzeniem tzw. ustawy odległościowej, **wykazała w latach 2018-2020, że energetyka wiatrowa jest obecnie najtańszą technologią wytwarzania energii w Polsce, dla nowych instalacji.** Nawet przy zastosowaniu turbin o zdecydowanie mniejszej wydajności (2-3 MW mocy jednostkowej) niż dostępne aktualnie na rynku najnowsze modele, jest w stanie zaoferować energię elektry-

czną w cenie poniżej 200 zł z MWh, przez okres 15 lat. Jak wskazują analizy zastosowanie turbin nowszych generacji (np. 4 MW) w przypadku obecnie realizowanych projektów w przypadku braku ograniczeń administracyjnych (zasada 10H) dawałoby potencjał obniżania ceny do 155-165 zł/MWh*(analiza DNVGL). Sam mechanizm aukcyjny stał się także bardzo skutecznym narzędziem długofalowego wpływania na obniżenie ceny energii elektrycznej dla odbiorców końcowych.

Zniesienie ograniczeń rozwoju lądowej energetyki wiatrowej i umożliwienie zastosowania nowoczesnych turbin o zdecydowanie większej wydajności (zblizonej do tej

osiąganej przez morskie turbiny wiatrowe, czyli ok. 50 %) pozwoli w jeszcze większym stopniu skorzystać z instrumentu, jakim są kontrakty typu cPPA. Dzieje się tak dlatego, że istnieje prawna możliwość kontraktowania części wyprodukowanej przez instalację OZE energii w ramach cPPA oraz sprzedaż części wolumenu w aukcji. Inwestorzy OZE, którzy zdecydują się na taki model będą mogli liczyć na korzystniejsze warunki finansowania swoich projektów, co obniży koszty całego przedsięwzięcia i pozytywnie wpłynie na cenę, którą będą mogli zaoferować w ramach aukcji.

W obliczu rosnących cen energii w Polsce, wynikających w dużej mierze ze wzrostu cen uprawnień do emisji CO₂, wieloletnia umowa na zakup energii z OZE bezpośrednio od producenta może stanowić dla odbiorców energii, szczególnie tych energochłonnych, gwarancję zabezpieczenia dostaw energii w korzystnej cenie i uniezależnienia się od ryzyka wzrostu cen w długiej perspektywie. Z kolei większa podaż energii z wiatru na lądzie w systemie pozytywnie wpłynie na ceny na rynku energii.

4.4. Zainteresowanie przedsiębiorstw w Polsce energią z wiatru

Od momentu zawarcia w Polsce pierwszego kontraktu typu cPPA w roku 2018, między Farmą Wiatrową EWG Taczalin Grupy VSB a fabryką Mercedes Benz Manufacturing Poland, do dnia dzisiejszego takich porozumień ogłoszono w sumie 11. Łączna moc odnawialnych źródeł wytwórczych zakontraktowana w ich ramach wynosi ponad 400 MW, z czego 65 % stanowi wiatr na lądzie, w oparciu o który zawarto 6 spośród 11 umów cPPA w Polsce. Przemysł, w głównej mierze narażony na wzrost kosztów energii, sięga po możliwość optymalizacji poprzez bezpośredni zakup od producentów OZE, w ramach korporacyjnych umów sprzedaży. Wiele podmiotów jest także zainteresowanych zaspokajaniem swoich potrzeb energetycznych w drodze autoprodukcji. Z rynku płyną coraz wyraźniejsze sygnały, że istniejące ograniczenia regulacyjne, w tym zasada 10 H wyłączająca możliwość lokalizowania farm w pobliżu zakładów produkcyjnych, jak również praktyczny brak możliwości stosowania tzw. linii bezpośredniej - czyli linii przesyłowej łączącej instalację OZE z zakładem przemysłowym (off-grid) to główne przeszkody stojące na drodze do dekarbonizacji polskiego przemysłu, niezbędnej dla zachowania jego konkurencyjności.

wewnętrznych sieciach. Według zbliżonych szacunków PSEW ten potencjał jest nawet nieco większy – do roku 2030 może powstać 3,2 GW nowych mocy OZE – 1,4 GW w wietrze na lądzie i 1,8 w fotowoltaice. W porównaniu do generacji z OZE przewidzianej w KPEiK – 23,3 TWh z wiatru na lądzie i 6,7 TWh z fotowoltaiki, oznaczałoby to dodatkowe 20 % produkcji z OZE w roku 2030. Oparty na cPPAs rozwój OZE oznaczałby też emisję CO₂ o prawie 6 tys. ton. mniejszą niż przewidziano w KPEiK (29,8 kt).

Powyższe liczby świadczą o tym, że przemysł w Polsce może być nie tylko beneficjentem rozwoju OZE, w tym szczególnie energetyki wiatrowej ze względu na cenową konkurencyjność energii z wiatru, ale może odegrać także rolę lokomotywy transformacji energetycznej kraju.

Potrzeba zniesienia zasady 10H oraz umożliwienia korzystania z tzw. linii bezpośredniej, czyli linii elektroenergetycznej łączącej wytwórcę energii elektrycznej bezpośrednio z odbiorcą została oficjalnie wyartykułowana przez Forum Odbiorców Energii Elektrycznej i Gazu oraz Forum CO₂ w ich oficjalnym stanowisku¹³. Odbiorcy przemysłowi w Polsce oczekują stworzenia warunków dla rozwoju opartej o źródła wiatrowe, przemysłowej energetyki odnawialnej. Należy mieć na uwadze, że łączna konsumpcja energii przemysłu energochłonnego wynosi ok. 33 TWh rocznie, co odpowiada 1/5 krajowego rocznego zużycia. Według szacunków FOEEiG energia wyprodukowana przez około 3 GW nowych źródeł OZE (1,2 GW wiatru na lądzie i 1,7 GW PV) mogłaby zaspokoić około 20 % ich zapotrzebowania i zostać zbilansowana w ich

¹³ Kierunki działań FOEEiG i FORUMCO2 nakreślone w oparciu o stanowiska przyjęte przez Radę Zarządzającą na XII Kongresie Programowo – Organizacyjnym Forów.

Literatura:

Publikacje i opracowania:

- a.i.1. Badora K., 2010, Lokalizacja farm wiatrowych w południowej części województwa opolskiego, a uwarunkowania przyrodniczo-krajobrazowe, Inżynieria Ekologiczna, 23, s. 97–107;
- a.i.2. Baugesetzbuch (BauGB), Baugesetzbuch in der Fassung der Bekanntmachung vom 3. November 2017 (BGBl. I S. 3634), das zuletzt durch Artikel 2 des Gesetzes vom 8. August 2020 (BGBl. I S. 1728) geändert worden ist;
3. Borzyszkowski J., Cichocki Z., Bidłasik M., Kuśmierz A., Szymański P., Kasprzak-Miler A., Szatygin J., Wojdyła H., Wlazło Z., 2010, Studium przestrzennych uwarunkowań krajobrazowych, przyrodniczych, kulturowych i turystycznych rozwoju energetyki wiatrowej w województwie podkarpackim, Instytut Ochrony Środowiska, Warszawa;
4. Bundesverband WindEnergie (BWE), 2020: Position: Neuer § 249 Absatz 3 BauGB – Länderöffnungsklausel 2.0 für 1.000m Mindestabstand Gesetzentwurf auf BT-Drucksache 19/16716; 5. Degórski M. (red.), 2012, Energetyka wiatrowa w kontekście ochrony krajobrazu przyrodniczego i kulturowego w województwie kujawsko-pomorskim, Ekspertyza wykonana przez Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego, Polskiej Akademii Nauk w Warszawie na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu pod kierunkiem prof. dr hab. Marka Degórskiego, pp. 485;
6. Fruaunhofer ISI, 2016, The impact of risks in renewable energy investments and the role of smart policies, Final report of DiaCore Project, Contract N°: IEE/12/833/SI2.645735, pp. 181;
7. Instytut OZE Sp. z o.o., 2013, Delimitacja obszarów potencjalnej lokalizacji dużej energetyki wiatrowej na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, zamawiający: Województwo Warmińsko-Mazurskie reprezentowane przez Zarząd Województwa; pp. 134;
8. Katarzyna Michałowska-Knap, Justyna Zarzeczna, Dorota Gręda, Grzegorz Wiśniewski: Potencjał inwestycyjny energetyki wiatrowej na lądzie na terenie Polski. IEO, Warszawa, 31 października 2019 r.;
9. Kistowski M., 2012, Propozycja metodyczna oceny środowiskowych uwarunkowań lokalizacji farm wiatrowych w skali regionalnej, Przegląd Geograficzny, 84, 1, s. 5–22;
10. Kubicz G., Wojcieszek H., Wojcieszek K., 2003, Studium możliwości rozwoju energetyki wiatrowej w województwie pomorskim, Biuro Planowania Przestrzennego, Słupsk;
11. Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego, 2010, Odnawialne źródła energii – zasoby i możliwości wykorzystania na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, pp. 147;
12. Małeńczuk W. (red.), 2009, Przestrzenne aspekty lokalizacji energetyki wiatrowej w województwie lubelskim, Biuro Planowania Przestrzennego, Lublin;
13. Michalczyk W. (red.), 2009, Przestrzenne aspekty lokalizacji energetyki wiatrowej w województwie lubelskim, Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie, Lublin;
14. Niecikowski K., Kistowski M., 2008, Uwarunkowania i perspektywy rozwoju energetyki wiatrowej na przykładzie strefy pobrażę i wód przybrzeżnych województwa pomorskiego, Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk;
15. Olech S., Juchnowska U., 2006, Przyrodniczo-przestrzenne aspekty lokalizacji energetyki wiatrowej w województwie warmińsko-mazurskim, Biuro Planowania Przestrzennego, Elbląg;
16. Opracowanie dla Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii, wersja z 15 lipca 2019 roku (aktualizacja z dnia 10 września 2019 roku), pp. 74. <https://www.gov.pl/attachment/c15444c9-b0bb-4745-a4c9-2bf69933e43f>;
17. Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie, 2018, RAPORT Potencjał i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w produkcji energii elektrycznej i ciepła w województwie zachodniopomorskim - wyzwania dla polityki przestrzennej, Szczecin, pp. 100;

18. Staliński A., Lokalizacja Farm Wiatrowych w Polsce, Energia Gigawat, 2016, 10/2016, pp. 15;
19. Sudra P., Bida-Wawryniuk Z., Uwarunkowania planistyczno-prawne lokalizacji elektrowni wiatrowych w Polsce i w innych krajach europejskich [Człowiek i Środowisko, 41 (2), 2018];
20. Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 981);
21. Wiśniewski G., Oniszk-Poptawska A., Zespół IEO, 2015, Krajowy Plan Rozwoju Mikroinstalacji Odnawialnych Źródeł Energii do roku 2030, Opracowanie dla Fundacji WWF Polska, IEO, Warszawa, pp. 65. <https://ieo.pl/pl/raporty/53-krajowy-plan-rozwoju-mikroinstalacji-oze-do-roku-2030-ieo-dla-wne/file>;
22. Zajdler R., Regulacje prawa krajowego dotyczące inwestycji w farmy wiatrowe (wybrane aspekty), 2012, Instytut Sobieskiego, Warszawa, pp. 154;
23. Zathy M. (red.), 2010, Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim, Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne, Wrocław.

Wybrane akty prawne regulujące energetykę wiatrową:

1. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 14 sierpnia 2008 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej, zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii oraz obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii wytworzonych w odnawialnym źródle energii (Dz. U. z 2008 r. Nr 156, poz. 969, ze zm.);
2. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz. U. z 2007 r. Nr 93, poz. 623 ze zm.);
3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2003 r. w sprawie sposobu zgłaszania oraz oznakowania przeszkód lotniczych (Dz. U. z 2003 r. Nr 130 poz 1112, ze zm.);
4. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r., w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1419);
5. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 120, poz. 826);
6. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883);
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r., w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r. Nr 213, poz. 1397),
8. Rozporządzenie z dnia 24 listopada 2009 r. Rady Ministrów w sprawie militaryzacji jednostek organizacyjnych wykonujących zadania na rzecz obronności lub bezpieczeństwa państwa (Dz. U. z 2009 r. Nr 210, poz. 1612),
9. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r., Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625, ze zm.);
10. Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 1991 r. Nr 9, poz. 31, z dnia 17 maja 2010 r.);
11. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2003 r. Nr 203, poz. 1966);
12. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. prawo wodne (Dz. U. z 2001 r. Nr 115 poz. 1229) tj. z dnia 10 stycznia 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. Nr 44 poz. 145);
13. Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1807, tj. z dnia 14 października 2010 r., Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, ze zm.);

14. Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1967 r. Nr 44, poz. 220, ze zm., tj. z dnia 26 marca 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 461);
15. Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. 1985 r. Nr 14 poz. 60, ze zm.);
16. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 1997 r. Nr 115, poz. 741, tj. z dnia 19 maja 2010 r. Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, ze zm.);
17. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2003 nr 162 poz. 1568);
18. Ustawa z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2005 r. Nr 121, poz. 1019 i Nr 183, poz. 1537 i 1538);
19. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2001 nr 62 poz. 627 z późn. zm.);
20. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2003 nr 80 poz. 717 z późn. zm.);
21. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2009 r. Nr 157, poz. 1240, ze zm.);
22. Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz.U. 2005 nr 167 poz. 1399);
23. Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (Dz. U. z 2002 r. Nr 130, poz. 1112, ze zm., tj. z dnia 17 maja 2006 r.; Dz. U. z 2006 r. Nr 100, poz. 696), dalej również „ustawa p.l.”;
24. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 1995 r. Nr 16, poz. 78, tj. z dnia 2 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266);
25. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008 nr 199 poz. 1227 z późn. zm.);
26. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 1990 r. Nr 16, poz. 95, tj. z dnia 12 października 2001 r. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, ze zm.);
27. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. 2006, nr 89, poz. 625 z późn. zm.);
28. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U., nr 92, poz. 880 z późn. zm.);
29. Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. 2016, poz. 961 z późn. zm.);
30. Ustawa z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2016, poz. 925 z późn. zm.);
31. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. 2015 poz. 478);
32. Ustawa z dnia 29 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz ustawy - Prawo energetyczne (Dz.U. 2015 poz. 2365);
33. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. 2017 poz. 1593);
34. Ustawa z dnia 7 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018 poz. 1276);
35. Ustawa z dnia 16 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. 2020 poz. 1503),
36. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019 poz. 1524);
37. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. 1994, nr 89, poz. 414 z późn. zm.);
38. Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 182, poz. 1228).

Wybrane polityki, plany i strategie krajowe:

1. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku
2. Projekt Polityki energetycznej Polski do 2040 roku
3. Polityka ekologiczna państwa 2030
4. Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych
5. Krajowy Plan na rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030
6. Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko

Inne źródła:

Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/shares>, dostęp: 22.09.2020 r.

Wind Europe
windeurope.org

Przegląd narodowych zasad wydawania pozwoleń i dobrych praktyk

Grudzień 2020

1. WPROWADZENIE

W 2019 r. w Europie zainstalowano 15,4 GW (13,2 GW w UE) mocy brutto w energetyce wiatrowej. Było to o 27% więcej niż w 2018 roku. Europa generuje obecnie 15% swojej energii elektrycznej z wiatru, jednak nie buduje wystarczająco dużo, aby osiągnąć cele Zielonego Ładu. Z informacji otrzymanych od wykonawców projektów, producentów OEM i krajowych stowarzyszeń energii wiatrowej wynika, że proces wydawania pozwoleń w całej Europie staje się coraz bardziej skomplikowany. Zwłaszcza na dużych rynkach energii wiatrowej, gdzie instalacje rozpoczęły się 20–30 lat temu: Francja, Niemcy, Holandia, Wielka Brytania i Hiszpania.

Istnieje coraz więcej **ograniczeń związanych z planowaniem przestrzennym**, które stanowią przeszkodę w rozwoju farm wiatrowych, jak np. rygorystyczne minimalne odległości od budynków mieszkalnych, restrykcyjne limity dotyczące hałasu, duże wymagane odległości od obszarów przyrodniczych, radarów (cywilnych i wojskowych), ograniczenia co do wysokości masztu, czy też długi czas realizacji, szczególnie w przypadku lądowych farm wiatrowych. Oczekiwania interesariuszy stają się coraz trudniejsze do spełnienia, włącznie z wymogiem opracowywania projektów zgodnych z naturalnym dziedzictwem Europy i otwartych na lokalne modele własności oraz wymogiem szerokich konsultacji z zainteresowanymi stronami. Pomimo, iż odnawialne źródła energii są pozytywnie postrzegane w badaniach opinii publicznej (obywatele zdecydowanie preferują odnawialne źródła energii od paliw kopalnych), na szczeblu lokalnym obserwuje się rosnący opór.

Główne skutki opóźnień w wydawaniu pozwoleń:

- **Zwiększone koszty opracowania projektu:** na przykład, jeśli budowa zostaje opóźniona z powodu sporu

prawnego, całkowity koszt projektu rośnie, ponieważ harmonogram budowy jest napięty, np. podpisane są już umowy na wynajem sprzętu i oczekują na realizację;

- **Ograniczone korzystanie z najnowszych dostępnych technologii:** dokumentacja wniosku składanego do organu wydającego pozwolenia zawiera między innymi model turbiny wiatrowej. Jeżeli proponowany projekt utkwie w procedurze wydawania pozwolenia na dwa lub trzy lata, proponowany model turbiny stanie się przestarzały ze względu na tempo rozwoju technologii w tym sektorze. Na rynek regularnie wprowadzane są nowe turbiny o większych średnicach wirników, co oznacza wyższy poziom produkcji. Niestosowanie najnowszych technologii jest znaczącym kosztem alternatywnym dla twórców projektów wiatrowych. W efekcie, wykonawca projektu może być zmuszony do złożenia nowego wniosku o pozwolenie na wykorzystanie najnowszej technologii turbin wiatrowych, co prowadzi do dodatkowych kosztów. W wielu krajach pozwolenia są wydawane na czas określony i mogą wygasnąć przed uzyskaniem zgody na rozpoczęcie budowy;

- **Prawdopodobieństwo udzielania pożyczek przez banki na indywidualne projekty będzie większe, jeżeli ryzyko związane z uzyskaniem pozwolenia będzie niższe** lub jeżeli będą istniały odpowiednie mechanizmy finansowe, np. ubezpieczenie pokrywające ryzyko odmowy udzielenia pozwolenia lub ryzyko przedłużenia się procesu wydawania pozwolenia.

2. ZAKRES I METODOLOGIA

Celem opracowania niniejszej publikacji jest:

- **Mapowanie i porównanie** głównych restrykcyjnych wskaźników dotyczących planowania i wydawania pozwoleń, które ograniczają rozwój sektora energii wiatrowej,
- **Sformułowanie zaleceń** (wraz z wytycznymi branżowymi) dotyczących sposobu eliminacji największych „wąskich gardeł” w procesie wydawania pozwoleń.

Prezentowane dane stanowią wybór z wewnętrznego briefingu dla członków WindEurope, w tym krajowych stowarzyszeń energii wiatrowej. Zalecenia te mogą być w razie potrzeby wykorzystane przez decydentów politycznych.

Dane są regularnie zbierane za pomocą ankiet branżowych składających się z kwestionariusza oraz wywiadów przeprowadzanych z ekspertami branżowymi. O ile nie zaznaczono inaczej, znaczna część informacji pochodzi bezpośrednio z krajowych stowarzyszeń energii wiatrowej. W załączniku 1 podsumowano dane wejściowe uzyskane dla każdego kraju.

Analiza wykonana w ramach niniejszego raportu obejmuje lądowe farmy wiatrowe w wybranej liczbie państw członkowskich UE oraz w Wielkiej Brytanii, Norwegii i Turcji. Koncentrujemy się na krajach o wysokiej intensyfikacji prac instalacyjnych.

Pełna analiza obejmuje 8 głównych wskaźników (jak pokazano w tabeli 1). Na potrzeby niniejszego rozdziału raportu skupiono się na kwestiach związanych z lokalizacją wobec zabudowy oraz sprawnością procedur administracyjnych, w szczególności z zakresu planowania przestrzennego oraz oceny oddziaływania energetyki wiatrowej na środowisko, wybranych z pełnego opracowania Wind Europe.

Przedstawiona analiza nie uwzględnia możliwych interakcji z organami wojskowymi, ministerstwami obrony i interesariuszami z sektora lotniczego. Prace te są prowadzone oddzielnie przez grupę zadaniową WindEurope Aviation Task Force, która mapuje zagadnienia pozwoleń w tym zakresie.

Tabela 1
Wykaz wskaźników dotyczących planowania i wydawania pozwoleń będących przedmiotem niniejszego raportu w pełnej wersji (wybrane na potrzeby poniższego raportu zaznaczone kursywą)

Wskaźnik	Jednostka
<i>Minimalna odległość od budynków mieszkalnych</i>	- Metry (m) - W stosunku do wysokości turbiny wiatrowej (m)
Odległość od obszarów przyrodniczych	- Metry (m)
Farmy wiatrowe na obszarach Natura 2000	- TAK/NIE
Limity hałasu	- dB(A) lub Lden
Migotanie cienia	- Minuty/dzień i godziny/rok
Ograniczenia dotyczące wysokości	- Metry (m)
<i>Średni czas realizacji</i> - <i>pozwolenie na użytkowanie i pozwolenie na budowę</i> - <i>pozwolenie na wykonanie przyłączy sieci elektrycznej</i>	- <i>Liczba miesięcy</i>
<i>Czy w Państwa kraju jest punkt kompleksowej obsługi w zakresie OZE?</i>	- TAK/NIE

3. KRYTYCZNE CZYNNIKI DOTYCZĄCE WYDAWANIA POZWOLEŃ, OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ SEKTORA

Z przeprowadzonej ankiety wynika, że ogólny brak poparcia politycznego dla energetyki wiatrowej przekłada się na restrykcyjne warunki planowania przestrzennego, takie jak rygorystyczne minimalne odległości od budynków mieszkalnych, np. wprowadzenie w Polsce zasady 10-krotności wysokości masztu wiatraka. I odwrotnie, kiedy istnieje polityczne poparcie dla rozwoju energii wiatrowej, wówczas rząd stara się ułatwiać

wydawanie pozwoleń, np. we Francji ustawa o transformacji ekologicznej naciska na wdrażanie rozwiązań z zakresu energii odnawialnej i wyznacza cel obniżenia produkcji energii elektrycznej pochodzącej z elektrowni atomowych z 75% do 50% w koszyku energetycznym. W rezultacie, w latach 2017 i 2018 przyjęto kilka reform administracyjnych mających na celu ułatwienie wydawania pozwoleń.

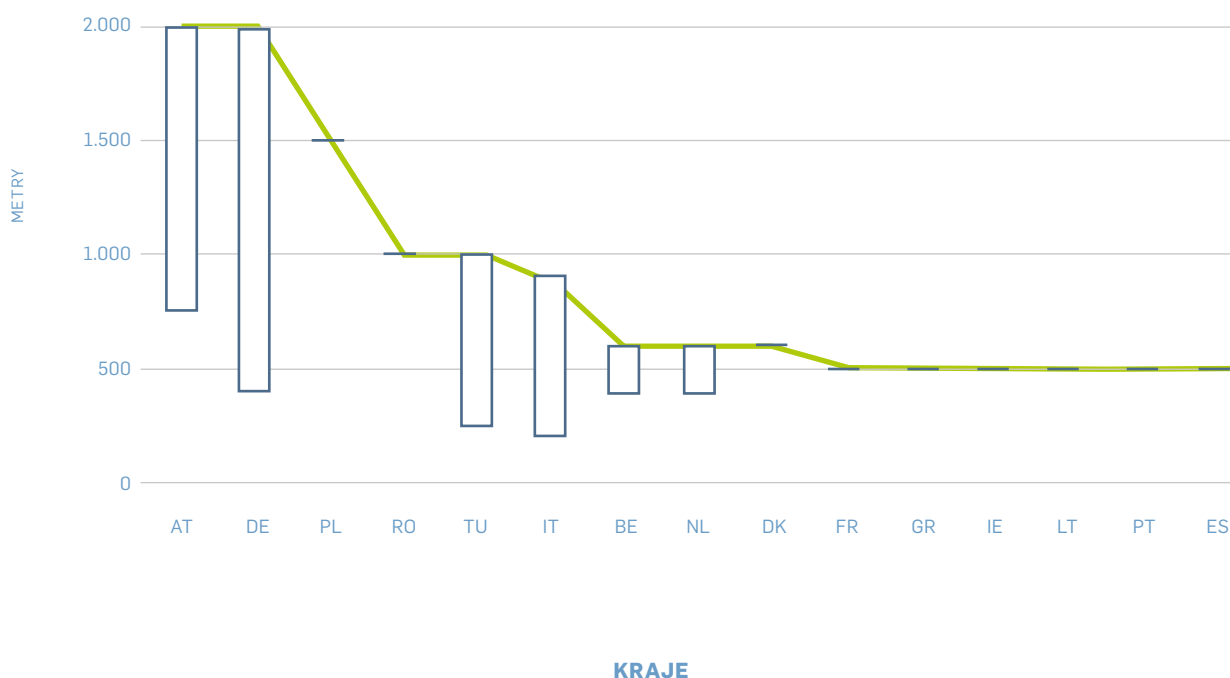
3.1. Odległość odsunięcia

Minimalna odległość od zabudowy mieszkalnej (zwaną również „odległością odsunięcia”) oznacza niezbędną minimalną odległość pomiędzy elektrownią wiatrową a obiektami zabudowy mieszkalnej.

Minimalna odległość może być stała lub zależna od wysokości turbiny (np. 10-krotność wysokości wierzchołka turbiny lub średnicy wirnika).

Uzasadnieniem dla ustalenia minimalnych odległości od zabudowy mieszkalnej jest zazwyczaj chęć uniknięcia wszelkich zagrożeń dla zdrowia, które mogą wynikać z narażenia na hałas, migotania cienia lub wypadków. Na etapie planowania brane jest również pod uwagę oddziaływanie wizualne, wynikające z lokalizacji farm wiatrowych w pobliżu skupisk ludzkich. W innych przypadkach, jak np. na Węgrzech, odległość odsunięcia wydaje się umotywowana politycznie.

Rysunek 1
Minimalna odległość od budynków mieszkalnych (z wyłączeniem Węgier)

Węgry mają najbardziej restrykcyjną minimalną odległość odsunięcia wobec zabudowy mieszkalnej, ustaloną na 12 000 m.

Ze wszystkich minimalnych odległości przedstawionych na rysunku 1, poniższe stosują regułę wielokrotności wysokości wierzchołka:

- Polska i Niemcy (Bawaria) stosują zasadę 10-krotnej wysokości wierzchołka (10xH),
- Włochy stosują zasadę 6-krotnej wysokości wierzchołka (6xH),
- Dania i Belgia (Walonia) stosują zasadę 4-krotnej wysokości wierzchołka (4xH).

Założenie przyjęte do obliczenia minimalnej odległości od zabudowy mieszkalnej w powyższych krajach jest takie, że wysokość wierzchołka wynosi około 150 m dla lądowej turbiny wiatrowej typu V90 3.0 MW.

Pozytywną zmianą w Polsce, jeśli chodzi o „prawo odległościowe” jest zapowiedź Wiceministra Energii w polskim parlamencie pod koniec stycznia 2019 r. wycofania zasady 10xH dla projektów lądowej energetyki wiatrowej, które są akceptowane społecznie.

20 września 2019 r. niemiecki rząd federalny ogłosił nową minimalną odległość od terenów mieszkalnych, wynoszącą 1000 m. Zasada ta miała mieć zastosowanie do nowych farm wiatrowych oraz w przypadku zmiany mocy istniejących farm wiatrowych. Poszczególne kraje związkowe i gminy miały mieć możliwość, w ciągu 18 miesięcy od

wejścia w życie ustawy, stosować mniejsze odległości. Zasada 1000 m mogła wykluczyć budowę farm wiatrowych nawet na 50% obszaru Niemiec. Kilka krajów związkowych zdecydowało, że zrezygnuje z tego rozwiązania. Szlezwik-Holsztyn proponował odległość 1000 m dla obszarów zamieszkałych i 400 m dla osad rozdrobionych, jak również wyłączenie z wymogu odległościowego projektów repoweringowanych. Przed wprowadzeniem nowej zasady, odległość odsunięcia wynosiła od 400 m do 10xH.

Aktualnie trwają zmiany w prawie federalnym. Nowy § 249 ust. 3 BauGB (Kodeks Budowlany) stanowi, że każdy kraj związkowy Niemiec może samodzielnie zdecydować czy przyjąć minimalną odległość odsunięcia, ale nie może ona przekraczać 1000 m. Bawaria zachowa bardziej restrykcyjną regułę 10H (odległość równa się 10-krotności wysokości końcówki turbiny).

W następujących krajach nie obowiązują minimalne odległości określone w ustawodawstwie krajowym. Zamiast tego odległość odsunięcia jest określana na poziomie projektu i jest związana z limitami hałasu, migotaniem cienia i/lub oddziaływaniami wizualnymi:

- Zjednoczone Królestwo;
- Belgia (Flandria);
- Finlandia;
- Norwegia;
- Chorwacja;
- Portugalia;
- Szwecja.

REKOMPENSATY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI NIERUCHOMOŚCI:

- W **Danii** roszczenia o odszkodowania na rzecz właścicieli nieruchomości sąsiadujących z inwestycją zostaną uznane, jeśli wartości nieruchomości spadnie o 1% lub więcej. Mieszkańcy zamieszkujący w odległości do 6xH, którzy doświadczyli utraty wartości nieruchomości o 1% lub więcej, będą uprawnieni do sprzedaży swojej nieruchomości właścicielowi elektrowni w ciągu 1 roku od pierwszej wyprodukowanej kilowatogodziny. Właściciele turbin są zobowiązani do zakupu nieruchomości na żądanie. Jeśli nieruchomość zostanie kupiona przez właściciela turbiny, cena jest zmniejszona o opłatę za utratę

wartości nieruchomości. Turbiny wiatrowe mniejsze niż 25 m są wyłączone z tego programu.

- W **Holandii** za każdy projekt infrastrukturalny, taki jak drogi, kompleksy przemysłowe czy turbiny wiatrowe, rekompensata jest wypłacana, gdy wartość nieruchomości spadnie o ponad 2%,

- W **Polsce** rekompensaty odnoszą się do wszelkiego rodzaju przedsięwzięć potencjalnie obniżających wartość działki. Właściciel nieruchomości gruntowej może ubiegać się o odszkodowanie od władz gminy.

3.2. Średni czas realizacji projektu i udzielania pozwoleń

Cały proces udzielania pozwoleń opiera się zarówno na procedurze administracyjnej (lub planistycznej), jak i na procedurze podłączenia do sieci elektrycznej. Te dwie procedury często przebiegają równoległe lub jedna

po drugiej. Proces rozpoczyna się w momencie złożenia pierwszego wniosku do organu wydającego pozwolenia lub operatora sieci, a kończy w momencie uzyskania wszystkich głównych pozwoleń i podłączenia do sieci.

Artykuł 16 zmienionej dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii:

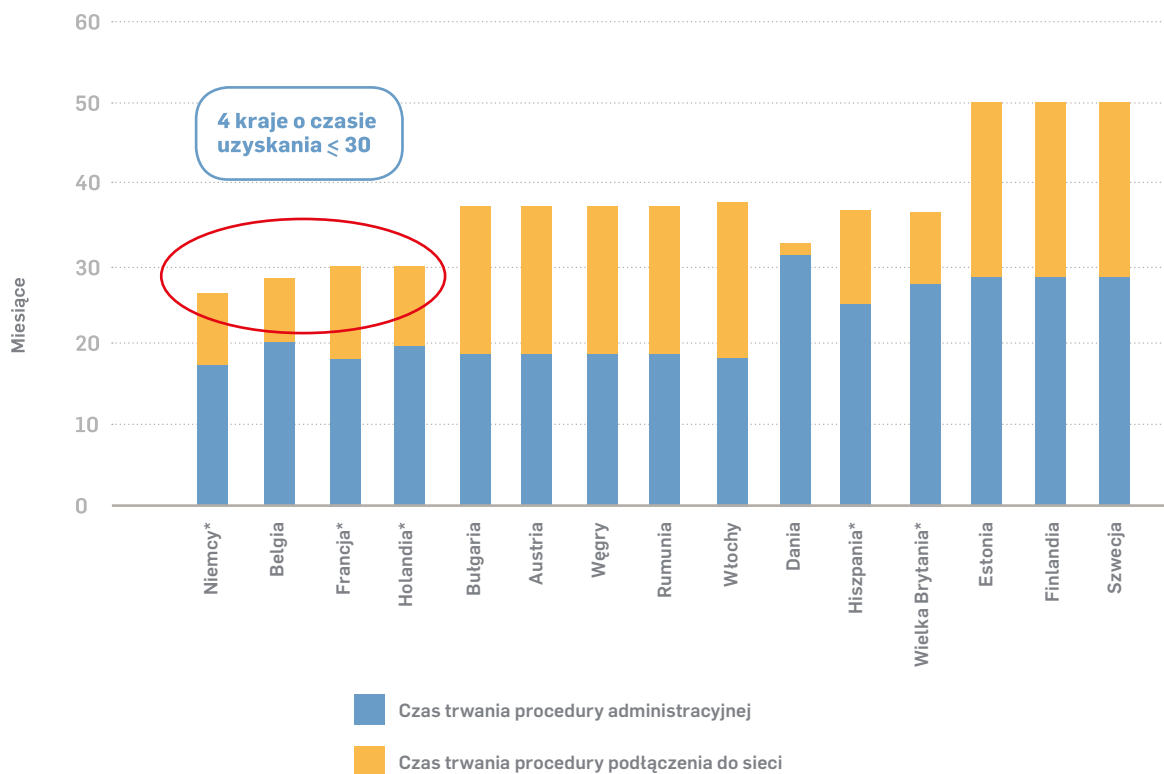
- Paragraf 4 stanowi, że proces przyznawania pozwolenia nie przekracza dwóch lat dla elektrowni, łącznie ze wszystkimi odpowiednimi procedurami realizowanymi przez właściwe organy. Jeżeli zostało to należyście uzasadnione nadzwyczajnymi okolicznościami, okres dwóch lat może zostać przedłużony o maksymalnie jeden rok. Innymi słowy oznacza to „2+1” lat dla nowych projektów.
- W paragrafie 6 stwierdza się, że Państwa członkowskie ułatwiają repowering istniejących elektrowni energii odnawialnej poprzez zapewnienie uproszczonego i sprawnego procesu udzielania pozwoleń. Czas trwania tego procesu nie może przekraczać jednego roku. W przypadku gdy zostało to należyście uzasadnione nadzwyczajnymi okolicznościami, takimi jak nadrzędne względy bezpieczeństwa, w przypadku gdy projekt zwiększenia mocy ma

istotny wpływ na sieć lub na pierwotną zdolność, wielkość lub wydajność instalacji, ten jednoroczny okres może zostać przedłużony o maksymalnie jeden rok. Innymi słowy oznacza to „1+1” lat dla projektów związanych z repoweringiem.

- Paragraf 7 stanowi ponadto, że terminy ustanowione w niniejszym artykule mają zastosowanie bez uszczerbku dla obowiązków wynikających z mającego zastosowanie unijnego prawa ochrony środowiska, do sądowych środków odwoławczych i innych postępowań przed sądem lub trybunałem oraz do alternatywnych mechanizmów rozstrzygnięcia sporów, w tym procedur dotyczących skarg, pozasądowych środków odwoławczych i naprawczych, i mogą zostać przedłużone na czas trwania tych procedur.

→ Dlatego też procedury prawne i procedury OOŚ/oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 nie są uwzględniane w biegu terminów udzielania pozwoleń.

Rysunek 2
Czas uzyskania pozwolenia w poszczególnych krajach

Uwagi dotyczące Rysunku 2:

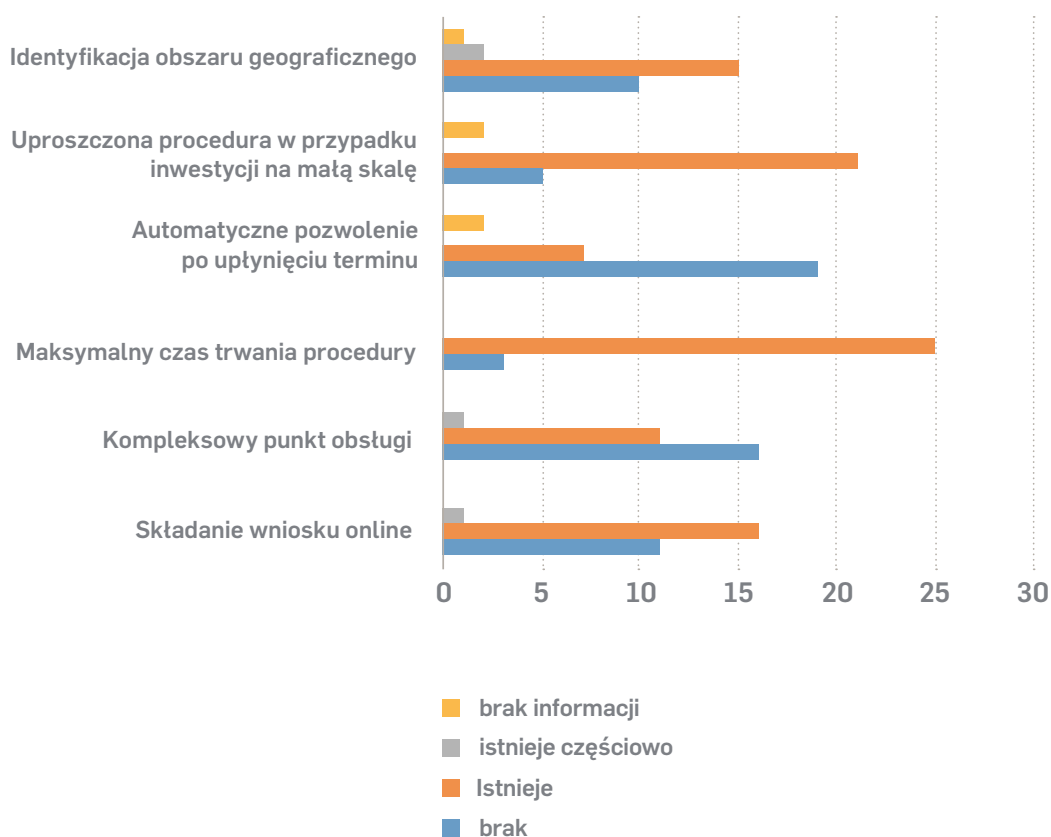
- Przedstawione czasy trwania mogą obejmować procedury prawne lub OOS/ocenę oddziaływania na obszar Natura 2000.
- W przypadku krajów oznaczonych symbolem „*” wykorzystano dane dostarczone przez krajowe stowarzyszenia na rzecz inicjatywy WindEurope w najnowszym raporcie na temat rozwoju polityki

krajowej i regulacji prawnych (lipiec 2019 r.). Jednakże stowarzyszenia krajowe podały jedynie całkowity czas realizacji. W związku z tym 2/3 całkowitego czasu realizacji przypisano do procesu uzyskania pozwolenia na budowę i eksploatację, a 1/3 na uzyskanie pozwolenia na przyłączenie do sieci.

- Liczby dotyczące pozostałych krajów opierają się na danych z Wind Barriers, 2011, zaktualizowanych w roku 2020.

Rysunek 3

Liczba krajów, w których uproszczono w ostatnich latach procedury administracyjne dotyczące energii odnawialnej

Źródło: Raport EC 2017 Renewable Energy Progress. Strona 11 i 12, zakładka 2 – Instytut Oko

Tabela 2
Uprozczone procedury administracyjne oferowane w poszczególnych krajach

Kraj	Kompleksowy punkt obsługi	Składanie wniosku online	Maksymalny czas trwania procedury	Automatyczne pozwolenie po upływie terminu	Uproszczona procedura w przypadku inwestycji na małą skalę	Identyfikacja obszaru geograficznego
AUSTRIA	brak	Istnieje	brak	brak	Istnieje	brak
BELGIA	Istnieje	istnieje częściowo	Istnieje	brak informacji	Istnieje	istnieje częściowo
BULGARIA	Istnieje	Istnieje	Istnieje	Istnieje	brak	Istnieje
CHORWACJA	brak	brak	Istnieje	brak informacji	Istnieje	istnieje częściowo
CYPR	brak	brak	Istnieje	brak	Istnieje	Istnieje
CZECHY	brak	Istnieje	Istnieje	brak	Istnieje	Istnieje
DANIA	istnieje częściowo	Istnieje	Istnieje	Istnieje	Istnieje	Istnieje
ESTONIA	brak	Istnieje	Istnieje	Istnieje	brak	brak
FINLANDIA	brak	brak	brak	brak	Istnieje	Istnieje
FRANCJA	Istnieje	Istnieje	Istnieje	brak	Istnieje	Istnieje
NIEMCY	Istnieje	Istnieje	Istnieje	Istnieje	Istnieje	Istnieje
GRECJA	Istnieje	Istnieje	Istnieje	brak	Istnieje	Istnieje
WĘGRY	brak	Istnieje	Istnieje	brak	Istnieje	Istnieje
IRLANDIA	brak	Istnieje	Istnieje	brak	Istnieje	Istnieje
WŁOCHY	existing	brak	Istnieje	brak	Istnieje	brak
ŁOTWA	brak	brak	Istnieje	brak	brak	brak
LITWA	brak	Istnieje	Istnieje	Istnieje	Istnieje	brak informacji
LUXEM-BURG	Istnieje	Istnieje	Istnieje	brak	brak informacji	Istnieje
MALTA	Istnieje	Istnieje	Istnieje	brak	Istnieje	Istnieje
HOLANDIA	Istnieje	Istnieje	Istnieje	Istnieje	Istnieje	Istnieje
POLSKA	brak	brak	Istnieje	brak	Istnieje	brak
PORTUGALIA	brak	Istnieje	Istnieje	brak	Istnieje	Istnieje
RUMUNIA	brak	brak	Istnieje	brak	brak	brak
SŁOWACJA	brak	brak	Istnieje	brak	Istnieje	brak
SŁOWENIA	brak	brak	brak	brak	brak	brak
HISZPANIA	brak	brak	Istnieje	brak	Istnieje	brak
SZWECJA	Istnieje	Istnieje	Istnieje	Istnieje	brak informacji	Istnieje
WIELKA BRYTANIA	Istnieje	brak	Istnieje	brak	Istnieje	brak

4. ZALECENIA

Poniżej znajduje się szereg zaleceń dla decydentów politycznych.

Zasady ogólne:

- Uwzględnienie korzyści klimatycznych płynących z energii wiatrowej przy rozważaniu skutków lokalnych w ramach procesu decyzyjnego.
- Zwiększenie obsady organów zajmujących się wydawaniem pozwoleń. Obecnie są one zbyt przeciążone.

Złagodzenie zasad wydawania pozwoleń:

- **W zakresie odsunięcia od budynków mieszkalnych:** Za najlepszą praktykę uważamy minimalną odległość 500 m lub odległość ustaloną oddzielnie dla każdego projektu, aby zachować zgodność z maksymalnymi dopuszczalnymi limitami hałasu.
- **W temacie budowy farm wiatrowych na obszarach Natura 2000 i zachowania odległości od obszarów przyrodniczych:** Wpływ projektów wiatrowych na różnorodność biologiczną musi być oceniany indywidualnie dla każdego przypadku w drodze oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 i/lub OOS przedsięwzięcia (w zależności od potrzeb) oraz zaangażowanie zainteresowanych stron. Blankietowe wymagania dotyczące odległości nie odpowiadają złożonym relacjom i wymaganiom wynikającym z lokalnej geografii. Jeżeli okaże się, że w danej lokalizacji istnieje potencjał konfliktu, istnieją ukierunkowane, skuteczne środki, które są konsekwentnie stosowane w praktyce od lat. Na przykład, wybór typu turbin wiatrowych pod kątem konkretnej lokalizacji na poziomie projektu (tj. projekt i układ terenu), ograniczanie mocy (w tym czasowe, sezonowe i/lub na żądanie (automatyczne) wyłączenie), odstraszenie akustyczne, tworzenie alternatywnych siedlisk, itp.
- **W temacie budowy farm wiatrowych na obszarach Natura 2000:** Projekty z sektora energii wiatrowej mogą być budowane na obszarach Natura 2000 lub w ich sąsiedztwie, pod warunkiem, że ocena skutków zostanie przeprowadzona zgodnie z prawodawstwem europejskim i krajowym.
- **W temacie hałasu:** WHO zaleca obniżenie poziomu hałasu wytwarzanego przez turbiny wiatrowe poniżej 45 dB (A), aby uniknąć niekorzystnych skutków dla zdrowia. Jednakże, zalecenie jest tylko

warunkowe, ponieważ nie ma wystarczających dowodów naukowych. Ponadto, wytyczne nie określają metodologii pomiaru lub oceny zgodności. W związku z tym na tym etapie nie zalecamy stosowania się do wytycznych WHO dotyczących hałasu.

- **W temacie efektu migotania cienia:** W oparciu o praktykę stosowaną przez większość krajów, państwa członkowskie powinny zezwolić na występowanie efektu migotania cienia przez maksymalnie 30 godzin/rok i 30 minut/dzień, bez ograniczenia liczby dni, w których efekt ten może wystąpić. Uznaje się jednak, że zasada dotycząca efektu migotania cienia jest często zależna od zasady odległości od zabudowy mieszkalnej.

- **Istotne pozostają ograniczenia wojskowe/lotnicze związane z zakresem omiatania radaru.** Potrzeba jest międzynarodowej koordynacji w kwestiach radarów związanych z obronnością. Pozwoliłoby to zrozumieć, jak sprostać wymaganiom zmieniającego się sektora obronności i zmieniających się potrzeb bezpieczeństwa narodowego. Potrzebujemy proaktywnego i opartego na współpracy podejścia między rządami oraz interesariuszami energetyki wiatrowej, aby wspierać wybór odpowiednich rozwiązań mitygujących. W naszym podejściu musimy wznieść się ponad poziom projektu, na poziom międzynarodowych zasad strategicznych.

Uproszczenie procedur administracyjnych:

- Wdrożenie uproszczonych procedur administracyjnych przedstawionych na rysunku 3:
 - określenie obszarów geograficznych odpowiednich do rozwoju energetyki wiatrowej w porozumieniu ze wszystkimi zainteresowanymi stronami (planowanie przestrzenne). Ponadto, obszary te powinny być objęte uproszczonymi wymogami odnośnie do wydawania pozwoleń. Nie oznacza to, że wszystkie pozostałe obszary automatycznie staną się „obszarami zakazanymi” dla energetyki wiatrowej;
 - uproszczona procedura w przypadku inwestycji na małą skalę;
 - maksymalny termin na przeprowadzenie procedury zgodnie ze zmienioną dyrektywą w sprawie odnawialnych źródeł energii;

- automatyczne udzielenie zezwolenia po upływie terminu na podjęcie decyzji planistycznej;

- kompleksowy punkt obsługi „one stop-shop” (możliwość złożenia wniosków w jednym organie administracji) oraz

- umożliwienie składania wniosków online.

• Uproszczenie innych procedur administracyjnych:

- pozwolenie na budowę jest z reguły wydawane z określonym terminem obowiązywania (np. 5 lat). Jeżeli projekt nie zostanie zakończony w tym terminie, wymagane jest złożenie nowego wniosku. Jednakże z przyczyn niezależnych od inwestora (np. terminy przyłączenia do sieci, odwołania sądowe itp.), projekt może nie zostać ukończony do czasu wygaśnięcia pozwolenia na budowę. Zapewnienie dłuższych terminów na realizację pozwoleń rozwiązało by ten problem (np. 10-letnie pozwolenie na budowę, tak jak w Irlandii);

- umożliwienie wnioskowania o pozwolenia ogólne, gdzie inwestor mógłby ubiegać się o pozwolenie dla danego obszaru, a nie określonych współrzędnych. Poprawiłoby to elastyczność w ostatecznym układzie i wykorzystanie efektów postępu technologicznego, zapewniając jednocześnie spełnienie wymogów dotyczących wysokości masztów, hałasu i efektu migotania cienia oraz

- stworzenie specjalnego procesu wydawania pozwoleń na przedsięwzięcia związane z repoweringiem, zgodnie ze zmienioną dyrektywą w sprawie odnawialnych źródeł energii.

• obszary, które zostały określone jako miejsca pozyskiwania energii wiatrowej i które okazały się wolne od konfliktów, powinny zostać zabezpieczone w celu umożliwienia zwiększenia mocy.

• gatunki chronione często zakładają siedzi- by w (bezpośrednim) pobliżu farm wiatrowych podczas ich eksploatacji. Należy uwzględnić ewidentną tolerancję tych gatunków przy projektach związanych z repoweringiem, by upewnić się, że istniejące lokalizacje pozyskiwania energii wiatrowej pozostaną dostępne dla sektora.

Usprawnienie i przyspieszenie procedur sądowych:

• Redukcja liczby odwołań od pozwolenia. W wielu krajach od pozwolenia można się odwołać maksymalnie trzykrotnie (zazwyczaj sąd administracyjny, sąd wyższej instancji i sąd najwyższy). Mogą one wstrzymać realizację projektów na wiele lat, co ma negatywne skutki gospodarcze i opóźnia wprowadzanie energii odnawialnej w Europie. Istniejące przykłady uproszczeń:

- We Francji sprawy można składać bezpośrednio do administracyjnego sądu apelacyjnego, pomijając sąd administracyjny niższego szczebla.

- W Holandii od pozwoleń na projekty o mocy ponad 100 MW można się odwołać tylko w sądzie wyższej instancji.

ZAŁĄCZNIK

Poniższa tabela zawiera podsumowanie danych wejściowych uzyskanych dla każdego kraju.

Kraj	Minimalna odległość od budynków mieszkalnych	Odległość od obszarów przyrodniczych	Farmy wiatrowe na obszarach Natura 2000	Limity hałasu	Migotanie cienia	Ograniczenia dotyczące wysokości masztów	Średni czas realizacji
AUSTRIA	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
BELGIA	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
BUŁGARIA							✓
CZECHY				✓		✓	
DANIA	✓	✓	✓	✓		✓	✓
ESTONIA							✓
FINLANDIA	✓	✓	✓	✓		✓	✓
FRANCJA	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
NIEMCY	✓	✓	✓	✓	✓		✓
GRECJA	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
WĘGRY	✓			✓			✓
IRLANDIA	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
WŁOCHY	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
LITWA	✓			✓	✓	✓	
NORWEGIA	✓		N/D				
POLSKA	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
PORTUGALIA	✓			✓		✓	
RUMUNIA	✓			✓		✓	✓
HISZPANIA	✓	✓	✓	✓	✓		✓
SZWECJA	✓	✓	✓	✓		✓	✓
HOLANDIA	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
TURCJA	✓	✓	N/D	✓	✓	✓	
WIELKA BRYTANIA	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
RAZEM	20	15	14	19	13	17	15

Henryk Kaliś

Prezes Zarządu

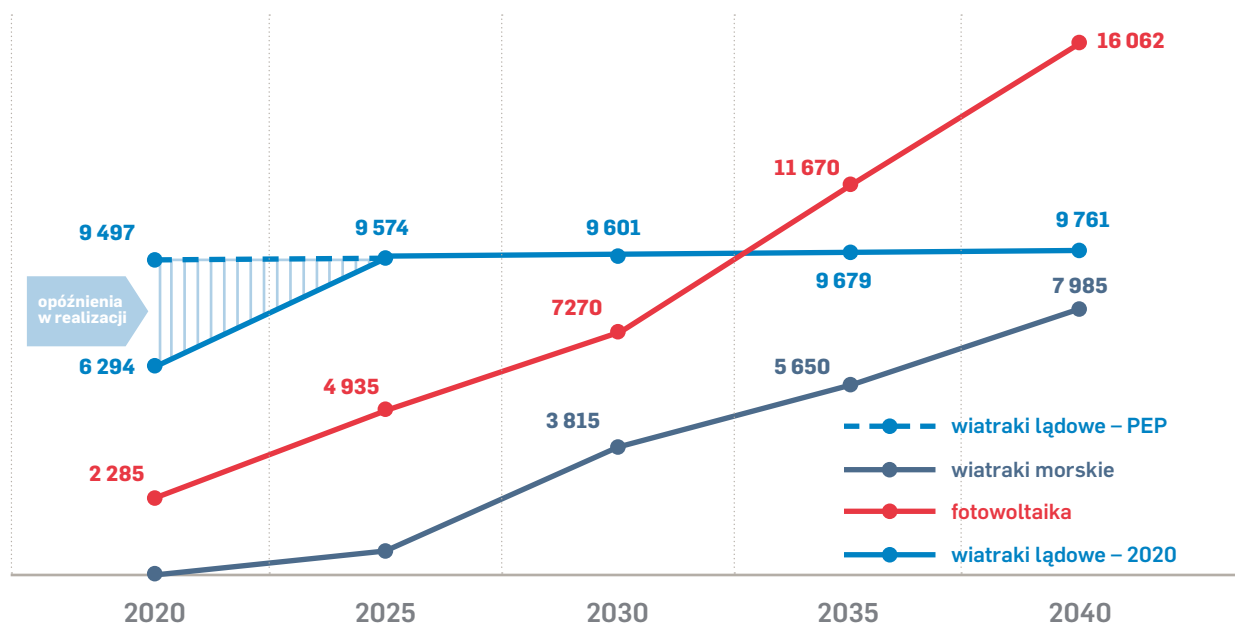
Energetyka wiatrowa na lądzie z perspektywy energetyki przemysłowej

Najważniejszym dokumentem wskazującym kierunki rozwoju różnych technologii wytwarzania energii elektrycznej jest Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. (PEP-2040). To ona określa tempo planowanej transformacji energetycznej, zawiera prognozy krajowej struktury produkcji energii elektrycznej w kolejnych latach i tym samym określa możliwości rozwojowe poszczególnych technologii wytwórczych oraz szacuje niezbędne dla realizacji poczynionych założeń środki i źródła finansowania. Tym samym dokument ten wyznacza cele, które w najbliższych latach winna realizować krajowa legislacja oraz zadania dla systemu wsparcia OZE i programów

finansujących transformację energetyczną polskiej gospodarki.

PEP-2040 zakłada osiągnięcie co najmniej 32% udziału OZE w końcowym zużyciu energii elektrycznej netto w 2030 r. Szczególną rolę w realizacji tego celu mają odegrać morskie farmy wiatrowe, fotowoltaika a także **energetyka wiatrowa lądowa**. Obecnie moc zainstalowana źródeł wiatrowych lądowych wynosi **6 294 MW**, co oznacza, iż w stosunku do celu na 2020 r. (wyznaczonego przez PEP-2040 z 08.11.2019 r.) moc w wiatrakach, która powinna powstać a nie powstała to **3200 MW**.

PEP-2040 – prognoza mocy osiągalnych źródeł wiatrowych i PV [MW]

Źródło: PEP-2040 z 8.11.2019 r.

Żywością interesem polskiego przemysłu jest zwiększanie krajowej generacji w źródłach o najniższych kosztach wytwarzania. Przemysłowi odbiorcy energii elektrycznej, w zapewnieniu warunków dla dalszego rozwoju energetyki wiatrowej na lądzie upatrują szansy na ograniczenie wzrostu cen energii elektrycznej, który nastąpi w przypadku, gdy wymagana regulacjami UE redukcja emisji CO₂ nie będzie realizowana (utrzymanie generacji opartej na węglu), bądź zostanie osiągnięta poprzez zastosowanie droższych technologii bezemisyjnego wytwarzania energii (energetyka jądrowa). Wzrost udziału lądowej energii wiatrowej w krajowym miksie energetycznym oznacza dla zakładów produkcyjnych możliwość kupowania energii elektrycznej po cenach uzyskiwanych przez europejską konkurencję.

W tym aspekcie regulacyjne zablokowanie rozwoju lądowej energetyki wiatrowej (stan na dzień dzisiejszy) powoduje negatywne konsekwencje w dwu aspektach.

Systemowym, bo w dobie koniecznej transformacji polskiej energetyki, rosnących kosztów energii i problemów związanych z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2, ograniczono rozwój obecnie najtańszej i posiadającej, możliwy do szybkiego uruchomienia, potencjał technologii bezemisyjnej produkcji energii elektrycznej na potrzeby Krajowego Systemu Elektroenergetycznego.

Lokalnym, bo duże zakłady produkcyjne, poszukując rozwiązań mających na celu utrzymanie konkurencyjności na rynkach światowych i europejskim, winny uzyskać możliwość przyłączania źródeł wiatrowych bezpośrednio do swoich sieci elektroenergetycznych.

Instalacje OZE zlokalizowane na terenie zakładu przemysłowego lub w jego bliskiej odległości, przyłączone bezpośrednio do sieci wewnątrzzakładowych, mogą w znacz-

nej części pokrywać potrzeby energetyczne tych zakładów. Odbiorcy przemysłowi mogą samodzielnie realizować takie inwestycje zmniejszając tym samym potrzeby inwestycyjne przedsiębiorstw energetyki zawodowej. Budowanie źródeł wiatrowych tam gdzie z uwagi na duże zapotrzebowanie na energię elektryczną, jest ona bezpośrednio zużywana, (np. na terenach zakładów przemysłowych), jest pożądane również z uwagi na zmniejszanie kosztów funkcjonowania KSE:

- eliminuje przesyłanie energii elektrycznej na duże odległości redukując przepływy w sieciach elektroenergetycznych i zmniejszając straty przesyłowe i dystrybucyjne,
- zmniejsza konieczność realizacji sieciowych inwestycji infrastrukturalnych,
- ogranicza ilość paliw kopalnych spalanych w wielkoskalowych źródłach systemowych.

Ponadto **lokowanie źródeł wytwórczych na terenach przemysłowych nie powoduje uciążliwości dla sąsiedztwa, bowiem przeznaczeniem tych terenów, za zgodą lokalnych społeczności, jest właśnie tworzenie przestrzeni dla powstawania różnego rodzaju instalacji przemysłowych.**

Tak więc zarówno PEP-2040, jak i krajowe regulacje prawne, tworząc warunki dla rozwoju lądowej energetyki wiatrowej, powinny uwzględnić potencjał możliwej do szybkiego zbudowania odnawialnej energetyki przemysłowej.

Na dzień dzisiejszy przemysł dysponuje elektrociepłowniami wykorzystującymi paliwa kopalne o mocy osiągalnej na poziomie 3 tys. MW i produkuje rocznie 16 TWh (8,5 % krajowego zużycia), z czego 14,4% w OZE (biomasa), a 57,2% w źródłach niskoemisyjnych (głównie gaz).

Bariery w rozwoju odnawialnej energetyki przemysłowej

Możliwości rozwojowe lądowej energetyki wiatrowej w Polsce, pozwalają na stopniowe zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii opartych na paliwach kopalnych, tanimi źródłami bezemisyjnymi.

By to jednak było możliwe niezbędne jest usunięcie barier regulacyjnych i administracyjnych, które obecnie niweczą szanse na uruchomienie tego procesu. Bariery te to:

- administracyjne ograniczenia w lokowaniu masztów do pomiaru produktywności wiatru,
- problemy z uzyskaniem pozwoleń na budowę, wynikające z funkcjonowania tzw. zasady 10H (minimalna

odległość elektrowni wiatrowej od budynku mieszkalnego to dziesięciokrotność jej wysokości),

- warunki stawiane w wydawanych przez Regionalne Dyrekcje Ochrony Środowiska (RDOŚ) decyzjach środowiskowych.

Zasada 10H powoduje znaczące zmniejszenie ilości terenów, na których mogą być realizowane inwestycje w energetykę wiatrową. Skutkuje to stopniowym wyczerpywaniem potencjału tego rodzaju źródeł w Polsce. Farmy wiatrowe, które uzyskały pozwolenie na budowę przed wejściem w życie zasady 10H, zgłosiły już swoje projekty w organizowanych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki aukcjach OZE

i, bez zmiany krajowych regulacji w tym zakresie, nie będą startować w kolejnych. Podaż potencjalnych lokalizacji umożliwiających budowę dużych źródeł tego rodzaju jest niewielka a koszty dzierżawy gruntów osiągają bardzo wysoki poziom, co zwiększa koszty przygotowania inwestycji i niekorzystnie rzutuje na cenę, którą wytwórcy mogą zaoferować w aukcjach.

Jednocześnie wskazać należy, iż w najbliższej dekadzie, dla rozwoju lądowej energetyki wiatrowej w Polsce nie ma technologicznej alternatywy. Pierwsza elektrownia jądrowa, która będzie produkować energię elektryczną po kosztach znacznie przekraczających oczekiwania energochłonnych branż polskiego przemysłu, może się pojawić dopiero w 2033 r. Z kolei morska energetyka wiatrowa jest dopiero w fazie początkowej i wymaga nakładów finansowych zarówno na rozwój infrastruktury wytwórczej jak i sieci elektroenergetycznych, niezbędnych dla wprowadzania wyprodukowanej na morzu energii elektrycznej do KSE, a przede wszystkim czasu na ich zrealizowanie. Dopiero w perspektywie 2030 r. przewidywany na około 23 TWh poziom produkcji w elektrowniach wiatrowych morskich, w istotny sposób zwiększy potencjał bezemisyjnych źródeł energii elektrycznej w Polsce.

Do tego czasu w polskim systemie elektroenergetycznym winna pojawić się energia produkowana w elektrowniach wiatrowych lądowych, w ilości gwarantującej odbiorcom przemysłowym jej zakup po rozsądnych cenach.

W zakresie dopuszczalności inwestycji w wiatrowe źródła energii nie ma żadnego racjonalnego uzasadnienia dla utrzymywania stanu prawnego, w którym tereny przemysłowe traktowane są identycznie jak tereny zabudowy mieszkalnej.

W związku z powyższym polski przemysł postuluje o:

- uruchomienie, dedykowanego budowie przemysłowej energetyki odnawialnej finansowania inwestycji w źródła wiatrowe przyłączane bezpośrednio do sieci przemysłowych zakładów produkcyjnych,
- uwzględnienie potencjału energetyki przemysłowej, w tym możliwości budowy odnawialnych źródeł energii przyłączanych bezpośrednio do zakładowych sieci elektroenergetycznych w PEP-2040 z wykorzystaniem instytucji linii bezpośredniej,
- likwidację ograniczeń wprowadzonych ustawą z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, przy czym niezbędne zmiany w tej Ustawie powinny uwzględniać specyfikę terenów przemysłowych, gdzie utrzymywanie jakichkolwiek ograniczeń

w lokowaniu elektrowni wiatrowych nie ma uzasadnienia,

- wprowadzenie szeregu zmian regulacyjnych upraszczających procedury uzyskiwania pozwoleń na budowę i wydawania decyzji środowiskowych,
- wprowadzenie jasnych zasad potwierdzania i uznawania zakupu (lub wprowadzania do sieci elektroenergetycznych zakładów przemysłowych) energii elektrycznej wyprodukowanej w OZE na potrzeby własne poprzez:

- zakup GWARANCJI POCHODZENIA (świadczy o tym, że nabywca wspiera działania proekologiczne),
- zakup produktu EKO PREMIUM z GWARANCJAMI POCHODZENIA (100% energii pochodzącej ze wskazanego źródła OZE, poświadczona certyfikatem Polskiego Towarzystwa Certyfikacji Energii),
- uzyskanie potwierdzenia właściwego operatora (w oparciu o dane z układów pomiarowo rozliczeniowych energii elektrycznej) o ilości energii wyprodukowanej w OZE i wprowadzonej do sieci zakładu przemysłowego linią bezpośrednią (pochodzącej z wydzielonej jednostki wytwarzania).

Niezbędną zachętą dla realizacji inwestycji w źródła odnawialne, przyłączane bezpośrednio do sieci elektroenergetycznych zakładów przemysłowych, jak i zawierania i realizacji umów cPPA (sprzedaż bezpośrednia wytwórcy do odbiorcy), byłaby możliwość redukcji kosztów:

- przesyłu i dystrybucji poprzez wykorzystanie skorygowanej zgodnie z funkcjonującą w prawie UE definicją instytucji linii bezpośredniej,
- składników kosztowych energii elektrycznej narzuconych polityką energetyczną państwa.

Dlatego też zagadnieniem o zasadniczym znaczeniu dla rozwoju przemysłowej energetyki odnawialnej, jest **zmiana zapisów dotyczących budowy linii bezpośredniej** w ustawie Prawo energetyczne. Przepisy regulujące kwestię dostawy energii elektrycznej od wytwórcy do odbiorcy, wymuszają bowiem korzystanie z pośrednictwa sieci przesyłowych i dystrybucyjnych. W obecnym ich brzmieniu o linii bezpośredniej możemy mówić tylko w sytuacji, gdy zarówno wytwórca jak i odbiorca są odłączeni od sieci KSE i działają w tzw. systemie wyspowym. Oznacza to, iż odbiorca przemysłowy realizując dostawy

energii elektrycznej linią bezpośrednią łączącą źródło wiatrowe z wewnętrzną siecią elektroenergetyczną, musiałyby rezygnować z przyłączenia do KSE, co ze względów bezpieczeństwa nie jest możliwe. W praktyce skutkuje to brakiem rozwoju instalacji OZE przyłączonych bezpośrednio do sieci zakładów przemysłowych.

Równie ważnym zagadnieniem jest wprowadzenie do polskiego porządku prawnego pojęcia **wydzielonej jednostki wytwarzania energii elektrycznej** jako:

- jednostki, z której cała wytworzona energia elektryczna, z pominięciem systemu elektroenergetycznego, dostarczana jest bezpośrednio do instalacji wytwórcy lub co najmniej jednego odbiorcy, w celu jej zużycia przez te podmioty na potrzeby własne, przy czym
- instalacje wytwórcy lub odbiorcy, którym dostarczana jest energia elektryczna z wydzielonej jednostki wytwarzania energii elektrycznej, zachowują uprawnienie do utrzymywania połączenia z KSE jeśli przyłączenie to nie jest przeznaczone do bezpośredniego wyprowadzania mocy z tej jednostki.

Tworzenie warunków dla realizacji inwestycji w odnawialną energetykę przemysłową, wymaga również dokonania szeregu zmian regulacyjnych w obszarach, które wpływają na ich ekonomikę oraz prawną dopuszczalność, takich jak:

- zmiana zasady „10H” przynajmniej w odniesieniu do terenów przemysłowych np. poprzez zmniejszenie wymaganej odległości wiatraków zlokalizowanych na terenach przemysłowych od zabudowań mieszkaniowych do 500 metrów, co umożliwi realizację wielu przygotowanych, opłacalnych ekonomicznie projektów inwestycyjnych, które mogłyby generować energię dla przemysłu energochłonnego w formule cPPA,
- **uwzględnienie specyfiki terenów przemysłowych** w ustawie o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych i aktach prawnych powiązanych:

- **ograniczenia w lokowaniu źródeł wiatrowych, nie powinny mieć zastosowania do inwestycji realizowanych na terenach zabudowy przemysłowej;**

- można rozważyć wprowadzenie procedury uzgodnienia lokalizacji inwestycji przez inwestora (zakład przemysłowy) z właściwym organem administracji i warunkować uzyskanie pozwolenia na budowę wyrażeniem zgody przez ten organ,

- wymaganie określone w ustawie Prawo budowlane (konieczność badania zgodności projektu zagospodarowania działki lub terenu oraz projektu budowlanego z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i innymi aktami prawa miejscowego) nie powinno mieć zastosowania do zlokalizowanych na terenach zabudowy przemysłowej urządzeń infrastruktury technicznej służących do pomiaru wietrzności (maszty pomiarowe mają z natury charakter tymczasowy i nie są uciążliwe dla sąsiedztwa),

- wnioskowane zmiany odnoszą się do terenów zabudowy przemysłowej, przez co nie wpływają negatywnie na krajobraz.

- traktowanie instalacji wytwórczych, z których cała kupowana przez odbiorcę przemysłowego energia elektryczna zużywana jest na jego potrzeby, jako przyłączonych za pośrednictwem linii bezpośredniej wymaga:

- dostosowania legalnej definicji linii bezpośredniej w prawie polskim do prawa UE,

- wprowadzenia definicji wydzielonej jednostki wytwarzania oraz

- zniesienia zgody Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki wymaganej do pozwolenia na budowę linii bezpośredniej, którą dostarczana będzie wyłącznie energia elektryczna z instalacji odnawialnego źródła energii.

Istotną dla polskiego przemysłu kwestią, jest sprawiedliwy podział kosztów transformacji krajowego systemu energetycznego pomiędzy energetykę zawodową, gospodarstwa domowe i pozostałych odbiorców. W związku z tym, wszystkie zmiany regulacji prawnych w zakresie energetyki odnawialnej powinny uwzględniać w znacznie większym stopniu kwestie związane z niezbędną harmonizacją (w ramach UE) mechanizmów przenoszenia całkowitych kosztów transformacji energetycznej na poszczególne grupy odbiorców.

Towarzystwo Urbanistów Polskich wobec kierunków zmian planowania rozwoju energetyki wiatrowej

7 Cel Zrównoważonego Rozwoju ONZ wytycza drogę ku źródłom zeroemisyjnej energii. Jedno z tych źródeł jest przedmiotem niniejszego raportu. Nowa Agenda Miejska, przyjęta w 2016 w Quito również jako zasadę, służącą realizacji zawartej w niej wizji, przedstawia propagowanie czystej energii dla zapewnienia zrównoważenia środowiskowego. W tym samym punkcie (14.c) jest od razu mowa także o zrównoważonym wykorzystaniu ziemi oraz zasobów w rozwoju miejskim, co wskazuje pośrednio także na zrównoważony system planowania (dobrze zaplanowaną urbanizację - pkt 14.b). Wydaje się więc, że absolutnie słuszny postulat rozwoju energetyki wiatrowej, w tym podejmowanie decyzji o lokalizacji wielkopowierzchniowych elektrowni nie powinien być realizowany poza systemem planowania – ze szczególnym uwzględnieniem dokumentów traktujących „ziemię” jako punkt odniesienia do równoważenia potrzeb środowiskowych, społecznych i gospodarczych, a realizujących takie – wymienione w Nowej Agendzie pożądane cechy, jak „partycypacyjność”.

W warunkach polskich takim systemem jest wciąż jeszcze system planowania przestrzennego z dokumentami wskazującymi nie tylko obszary krajobrazów, które należy chronić, ale także np. sieci ekologiczne umożliwiające bezpieczną migrację ptaków od skali lokalnej po kontynentalną. Z drugiej strony system planowania przestrzennego bez wskazania źródeł energii stałby się niepełny, a dokumenty polityki przestrzennej nie mogłyby w sposób efektywny minimalizować śladu węglowego systemu osadniczego.

Zastanawiając się nad przyszłością energetyki wiatrowej warto przyrzeć się także specyfice polskiego systemu osadniczego. Obecnie praktycznie cały system legislacyjny, w warstwie operacyjnej (wbrew założeniom) wspiera rozpraszanie zabudowy. W efekcie, w 2016 r. z ponad 7,3 mln obiektów 82,32% budynków było zlokalizowanych na „terenach zabudowy” według Bazy Danych Obiektów

Ogólnogeograficznych, a spośród ok. 18 tys. wówczas realizowanych inwestycji tylko 300 miało do najbliższego sąsiada bliżej niż pół kilometra (Gibas, Heffner, 2018). Oznacza to oczywiście gigantyczny wzrost rozproszenia nie tylko zabudowy, ale i sieci infrastruktury, w tym energetycznych. Jeśli spojrzymy na listę Zagadnień Priorytetowych Agendy Miejskiej UE z 2016 to przyjęta tam idea gospodarki o obiegu zamkniętym wyraźnie wskazuje na konieczność spojrzenia na ekonomikę inwestycji także z punktu widzenia kosztów eksploatacji – w tym środowiskowych. W tej chwili straty w trakcie przesyłu energii elektrycznej w Polsce sięgają 12%, co oznacza ok. 18 terawatogodzin i jest wielkością o połowę większą od średniej UE (Mielczarski 2011), przy czym największe starty (ok. 15 TWh) ponosimy na liniach dystrybucyjnych – do końcowego użytkownika, do którego średnia odległość dramatycznie rośnie z roku na rok. Oznacza to, że realizacja postulatów dokumentów, których Polska jest sygnatariuszem wymaga zmiany całego systemu legislacyjnego w kierunku skutecznego ograniczania rozpraszania zabudowy i oparcia się na dużych elektrowniach ze źródeł odnawialnych – w tym wiatrowych, jako wyznacznikach zasięgu aglomeracji energetycznych, albo na promocji rozproszonych, domowych elektrowni wiatrowych – co przy uwzględnieniu różnic pionowego profilu prędkości wiatru dla terenów intensywnie i ekstensywnie zurbanizowanych i jego wpływu na efektywność energetyczną pozwala oczekiwać równie obiecujących wyników, przy relatywnie większej rezyliencji.

STOWARZYSZENIE ARCHITEKTÓW POLSKICH

Agnieszka Kalinowska-Soltys

Wiceprezes SARP do spraw środowiska i ochrony klimatu

Transformacja energetyczna w Polsce to konieczność w obliczu nadchodzącej katastrofy klimatycznej

Dane statystyczne wskazują, że istniejące na naszej planecie budynki „konsumują” jedną trzecią światowego zapotrzebowania na energię, ponadto są odpowiedzialne za jedną trzecią globalnej emisji gazów cieplarnianych, a także generują aż połowę ogółu wytwarzanych na świecie odpadów. W Europie i w Polsce, jest nawet gorzej, bo szacuje się że budynki są odpowiedzialne nawet za ponad 40% konsumpcji energii oraz za 36% całościowej emisji CO₂. Poprawa efektywności energetycznej oraz przejście na Odnawialne Źródła Energii (OZE) powinna być jednym z filarów, które doprowadzą do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych i ograniczą negatywne skutki zmian klimatycznych w Polsce.

Europejski Zielony Ład, czyli nowa neutralna dla klimatu gospodarka UE jest wielką szansą dla Polski na wprowadzenie realnych działań ograniczających negatywne skutki działalności człowieka, związaną z użytkowaniem budynków. Dwa z 8 istotnych obszarów nowej polityki UE dotyczą energii: „Czysta, tania i bezpieczna energia” oraz „Efektywny energetycznie sektor budowlany”. Pierwszy z nich „Czysta, tania i bezpieczna energia” wymaga szybkiego rozwoju OZE, zwiększania efektywności energetycznej budynków oraz zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii. Działania te bezpośrednio przełożą się również na redukcję emisji gazów cieplarnianych. Drugi obszar to „Efektywny energetycznie sektor budowlany” – największym obecnie problemem w naszym kraju pod względem słabej efektywności energetycznej są budynki istniejące. Obszar ten skupia się na podniesieniu efektywności energetycznej oraz budowie i renowacji budynków istniejących w sposób oszczędzający energię i zasoby.

Transformacja energetyczna w Polsce jest koniecznością. Energia elektryczna pobierana z sieci w Polsce produkowana jest obecnie w około 78% z węgla kamiennego i brunatnego. W wyniku takiej metody pozyskiwania prądu, nasz kraj jest w czołówce państw europejskich, które emitują do atmosfery ogromne ilości CO₂, tlenków siarki, azotu i pyłów

PM10 i PM2,5 przyczyniając się do szkodliwego dla zdrowia zjawiska smogu oraz do ocieplenia klimatu w skali globalnej. Zjawisko smogu jest szczególnie widoczne i uciążliwe w dużych miastach, a szkody dla zdrowia ludzkiego, wynikające z tak złej jakości powietrza są olbrzymie.

W Polsce jest obecnie ok. 40 tys. MW mocy konwencjonalnych, zakumulowanych w systemie elektroenergetycznym. Ministerstwo Klimatu i Środowiska dąży do stworzenia podobnej wielkości systemu zeroemisyjnego w ciągu najbliższych 20 lat. W realizacji tego celu, zapewne pomocna będzie rewolucja cyfrowa, która pozwoli monitorować i zarządzać przepływem energii w sieci i dać znaczące oszczędności, choć bez redukcji zapotrzebowania na energię działanie takie będzie mało wymierne. Bardzo wiele zależy tu od zaangażowania pojedynczych odbiorców – zmniejszenie konsumpcji energii przez użytkowanie poszczególnych budynków jest podstawowym działaniem realizacji tej polityki.

Aby Polska zbliżyła się do celu osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 roku, budynki istniejące i nowo wznoszone muszą niezwłocznie obniżyć zużycie energii oraz zmienić źródła pozyskania energii na te pochodzące z OZE. Europejski Zielony Ład, jest dużą szansą dla Polski na uruchomienie środków prywatnych do inwestowania w OZE. Budowa elektrowni wiatrowych w Polsce, które będą mogły dostarczać energię z OZE, daje możliwość pozyskania czystej energii do zasilania budynków, tym bardziej, że mamy do tego dobre warunki na lądzie oraz na obszarze Morza Bałtyckiego gdzie jest duży potencjał rozwoju tej technologii.

Inwestycje w farmy wiatrowe są też alternatywnym sposobem na zwiększenie kapitału wielu firm. W obliczu obowiązków produkcji zielonej energii, jaki nakłada na nas Unia Europejska, jak również ze względu na odpowiedzialne podejście do ochrony środowiska, budowa nowych ekologicznych farm wiatrowych staje się koniecznością.

GŁOS SAMORZĄDÓW

Leszek Kuliński

Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia
Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej

Stanowisko Stowarzyszenia Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej w sprawie rozwoju energetyki wiatrowej na łądzie

Stowarzyszenie Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej od początku swojego istnienia tj. od 2008 r. stara się aktywnie uczestniczyć w procesie rozwoju energetyki opartej na źródłach odnawialnych. Poprzez podejmowanie inicjatyw inwestycyjnych dotyczących budowy instalacji OZE w naszych gminach, a także promowanie idei rozwoju energetyki prosumenckiej realizujemy nasze cele statutowe. Jest dla nas oczywiste, że aby można było rozwijać tę gałąź gospodarki narodowej nieodzowne są jasne, skonstruowane w sposób obiektywny przepisy prawa, określające uwarunkowania techniczne, przestrzenne, ekonomiczne i społeczne. W miarę naszych możliwości zawsze staramy się aktywnie uczestniczyć w procesie legislacyjnym. W swoich stanowiskach, opiniach i wnioskach wielokrotnie podkreślaliśmy i nadal podkreślamy, że wprowadzanie zmian w przepisach dotyczących funkcjonowania odnawialnych źródeł energii w krótkich odstępach czasowych, bez gruntownej analizy uwzględniającej szereg aspektów związanych z rozwojem OZE, nie przyczynia się do wypracowania w miarę trwałych, obiektywnych i efektywnych zasad dotyczących OZE. Liczne zmiany przepisów, częstokroć wprowadzane bez należytej konsultacji, w formie poprawek w końcowym etapie prac parlamentarnych powodują częstokrotnie tylko chaos, nie przyczyniający się do wzrostu autorytetu władzy ustawodawczej, a stwarzający liczne problemy zarówno dla inwestorów i samorządów gminnych.

Jak wynika z naszych dotychczasowych doświadczeń znaczącą barierą rozwoju OZE w Polsce jest ustawa z 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Przyjęto ją w pośpiechu, ignorując liczne uwagi środowisk zaangażowanych w rozwój OZE, bez należytego uwzględnienia szeregu konsekwencji ekonomicznych oraz społecznych. Już na etapie prac nad tą ustawą jako Stowarzyszenie Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej zgłaszaliśmy do niej wiele zastrzeżeń. Ustawa ta spowodowała chaos prawny i paraliż decyzyjny

w wielu gminach. Jednym z głównych celów tej ustawy było wprowadzenie tzw. zasady 10H, która nie pozwala na lokalizację elektrowni wiatrowych w odległości mniejszej niż 10-krotna wysokość turbiny wraz z uniesionymi łopatami. Zasada ta nie tylko praktycznie zastopowała budowę nowych elektrowni wiatrowych, ale także utrudniła procesy planowania przestrzennego zwłaszcza w zakresie budownictwa mieszkalnego w gminach, w których już wcześniej zlokalizowano farmy wiatrowe na podstawie Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego. Wskutek tego posiadacze działek w pobliżu już istniejących elektrowni wiatrowych nie mogą swobodnie dysponować własnym majątkiem. Władze samorządów gminnych nie mając pewności co do trwałości przyjętych aktów prawnych powstrzymują kosztowne i długotrwałe prace planistyczne, oczekując na zmianę przepisów prawa na szczeblu centralnym. Taka sytuacja rodzi poważne pole do narastania konfliktów lokalnych, silnie oddziałujących na funkcjonowanie samorządów lokalnych, prowadzących nawet do inicjatyw przeprowadzenia referendum w sprawie odwołania władz gminy. Należy również podkreślić, że elektrownie wiatrowe są znaczącym płatkami podatku od nieruchomości, stanowiącym istotny wpływ do budżetu w gminach, w których zlokalizowano tego typu inwestycje. Dzięki temu wiele gmin, które zdecydowały się na lokalizację elektrowni wiatrowych rozwija się niezwykle dynamicznie, znacząco poprawiając infrastrukturę lokalną, co zdecydowanie wpływa na poprawę warunków życia mieszkańców tych gmin. Zasada minimalnej odległości 10 H poprzez niemal całkowite zablokowanie inwestycji w farmy wiatrowe spowodowała poważnie zmniejszenie potencjalnych dochodów gmin z podatku od nieruchomości. Również późniejsze zmiany dotyczące uregulowania definicji budowli wprowadziły poważne zamieszanie w kwestii opodatkowania elektrowni wiatrowych, wywołując efekt w postaci najpierw wzrostu wysokości podatku od nieruchomości, a następnie w wyniku m. in. przeszacowania wartości inwestycji jego

zmniejszenie, przyczyniając się do poważnych kłopotów finansowych wielu gmin spowodowanych również zmianą subwencji i koniecznością zapłaty tzw. janosikowego.

Potencjał rozwoju lądowej energetyki wiatrowej w Polsce jest znaczący, uwarunkowania geograficzne i środowiskowe pozwalają na znaczący udział tego sektora energetyki opartej na źródłach odnawialnych w ogólnym bilansie wytwórczym. Dynamiczny rozwój tego sektora energetycznego dający się zauważyć wyraźnie od początku XXI wieku, poza wieloma korzyściami, zarówno dla inwestorów jak i samorządów gminnych, przyniósł również wiele negatywnych skutków. Lokalizowanie elektrowni wiatrowych na terenach wiejskich, wprowadziło w wielu miejscach zaniepokojenie i napięcia społeczne. Mieszkańcy tych terenów oczekują od inwestorów bardziej partnerskiego podejścia, podjęcia współpracy z lokalną społecznością, z zachowaniem w miarę możliwości transparentności działań. Dość częstą praktyką jest, że w trakcie wykonywania inwestycji w elektrownie wiatrowe realizowane są przy udziale inwestorów elektrowni wiatrowych dodatkowe projekty inwestycyjne, często poprawiające infrastrukturę komunalną w gminach, a podczas eksploatacji farmy wiatrowej dokonywane są różne świadczenia wspierające lokalne aktywności. Postulowane jest aby wykonywanie takich dodatkowych świadczeń na rzecz społeczności lokalnych, odbywało się w sposób transparentny, na przykład według reguł zawartych w odpowiednim akcie prawnym. Zauważalne jest, że napięcia społeczne są znacznie mniejsze w sytuacjach, w których lokalna społeczność ma świadomość korzyści jakie uzyskuje z tytułu funkcjonowania na danym terenie elektrowni wiatrowych. Jest to oczywiście uwarunkowane właściwymi relacjami pomiędzy mieszkańcami, a władzami samorządowymi i inwestorem.

Ustawa tzw. odległościowa uchwalona przez Sejm w 2016 r. stanowi poważną barierę rozwoju energetyki wiatrowej w Polsce i przez to, w znaczący sposób uniemożliwia wykonanie celów związanych z OZE w naszym kraju. Wobec konieczności uzyskania przez Polskę odpowiedniego poziomu wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych w ramach wspólnotowej polityki energetycznej UE nieodzownym staje się zliberalizowanie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, tak aby przede wszystkim umożliwić realizację dobrych projektów inwestycyjnych już wcześniej przygotowanych, zwłaszcza tam, gdzie jest pełna społeczna aprobatą dla tych działań. Na uwagę zasługuje także fakt, iż rozwój lądowej energetyki wiatrowej leży w naszym interesie nie tylko ze środowiskowego i klimatycznego, ale jak to potwierdziły przeprowadzone ostatnio aukcje również z ekonomicznego punktu widzenia. Jesteśmy przekonani, że rosnąca świadomość społeczna w tym zakresie może leżeć u podstawy poszukiwania optymalnych uwarunkowań lokalizacyjnych, umożliwiających dalszy rozwój branży OZE, przy jednoczesnej akceptacji lokalnych społeczności.

Poza tym szybsza rozbudowa energetyki wiatrowej na lądzie pozwoliłaby dodatkowo podnieść udział OZE w bilansie energetycznym kraju już w roku 2030. Stowarzyszenie Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej z dużym zainteresowaniem przyjmuje zapowiedzi płynące od przedstawicieli władz RP o nowelizacji tzw. Ustawy odległościowej. Zapowiadana i już przygotowywana przez władze rządowe RP liberalizacja w/w ustawy budzi nasze oczekiwania co do spełnienia postulatów środowiska samorządowego. Przede wszystkim oczekiwane jest przywrócenie władztwa planistycznego gmin i umożliwienie powrotu do obowiązywania w gminach zapisów w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego sprzed roku 2016, co odblokuje tereny lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, jeżeli z woli samorządu gminnego, przy aprobacie mieszkańców danej gminy nie ma zastosowania współczynnik 10 H. Uważamy również za celowe, dążenie do takich zmian w przepisach, które bez żadnych wątpliwości pozwolą na przejrzyste i zgodne z prawem finansowanie zmian w MPZP przez inwestorów zainteresowanych lokalizacją elektrowni wiatrowych w danej gminie. Stowarzyszenie Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej stale deklaruje pełne zaangażowanie w proces legislacyjny, służąc swoją radą i doświadczeniem wynikającym z kilkunastoletniej praktyki udziału w rozwój OZE w Polsce.

Stanowisko ZGW RP w sprawie konieczności odejścia od regulacji odległościowej (reguła „10H”) dla inwestycji energetyki wiatrowej

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej (ZGW RP), wraz z innymi organizacjami apeluje o zmianę przepisów art. 4 ustawy dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. 2016 poz. 961 oraz z 2019 r. poz. 654).

Stan aktualny – blokada rozwoju nowych projektów elektrowni wiatrowych w gminach

W 2016 r. weszły w życie przepisy Ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, zwanej też „Ustawą odległościową” lub „Ustawą antywiatrakową”. Przepisy ww. ustawy wpłynęły w znacznym stopniu na kwestie podatkowe realizacji inwestycji, ustanowiły nowe obowiązki w zakresie wymogów technicznych i niezbędnych pozwoleń, istotnie ingerując w aktualne otoczenie prawne ich budowy i eksploatacji. Ponadto ustanawiały również szereg nowych regulacji, z których jedynie wprowadzenie obowiązku planistycznego (wymogu lokalizacji elektrowni wiatrowych w oparciu o miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego) nie wzbudziło większych kontrowersji. Zarówno środowiska samorządowe, jak i inwestorskie podczas prac nad uchwaleniem tej ustawy zgłaszały swoje uwagi i zastrzeżenia dotyczące rezultatów wdrożenia tych przepisów, jednak realna skala oddziaływania i jej skutki do chwili obecnej, są chyba zaskoczeniem dla wszystkich interesariuszy procesu rozwoju tych inwestycji. Jedną z najbardziej szkodliwych okazała się tzw. regulacja odległościowa, wprowadzająca wymóg zachowania minimalnej odległości elektrowni wiatrowych na poziomie dziesięciokrotności całkowitej wysokości urządzenia (tzw. tip height) od zabudowy oraz wybranych form ochrony przyrody (tzw. reguła 10H). Od 2016 r. skala rocznych przyrostów mocy zainstalowanej w elektrowniach wiatrowych dotkliwie spadła, co obrazuje faktyczną blokadę inwestycyjną – w Polsce nie powstają nowe projekty elektrowni wiatrowych. Tempo przyrostu nowych mocy spadło kilkudziesięciokrotnie od czasu rozpoczęcia

obowiązywania nowych przepisów (np. od 2015 do 2016 r., kiedy zainstalowano 1225,38 MW nowych mocy, w kolejnych latach nowe moce instalowane spadły do ok. 15 MW/rok [za rok 2018])¹ – obrazuje to realną i całkowitą blokadę inwestycyjną dla nowych projektów opartych na nowoczesnych turbinach.

Skutki wdrożenia „regulacji 10H” dla gmin, mieszkańców i inwestorów

Zaskoczeniem dla wielu podmiotów wydaje się w szczególności skala niekorzystnego oddziaływania tych przepisów na pracę samorządów, choć w zamierzeniu miały one chronić lokalne społeczności. Warto w tym miejscu przypomnieć, że środowiska samorządowe zrzeszone w Stowarzyszeniu Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej, czy też w Związku Gmin Wiejskich RP wskazywały w swoich stanowiskach wyrażonych w roku 2016 na zdecydowanie negatywne skutki wprowadzenia zapisów tej ustawy w życie. Skala tych oddziaływań wykracza daleko poza sektor energetyki odnawialnej w istocie skutecznie utrudniając, a nawet uniemożliwiając, realizację zadań ustawowych gmin związanych z gospodarką planistyczną. Należy podkreślić, że pomimo podjętych przez ustawodawcę prób zmiany i dostosowania przepisów przejściowych ustawy, skutki oddziaływania jej zapisów nadal negatywnie wpływają na gospodarkę przestrzenną gmin, powodując również znaczne zwiększenie kosztów prac planistycznych w gminach.

Do najważniejszych problemów wynikających z reguły 10H należą:

1. brak uzasadnienia przyjętej regulacji: brak przełożenia oddziaływania, lokalizacji, skali przedsięwzięcia i oddziaływań skumulowanych na wymaganą minimalną odległość;

¹ Źródło: Potencjał krajowy OZE wg. URE.

2. wstrzymanie prac planistycznych w gminach (w niektórych przypadkach) w oczekiwaniu na zmianę przepisów;
3. zwiększenie kosztów planowania przestrzennego w gminie przez wymuszenie przygotowania planów miejscowych na wszystkich obszarach będących pod wpływem istniejącej lub planowanej w dokumentacji planistycznej inwestycji wiatrowej;
4. chaotyczne wydawanie decyzji o warunkach zabudowy na podstawie przepisów przejściowych, co może całkowicie zablokować rozwój i dalszą zabudowę gminy (w tym realizację inwestycji z ważnymi pozwoleniami na budowę);
5. całkowite uniemożliwienie realizacji nowych projektów energetyki wiatrowej w gminach z powodu braku dostępności obszarów spełniających ustawowe wymogi;
6. utracone korzyści finansowe i infrastrukturalne gmin;
7. brak możliwości realizacji nowych inwestycji w oparciu o nowe technologie;
8. brak możliwości repoweringu – wymiany starszych urządzeń na nowe, bardziej produktywnie oraz o wyższej wieży i tym samym wytwarzające znacznie niższe ciśnienie akustyczne.

Korzyści z rozwoju energetyki wiatrowej

Rozwój nowych projektów elektrowni wiatrowych w gminach ma liczne zalety. Najistotniejsze z nich to:

1. zapewnienie spadku cen produkcji energii elektrycznej – energetyka wiatrowa jest najtańszą technologią produkcji energii w Polsce (co udowodniły wyniki aukcji OZE); rozwój energetyki wiatrowej wpłynie na obniżenie cen hurtowych energii elektrycznej;
2. poprawa sytuacji budżetowej samorządów gminnych;
3. stymulowanie rozwoju terenów wiejskich i ich bezpieczeństwa energetycznego (wpływ na infrastrukturę);
4. pozostawanie kapitału w miejscu inwestycji;
5. wartość dodana działalności nieprodukcyjnej na obszarach rolniczych, przy jednoczesnym braku przeciwwskazań do kontynuowania upraw – minimalne wyłączenia gruntów pod infrastrukturę;
6. tworzenie nowych miejsc pracy – dywersyfikacja zatrudnienia;

7. wspieranie lokalnych usług;

8. możliwość pełnego wykorzystania wiedzy i doświadczenia środowiska samorządowego i inwestorskiego w realizacjach przygotowanych w oparciu o Kodeks Dobrych Praktyk (KDP);

9. możliwość wzrostu zatrudnienia w sektorze OZE pracowników z gmin utożsamianych z branżami szczególnie narażonymi na utratę pracy;

10. wspieranie możliwości rozwoju struktur klastrowych i spółdzielni energetycznych, szczególnie w dążeniach do samowystarczalności energetycznej jednostek samorządu terytorialnego.

Kodeks Dobrych Praktyk narzędziem wspierania zrównoważonego rozwoju

Jednocześnie zdajemy sobie sprawę, że w przeszłości niektóre projekty nie były realizowane z wykorzystaniem najlepszych praktyk, budząc obawy i zastrzeżenia lokalnych społeczności. Z tego względu sektor energetyki wiatrowej, wspólnie z największymi organizacjami samorządowymi w kraju oraz reprezentacją sektora bankowego, wypracował przełomowy w polskich warunkach Kodeks Dobrych Praktyk (KDP). Dokument ten zawiera szereg praktycznych narzędzi dla samorządowców, których wykorzystanie ma na celu optymalne dla lokalnych mieszkańców rozwiązanie w zakresie skali i rodzaju aktywności inwestora w ich gminie. Bliska współpraca samorządu i mieszkańców gmin z inwestorami w duchu rekomendacji KDP ma na celu zagwarantowanie, by każda nowa inwestycja wiatrowa cieszyła się akceptacją lokalnej społeczności i działała na jej korzyść.

Dotkliwa luka inwestycyjna i metody jej niwelowania

Środowiska rządowe podkreślają, że transformacja energetyczna jest koniecznością i dyskusji podlega nie jej konieczność, a jedynie tempo, sposób realizacji i sposoby jej finansowania. Polska zobowiązała się do realizacji celów polityki klimatycznej, w tym uzyskania przynajmniej 15% energii ze źródeł odnawialnych w krajowym zużyciu brutto w roku 2020. Już teraz spodziewamy się trudności w realizacji tego celu, do którego osiągnięcia mogłyby się istotnie przyczynić inwestycje w elektrownie wiatrowe na lądzie. Lądowe wiatraki nadal mają ogromny potencjał wprowadzenia mocy z OZE do systemu, szacowany w scenariuszu maksymalnym nawet na 22 GW w perspektywie do 2030 roku². Wykorzystanie tego potencjału w szczególności uzasadniają niezwykle atrakcyjne ceny energii wytworzonej w elektrowniach wiatrowych zakontraktowane w przeprowadzonych aukcjach, czyniące elektrownie wiatrowe najtańszą technologią generacji energii elektrycznej w Polsce. W najbliższym czasie zrealizowane zostaną projekty, które

wygrały aukcje, o łącznej mocy ok. 3 500 MW, lecz będą one realizowane w oparciu o pozwolenia wydane jeszcze przed wejściem w życie ustawy odległościowej. Należy jednak brać pod uwagę, że rezygnacja z reguły 10H nie przyniesie od razu w kolejnym roku spektakularnych przyrostów nowej mocy – ponieważ proces przygotowania takiej inwestycji w krajowych warunkach trwa 3–5 lat. Dlatego istotne jest pilne porzucenie regulacji odległościowej i odblokowanie krajowego potencjału wytwórczego. Utrzymanie niniejszej regulacji spowoduje dalsze lata utraconych korzyści polskich samorządów. Odrzucenie reguły 10H, jako szkodliwej dla środowiska, lokalnych społeczności i gospodarki powinno więc być dziś priorytetem polskiej polityki energetycznej.

Postulaty legislacyjne

Jednostki samorządu terytorialnego i sektor energetyki wiatrowej wypracowały wspólne rozwiązania, których implementacja do polskiego prawa umożliwi zrównoważony rozwój energetyki wiatrowej w Polsce. Niniejsze rozwiązania zakładają w szczególności: możliwość odstąpienia od wymogu zachowania reguły 10H wobec budynków z parametrem mieszkalnym oraz od przywołanych w ustawie form ochrony przyrody, o ile miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dopuszcza mniejszą odległość. Proponowane rozwiązania przywracają władzę planistyczną w ręce samorządów, są niekontrowersyjne i pozwalają wzmocnić dostępne gminom narzędzia planistyczne. Apelujemy o rezygnację z dotychczasowych zapisów art. 4 ustawy dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. 2016 poz. 961 oraz z 2019 r. poz. 654) i pozostawienie decyzyjności planistycznej na poziomie lokalnych społeczności.

Wyrażamy przekonanie, że przyjęcie niniejszych zmian pozwoli odblokować potencjał rozwoju energetyki wiatrowej na korzyść lokalnych społeczności.

Apelujemy do Rządu Polskiego o uchylenie szkodliwej dla środowiska i samorządów „reguły 10H”.

Polskie gminy chcą i potrzebują rzetelnie zrealizowanych inwestycji energetyki wiatrowej, zaś sektor inwestorski dysponuje aktualnie wiedzą i doświadczeniem, umożliwiającym realizację nowych projektów elektrowni wiatrowych na najwyższym światowym poziomie.

GŁOS BIZNESU

Grupa Enea otwarta na nowe możliwości w segmencie energetyki wiatrowej

W grudniu 2019 r. ENEA S.A. przyjęła do realizacji Strategię Rozwoju Grupy Kapitałowej ENEA do 2030 roku z perspektywą 2035 roku, w której biorąc pod uwagę: (i) istotne zmiany w otoczeniu bliższym i dalszym funkcjonowania firmy oraz sektora paliwowo-energetycznego zarówno w zakresie regulacyjnym jak i rynkowym, (ii) szybki postęp technologiczny we wszystkich obszarach łańcucha wartości, głównie rozwiązań dla energetyki odnawialnej i rozproszonej, (iii) poszanowanie środowiska naturalnego i wsparcie celów klimatycznych Unii Europejskiej, Spółka oparła działalność na zaktualizowanych kierunkach rozwoju. Jednym z kluczowych jest transformacja aktywów wytwórczych w oparciu o źródła zero- i niskoemisyjne. Wszystkie działania GK ENEA zmierzające do realizacji Strategii, w tym te związane z inwestycjami w energetykę wiatrową odbywają się z przestrzeganiem obowiązujących przepisów w tym zakresie oraz z poszanowaniem społeczności lokalnych, przy wykorzystaniu najlepszych branżowych praktyk. ENEA zakłada, że w wyniku realizacji Strategii osiągnie m.in.:

- redukcję wartości wskaźnika jednostkowej emisji CO₂ do 550 kg CO₂ /MWh w 2030 roku,
- z dążeniem do osiągnięcia wskaźnika na poziomie 434 kg CO₂ /MWh w perspektywie 2035 roku;
- udział OZE w produkcji energii elektrycznej na poziomie ok. 22% do 2025 roku oraz 33% w 2030 roku;
- udział zero i niskoemisyjnych źródeł wytwórczych na poziomie ok. 22% w 2025 roku oraz 41% w 2030 roku w całkowitej produkcji energii elektrycznej GK ENEA, z dążeniem do osiągnięcia wskaźnika na poziomie 60% w perspektywie 2035 roku.

Przyjęcie w 2016 roku Ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, poprzez wprowadzenie odległości minimalnej od zabudowań mieszkalnych i form ochrony przyrody, uzależnionej od wysokości elektrowni wiatrowej

wynoszącej minimum dziesięciokrotność całkowitej wysokości elektrowni (co realnie przekłada się na minimalny dystans ok. 1,5 km), w praktyce uniemożliwiło rozwój tego typu nowych inwestycji na terenie całego kraju, a więc również w gminach i społecznościach lokalnych, które są przychylnie rozwojowi OZE pod warunkiem poszanowania ich wartości. W rzeczywistości tzw. zasada 10H zablokowała potencjał wdrożenia nowych projektów wiatrowych, a szansę na budowę otrzymali głównie inwestorzy, którzy do czasu przyjęcia tej regulacji zdobyli dla swoich projektów pozwolenia na budowę. Przedmiotowe przepisy znacząco zmniejszyły również nową moc zainstalowaną w źródłach OZE oddawaną do eksploatacji po 2016 r., co utrudniło Polsce zbliżenie się do zakładanego poziomu celu w postaci 15% udziału OZE w zużyciu energii finalnej.

GK ENEA, mająca wysokie zrozumienie dla wpływu swoich działań i decyzji na społeczeństwo i środowisko, z zainteresowaniem śledzi informacje o zapowiadanych zmianach legislacyjnych w tym zakresie mając świadomość odpowiedzialności swojego udziału w stojącej przed nami transformacji energetycznej. Społecznie odpowiedzialna liberalizacja zasady 10H, pozwoli na ponowny rozwój projektów lądowych farm wiatrowych oraz wzrost ich podaży, co przełoży się na większą możliwość realizacji Strategii Grupy Enea i jednocześnie wzmocni działania związane ze zmianą miksu energetycznego kraju.

Nowa strategia Grupy PGE: intensywny rozwój nisko i zeroemisyjnych źródeł energii. Do 2030 r. Grupa PGE będzie posiadać 1,7 GW farm wiatrowych na lądzie

W październiku 2020 r. PGE Polska Grupa Energetyczna ogłosiła nową strategię Grupy PGE, która przedstawia plan transformacji zmierzający do neutralności klimatycznej Grupy w 2050 roku. Zostanie to osiągnięte poprzez realizację inwestycji w nisko i zeroemisyjne źródła energii oraz infrastrukturę sieciową.

Aspiracje PGE zostały określone w dwóch horyzontach czasowych. Do 2030 roku nastąpi zwiększenie udziału energetyki odnawialnej w portfelu Grupy do poziomu 50 proc., natomiast do 2050 roku Grupa zamierza osiągnąć neutralność klimatyczną, czyli zero emisji netto CO₂ oraz zapewnić 100 proc. zielonej energii dla swoich Klientów.

W polityce inwestycyjnej Grupy PGE widoczna będzie wyraźna zmiana w kierunku źródeł odnawialnych, które w perspektywie 2030 roku będą zapewniać ponad 25 proc. wyniku Grupy PGE. Udział OZE w nakładach inwestycyjnych wyniesie ok. 50 proc. i będzie sukcesywnie rósł. Do 2030 roku udział źródeł niskoemisyjnych w produkcji ciepła Grupy PGE wyniesie przynajmniej 70 proc.

Realizowany do 2030 roku program inwestycyjny Grupy PGE będzie realizować nisko i zeroemisyjną transformację polskiego miksu energetycznego. Grupa PGE w tym okresie będzie intensywnie rozwijać kierunek wiatrowy i fotowoltaiczny. Do 2030 roku powstaną dwie morskie farmy Grupy PGE o łącznej mocy 2,5 GW oraz kolejny 1 GW po 2030 roku. Potencjał Morza Bałtyckiego zostanie w pełni wykorzystany, a baza projektów PGE zostanie uzupełniona o kolejne 3 GW. Do 2040 roku PGE będzie posiadać 6,5 GW mocy morskich farm wiatrowych. Do 2030 roku PGE wybuduje 3 GW w fotowoltaice oraz rozbuduje aktualny portfel lądowych farm wiatrowych o co najmniej 1 GW. PGE jest gotowe na różne warianty legislacyjne w zakresie energetyki wiatrowej na lądzie. Posiada pakiet gotowych projektów inwestycyjnych.

PGE jest również otwarta na akwizycje farm wiatrowych, będących na różnym etapie zaawansowania.

Rozwojowi portfela odnawialnych źródeł energii będzie towarzyszyć budowa elastycznych mocy gazowych oraz komplementarny do OZE program budowy magazynów energii, zapewniających elastyczną pracę systemu elektroenergetycznego i pozwalający na większe wykorzystanie mocy źródeł odnawialnych. Plan Grupy PGE w tym obszarze to 800 MW nowych magazynów energii w Polsce w 2030 roku, które zapewnią bezpieczną integrację systemową nowych źródeł OZE.

Kierunkowe stanowisko Energa SA, dotyczące zmian uwarunkowań regulacyjnych dla realizacji inwestycji i modernizacji w obszarze energetyki wiatrowej na łądzie

Rozwojowi energetyki wiatrowej sprzyja stabilne i przejrzyste otoczenie regulacyjne. Zapisy Ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Ustawa), w zakresie zasady 10H (wprowadzającej wymóg zachowania minimalnej odległości elektrowni wiatrowych na poziomie dziesięciokrotności całkowitej wysokości urządzenia od zabudowy oraz wybranych form ochrony przyrody), stworzyły sytuację, która uniemożliwia niejednokrotnie realizację również projektów farm wiatrowych, niewzbudzających protestów i oporów społeczności lokalnych.

W konsekwencji przeprowadzonego w 2020 r. procesu transakcyjnego, Grupa Energa jest częścią Grupy Orlen, co ma istotne implikacje dla dalszego rozwoju przedsiębiorstwa. Podejmowane przez Grupę Energa w horyzoncie 2030 r. działania, wписywać się będą w ogłoszoną w 2020 r. „Strategię Grupy Kapitałowej Orlen do 2030 roku” (Strategia PKN 2030), która nakreśla rolę Grupy Orlen jako lidera zrównoważonej transformacji energetycznej w Europie Środkowo-Wschodniej. W ramach Strategii PKN 2030, Grupa Kapitałowa Orlen planuje, w zakresie obszaru energetycznego, osiągnąć m.in. następujące cele:

- W horyzoncie 2030 r. moc zainstalowana w aktywach OZE zwiększy się w Grupie Orlen do ponad 2,5 GW w 2030 r., głównie w wyniku inwestycji w morskie farmy wiatrowe oraz inwestycji w farmy wiatrowe na łądzie i instalacje fotowoltaiczne;
- Grupa planuje rozbudowę gazowych jednostek wytwórczych w technologii CCGT (w tym w Ostrołęce i potencjalnie Gdańsku);

- Redukcję emisji CO₂/MWh o 33% w segmencie energetyki, a w 2050 r. osiągnięcie neutralności emisyjnej.

Grupa Energa aktywnie działa w zakresie rozwoju i eksploatacji elektrowni wiatrowych. Obecnie Energa SA, poprzez swoją spółkę zależną - Energa OZE SA, posiada sześć farm wiatrowych o łącznej mocy wytwórczej 242 MW.

Grupa Energa z uwagą obserwuje zapowiedzi przedstawicieli polskiego rządu, dotyczące nowelizacji Ustawy. W szczególności widzimy potrzebę zmian, w zakresie:

- Tzw. zasady 10H, zmierzającej do umożliwienia odstępstw od jej stosowania w gminach, w których zostaną wprowadzone odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (MPZP). Zakres odstępstwa rozumiany jako sporządzenie MPZP według obszaru oddziaływań elektrowni wiatrowej z prognozy oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ), jednak nie mniej niż 500 m od elektrowni wiatrowej (a nie według sztywnej zasady 10H tak jak jest to sformułowane w projekcie zmiany Ustawy);
- Możliwości wykorzystania obowiązujących MPZP z zachowaniem odległości nie mniej niż 500 m od elektrowni wiatrowej, na cele uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę, w tym możliwości wykorzystania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydanych na podstawie tych MPZP;
- Możliwości modernizacji elektrowni wiatrowych i zamiany wyeksploatowanych, o mniejszej wydajności tur-

bin wiatrowych na nowe o większej wydajności z warunkiem niepogorszenia parametrów oddziaływania na środowisko w tym warunków życia lokalnej społeczności;

- Zapisów dotyczących kontroli technicznych elektrowni wiatrowych przez Urząd Nadzoru Technicznego (UDT), tj.:

- Powinny być prowadzone cyklicznie, nie częściej jednak niż co 4 lata;
- Powinny mieć ściśle określony zakres;
- Powinny być zapowiedziane przez UDT z co najmniej trzymiesięcznym wyprzedzeniem i nie trwać dłużej niż wymagają tego czynności związane z przeprowadzeniem kontroli.

Chcemy podkreślić, że zapowiadana zmiana Ustawy jest niezbędna dla dalszego rozwoju projektów lądowej energetyki wiatrowej, które zapewnią ekonomicznie opłacalną i bezemisyjną produkcję energii elektrycznej, jak również będą niezbędne w celu wypełnienia przez Polskę unijnych celów redukcji emisji. Brak zmiany Ustawy spowoduje:

- Pozbawianie możliwości osiągnięcia optymalnych korzyści z inwestycji: w ostatnich latach znacząco wzrosły moce dostępnych turbin wiatrowych. Jednak w wielu lokalizacjach nie można ich wykorzystać, ponieważ Ustawa blokuje możliwość zmiany kluczowych parametrów inwestycji. Taka sytuacja wymusza realizację projektów w oparciu o stare i nieefektywne modele turbin wiatrowych, wychodzące już z produkcji. Uniemożliwia to osiągnięcie maksymalnego potencjału produkcji energii elektrycznej w danej lokalizacji. W efekcie, powoduje to wymierne straty zarówno dla inwestorów jak i dla gospodarki, gdyż przekłada się na wyższe ceny aukcyjne i niższe wolumeny energii produkowanej z lądowych farm wiatrowych;

- Docelowe całkowite zablokowanie budowy nowych lądowych farm wiatrowych: przygotowanie projektów obecnie realizowanych i zgłaszanych do aukcji, zostało rozpoczęte przed wejściem w życie Ustawy. Od czasu wejścia w życie Ustawy nie są rozwijane nowe projekty, bowiem liczba lokalizacji spełniających wymogi Ustawy jest znikoma. Należy się zatem spodziewać, że w najbliższych latach wyczerpana zostanie pula inwestycji posiadających ważną dokumentację projektową. Tym samym, Polska nie wykorzysta w pełni potencjału, jednego z najbardziej efektywnych źródeł energii elektrycznej, co negatywnie wpłynie na konkurencyj-

ność naszej gospodarki, która już teraz odczuwa skutki wysokich cen energii elektrycznej.

Dziękujemy za możliwość uczestnictwa w prekonsultacjach Ministerstw: Rozwoju Pracy i Technologii oraz Klimatu i Środowiska.

Stanowisko PGNiG S.A. wobec zmian regulacyjnych z obszaru energetyki wiatrowej na łądzie

PGNiG S.A. dostrzega problem związany z utrzymaniem podstawowej minimalnej odległości oznaczonej jako dziesięciokrotność całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej od zabudowań mieszkalnych i form ochrony przyrody (zasada 10H). Uważamy zatem, że zakładane przez autorów Raportu oddanie władztwa w zakresie wyznaczania minimalnych odległości gminom w ramach procedury planistycznej na podstawie wyników przeprowadzonej prognozy oddziaływania na środowisko z jednej strony wpłynie pozytywnie na rozwój tej technologii w Polsce, a z drugiej – pozwoli na czynny udział społeczności lokalnych w procesie decyzyjnym. Oprócz propozycji, które znalazły się w raporcie, Spółka proponuje rozważenie wprowadzenia regulacji mających na celu skrócenie czasu trwania postępowań administracyjnych związanych z procesem inwestycyjnym. W państwach europejskich takich jak Niemcy, Belgia, Francja czy Holandia czas ten wynosi około 30 miesięcy. W Polsce natomiast okres ten waha się od 5 do 10 lat. Rozwiązaniem zastosowanym przez ustawodawcę mogłoby być również wyznaczenie specjalnych terenów do rozwoju odnawialnych źródeł energii, w tym farm wiatrowych, w stosunku do których zastosowanie znalazłaby uproszczona procedura administracyjna.

Jednostki wytwarzające energię elektryczną z odnawialnych źródeł mogłyby ponadto zasilać odbiorców zamieszkujących tereny o ograniczonej dostępności, znajdujących się w dużej odległości od infrastruktury energetycznej bez konieczności inwestowania w sieć dystrybucyjną. Rekomendujemy zatem rozważenie wprowadzenia możliwości budowy farm wiatrowych w ograniczonych prawem przypadkach i po spełnieniu określonych przesłanek, na terenach chronionych oraz gruntach klasy 3.

Wskazujemy ponadto, że istotną kwestią, która może mieć wpływ na dalszy rozwój energetyki wiatrowej na łądzie w Polsce jest **opodatkowanie podatkiem od nieruchomości obiektów**

wchodzących w skład elektrowni wiatrowych. Poniżej przedstawiono wpływ zmian przepisów podatku od nieruchomości na rozwój tej branży, a także postulaty i propozycje mające na celu zabezpieczenie podatników przed negatywnymi konsekwencjami wynikającymi z ewentualnych zmian w przyszłości.

Przez kilka ostatnich lat opodatkowanie podatkiem od nieruchomości elektrowni wiatrowych budziło sporo kontrowersji. Zmieniające się przepisy w zakresie prawa budowlanego oraz przepisów szczególnych dotyczących inwestycji w elektrownie wiatrowe powodowały niepewność wśród podatników i organów podatkowych co do zakresu opodatkowania obiektów wchodzących w skład tych elektrowni. Wielokrotnie zagadnienia te były przedmiotem sporu i wymagały orzecznictwa w sprawie przez sądy administracyjne. Osłą przedmiotowych sporów był zakres opodatkowania elektrowni wiatrowej, która jest złożonym obiektem składającym się z elementów posadowionych na gruncie, tj. fundamentu i masztu, oraz dodatkowych urządzeń technicznych w postaci gondoli, w której umieszczony jest generator, urządzenia sterującego, transformatora, skrzyni biegów, wirnika z łopatami, komputera sterującego oraz rozmaitych instalacji wspomagających obsługę elektrowni.

Analizując powyższą kwestię należy w pierwszej kolejności wskazać, że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (dalej: „**ustawa o podatkach i opłatach lokalnych**”)¹, opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości podlegają m.in. budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Definicja budowli w cytowanej ustawie (wskazująca przedmiot opodatkowania) nierozdzielnie związana jest z definicjami i przepisami zawartymi w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (dalej: „**Prawo budowlane**”)². Zatem każda zmiana definicji budowli i obiektu budowlanego

¹ Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. 2019 poz. 1170)

² Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz.U. 2020 poz. 1333)

w prawie budowlanym powoduje zmianę w zakresie opodatkowania budowli podatkiem od nieruchomości.

Do 31 grudnia 2016 r. przepisy w sposób jasny określały, że opodatkowaniem podatkiem od nieruchomości w odniesieniu do elektrowni wiatrowej podlegać powinny jedynie części budowlane elektrowni, tj. fundament i maszt, **bez wchodzących w skład urządzeń technicznych**.

Na mocy ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych³, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2017 r., zdefiniowana została „elektrownia wiatrowa” oraz wprowadzono nowe brzmienie definicji „budowli” w Prawie budowlanym, z której usunięto fragment wskazujący, że za budowlę należy uznawać jedynie części budowlane elektrowni wiatrowej (jako urządzenia technicznego). W konsekwencji organy podatkowe (gminy) uznały, że od 1 stycznia 2017 r. elektrownie wiatrowe powinny podlegać opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości w szerszym zakresie, tj. w całości (wraz z wszystkimi urządzeniami technicznymi). Spowodowało to nawet kilkukrotne zwiększenie wysokości podatku od nieruchomości płaconego od obiektów wchodzących w skład przedmiotowych elektrowni, gdyż roczna wartość tego podatku dla budowli wynosi 2% jej wartości początkowej.

Na mocy ustawy z dnia 7 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw⁴ ponownie wprowadzono zmiany mające wpływ na opodatkowanie podatkiem od nieruchomości elektrowni wiatrowych. Zdając sobie sprawę z negatywnych skutków poprzedniej zmiany przepisów prawa, ustawodawca podjął decyzję o przywróceniu w definicji budowli sformułowania pozwalającego na opodatkowanie tylko części budowlanych elektrowni.

Powyższy opis stanu faktycznego wskazuje jak niewielkie zmiany przepisów (nawet o charakterze doprecyzującym) mogą doprowadzić do nawet kilkukrotnego wzrostu obciążeń podatkowych, zagrażając rentowności farm wiatrowych.

Powyższe, w kontekście planowanego uzyskania przez Polskę do 2050 r. neutralności klimatycznej, może być istotnym elementem utrudniającym osiągnięcie tego celu. Niepewność co do zakresu opodatkowania elektrowni wiatrowych, w szczególności to, czy podatek od nieruchomości powinien być płacony od całości urządzenia, czy też wyłącznie od jego części budowlanych, może negatywnie wpływać na inwestycje w energetykę wiatrową na łądzie.

W związku z powyższym zasadnym jest wysunięcie postulatu mającego na celu zabezpieczenie niezmienności opodatkowania podatkiem od nieruchomości elektrowni wiatrowych.

Przede wszystkim niezmienna powinna pozostać definicja budowli w rozumieniu Prawo budowlane w części wskazującej, że za przedmiotową budowlę należy rozumieć „(...) także części budowlane urządzeń technicznych (kotłów, pieców przemysłowych, elektrowni jądrowych, elektrowni wiatrowych i innych urządzeń)”. Każda próba modyfikacji wspomnianej definicji powinna być poprzedzona gruntownymi analizami ich wpływu na opodatkowanie budowli podatkiem od nieruchomości.

Dodatkowo, należy wziąć pod uwagę możliwość zmiany przepisów samej **ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, w szczególności poprzez rozszerzenie zakresu zwolnień podatkowych, o których mowa w art. 7 ust. 1**. Takie rozwiązanie byłoby optymalne z punktu widzenia zabezpieczenia podatników i organów podatkowych przed niepożądanymi konsekwencjami zmian w innych aktach prawnych i zgodne z zasadami techniki prawodawczej. Rozszerzenie katalogu zwolnień mogłoby nastąpić np. poprzez dodanie po pkt. 16 w ust. 1 art. 7 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, pkt. 17 o następującym brzmieniu:

„17) budowle bezpośrednio służące do wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, o których mowa w art. 2 pkt 22 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2020 r. poz. 261).”

Zawarte w zaproponowanym powyżej przepisie sformułowanie „budowle bezpośrednio służące wytwarzaniu energii elektrycznej” pozwoli zabezpieczyć dochody gmin z podatku od nieruchomości ograniczając zakres zwolnienia stricte do obiektów służących wytwarzaniu energii elektrycznej. Z kolei odwołanie do definicji odnawialnych źródeł energii dałoby potrzebny impuls do inwestowania przez przedsiębiorców nie tylko w elektrownie wiatrowe, ale również inne urządzenia wykorzystujące pozostałe źródła energii odnawialnej, co wydatnie przyczyniłoby się do osiągnięcia przez Polskę celów wskazanych we wstępie stanowiska. Należy zaznaczyć, że tak ambitne wyzwanie wymaga zdecydowanych działań, promujących produkcję energii elektrycznej z odnawialnych źródeł, a zwolnienia podatkowe są w takich sytuacjach niezwykle atrakcyjnymi narzędziami i stanowią zachętę inwestycyjną dla podmiotów gospodarczych.

³ Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. 2020 poz. 981)

⁴ Ustawa z dnia 7 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018 poz. 1276 ze zm.)

Dalszy rozwój energetyki wiatrowej jako niezbędny element transformacji energetycznej

W centrum strategii Grupy Polenergia są ludzie i rozwój zrównoważony. Jesteśmy Grupą, która, podobnie jak nasi akcjonariusze, nie tylko stawia na rozwój w wymiarze ekonomicznym, ale również kieruje się odpowiedzialnością społeczną za obecne i przyszłe pokolenia. W duchu tej troski i odpowiedzialności kontynuujemy obrany wcześniej kierunek – wsparcia polskich wysiłków związanych z procesem transformacji energetycznej oraz rozwojem gospodarki niskoemisyjnej. Począwszy od naszego pierwszego projektu wiatrowego, który uruchomiliśmy w 2007 roku i który nadal znajduje się w naszym portfelu operacyjnym, realizujemy inwestycje wsłuchując się w głos lokalnych społeczności oraz zawsze z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Obecnie w naszym portfelu wiatrowym posiadamy 249 MW działających w ramach 8 projektów, jesteśmy w trakcie budowy kolejnych 186 MW i planujemy, w horyzoncie 2025 roku, oddać do użytku następnych 40 MW, posiadając przy tym 300 MW projektów w fazie rozwoju. Każdy z eksploatowanych, budowanych oraz planowanych projektów weryfikowany jest pod kątem oddziaływania na społeczności lokalne oraz środowisko naturalne (zarówno na etapie przed, jak i po realizacyjnym). Jako inwestor, płacimy nie tylko podatek od nieruchomości zasilający budżety gminne, ale partycypujemy również w lokalnych przedsięwzięciach, wspierając jednostki oświatowe, instytucje pozarządowe, jednostki zajmujące się ochroną zdrowia i życia ludzkiego, współfinansując lokalne inwestycje infrastrukturalne. Prowadzimy działania proekologiczne, chroniąc zagrożone gatunki zwierząt, które występują na obszarach naszych farm wiatrowych (np. włączając się w ogólnopolski program czynnej ochrony ptaka błotniaka łąkowego). Ale nade wszystko, inwestując w zeroemisyjne źródła energii, zmniejszamy ślad węglowy polskiej gospodarki oraz przyczyniamy się do poprawy jakości powietrza.

Uchwalona w 2016 roku tzw. ustawa odległościowa stanowi istotną przeszkodę w dalszym rozwoju gospodarki niskoemisyjnej w Polsce. Jej wejście w życie doprowadziło do zaniechania przez Polenergię rozwoju ok 200 MW projektów wiatrowych, których oddanie do użytku pozwoliłoby uniknąć prawie 682 tys. ton emisji CO₂¹ rocznie (20,5 mln ton przez 30 lat operacji). Wierzymy jednak, że z korzyścią dla środowiska i społeczeństwa, ustawa odległościowa zostanie znolizowana. Stąd decyzja, którą ogłosiliśmy w naszej strategii, o kontynuacji rozwoju obecnego i rozpoczęciu rozwoju nowego portfela farm wiatrowych, z których 40 MW ma zostać oddanych do eksploatacji do 2025 roku, a pozostałe 300 MW ma być gotowych do budowy w kolejnej perspektywie czasowej. Owe dodatkowe 340 MW mocy zainstalowanej wpłynę na zmniejszenie emisji CO₂ o kolejnych 1,1 mln ton rocznie (33,5 mln ton w trakcie 30 letniej eksploatacji). Kluczowym warunkiem dla realizacji tego celu jest zmiana niekorzystnych nie tylko dla branży wiatrowej, ale przede wszystkim dla Polaków, zapisów ustawy odległościowej.

Stanowisko Respect Energy S.A. wobec rozwoju energetyki wiatrowej na lądzie

Respect Energy S.A. zajmuje się zarządzaniem energią elektryczną pochodzącą z odnawialnych źródeł energii, oferując innowacyjne rozwiązania umożliwiające ich ekonomiczną optymalizację. Spółka została powołana przez Towarzystwo Rozwoju Małych Elektrowni Wodnych, a hydroenergia to źródło, które ma swoje silne korzenie w naszej historii. Dziś jednak nasza oferta i kompetencje sięgają wszystkich odnawialnych źródeł energii, w tym energetyki wiatrowej.

Aktywnie działamy w zakresie wymiany międzysystemowej. Dzięki umiejętności prognozowania zachodzących zjawisk pogodowych, instalacje OZE stały się dla nas zrozumiałe i przewidywalne.

Jako Respect Energy uważamy, że:

- kluczem do dalszego rozwoju energetyki wiatrowej na lądzie jest zmiana ustawy o minimalnej odległości od zabudowy (10H) – wzorem wielu krajów europejskich powinniśmy przyjąć zasadę 500 metrów jako odległość wystarczającą.
- nie ma już potrzeby wspierania energetyki wiatrowej na lądzie w postaci gwarantowanych cen (aukcja, taryfy).

Obecnie Respect Energy S.A. rozważa budowę farm wiatrowych na lądzie o mocy 2-3 GW. Energetyka wiatrowa na lądzie gwarantuje nie tylko szybkie dojście do wymaganej proporcji energetyki odnawialnej w miksie energetycznym na 2030, lecz także ogromne wsparcie w procesie całkowitego odejścia od energetyki emisyjnej.

Globalny kryzys spowodowany pandemią COVID-19 nie wpłynęło negatywnie na rozwój energetyki wiatrowej na lądzie a wręcz może go przyspieszyć, ze względów ekonomicznych.

RWE

RWE – plany rozwoju w zakresie energetyki wiatrowej na łądzie

RWE jest obecna na Polskim rynku energetyki odnawialnej od wielu lat. Jesteśmy jednym z wiodących inwestorów i mamy obecnie prawie 400 MW w eksploatacji w energetyce wiatrowej na łądzie i kolejnych 80 MW w budowie. Jesteśmy aktywni w kluczowych technologiach OZE fotowoltaice, energetyce wiatrowej na łądzie i na morzu. Aktywnie uczestniczymy w transformacji Polskiego sektora energetycznego, współpracujemy z lokalnymi społecznościami, promujemy najlepsze standardy w energetyce odnawialnej, korzystamy z najlepszych dostępnych technologii, korzystamy z lokalnych podwykonawców, współpracujemy z Polskimi firmami deweloperskimi, zatrudniamy w Polsce kilkudziesięciu pracowników.

Obecnie rozwijamy ponad 400 MW projektów w energetyce wiatrowej na łądzie, na różnych etapach przygotowania inwestycji. Polska jest jednym z kluczowych rynków, na których chcemy się rozwijać. Widzimy tu ogromny potencjał rozwoju energetyki wiatrowej – wykorzystanie najnowszych technologii pozwala na zachowanie konkurencyjnych cen produkcji energii, czego dowodzą wyniki aukcji, gdzie wiatr na łądzie osiąga najniższe ceny, nawet poniżej obecnych cen energii na rynku hurtowym. Planujemy pozyskiwanie kolejnych projektów wiatrowych i dalsze inwestowanie w Polsce, jednak bez odpowiednich zmian legislacyjnych, w szczególności w zakresie zmiany tzw. ustawy odległościowej, dalszy rozwój w energetyce wiatrowej na łądzie jest zbyt ograniczony, by to umożliwić. W tej chwili budowane są projekty, które uzyskały pozwolenia na budowę jeszcze przed wejściem w życie tej ustawy. Aby doprowadzić do realizacji projektów, które mamy obecnie w portfolio, potrzebujemy zmian w przepisach, które pozwolą na ich dalszy rozwój. Mamy ambicję pozostać jednym z wiodących graczy na rynku energetyki odnawialnej, ze zbilansowanym portfelem w różnych technologiach OZE, natomiast energetyka wiatrowa na łądzie pozostaje jednym z naszych kierunków strategicznych.

W RWE rozwijamy, budujemy i eksploatujemy nasze projekty – jesteśmy więc inwestorem strategicznym, który jest obecny przez cały cykl życia projektu. Zależy nam na dobrych relacjach z lokalnymi społecznościami przez cały okres funkcjonowania parku wiatrowego, na zrównoważonym podejściu do środowiska, na pozytywnym odbiorze naszych inwestycji. Wierzymy, że Polska jest doskonałym rynkiem do dalszego rozwoju w zakresie energetyki wiatrowej zarówno na łądzie, jak i na morzu.

Siemens Gamesa Renewable Energy Sp. z o.o. w sprawie lokalnego otoczenia regulacyjnego sektora energetyki wiatrowej w Polsce

Biorąc pod uwagę cztery główne kategorie napędzające efektywność projektów w zakresie energii wiatrowej, w naszej ocenie zaleca się stosowanie poniższych warunków ogólnych, które powinny być odzwierciedlone w otoczeniu regulacyjnym.

• Planowanie nowych projektów.

Zapewnienie zrównoważonych regulacji, w celu kontrolowania, ale nie blokowania rozwoju nowych projektów. W szczególności w Polsce tak zwana „ustawa odległościowa” musi zostać zastąpiona zestawem nowych przepisów, uwzględniających ograniczenia akustyczne właściwe dla sektora, w szczególności dając możliwość udziału społeczności w rozwoju projektów, aby zminimalizować kwestie związane z ich akceptacją. Dobrym przykładem takich ram jest Dania – lecz także i Niemcy inicjują obecnie stosowanie takiego podejścia.

Innym ważnym zaleceniem byłoby rozsądne przyspieszenie procesu cyklu rozwoju projektu, obecnie ocenianego jako bardzo długi i niepewny, co wpływa na trwały rozwój rynku wiatrowego.

• Produkcja turbin wiatrowych.

- Umożliwienie stosowania najnowocześniejszych urządzeń, w celu maksymalizacji technicznej i ekonomicznej efektywności projektów.

- Wspieranie lokalnych producentów komponentów dla sektora energii wiatrowej, w celu zminimalizowania negatywnych skutków transportu, w tym zanieczyszczenia środowiska.

Ta kwestia jest niezmiernie istotna z punktu widzenia dostawcy. Obecnie Siemens Gamesa wykorzystuje w polskich projektach starsze modele turbin wiatrowych, o mocach znamionowych od 2,0 MW do 3,5 MW, wyposażonych w wir-

niki o średnicach w zakresie 114-132m. Obecnie możliwe jest zastosowanie nowych rozwiązań, o mocy przekraczającej 6 MW i wirnikach o średnicy do 170 m. W efekcie polscy klienci muszą zapłacić więcej za MW pochodzący z farmy wiatrowej. W związku z tym każda farma z zainstalowaną turbiną wiatrową generuje około 60% mniej energii w porównaniu z większymi urządzeniami. Mniejsza liczba maszyn potrzebnych do produkcji może ograniczyć negatywny efekt dla krajobrazu. Ponadto, w wyniku optymalizacji ekonomicznej, wysokość wież, stosowanych przy wykorzystaniu nowych rozwiązań, nie rośnie w porównaniu do starszych technologii.

• Połączenie sieciowe.

Naszym zdaniem istnieje potrzeba wspierania działań związanych z rozwojem sieci energetycznych, aby dostosować je do najbardziej obiecujących obszarów dla projektów w zakresie energii wiatrowej. Nie ma jasnych przepisów regulujących taki proces. Ponadto wymagania techniczne dotyczące projektów w zakresie energii wiatrowej stwarzane przez operatorów sieci powinny być w pełni zsynchronizowane z wymogami Unii Europejskiej, co nie ma obecnie miejsca.

Działania.

Obecnie ilość nowych wymagań technicznych i ekonomicznych wpływających na farmy wiatrowe w Polsce jest przedmiotem szeroko zakrojonej dyskusji. W naszej ocenie, zarówno obciążenie podatkowe, jak i nadmierny nadzór techniczny, mogą powodować efekty odwrotne do zamierzonych, prowadząc do znacznego i niepotrzebnego wzrostu kosztów wytwarzania. Koszty podatków mogą powodować problemy z płynnością dla właścicieli projektów, podczas gdy nowe wymogi nadzoru technicznego nie miałyby wpływu na poprawę operacyjną turbin wiatrowych, co jest zazwyczaj przedmiotem długoterminowych umów o świadczenie usług o gwarantowanych parametrach technicznych dostarczanych przez operatorów usług.

SIEMENS

Siemens Sp. z o.o. wobec rozwoju energetyki wiatrowej na łądzie

Przy obecnej infrastrukturze systemu elektroenergetycznego, a szczególnie sieci dystrybucyjnych, wyzwaniem dla integracji źródeł energetyki odnawialnej są również ograniczenia techniczne i rynkowe związane z ich niekontrolowanym i zmiennym charakterem produkcji. Z tego też względu jednym z ograniczeń szerokiej implementacji odnawialnych źródeł energii jest ich niestabilna i trudna do prognozowania generacja energii elektrycznej związana z warunkami atmosferycznymi.

Produkcja energii elektrycznej z turbin wiatrowych jest silnie skorelowana z siłą i zmiennością wiatru. Duża i trudno przewidywalna praca turbiny wiatrowej wpływa bezpośrednio na zmienność generacji energii elektrycznej. Dla operatora systemu elektroenergetycznego odpowiedzialnego za bilansowanie, częste, głębokie i nieprzewidywalne zmiany generacji energii elektrycznej wymagają utrzymywania odpowiednio dużych rezerw mocy → Rekomendacje: wsparcie układów magazynowania energii przyłączonych bezpośrednio do instalacji OZE w celu zbilansowania systemu.

Przyłączanie do sieci

Obecnie jedną z największych barier rozwoju energetyki wiatrowej na łądzie jest brak możliwości przyłączenia tych źródeł do istniejącej infrastruktury sieci elektroenergetycznych. Ograniczeniami są nie tylko obciążalności prądowe poszczególnych elementów linii, warunki zwarciowe i napięciowe, ale również warunki rozptyłów energii czynnej i biernej w węzłach sieci dystrybucyjnej analizowane w ekspertyzach wpływu źródeł OZE na system elektroenergetyczny. Alternatywnym rozwiązaniem dla przyłączania autonomicznych urządzeń wytwórczych do sieci jest ich implementacja do układów odbiorczych w ramach istniejących mocy przyłączeniowych. W ten sposób zwiększamy efektywność wykorzystania źródeł przez ich skojarzenie bezpośrednio z odbiorcami w miejscu przyłączenia.

W przypadku powiązań kilku sąsiadujących podmiotów własnymi wewnętrznymi połączeniami bezpośrednimi, rośnie elastyczność i efektywność wykorzystania potencjału

wytwórczego oraz zasobów systemów magazynowania w ramach grupy odbiorców oraz zwiększa się niezawodność zasilania. Obecne przepisy Prawa Energetycznego ograniczają tego typu rozwiązania wymogami regulacyjnymi, organizacyjnymi i podatkowymi do tego stopnia, iż modele tego typu nie mogą się rozwijać – podobnie jak klastry energii.

Decyzje lokalizacyjne

Propozycja utrzymania zapisów „nowa elektrownia wiatrowa (oraz farma wiatrowa) może być lokowana wyłącznie na podstawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP) dla całego terenu 10H wokół planowanej elektrowni wiatrowej” może w istotny sposób wydłużać proces inwestycyjny, szczególnie przy braku MPZP, co w miejscach lokalizacji turbin wiatrowych poza strefami zurbanizowanymi jest zjawiskiem powszechnym. Tworzenie MPZP na terenach o luźnej zabudowie lub na terenach typowo rolnych jest procedurą nie tylko kosztowną i czasochłonną, ale może być uznana za niecelową dla przyszłego kształtowania ładu przestrzennego. Alternatywą może być pozostawienie procedury wydania Warunków Zabudowy w miejscach gdzie nie sporządzono MPZP w zastrzeżeniu, iż stronami postępowania w procedurze wydania WZ-tyki są wszystkie osoby i podmioty posiadające nieruchomości w granicach oddziaływania turbiny wiatrowej, przy czym za obszar oddziaływania uznaje się obszar oddziaływania akustycznego jednak nie mniejszy niż 500 m. Pozwoli to na realizację przedsięwzięcia z uwzględnieniem faktycznych stron mających interes prawny oraz nie ograniczy udziału społeczeństwa w ochronie środowiska.

Sterowanie i komunikacja-cyberbezpieczeństwo

W pracach nad regulacjami dotyczącymi energetyki wiatrowej na łądzie należy także zwrócić uwagę na zagadnienia standardów sterowania i komunikacji w tym w szczególności:

- określenie standardów komunikacyjnych dla stacji nadzorujących prace w tym dla PLC i Scada
- kwestie cyberbezpieczeństwa

Plany rozwoju energetyki wiatrowej w Grupie TAURON

W maju 2019 r. Grupa TAURON ogłosiła aktualizację kierunków strategicznych Strategii na lata 2016-2025. Kierunki strategiczne Grupy TAURON na najbliższe lata uwzględniają zachodzące w otoczeniu zmiany, w tym głównie:

- zaostrzająca się polityka energetyczno-klimatyczna UE;
- dynamicznie postępujący proces ograniczania finansowania inwestycji węglowych, jak i grup kapitałowych posiadających aktywa węglowe;
- zmiana zachowań klientów indywidualnych i biznesowych.

Grupa TAURON dąży do tego, aby do roku 2030 r. 66% aktywów, czyli ok. 3 GW stanowiły źródła nisko i zeroemisyjne. Opcje strategiczne Grupy TAURON to m.in. rozwój w obszarze farm fotowoltaicznych (dodatkowe 300 MW do 2025 r.), rozwój w obszarze lądowych farm wiatrowych (dodatkowe 900 MW do 2025 r.), gotowość do udziału w projektach budowy morskich farm wiatrowych.

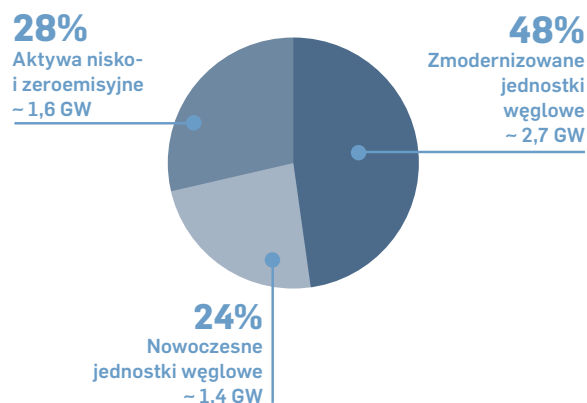
Zgodnie z obowiązującą Strategią i przyjętą aktualizacją kierunków strategicznych wzrost wartości Grupy oparty będzie przede wszystkim na:

- regulowanym i stabilnym segmencie Dystrybucji,
- rozwoju źródeł nisko- i zeroemisyjnych,
- konwencjonalnych aktywach wytwórczych otrzymujących wsparcie,
- sprzedaży produktów oraz usług energetycznych i okołoenerygetycznych dostosowanych do potrzeb klientów.

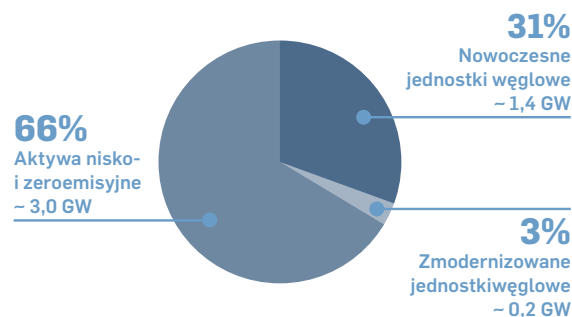
Dzięki ubiegłorocznemu zakupowi nowych farm wiatrowych, TAURON podwoił moce zainstalowane w technologii wiatrowej. Obecnie TAURON jest właścicielem dziewięciu farm w województwach: pomorskim, zachodniopomorskim, kujawsko-pomorskim, mazowieckim, wielkopolskim, opolskim i warmińsko-mazurskim, gdzie energię elektryczną wytwarzają 182 turbiny wiatrowe o łącznej mocy 380,75 MW.

Ryc. 1
Prognoza zmiany miksłu Grupy TAURON
– Inwestycje w nowe instalacje OZE oraz
zmniejszanie liczby jednostek węglowych

2025 ▶ 5,7 GW

2030 ▶ 4,6 GW

European Bank
for Reconstruction and Development

Rola modyfikacji w zakresie regulacji dotyczącej minimalnej odległości dla dalszego rozwoju energetyki wiatrowej w Polsce

Zdecydowana większość produkcji energii w Polsce bazuje na źródłach węglowych. Tym samym Polska stoi aktualnie przed ogromnym wyzwaniem modernizacji systemu energetycznego i znacznego obniżenia jego śladu węglowego. Tak duża zmiana wymaga nie tylko ogromnych nakładów inwestycyjnych, ale również długoterminowego planowania, uwzględniającego lokalne uwarunkowania. Nie ulega jednak wątpliwości, że transformacja energetyczna wymaga znacznego zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii.

W minionej dekadzie głównym motorem polskiej transformacji energetycznej był rozwój energetyki lądowej. Dynamiczny rozwój tego segmentu wywołał pewne obawy interesariuszy, co pośrednio przyczyniło się do wprowadzenia ograniczeń dotyczących minimalnej odległości od zabudowań (tzw. ustawa odległościowa). Regulacje te niemal całkowicie zahamowały działalność deweloperską w tym segmencie oraz znacząco ograniczyły możliwości inwestycji odtworzeniowych w istniejących już lokalizacjach.

Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) jest przekonany, że energetyka wiatrowa pozostaje ważnym elementem polskiego miksu energetycznego. Dalsze inwestycje w tę technologię (zarówno w nowych jak i istniejących lokalizacjach) mogą pomóc Polsce osiągnąć cele w zakresie zwiększenia udziału energii odnawialnej. Z tego względu EBOR z zadowoleniem przyjmuje podejmowane działania mające na celu zmodyfikowanie zapisów tzw. ustawy odległościowej, tak by umożliwić energetyce wiatrowej możliwość uczciwego konkurencyjnego z innymi dostępnymi technologiami niskoemisyjnymi.

Ponowne zastanowienie się nad kształtem przepisów dotyczących minimalnej odległości jest szczególnie istotne, aby w pełni wykorzystać potencjał obecnych już w systemie energetycznym źródeł wiatrowych. Biorąc pod uwagę postęp

technologiczny należy spodziewać się, że inwestorzy będą niebawem rozważać dalsze inwestycje na terenach funkcjonujących już farm wiatrowych. Inwestycje takie obejmują w szczególności wymianę wież i turbin wiatrowych stosowanych w ramach istniejącego kompleksu na nowe, bardziej efektywne. Można spodziewać się, że takie inwestycje będą uzasadnione ekonomicznie i przyczynią się do optymalizacji wykorzystania i kosztu aktualnych mocy wytwórczych. To z kolei pomoże zwiększyć udział istniejących farm wiatrowych do celów w zakresie energetyki odnawialnej. Aktualne ograniczenia regulacji odległościowej silnie ograniczają możliwość pozyskania nowych pozwoleń w ramach istniejących farm wiatrowych, tym samym często uniemożliwiają wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań. W tym kontekście postulat ponownego zastanowienia się nad modyfikacją zapisów jest szczególnie uzasadniony.

Jeśli chodzi o modyfikację przepisów ustawy odległościowej celem odblokowania nowych inwestycji, EBOR chciałby podkreślić rolę skrupulatnie przeprowadzanych ocen wpływu na środowisko oraz procesów konsultacji społecznych. Najlepsze praktyki międzynarodowe w tym zakresie dostarczają przekonujących argumentów, że takie działania mogą pomóc proaktywnie zaadresować ewentualne obawy interesariuszy. Tym samym takie działania pomagają zapewnić, by dalszy rozwój odnawialnych źródeł energii odbywał się z poszanowaniem lokalnych uwarunkowań społecznych i środowiskowych oraz z uwzględnieniem lokalnych ograniczeń (w tym ograniczeń sieciowych). Zdaniem EBOR takie działania mogą tym samym stanowić podstawę do modyfikacji ograniczeń odległościowych w wybranych sytuacjach.

W ciągu ostatniej dekady EBOR przyczynił się do powstania ok 1,5GW źródeł odnawialnych w Polsce i deklaruje dalsze wsparcie dla procesu polskiej transformacji energetycznej.

Bank Gospodarstwa Krajowego instytucją wspierającą zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy kraju

Bank Gospodarstwa Krajowego to instytucja wspierająca zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy kraju. Poprzez realizację naszej strategii przyczyniamy się do osiągnięcia wszystkich Celów Zrównoważonego Rozwoju (Sustainable Development Goals – SDGs), w tym do celu 7 – czystej i dostępnej energii. W szczególności, wspieramy inicjatywy promujące rozwój energetyki odnawialnej, zarówno za pośrednictwem dedykowanych programów, jak i poprzez transakcje strukturyzowane pod poszczególne projekty.

Działania Banku Gospodarstwa Krajowego mają szeroki kontekst rozwojowy – aktywność w jednym obszarze, np. energetyki odnawialnej, ma wpływ na inne strefy: np. celu 8 – wzrostu gospodarczego i godnej pracy. Analiza wszystkich projektów prowadzona jest w sposób szczegółowy i wielowymiarowy – oceniamy zarówno ich zgodność ze strategią Banku jak i kwestie biznesowe. Przy wszystkich analizowanych projektach, w tym z obszaru energetyki odnawialnej, szczególną uwagę zwracamy na aspekty społeczne – finansowane przez nas projekty powinny przyczyniać się do wsparcia kwestii społecznych lub być przynajmniej w tych aspektach neutralne. Takie podejście oznacza, że transakcje prowadzimy w sposób świadomy i odpowiedzialny oraz przy zachowaniu racjonalnego apetytu na ryzyko.

Analizując projekty, nie tylko z obszaru energetyki odnawialnej, Bank Gospodarstwa Krajowego uwzględnia w szczególności strategię rządową. Istotną rolę odgrywają aspekty biznesowe, technologiczne, prawne jak i regulacyjne. Projekty analizowane są m.in. pod kątem posiadanych przez inwestora pozwoleń (i ryzyk z nimi związanych), założeń do prognozy przychodów (po stronie wolumenowej oraz cenowej), kosztów operacyjnych oraz nakładów inwestycyjnych, kwestii kontraktowych (budowlanych, serwisowych), społecznych (w szczególności z uwzględnieniem lokalnych społeczności), bezpieczeństwa technologii oraz systemu regulacyjnego (i ryzyk związanych z niewypełnieniem zobowiązań wynikających z regulacji).

Podsumowując, Bank Gospodarstwa Krajowego, w ramach swojej misji, aktywnie wspiera rozwój energetyki odnawialnej (jako jednego z celów SDG) zgodnie z kierunkami wyznaczonymi przez Rząd RP. Regulacje, będące podwaliną tego rozwoju, są jednym z istotnych elementów, które bierzemy pod uwagę przy ocenie projektów i podejmowaniu decyzji kredytowych.

Stawomir Mazurek

Główny Ekolog Banku, Dyrektor Zarządzający

Wiatr pod kontrolą

Bank Ochrony Środowiska finansuje energetykę odnawialną od początku jej rozwoju na rynku polskim. Posiadamy doświadczenie w finansowaniu inwestycji OZE w każdej skali – od mikroinstalacji prosumenckich do największych farm wiatrowych i fotowoltaicznych. Mamy znaczący udział w rozwoju energetyki wiatrowej na łądzie, sfinansowaliśmy wiele projektów o mocach od jednego MW do ponad 100 MW, głównie w latach 2011-2015. Około 40% portfela kredytów proekologicznych Banku stanowi zaangażowanie w farmy wiatrowe.

Obserwowany kilka lat temu szybki rozwój energetyki wiatrowej wywołał w niektórych regionach kraju opory społeczne przed dalszym rozwojem tej technologii i budowie nowych projektów. Trudno jednak nie docenić potencjału energetyki wiatrowej w kontekście dążenia do neutralności klimatycznej. Unia Europejska konsekwentnie stawia Zielony Ład i cele niskoemisyjnej gospodarki w centrum wszystkich celów do realizacji na nadchodzące dziesięciolecie, a konieczność zwiększania udziału OZE w miksie energetycznym nie ominie także naszego kraju. Jak wynika z dokumentów rządowych – duże znaczenie będzie miała morska energetyka wiatrowa (ok. 5,9 GW w 2030r.), ale także lądowe farmy wiatrowe (8-10 GW w 2030r.) o czym mowa m.in. w projekcie Polityki energetycznej Polski do roku 2040.

Lądowe farmy wiatrowe mogą mieć istotny udział w realizacji zobowiązań Polski dotyczących OZE. W tym celu niezbędna jest nowelizacja ustawy tzw. odległościowej, która nie tylko uporządkuje przepisy dotyczące lokalizacji nowych elektrowni wiatrowych, ale – co bardzo ważne z punktu widzenia społecznego – także wprowadzi przepisy regulujące kwestie nadzoru UDT nad farmami. Z punktu widzenia inwestorów i banków finansujących farmy ważne jest zachowanie proporcjonalności przepisów dotyczących UDT, tj. zapewnienie nadzoru przy jednoczesnym niedomiernym obciążeniu inwestorów procedurami, które

mogłyby wprowadzać zbyt duże zmiany w finansowanych przez banki projektach.

Farmy wiatrowe lądowe i fotowoltaiczne to obecnie najtańsze i najszybciej rozwijające się źródła energii. Technologie te wciąż mają wysoki potencjał dalszych innowacji technologicznych i kontynuacji spadku kosztów w nadchodzących latach.

Bank Ochrony Środowiska sekunduje rozwojowi projektów farm wiatrowych w Polsce. Z uwagi na kwestie koncentracji finansowania, Bank planuje utrzymanie poziomu zaangażowania w tym obszarze na dotychczasowym poziomie, co w rezultacie oznacza, że możliwość podejmowania finansowania nowych inwestycji jest ograniczona – przede wszystkim do projektów realizowanych z udziałem środków donatorów.

BNP PARIBAS

Energetyka Wiatrowa na łądzie – jej znaczenie, kierunki reform

Polska ma szansę stać się liderem w regionie Europy pod względem wartości inwestycji w energetykę wiatrową, co jest spowodowane przede wszystkim położeniem geograficznym, które sprzyja występowaniu stałych wiatrów. Według opracowania przygotowanego przez Instytut Sobieskiego¹ 29,8% obszaru Polski posiada warunki naturalne sprzyjające tego typu projektom, natomiast 10,3% powierzchni to tereny cechujące się korzystnymi lub bardzo korzystnymi warunkami dla lokalizacji inwestycji farm wiatrowych.

Biorąc pod uwagę minimum 20% energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii w UE (wg Polityki Klimatycznej²) Polska może wykorzystać m.in. swoją pozycję geograficzną, która wpływa na rozwój energetyki wiatrowej lądowej oraz morskiej. Korzystne położenie Polski na mapie Europy oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii mogą okazać się sprzyjające w wypracowaniu efektywnego modelu transformacji energetycznej, w którym nastąpi przejście od systemu bazującego na konwencjonalnych źródłach energii do gospodarki opartej na odnawialnych źródłach energii.

Zakładając konieczność osiągnięcia przez Polskę do 2050 roku neutralności klimatycznej, konieczne jest istotne poprawienie w szybkim tempie warunków (m.in. przejrzystość regulacji krajowych) dla rozwoju farm wiatrowych, które obok inwestycji w OZE bazujących na słońcu i wodzie są niezbędne w procesie osiągnięcia założonych celów klimatycznych.

Według szacunków w 2050 roku oraz przy założeniu, że będą w Polsce sukcesywnie będą rosła inwestycje w lądowe elektrownie wiatrowe, przewidywany jest wzrost mocy pozyskiwanej z wiatru do 35 GW³. Możliwa do osiągnięcia skala rozwoju farm wiatrowych stanowi również potencjalnie bodziec inwestycyjny podnoszący konkurencyjność gospodarki oraz zapewniający bezpieczeństwo energetyczne, który

tym bardziej będzie nabierał na znaczeniu im silniejsze będzie spowolnienie gospodarcze wywołane pandemią.

Reasumując, Polska nie może pozwolić sobie na kontynuację spowolnienia rozwoju lądowych farm wiatrowych, ponieważ jest to niezgodne ze podjętymi zobowiązaniami klimatycznymi, jak również stoi w opozycji wobec średnio i długofalowych interesów ekonomicznych i społecznych kraju. W tym kontekście jedną z kluczowych kwestii jest liberalizacja przepisów regulujących min. zasady lokalizacji elektrowni wiatrowych. Obowiązująca w chwili obecnej zasada 10H (wymuszająca lokalizację takiej inwestycji w odległości nie mniejszej niż 10-krotność wysokości masztu turbiny wraz z uniesionym pionowo skrzydłem rotora) należy do jednej z najbardziej rygorystycznych w stosunku do analogicznych regulacji obowiązujących w innych krajach UE. Zważywszy na fakt, iż droga jaką Polska ma do pokonania jeśli chodzi o przekształcenie aktualnego miksu energetycznego (74% energii elektrycznej jest produkowana z węgla) jest jedną z najdłuższych w UE. Zasadnym wydaje się więc obranie ścieżki w kierunku ambitnej liberalizacji tych zasad tak, aby znaleźć się w gronie państw z najbardziej sprzyjającym otoczeniem regulacyjnym, które jednocześnie pozwoli na uzyskanie właściwej dynamiki w zakresie nakładów inwestycyjnych w segmencie energetyki wiatrowej.

¹ Zajdler R. (2012), Regulacje prawa krajowego dotyczące inwestycji w farmy wiatrowe (wybrane aspekty), Instytut Sobieskiego, Warszawa

² https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2020_pl

³ PSEW: <http://psew.pl/wiatr-nadziei-na-zielone-porozumienie-dla-polski/> [dostęp: 11.03.2021]

Piotr Biernacki

Dyrektor Departamentu Finansowania Strukturyzowanego i Projektowego

Sektor bankowy jest gotowy i dysponuje środkami, aby wspierać transformację sektora energetycznego w Polsce

Wraz ze zmianą długofalowej polityki energetycznej Polski i wprowadzeniem aukcyjnego systemu wsparcia, stosunek banków wobec sektora energetyki odnawialnej uległ znaczącej poprawie. Pomimo złych doświadczeń sprzed kilku lat, kiedy załamanie systemu zielonych certyfikatów oraz niekorzystne zmiany regulacyjne postawiły wielu inwestorów i kredytodawców w trudnej sytuacji, większość instytucji finansowych zdołała dostrzec fundamentalną zmianę otoczenia rynkowego i jeszcze raz otworzyć się na długoterminowe finansowanie farm wiatrowych na lądzie, jak również nowych technologii – przede wszystkim fotowoltaiki, a wkrótce wiatru na morzu (offshore).

Co się zatem zmieniło? Po pierwsze, koszt zarówno turbin wiatrowych jak i paneli fotowoltaicznych na przestrzeni ostatnich lat systematycznie spadał, osiągając obecnie poziom pozwalający na konkurowanie na wolnym rynku z konwencjonalnymi źródłami energii. To bardzo istotna zmiana. Jeszcze kilka, kilkanaście lat temu źródła odnawialne bez subsydiów były nierentowne, co sprawiało że ryzyko regulacyjne tego typu projektów było wysokie. Obecnie farmy wiatrowe oraz wielkoskalowe projekty PV, które otrzymały do tej pory wsparcie aukcyjne, były skłonne zaakceptować gwarancję ceny na poziomie niższym niż ceny energii elektrycznej na TGE. Mamy zatem do czynienia z sytuacją, w której istotą systemu wsparcia nie jest dotowanie producentów, ale zapewnienie długoterminowej przewidywalności przychodów – kluczowego dla banków elementu układanki.

Po drugie, otoczenie rynkowe i polityczne pozwala oczekiwać, że reguły gry dla inwestorów i banków, inaczej niż w erze zielonych certyfikatów, nie zostaną diametralnie zmienione w okresie trwania projektu, który dla finansujących banków wynosi zwykle 15-18 lat od momentu jego wybudowania, a dla inwestorów 25, a czasami nawet 30 lat. Wynika to z kilku czynników – koszt funkcjonowania systemu

wsparcia, ponoszony w obecnej jego odsłonie przez konsumentów a nie sektor publiczny, wydaje się być społecznie akceptowalny. Tak jak zaznaczono wcześniej, dotychczasowe aukcje dla projektów powyżej 1MW zainstalowanej mocy pozwoliły zakontraktować energię po cenach niższych niż obecny rynek, a więc dopóki ceny rynkowe energii elektrycznej nie spadną poniżej pewnego poziomu, koszt systemu aukcyjnego nie obciąży w znaczącym stopniu konsumentów (należy pamiętać jednak, że m.in. instalacje fotowoltaiczne poniżej 1MW będą subsydiowane). Abstrahując od rachunku ekonomicznego, kierunek dla sektora energetycznego wyznaczony przez Unię Europejską jest jasny i poparty konkretnymi rozwiązaniami zachęcającymi do zmniejszania emisyjności gospodarki, głównie poprzez rozwój OZE. Polska, słusznie akcentując fakt sprawiedliwej transformacji oraz potrzeb zapewnienia stabilnych dostaw energii dla wszystkich odbiorców, wpisuje się w ten trend, a kolejne nowelizacje strategii PEP 2040 zdają się to potwierdzać.

Wszystko wskazuje zatem, że znajdujemy się w początkowej fazie długoterminowego „zielonego” trendu w polskiej gospodarce. Banki komercyjne, przy wsparciu międzynarodowych instytucji finansowych, począwszy od pierwszych aukcji pod koniec 2018 roku, aktywnie wspierają nowe projekty, i z pewnością nadal będą to robić. Obserwujemy też rosnącą aktywność w tym zakresie wśród spółek sektora energetycznego, które do tej pory zwykle nie korzystały z finansowania projektowego, polegając na sile swojego bilansu – to jednak w niedalekiej przyszłości może ulec zmianie. Mając w perspektywie idące w dziesiątki miliardów złotych nakłady na realizację pierwszych projektów odnawialnych na Morzu Bałtyckim, które wkrótce powinny wkroczyć w etap pozyskiwania finansowania, nie ulega wątpliwości, że finansowanie projektów OZE stanie się istotną częścią portfeli kredytowych banków.

Projekty energetyki wiatrowej są kluczowe w transformacji energetycznej

WmBanku angażujemy się w działania na rzecz transformacji energetycznej w Polsce od ponad 10 lat. Byliśmy jednym z pierwszych banków, który kredytował farmy wiatrowe i pierwszym finansującym projekty fotowoltaiczne. Nadal jesteśmy jednym z najbardziej aktywnych banków finansujących energię odnawialną w Polsce. Projekty OZE w portfelu kredytowym mBanku generują już ponad 1 GW zielonej energii. W 2020 roku podwoiliśmy limit na finansowanie OZE w systemie aukcyjnym z 1 mld do 2 mld zł i sfinansowaliśmy kilkanaście dużych inwestycji wiatrowych i fotowoltaicznych.

Mobilizujemy również innych partnerów do finansowania inwestycji w zieloną energię. Wiele z tych projektów finansujemy wspólnie z innymi bankami. Strukturyzujemy transakcje dla projektów, które uczestniczą w systemie aukcyjnym oraz nie korzystają z publicznego systemu wsparcia. Jesteśmy aktywnym uczestnikiem rynku jako organizator finansowania, a także agentem konsorcjów kredytowych na łączną kwotę zbliżającą się do 3 mld zł.

Projekty energetyki wiatrowej na lądzie są w naszej opinii, jednym z kluczowych elementów efektywnego pozyskiwania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł i transformacji energetycznej. Charakteryzują się one – szczególnie w kontekście poprawy efektywności turbin wiatrowych – m.in. dobrą efektywnością nakładów w inwestycjach w porównaniu z innymi technologiami. Jako instytucja finansująca, widzimy potencjał do dalszego rozwoju energetyki wiatrowej i zainteresowanie inwestorów tego typu projektami. Docierają do nas również sygnały od inwestorów o istotnych utrudnieniach w realizacji i lokalizacji nowych projektów, w związku z rosnącymi wymaganiami regulacyjnymi.

Kwestie regulacyjne i środowiskowe są jednym z kluczowych aspektów analizowanych przy decyzjach inwestycyjnych i kredytowych dotyczących projektów energetycznych.

Ograniczenie niepewności i potencjalnych ryzyk regulacyjnych, pozytywnie wpływa na możliwość realizowania i finansowania projektów. Z perspektywy instytucji finansujących, kluczowa jest oczywiście pełna zgodność projektów z wymaganiami regulacyjnymi i środowiskowymi.

Liczymy na rozwiązania, które pozwolą na bezpieczną lokalizację nowych projektów. Takie, które jednocześnie umożliwią rozwój energetyki wiatrowej na lądzie i szybkie zwiększenie krajowego wolumenu energii generowanej w sposób niskoemisyjny.

Bank Polski

PKO Bank Polski wspiera zieloną energię

Przeciwdziałanie zmianom klimatu i degradacji środowiska naturalnego jest jednym z głównych celów, jakie postawiła przed sobą Wspólnota Europejska w perspektywie 2050 r. Dla Polski jako członka Unii Europejskiej oznacza to kontynuację wysiłku w kierunku dekarbonizacji i przestawienia gospodarki w kierunku niskoemisyjnym. W sektorze elektroenergetyki jest to zadanie szczególnie wymagające, a odejście od węgla na rzecz źródeł odnawialnych musi być realizowane w ramach koncepcji tzw. Europejskiego Zielonego Ładu, przedstawionej pod koniec 2019 r. PKO Bank Polski jako największa instytucja finansowa w kraju stawia sobie za cel wspieranie i aktywne uczestnictwo w procesie finansowania projektów inwestycyjnych z zakresu rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Czynnikiem kluczowym dla optymalnego wykorzystania potencjału i możliwości kredytowania tych projektów jest przede wszystkim stabilność systemu prawnego, istotnie wpływająca na ich bankowalność. Jak pokazały historyczne doświadczenia w obszarze finansowania projektów OZE działających w systemie wsparcia zielonych certyfikatów, kryzys tego systemu i rozwiązywanie umów długoterminowych przez odbiorców energii okazały się dla banków jako kredytodawców stosunkowo kosztowne i spowodowały przejściowy spadek zaufania do branży i niechęć do udzielania długoterminowego finansowania.

Obecne rozwiązania wsparcia rozwoju odnawialnych źródeł energii oparte o system aukcyjny dają szansę na większą stabilność systemu, a jednocześnie konkurencyjność podmiotów przystępujących do aukcji. PKO Bank Polski jest aktualnie zainteresowany rozwijaniem akcji kredytowej w sektorze projektów OZE. Biorąc jednak pod uwagę szacowane gigantyczne nakłady inwestycyjne, jakie sektor będzie musiał ponieść w związku z transformacją energetyczną, zauważamy że obecna podaż bankowalnych projektów na rynku jest stosunkowo ograniczona. Zdajemy sobie sprawę, że jest to częściowo rezultatem zmian prawnych z 2016 r. wprowadzających ograniczenie odległości minimalnej

od zabudowań mieszkalnych (tzw. zasady odległościowej z minimalną odległością równą dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej – 10H) i spodziewamy się, że zapowiadane uelastycznienie tego ograniczenia będzie miało pozytywny wpływ na liczbę potencjalnych projektów do realizacji przez inwestorów i w konsekwencji do sfinansowania przez banki.

Sektor energetyczny rozpoczął już inwestycje w kierunku transformacji, a Polacy coraz częściej wybierają innowacyjne technologie. Inwestycje w źródła wiatrowe i słoneczne znacząco przyspieszyły w ostatnich 2-3 latach, a prognozy na najbliższe lata przewidują dynamiczny rozwój mocy ze źródeł odnawialnych. PKO Bank Polski podziela opinię, że bez zmian legislacyjnych postulowanych przez niektóre organizacje branżowe i ekologiczne potencjał źródeł odnawialnych może zostać wykorzystany w niewystarczającym stopniu.

Santander Bank Polska – komentarz do założeń reformy i propozycji ustawy Energetyka wiatrowa na lądzie

„Energetyczna rewolucja” ma na celu złagodzenie zmian klimatycznych spowodowanych masowym wykorzystywaniem węgla do produkcji energii. Wiele wskazuje na to, że w najbliższych latach to Unia Europejska będzie globalnym liderem w tym zakresie. Nowe, ambitne cele klimatyczne i środowiskowe podejmowane przez państwa członkowskie ukształtują gospodarki na kolejne dziesięciolecia. Przed wyzwaniem zmiany swojej energetyki stoi także Polska. W ciągu kilku dekad będziemy zmuszeni do odejścia od węgla, który nadal dominuje jako główne źródło produkcji energii elektrycznej.

Rozwiązaniem, które może w tym pomóc jest rozwój odnawialnych źródeł energii i ich finansowanie przez sektor bankowy. Historycznie banki aktywnie uczestniczyły w finansowaniu zielonej transformacji sektora energetycznego. Niestety, ze względu na zmienność otoczenia prawnego, wiele projektów wiatrowych utraciło możliwość generowania nadwyżek i obsługi zadłużenia, co spowodowało poniesienie istotnych strat przez finansujące je banki i de facto uniemożliwiło weryfikację zdolności kredytowej dla tego typu inwestycji. Ryzyko prawne i inwestycyjne w tym sektorze wzrosło. Santander Bank Polska pozytywnie przyjął zapowiedzi reformy dot. energetyki wiatrowej na lądzie i późniejszą jej realizację w postaci propozycji ustawy. Dostrzegamy potrzebę wypracowania rozwiązania, które z jednej strony nie będzie blokowało rozwoju energetyki wiatrowej na lądzie, a z drugiej strony zapewni właściwą ochronę interesów lokalnych społeczności oraz bioróżnorodności. Z naszych obserwacji i dialogu z wieloma klientami wiemy, że obecne regulacje dotyczące odległości („reguła 10H”) drastycznie ograniczają rozwój energetyki wiatrowej na lądzie. Z tego powodu uważamy, że najbardziej rozsądnym rozwiązaniem, które godzi cele rozwoju OZE z oczekiwaniami lokalnych społeczności, jest proponowane w projekcie przekazanie gminom większej autonomii w tym zakresie. Bardziej elastyczne podejście, oparte na wyznaczaniu minimalnych odległości przez gminy w ramach procedury planistycznej, po przeprowadzonej

prognozie oddziaływania na środowisko, może umożliwić szybszy rozwój lądowej energetyki wiatrowej. Oczywiście zasadne jest wprowadzenie minimalnej odległości, w której będzie można wybudować obiekt, jednak na podstawie doświadczeń krajów europejskich, bardziej zaawansowanych w rozwoju energetyki wiatrowej, rozsądnym poziomem wydaje się odległość 500 metrów. Pozytywnie oceniamy też propozycję, aby dla planowanych instalacji zlokalizowanych w odległości mniejszej niż 10H, wprowadzić wymóg konsultacji z mieszkańcami gmin, a w szczególności ludźmi zamieszkałymi w najbliższej okolicy planowanej elektrowni wiatrowej.

Z punktu widzenia sektora bankowego i finansowania inwestycji wiatrowych ważne byłoby ustalenie i realizacja długoterminowych planów inwestycyjnych i wsparcia rozwoju OZE. Istotna jest stabilność otoczenia prawnego i utrzymanie zawartych zobowiązań wobec inwestorów. Ponadto, wypracowanie mechanizmu gwarancji dla mniejszych, lokalnych inwestycji w OZE pozwoliłoby sektorowi finansowemu w większym stopniu uczestniczyć w transformacji energetycznej społeczności lokalnych. Bez zapewnienia uczestnikom rynku możliwości długoterminowej perspektywy inwestycyjnej, przekierowanie prywatnych środków w kierunku zrównoważonych i innowacyjnych rozwiązań nie będzie mieć miejsca na skalę niezbędną do zakładanego, obecnie już na poziomie 55% ograniczenia emisji do roku 2030.

Realizacja długoterminowych celów zielonej transformacji gospodarki Polski oraz całej Unii Europejskiej wymaga znacznych nakładów inwestycyjnych w nowe, zero i niskoemisyjne źródła energii. Biorąc pod uwagę dostępne technologie oraz ich efektywność przy naszym klimacie wydaje się że jedyną technologią, która może zaoferować zeroemisyjną transformację od energetyki opartej na spalaniu węgla kamiennego i brunatnego są farmy wiatrowe. Rozwój tych zielonych inwestycji został w praktyce zatrzymany, dlatego zmiany przepisów są konieczne a podejmowanie decyzji w tym zakresie powinno uwzględniać głos lokalnej społeczności.

Wyzwania transformacji energetycznej w Polsce

Energetyka odnawialna jest w centrum niezwykle dynamicznych zmian, jakie zachodzą w świecie od początku XXI wieku. Zielona transformacja jeszcze do niedawna wzbudzała wiele kontrowersji, skłaniała niektórych do poszukiwania przysłowiowej trzeciej drogi lub do spojrzenia na kierunki przemian, jako na przykład ideologizacji wizji rozwoju świata. Tymczasem pandemia nie tylko nie zatrzymała procesu zmian ale stała się jego katalizatorem. Zarówno instytucje publiczne, jak sektor prywatny coraz chętniej deklaruje zmianę priorytetów działania na bardziej przyjazne środowisku, ochronie klimatu i w zgodzie z Europejskim Zielonym Ładem. W Polsce panuje dzisiaj zgodne przekonanie, iż transformacja energetyczna jest nieunikniona – pozostaje ogromnym wyzwaniem dla gospodarki ale też unikalną szansą na jej skok jakościowy. Temu procesowi trzeba tworzyć przyjazne otoczenie regulacyjne, które sprzyjać będzie rozwojowi energetyki odnawialnej w Polsce.

Transformacja energetyczna to wielka rewolucja technologiczna, jaką bardzo mocna stymuluje Komisja Europejska a która zatacza coraz szersze kręgi. Globalny kierunek zmian wyznaczą światowi liderzy. Z jednej strony będą to Chiny, które we wrześniu ub. roku, podczas forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ ustami prezydenta Chin Xi Jinping zadeklarowały osiągnięcie przez największego emitenta CO₂ neutralności klimatycznej do roku 2060. Z drugiej kolejno emitent-rekordzista, Stany Zjednoczone, których prezydent Joe Biden, wpisał do najważniejszych priorytetów swojej administracji, strategię klimatyczną na wzór Europejskiego Zielonego Ładu i wsparcie dla transformacji energetycznej na niespotykaną dotąd w USA skalę. Te strategiczne trendy, którym poddają się największe gospodarki świata zwiększają zasięg i tempo procesów przemian a co za tym idzie zwiększają skalę technologicznej rewolucji, niezbędnej do tego, żeby stymulowane wsparciem państw rozwiązania, mogły nabrać rynkowego charakteru.

W Polsce ostatnie 12-18 miesięcy również przyniosło bardzo istotną przemianę świadomościową, która zaowocowała m.in. stworzeniem Ministerstwa Klimatu, powołaniem Pełnomocnika Rządu ds. OZE, całą serią zielonych strategii ogłoszonych przez czołowe spółki z sektora paliwowo-energetycznego i szeregiem innych działań i systemów wsparcia na szczeblu samorządowym i lokalnym. Ten pozytywny trend przekłada się na skalę inwestycji i tempo przyrostu rozwiązań OZE, w tym przede wszystkim rozproszonej fotowoltaiki.

W tym procesie rozwoju odnawialnych źródeł energii kluczową rolę na całym świecie odgrywają farmy wiatrowe. Energetyka wiatrowa jest dzisiaj najtańszym źródłem OZE i jest też znacznie bardziej stabilnym, bardziej produktywnym źródłem, niż fotowoltaika. Postęp technologiczny, jaki dokonuje się w tej dziedzinie znajduje odzwierciedlenie w ewolucji systemu wsparcia; o ile kilka lat temu projekty wiatrowe (i fotowoltaiczne) musiały korzystać z systemu zielonych certyfikatów, których wartość, w różnych okresach, przewyższała nawet cenę czarnej energii to dzisiaj system aukcyjny sprowadza się do zapewnienia stabilności ceny. To pokazuje, że rozwiązania OZE „dogoniły” rynek i dzisiaj zielona energia może skutecznie konkurować z tradycyjnym źródłami wytwarzania.

Jeśli chodzi o rozwiązania technologiczne to transformacja energetyczna w Polsce powinna rozwijać się w dwóch kierunkach. Po pierwsze te technologie, które uzyskały już możliwość rozwoju bez systemu wsparcia, np. poprzez kontrakty B2B – Power Purchase Agreement – wymagają narzędzi rynkowych i przyjaznego otoczenia regulacyjnego, aby osiągnąć efekt skali, zapewniający przyrost „zielonych” megawatów. Po drugie technologie i rozwiązania najlepiej wpisujące się w długofalową strategię transformacji energetycznej – np. magazyny energii, off-shore, biometanownie i technologie wodorowe muszą być rozwijane nie tylko w oparciu o przyjazne otoczenie regulacyjne lecz także elastyczne i dedykowane systemy wsparcia.

Dlatego dyskusja na temat modyfikacji tzw. Ustawy 10h wydaje się zasadna i na czasie. Wprowadzone kilku lat temu ograniczenia nie tylko wyeliminowały zjawiska patologiczne na dynamicznie rozwijającym się rynku farm wiatrowych lecz także bardzo silnie ograniczyły rozwój tychże w Polsce. Kilkuletnia dynamika przyrostu megawatów z OZE mocno przyhamowała, co niosło za sobą różnego rodzaju konsekwencje. Jednym z nich było ograniczenie możliwości zmian projektowych w projektach, które otrzymały decyzję środowiskową na starych warunkach – sprzed zmian ustawowych. Skutkowało to instalacjami turbin o przestarzałych charakterystykach, które w Europie wychodziły już z użycia. Dlatego zmiany w ustawie, które z jednej strony utrzymują konieczność budowania farm wiatrowych na bazie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz skuteczną kontrolę UDT, a z drugiej przerzucą większą odpowiedzialność na samorządy za ostateczną decyzję o posadowieniu turbin – mogą okazać się szansą na kontrolowany i „cywilizowany” sposób zapewnienia silnego bodźca rozwojowego dla farm wiatrowych, opartych o turbinę nowej generacji.

W całym procesie zielonej rewolucji, która rozkręca się na naszych oczach i potrwa najbliższe dekady, najważniejszym czynnikiem, który nada jej kierunki w Polsce jest zdefiniowanie priorytetów. W latach 2010–2015 mieliśmy do czynienia z pierwszą falą transformacji energetycznej, która pozostawiła po sobie inwestycje warte ponad 30 mld złotych i... bardzo ograniczony efekt dla rozwoju polskiej gospodarki. Produkty i usługi pochodziły w ogromnej większości zza granicy i tam też transferowana była marża za zrealizowane obiekty. Z tej perspektywy kilkuletnie spowolnienie procesu rozwoju OZE w Polsce dało czas na wyciągnięcie wniosków z tamtej „ułamnej” transformacji i przygotowanie się do obecnego etapu, który pochłonie, z pewnością, co najmniej kilkaset miliardów złotych. Ten etap – który jest największym procesem transformacyjnym, czekającym polską i światową gospodarkę – powinien mieć 2 priorytety: konsekwentne zmiany w obszarze wytwarzania energii elektrycznej, transportu i ciepłownictwa w kierunku zero-emisyjności oraz równie konsekwentne budowanie polskiego łańcucha wartości. Bez wsparcia dla polskich wytwórców, producentów rozwiązań, dostawców technologii i usług, bez silnego środowiska startupów, z ich innowacjami z szybkim reagowaniem na nowe trendy i rozwiązania, które będzie przynosił rynek, bez silnych koncernów i korporacji, które będą kształtowały popyt na polskie rozwiązania – transformacja energetyczna będzie ułamna i dyskusyjna. Doświadczenia zmiennego otoczenia regulacyjnego dla energetyki wiatrowej pokazują, że przez brak silnego zakorzenienia w polskim biznesie, branża ta i inne, mogą być narażone na zmiany nie tylko dlatego, że naruszają ład przestrzenny czy interes społeczny, ale dlatego, że będą trak-

towane jako rozwiązania „obce”, przynoszące ograniczone efekty dla rodzimego biznesu. Dlatego zmiany legislacyjne, których dotyczy niniejszy raport powinny być rozpatrywane w szerszym horyzoncie działań, które umożliwią wykorzystanie transformacji energetycznej do wielkiego skoku rozwojowego polskiego gospodarki. O to powinniśmy wszyscy zabiegać i takie cele stawiać sobie w zielonej strategii Polski Fundusz Rozwoju.

Stanowisko ARP S.A. wobec transformacji energetycznej

Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. od lat działa na rzecz restrukturyzacji i modernizacji kluczowych sektorów polskiej gospodarki, stale poszukując innowacyjnych rozwiązań oraz inspirując do tego swoich partnerów i interesariuszy. Coraz większe znaczenie w strategii rozwoju ARP S.A. mają nowe technologie, także te związane z ochroną środowiska, gospodarką o obiegu zamkniętym, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

Krajowa struktura produkcji energii jest wynikiem historycznie dostępnych surowców i paliw. Rozwój odnawialnych źródeł energii umożliwia zmianę tej struktury na rzecz źródeł o mniejszym wpływie na środowisko. Nie ma jednego uniwersalnego miksu energetycznego idealnego na całym świecie. Transformacja energetyczna jest specyficzna dla każdego kraju, jej powolny proces pozwala ograniczyć możliwe negatywne skutki społeczne i ekonomiczne. Dbając o naszą planetę widzimy konieczność inwestowania w zrównoważony mikś energetyczny, do którego należą m.in. farmy wiatrowe na lądzie i morzu, fotowoltaika czy biogazownie. Ciągły rozwój i zrównoważone wykorzystanie każdej z dostępnych technologii leży u podstaw zapewnienia optymalnego miksu energetycznego.

ARP S.A. angażuje się wiele obszarów gospodarki, które wpłyną na poprawę zróżnicowania miksu energetycznego. Dotyczy to w szczególności morskiej energetyki wiatrowej, która będzie strategicznym elementem polskiego planu budowy gospodarki zeroemisyjnej. Zależy nam, by transformacja energetyczna sprzyjała środowisku i jednocześnie przekładała się na wzrost innowacyjności całej gospodarki oraz generowała nowe, wysokojakościowe miejsca pracy. ARP S.A. wspiera procesy, które pozwolą zbudować wysoką pozycję polskich przedsiębiorców w regionalnym, europejskim i światowym łańcuchu wartości morskiej energetyki wiatrowej. Naszym celem jest stworzenie centrum kompetencyjnego, które umożliwi efektywną współpracę pomiędzy inwestorami a polskimi podwykonawcami.

Spółki z Grupy ARP posiadają potencjał i doświadczenie w zakresie produkcji dla lądowej energetyki wiatrowej – w szczególności wież onshore. Baltic Operator (dawniej GSG Towers) dysponuje linią do produkcji wież dla elektrowni wiatrowych. W 2011 r. zapoczątkowano budowę dodatkowego ciągu produkcyjnego, który docelowo zwiększył wydajność fabryki. Dzięki rozbudowie, fabryka wież pracująca na terenie stoczni jest liczącym się producentem w Europie. Elastyczność linii montażowych umożliwia produkcję wież wiatrowych zgodnie z szerokim zakresem technicznych specyfikacji. Doświadczenie nabyte w zakresie produkcji wież dla lądowej energetyki wiatrowej pozwoli rozwinąć w Grupie ARP kompetencje niezbędne w przyszłości w zakresie morskiej energetyki wiatrowej.

Jeśli chodzi o inne obszary, to będziemy w coraz większym stopniu wykorzystywać ciepło odpadowe z procesów produkcyjnych, a także maksymalizować wykorzystanie powierzchni dachowych i wolnych powierzchni gruntowych poprzez zastosowanie technologii fotowoltaicznych. Pozwoli to zwiększyć niezależność energetyczną naszych przedsiębiorstw oraz zwiększyć ich efektywność energetyczną. ARP S.A. zmierza również do budowy elektrowni PV na wolnych terenach spółek z Grupy ARP.

ARP S.A. staje się również aktywnym graczem w zakresie technologii wodorowych. Spółka prowadzi mapowanie możliwości wdrożenia wodoru w kolejnictwie oraz transporcie autobusowym. Zwłaszcza rozwój w sektorze heavy-duty stwarza szanse na prowadzenie programów zmierzających do implementacji nowej technologii do produkcji niemal na każdym jej etapie. Kolejnymi przejawami aktywności we wprowadzaniu innowacyjnych technologii w obszarze alternatywnych źródeł energii jest program wprowadzania pomp ciepła w zakładach z Grupy ARP. W portfolio ARP S.A. znajdują się przedsiębiorstwa o dużym zapotrzebowaniu na energię i jednocześnie dużym potencjale racjonalizacji wydatkowania energii.

Stanowisko DNV GL dotyczące zmian regulacyjnych dla lądowych farm wiatrowych w Polsce

Wprowadzenie w 2016 roku wymogu minimalnej odległości od zabudowy mieszkaniowej równej dziesięciokrotności wysokości elektrowni wiatrowej (zasada 10H), w praktyce skutecznie zablokowało rozwój nowych projektów lądowej energetyki wiatrowej opartych o najnowsze technologie.

Z doświadczeń DNV GL wynika, że instalowanie turbin wiatrowych najnowszej generacji może znacznie zmniejszyć ich oddziaływanie na środowisko, zwiększyć akceptację społeczną poprzez lokalizowanie mniejszej liczby turbin o znacznie większej mocy jednostkowej i większej efektywności wykorzystania potencjału wiatrowego.

DNV GL jako niezależny doradca techniczny, zarówno dla instytucji finansujących jak i prywatnych inwestorów, zauważa, że aktualnie realizowane są w Polsce głównie projekty farm wiatrowych, które uzyskały Decyzje o Środowiskowych Uwarunkowaniach kilka lat temu, przed wprowadzeniem restrykcyjnych kryteriów odległościowych. Sprawia to, że jakość wykonanych wówczas analiz środowiskowych jest bardzo często znacznie niższa od obecnie oczekiwanej.

Jednocześnie obserwujemy znaczący wzrost świadomości związanej z ryzykiem środowiskowym i społecznym realizowanych projektów. Przełożyło się to pozytywnie na powstanie nowych wytycznych dedykowanych energetyce wiatrowej (EHS Guidelines for Wind Energy) oraz przyjęcie odpowiednich standardów do oceny projektów przez instytucje finansujące. W efekcie, konieczne jest dostosowywanie projektu do oczekiwanych standardów, zarówno na etapie planowania, budowy jak i eksploatacji, poprzez wdrożenie odpowiednich procedur zarządzania ryzykiem środowiskowym i społecznym, czy wykonanie dodatkowych ekspertyz środowiskowych.

Z perspektywy DNV GL, jesteśmy przekonani, że proponowana zmiana sztywnego kryterium odległościowego, pozytywnie wpłynie na rozwój lądowej energetyki wiatrowej w Polsce. Przedstawione założenia do zmian przepisów ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych umożliwiłyby realizację projektów, w oparciu o najnowocześniejsze technologie, przyjęte wytyczne i standardy, przy jednoczesnej zgodzie społecznej poprzedzonej odpowiednimi analizami i konsultacjami już na etapie uzgadniania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy (MPZP).

Na podstawie ostatnich wyników aukcji OZE z grudnia 2019 roku, lądowa energetyka wiatrowa plasuje się jako jedna z najtańszych i najbardziej konkurencyjnych technologii wytwarzania energii w Polsce. Rozwój lądowej energetyki wiatrowej w naszym kraju będzie więc bardzo istotnym wsparciem dla długoterminowej strategii zmniejszania emisji CO₂ poprzez istotny wzrost udziału OZE w krajowym mixie wytwórczym. Powinno to też zbliżyć Polskę do osiągnięcia założonych celów polityki klimatyczno-energetycznej zarówno krajowych jak i UE.

Inwestycje w lądowe farmy wiatrowe w istotny sposób przyczynią się do rozwoju polskiej gospodarki powodując wzrost jej konkurencyjności i innowacyjności, a także stwarzając nowe miejsca pracy. Rozwój lądowej energetyki wiatrowej wpłynie także na poprawę bezpieczeństwa energetycznego kraju.

UNITED NATIONS GLOBAL COMPACT

Największa na świecie inicjatywa skupiająca biznes działający na rzecz zrównoważonego rozwoju, zainaugurowana przez Sekretarza Generalnego ONZ w 2000 r. Skupia firmy tworzące strategię i działania w oparciu o dziesięć uniwersalnych zasad (10 Principles) w obszarach praw człowieka, standardów pracy, ochrony środowiska, przeciwdziałania korupcji oraz podejmowania działań pomagających osiągnąć Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ (SDGs).

UN GLOBAL COMPACT NETWORK POLAND

Sieć krajowa z niezależnym sekretariatem prowadzonym oraz zarządzanym przez Fundację Global Compact Poland. Stanowi biuro projektowe oraz lokalny punkt kontaktowy i informacyjny dla polskich członków oraz sygnatariuszy UN Global Compact. Identyfikuje wyzwania i możliwości w zakresie zrównoważonego rozwoju. Zapewnia praktyczne wskazówki oraz promuje działania na rzecz realizacji celów ONZ. Dodatkowo GCNP wspiera merytorycznie polskich członków UN Global Compact w wypełnianiu rocznego obowiązku raportowania niefinansowego, z podejmowanych przez firmę działań i osiągniętych rezultatów.

KNOW-HOW HUB

Think-tank i ośrodek naukowy założony w 2011 roku jako element składowy UNDP w Polsce. Know-How Hub to platforma wiedzowa gromadząca szereg ekspertów, którzy tworzą oraz wdrażają projekty rozwojowe na poziomie krajowym. Think-tank jako niezależny komitet doradczy sprawuje funkcję Rady Naukowej przy Global Compact Network Poland.

Global Compact
Network Poland

WYDAWCA:

UN Global Compact
Network Poland
ul. Emilii Plater 25/64
00-688 Warszawa

Network Poland

Know-How Hub
Centrum Transferu Wiedzy

REDAKCJA:

Kamil Wyszkowski
Zofia Piwowarek
Marta Rogalska
Magdalena Nowakowska
Dariusz Kryczka

Projekt graficzny i skład:

Anna Skopińska-Cushing
RebelZOO.creative studio

Zdjęcia:

unsplash.com

Druk:

PrintPoint – Centrum Produkcyjne

PROGRAM ACTIVITIES SUPPORTING IMPLEMENTATION OF SDG TARGETS:

TARGET 7-1

UNIVERSAL ACCESS TO MODERN ENERGY

TARGET 7-2

INCREASE GLOBAL PERCENTAGE OF RENEWABLE ENERGY

TARGET 9-1

DEVELOP SUSTAINABLE, RESILIENT AND INCLUSIVE INFRASTRUCTURES

TARGET 9-4

UPGRADE ALL INDUSTRIES AND INFRASTRUCTURES FOR SUSTAINABILITY

TARGET 11-6

REDUCE THE ENVIRONMENTAL IMPACT OF CITIES

TARGET 12-2

SUSTAINABLE MANAGEMENT AND USE OF NATURAL RESOURCES

TARGET 13-2

INTEGRATE CLIMATE CHANGE MEASURES INTO POLICIES AND PLANNING

TARGET 13-A

IMPLEMENT THE UN FRAMEWORK CONVENTION ON CLIMATE CHANGE

Network Poland

ul. Emilii Plater 25/64
00-688 Warszawa
www.ungc.org.pl

ISBN 978-83-958559-3-1

9 788395 855931